

VEŘEJNÁ SPRÁVA V ČESKÉ REPUBLICE 2023

Výroční zpráva o stavu veřejné správy

DIGITALIZACE | STATISTIKY | LIDÉ VE VEŘEJNÉ SPRÁVĚ | HOSPODAŘENÍ OBCÍ A KRAJŮ | VOLBY

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

Vydalo Ministerstvo vnitra, odbor strategického rozvoje a koordinace veřejné správy v roce 2024.

ÚVODNÍ SLOVO MINISTRA VNITRA

Vážení spoluobčané,

s potěšením Vám předkládám výroční zprávu o stavu veřejné správy České republiky v roce 2023.

Rok 2023 byl podobně jako roky předchozí rokem výzev. Pokračující konflikt na Ukrajině znamená pro úřady a další veřejné instituce vysoké nároky na jejich fungování, zejména v oblasti integrace uprchlíků a poskytování humanitární pomoci. Tímto bych rád poděkoval všem, kteří jste se na úspěšném zvládnutí této konkrétní výzvy i letos podíleli. Viditelnou výzvou se stalo i udržení vysoké úrovně bezpečnosti České republiky, díky níž Česká republika stále patří mezi nejbezpečnější země v Evropě.

Tento rok byl pro naši veřejnou správu významný z mnoha hledisek, především díky pokračující modernizaci a zefektivňování služeb, které poskytujeme našim občanům. K dalšímu zlepšování veřejné správy poslouží například Přehled o stavu veřejné správy v České republice představený 30. března 2023 Organizací pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD). Tento přehled nezávisle hodnotí veřejnou správu v ČR a přichází s doporučeními na její zlepšení a rozvoj.

Z hlediska digitalizace české veřejné správy se stal rok 2023 rokem rekordním. Byl zřízen nejvyšší počet datových schránek od začátku jejich existence a podobně rekordní byl i počet přihlášení občanů prostřednictvím Identity občana. Dále v rámci projektu „Zlepšení podmínek pro decentralizaci a dostupnost veřejné správy“ Ministerstvo vnitra sesbíralo anonymizovaná data od mobilních operátorů, jež ukazují pohyb občanů během dne. Právě tato přelomová data budeme moci využít k lepšímu zacílení služeb veřejné správy.

K dalšímu ulehčení fungování veřejné správy přispělo i schválení novely zákona o obcích, díky níž od počátku roku 2024 mohou vznikat společenství obcí umožňující hlubší spolupráci mezi obcemi. Novela počítá i s tzv. „létaujícím úředníkem“, tedy úředníkem specializovaným na danou problematiku, jehož si obce mezi sebou budou moci půjčovat, čímž docílí významné úspory. Dalšími novinkami jsou například distanční jednání zastupitelstev, reagující na pandemii covid 19, či udržitelné odměňování zastupitelů.

Výše zmíněné příklady jsou pouze výšečí úspěchů, kterých jsme v roce 2023 dosáhli. S pohledem do budoucnosti věřím, že i nadále budeme pokračovat ve snaze o moderní, efektivní a občanům přívětivou veřejnou správu. Těším se na další spolupráci v roce 2024.

Přeji Vám čtení plné inspirace.

Mgr. Bc. Vít Rakušan

1. místopředseda vlády a ministr vnitra

OBSAH

Úvodní slovo ministra vnitra	3
Shrnutí výroční zprávy	6
Další témata.....	9
Novinky v legislativě	11
Volby.....	18
Volby a opakované hlasování do zastupitelstev obcí	18
Volby prezidenta a soudní přezkum	18
Soudní přezkum po volbách	20
Legislativní návrhy	20
Místní referendum	21
Statistiky	23
Státní občanství	23
Obyvatelstvo.....	24
Migrace.....	28
Osoby s trvalým pobytem na ohlašovnách	29
Státní hranice České republiky	30
Státní symboly a jejich užívání.....	30
Občanské průkazy a cestovní doklady občanů.....	31
Osobní doklady – občanské průkazy	31
Osobní doklady – cestovní doklady	32
Agenda řidičů a registr vozidel	33
Matriční agenda	37
Stavební agenda	38
Živnostenská agenda	40
Veřejné sbírky.....	44
Lustrace	44
Přestupky.....	44
Rušení obsoletních právních předpisů	49
Digitalizace veřejné správy	51
Informační systém Datových schránek	51
Elektronická komunikace s úřady z pohledu občana	51
Czech POINT	56
Projekt PMA 3.....	57
Katalog služeb veřejné správy a plán digitalizace	57
Portál veřejné správy a Portál občana.....	57
Otevřená data.....	58

Projekt Big data	58
Lidé ve veřejné správě.....	61
Zaměstnanci ve vládou regulované sféře.....	61
Struktura státních zaměstnanců.....	62
Zaměstnanci služebních úřadů.....	63
Zaměstnanci územních samosprávných celků	73
Hospodaření veřejné správy.....	82
Hospodaření se státním majetkem	82
Příspěvek na přenesený výkon státní správy	83
Shrnutí hospodaření územních rozpočtů	83
Výsledky hospodaření územních rozpočtů.....	84
Stavy na bankovních účtech	100
Zadluženost	100
Dozor a kontrola obcí	104
Dozorová činnost.....	104
Kontrolní činnost	112
Stanoviska odboru, metodická doporučení a metodické materiály	114
Akreditace vzdělávacích institucí a vzdělávacích programů	114
Další činnost ODK	117
Publikace a metodické materiály	118
Metodické materiály ODK	118
Vybrané publikace Ministerstva vnitra vydané v roce 2023	120
Systém měření a hodnocení veřejné správy	122
Index služeb veřejné správy	122
Index transparentnosti veřejné správy	123
Index komunikace a participace občanů	124
Index hospodaření státu a samosprávných celků	125
Index managementu	126
Index právního prostředí.....	127
Použité datové zdroje.....	129
Seznam zkratk a vysvětlivky	130

SHRNUTÍ VÝROČNÍ ZPRÁVY

Obyvatelstvo

Český statistický úřad uvádí, že **počet obyvatel** České republiky dosáhl **10 900 555**. Dle dat Ministerstva vnitra z informačního systému evidence obyvatel bylo v roce 2023 v České republice **10 216 306 občanů**. Z toho **5 220 309 žen** (51,1 %) a **4 995 997 mužů** (48,9 %). Meziročně počet občanů klesl o 19 107 (tj. o 0,2 %). Počet cizinců žijících v České republice poklesl o 50 414 osob na celkem **1 065 740 cizinců** (z toho 349 995 s trvalým pobytem, 341 111 s přechodným pobytem a 375 021 na základě registrace dočasné ochrany).

Správní činnosti

Úřady obcí s rozšířenou působností vydaly dohromady **1 342 420 ks občanských průkazů** (z toho **137 752 ks** ve zkrácené lhůtě), **853 027 ks cestovních dokladů**, **1 073 153 řidičských průkazů**. Na registrech vozidel bylo zapsáno celkem **524 140 vozidel**, což je oproti roku 2022 nárůst o 22 020 vozidel.

Matriční úřady provedly celkem 252 518 prvozápisů. Z toho bylo **91 455 zápisů narozených dětí**, **112 795 zápisů úmrtí** a **48 268 zápisů sňatků**. Oproti roku 2022 matriční úřady celkově provedly o 22 488 prvozápisů méně. Oproti roku 2022 došlo k poklesu počtu narození, úmrtí i sňatků. Za rok 2023 bylo uzavřeno **358 registrovaných partnerství** (oproti 405 v roce 2022).

Stavební úřady celkem vydaly **14 454 územních rozhodnutí**. Oproti roku 2022 došlo k drobnému nárůstu vydání územních rozhodnutí o 459. Územních souhlasů bylo vydáno 30 463. Meziročně šlo o pokles v počtu 9 674 územních souhlasů. Stavebních povolení bylo v roce 2023 vydáno 12 387. Oproti roku 2022 došlo k nárůstu v počtu 459 vydaných stavebních povolení. Co se týká kolaudačních souhlasů, těch bylo vydáno 36 055. Meziroční nárůst činil 104 kolaudačních souhlasů.

Podle dat Ministerstva průmyslu a obchodu bylo v roce 2023 celkem platných 3 868 230 živnostenských oprávnění (meziročně o 209 296 méně). Za poklesem stojí nejistá ekonomická situace i růst administrativních

nároků. Na 1 000 obyvatel je v ČR již 355,46 živnostenských oprávnění. Za rok 2023 **ubylo 192 950 podnikatelů**. Celkový počet již dosáhl sumy **2 452 846 podnikatelů** (1 906 644 fyzických osob a 546 202 právnických osob). Na 1 000 obyvatel je v ČR 225,4 podnikajících subjektů (fyzických i právnických osob). Počet podnikajících cizinců v ČR se nadále zvyšoval, konkrétně 118 383 cizinců je držiteli 161 827 živnostenských oprávnění.

Informační systém evidence přestupků (ISEP), který se používá od roku 2016, eviduje zapsané přestupky v rámci celkem devíti zákonů. V roce 2023 bylo do evidence zapsáno celkem 131 135 přestupků, což je o 9 662 více než v roce 2022. Současně bylo zpracováno a vydáno 1 174 025 opisů (meziročně o 162 955 více). V roce 2023 Ministerstvo dopravy evidovalo celkem 399 087 přestupků a trestných činů (tj. o 19 648 více než v roce 2022).

Digitalizace a digitální služby

Z hlediska informačního systému Datových schránek byl rok 2023 rokem rekordním. V prvním čtvrtletí roku 2023 úspěšně proběhlo hromadné zřízení více než 2 mil. nových datových schránek podnikajících fyzických osob a právnických osob ze zákona. Celkem bylo ke konci roku zřízeno **4,1 mil. datových schránek**. Právě v roce 2023 bylo zřízeno nejvíce datových schránek v celé jejich historii. Odesláno bylo **143 mil. datových zpráv**, celkem (za celou dobu existence DS) pak 1,2 mld. datových zpráv.

Ke konci roku 2023 bylo provozováno 7 376 kontaktních míst veřejné správy, přičemž přístup do systému Czech POINT mají všechny obce. Czech POINT aktuálně nabízí 40 služeb. Celkový počet vydaných výpisů, uskutečněné podání či žádosti za rok 2023 činil **2 729 672**, což je o půl milionu více než v roce předcházejícím. Největší zájem byl o konverzi dokumentů (1 333 629), výpis z rejstříku trestů (533 305) a služby spojené s datovými schránkami (293 441). V roce 2023 byla překročena hranice 32 mil. vydaných výpisů či provedených transakcí.

K 30. 6. 2023 byl ukončen projekt PMA 3 (procesní modelování agend), jenž sloužil jako analytická podpora eGovernmentu v České republice.

V rámci **Katalogu služeb veřejné správy** byla konci roku 2023 evidence služeb provedena u **98 % agend** z celkového počtu 390 relevantních agend. V popisné části katalogu se vytváří detailní popis, jak služby osobně nebo digitálně řešit, který se zobrazuje na Portálu veřejné správy (gov.cz). K 2. 1. 2024 existoval detailní popis služby pro **58 % služeb** veřejné správy.

Celkový **počet zaregistrovaných** uživatelů na **Portálu občana** přesáhl ke konci roku 1 mil. (v roce 2019 to bylo 100 000). Po měsících příprav došlo v listopadu 2023 k redesignu Portálu občana, který nyní využívá nových procesů a technologií UX a UI designu a současně odstranil designový i technologický dluh vůči svým uživatelům. Nové uživatelské rozhraní znamenalo nový design všech služeb, které Portál občana nabízí.

Dostupná data za rok 2023 ukazují, že **využívání Identity občana roste**. Do konce roku 2023 bylo vydáno více než 20,5 mil. ověřovacích prostředků jako je Mobilní klíč eGovernmentu, Bankovní identita, MojeID, NIA ID, I.CA identita nebo eObčanka, z nichž je téměř 14 mil. aktivních. Celkový počet přihlášení (od spuštění Identity občana) přesahuje **66 mil.**, z čehož **polovina** (tedy 33 mil.) **se uskutečnila v roce 2023**.

Ministerstvo vnitra v roce 2023 dokončilo **nákup geolokačních dat mobilních operátorů** a zakončilo tak významnou etapu projektu, který mapoval pohyb obyvatelstva v České republice prostřednictvím signalizačních geolokačních dat. Na základě analýzy těchto záznamů v delším časovém období lze mapovat mobilitu celé populace a vysledovat základní rytmy dopravního chování populace. Zmíněná data mají **široké využití právě pro veřejnou správu a přizpůsobení jejích služeb** občanům.

Díky povinnosti publikovat data z úředních desek v otevřeném formátu **narostl počet poskytovatelů otevřených dat z 285 v roce 2022 na 302 v roce 2023**.

Lidé ve veřejné správě

S účinností od 1. ledna 2023 bylo schváleno **75 603 služebních a pracovních míst**. V porovnání se systemizací s účinností od 1. ledna 2022 bylo zaznamenáno snížení o 807 služebních a pracovních míst. V roce 2023 bylo na **služebních místech** zařazeno **67 853 státních zaměstnanců**, což bylo o 1 006 více než v roce 2022. Obsazenost služebních míst činila celkem 88 %.

„Územní samosprávné celky“ (zkráceně ÚSC) je souhrnný název pro obce, kraje a hl. město Prahu. V roce 2023 vykázaly celkem **99 470 zaměstnanců** (v průběhu roku, tj. i se započítáním fluktuace) a **82 998 úvazků** (průměrný evidenční počet zaměstnanců). Dle dostupných dat celkově vynaložily na platy **40,64 mld. Kč** (celková suma po započítání všech příplatků). Věková struktura zaměstnanců územních samosprávných celků ukazuje, že **47,8 % zaměstnanců je starších 50 let** věku. Čtyřicátníci tvoří dalších 30,2 %. Především podíl věkové kategorie nad 50 let vykazuje dlouhodobý růst. Podíl zaměstnanců do 40 let věku meziročně klesl na 22 %.

Hospodaření veřejné správy

Součástí státního rozpočtu pro rok 2023 byl jako každý rok i příspěvek na výkon státní správy, který je obcím a krajům vyplácen jako částečná úhrada nákladů. Oproti roku 2023 došlo k **valorizaci příspěvku pro obce** včetně hl. m. Prahy **o 5,4 %** (o 624 mil. Kč). U **krajů** došlo k navýšení příspěvku o téměř **9 %** (o celkem 155 mil. Kč).

V roce 2023 došlo k meziročnímu růstu celkových příjmů územních samosprávných celků o 9,6 % na 814,6 mld. Kč. V roce 2023 vykázaly **ÚSC a dobrovolné svazky obcí (DSO) historicky nejvyšší kladné saldo rozpočtu ve výši 72,2 mld. Kč**. Ačkoliv v celém sledovaném období ÚSC **schvalovaly své rozpočty s výraznými schodky, skutečné saldo rozpočtu bylo vždy kladné**. Rozdíly schválených rozpočtů a vykázaných skutečností se především byly zapříčiněny **podhodnocenými daňovými příjmy** na straně příjmů a **nadhodnocenými kapitálovými výdaji** na straně výdajů.

Celkové příjmy obcí v roce 2023 činily 498,9 mld. Kč, což představovalo meziroční nárůst o 56,1 mld. Kč (o 12,7 %). Bez hl. m. Prahy celkové konsolidované příjmy obcí v roce 2023 činily 358,2 mld. Kč. Celkové výdaje obcí v roce 2023 činily 359,1 mld. Kč, což představuje meziroční nárůst o 9,1 mld. Kč (o 2,6 %). Bez hl. m. Prahy celkové výdaje představovaly 331,3 mld. Kč a výsledek hospodaření skončil v přebytku 26,8 mld. Kč. **Přebytek** rozpočtu meziročně **vzrostl o 179,9 %**, tj. o 17,3 mld. Kč. Výsledek hospodaření obcí bez hl. m. Prahy potvrdil svoji nestabilitu a výrazný meziroční výkyv.

Celkové příjmy krajů v roce 2023 činily 356,8 mld. Kč, což znamená meziroční růst celkových příjmů o 13,9 %, tj. o 43,4 mld. Kč. Po očištění celkových příjmů krajů o přímé náklady na vzdělávání celkové příjmy činí 185,5 mld. Kč. Celkové výdaje krajů v roce 2023 činily 340,8 mld. Kč (meziročně nárůst o 11,5 %, respektive o 35,1 mld. Kč). Po očištění celkových výdajů krajů o přímé náklady na vzdělávání celkové výdaje činí 169,5 mld. Kč. Z **odvětvového pohledu** směřovaly výdaje krajů především do **oblasti školství (189,5 mld. Kč**, tj. o 8,3 %, respektive o 14,5 mld. Kč více než v roce 2022). Dalšími výdajově významnými odvětvími byly v roce 2023 **oblasti dopravy, sociálních služeb** či **zdravotnictví**.

Stav peněžních prostředků na bankovních účtech obcí, DSO, krajů, regionálních rad a na účtech příspěvkových organizací zřízených kraji a obcemi dosáhl ke konci roku 2023 v souhrnu 482,5 mld. Kč, meziročně se zvýšil o 77,3 mld. Kč, respektive o 19,1 %.

Územní rozpočty včetně zřízených příspěvkových organizací vykázaly ke konci roku 2023 dluh ve výši 91,9 mld. Kč, což je o 6,7 %, respektive o 6,5 mld. Kč méně než v roce předchozím. Dluh se **snížil na úrovni obcí** (o 10 %, tj. o 7,1 mld. Kč) a **DSO** (o 7,8 %, tj. o 154 mil. Kč), naopak **u krajů mírně vzrostl** (o 2,7 %, tj. o 686,2 mil. Kč).

Volby

Co se týče voleb a opakovaných hlasování do zastupitelstev obcí, tak v roce 2023 se konalo celkem **60 nových voleb, 13 dodatečných, 1 opakovaní a 1 opakované hlasování**.

Nejvýznamnější událostí v oblasti voleb však byla **prezidenta České republiky**. První kolo volby se konalo 13. a 14. ledna 2023, druhé kolo následně ve dnech 27. a 28. ledna 2023. Na základě rozhodnutí Ministerstva vnitra a Nejvyššího správního soudu se třetí přímé volby prezidenta celkem zúčastnilo 9 kandidátů. Ve druhém kole dosáhla volební účast v porovnání s předchozími lety přímé prezidentské volby rekordu (70,25 %), vítězem se stal Petr Pavel s 58,32 % odevzdaných hlasů.

Další témata

Přehled o stavu veřejné správy v ČR

Dne 30. března 2023 Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD) zpracovala pro Českou republiku historicky první přehled o veřejné správě. Tento materiál shrnuje výzvy, se kterými se česká veřejná správa potýká, zároveň však nabízí i doporučení na jejich vypořádání. Mimo jiné obsahuje i témata, která jsou velmi úzce provázána s Konceptí rozvoje veřejné správy do roku 2030. Ministerstvo vnitra na řadě opatření uvedených v přehledu OECD již intenzivně pracuje, nicméně navrhovaná doporučení využije k ještě lepšímu fungování veřejné správy.

Přehled se věnuje řadě témat. Jedna z kapitol se zaměřuje na téma posílení občanské participace, další se soustředí na strategické řízení a roli centra vládnutí zejména ve vztahu k současným komplexním výzvám, jako je digitální nebo zelená tranzice. Třetí kapitola zkoumá využívání dat a evidence-informed přístupu při tvorbě politik a rozhodování, čtvrtá kapitola zjišťuje možnosti zefektivnění poskytování služeb veřejné správy v území a pátá kapitola se zabývá oblastí digitalizace. V šesté kapitole věnované řízení lidských zdrojů ve státní a veřejné správě OECD cílí na dvě hlavní oblasti, a to na budování značky, oslovování a nábor zaměstnanců/úředníků a na zajištění funkčního a efektivního systému vzdělávání a rozvoje lidských zdrojů. Součástí přehledu je i případová studie, která zkoumá reakci české veřejné správy na pandemii onemocnění covid-19.

Přehled OECD o stavu veřejné správy v ČR i zkrácený *PGR Brožuru s hlavními závěry a doporučeními* si můžete stáhnout na [stránkách Ministerstva vnitra](#).

Trh práce a nezaměstnanost

Úřad práce ČR evidoval k 31. 12. 2023 celkem **279 227 uchazečů o zaměstnání**, což je o 16 001 více než v předchozím měsíci a o 7 424 více než loni. Podíl nezaměstnaných osob vzrostl na 3,7 %. To je o 0,2 p. b. více než v listopadu a o stejně jako ve stejnou dobu před rokem. Celkový počet volných pracovních míst

na konci roku poklesl na 271 789, což je meziročně o 16 858 méně. Podporu v nezaměstnanosti pobíralo 86 347 uchazečů o zaměstnání, tj. 30,9 % všech uchazečů vedených v evidenci.

Míra nezaměstnanosti byla podle dostupných dat EUROSTATU (za prosinec 2023) **nejvyšší v celé Evropské unii**, a to 2,6 % (průměr EU 6,1 %).

Celkem 30 okresů vykázalo vyšší podíl nezaměstnanosti, než byl celorepublikový průměr. Nejvyšší podíl nezaměstnaných byl v okresech Karviná (8,2 %), Bruntál (7,4 %) a Most (7,2 %), naopak nejnižší byl v okresech Praha-východ (1,4 %), Praha-západ (1,6 %) a Benešov (1,9 %).¹

Vývoj spotřebitelských cen – meziroční srovnání

Meziročně vzrostly spotřebitelské ceny v prosinci o 6,9 %, což bylo o 0,4 p. b. méně než v listopadu. Průměrná míra inflace za celý rok 2023 byla 10,7 % (o 4,4 p. b. méně než v roce 2022).

Meziroční zpomalení cenového růstu bylo způsobeno především cenami v oddíle potraviny a nealkoholické nápoje, kde většina sledovaných potravin zmírnila svůj meziroční cenový růst nebo prohloubila cenový pokles. Ceny uzenin byly v prosinci vyšší o 0,6 % (v listopadu růst o 3,4 %) a ceny ovoce o 5,8 % (v listopadu růst o 8,4 %). Snížily se především ceny polotučného trvanlivého mléka (o 28,3 %), ceny sýrů a tvarohů (o 5,4 %), ceny vajec (o 30,3 %). Meziroční pokles naopak zpomalily ceny v oddíle doprava. V prosinci 2023 byly ceny pohonných hmot a olejů meziročně nižší o 2,9 %, a to především z důvodu jejich výrazného meziměsíčního poklesu v prosinci 2022.

Meziroční růst cenové hladiny nejvýrazněji zapříčinily v prosinci ceny v oddíle bydlení, kde vzrostly ceny nájemného z bytu (o 7,3 %), výrobků a služeb pro běžnou údržbu bytu o 5,5 %, vodného o 16,3 %, stočného o 26,9 %,

¹ <https://www.mpsv.cz/mesicni>

elektřiny o 142,4 % a tepla a teplé vody o 24,2 %. Dále se jednalo o oddíl alkoholické nápoje, oddíl rekreace a kultura, oddíl stravování a ubytování. K meziročnímu snížení celkové cenové hladiny přispěly v prosinci především ceny v oddíle potraviny a nealkoholické nápoje (pokles o 0,3 %) a v oddíle doprava (pokles o 0,2 %).

Náklady vlastnického bydlení (imputované nájemné) se zvýšily o 0,6 % (v listopadu o 0,5 %). Úhrnný index spotřebitelských cen bez započtení nákladů vlastnického bydlení byl 107,7 %.²

Důchody

Dle dat České správy sociálního zabezpečení v roce 2023 **přibylo 4 056 osob pobírajících starobní důchod**. Jedná se po třech letech výraznějšího poklesu o první meziroční zvýšení počtu. **Celkový počet** se tím zvýšil na **2 371 251** oproti 2 367 185 starobních důchodců v roce

2022 a 2 377 820 starobních důchodců v roce 2021. Dále bylo na konci roku 2023 celkem 411 706 invalidních důchodců (meziročně pokles o 1 807) a 62 636 pozůstalostních důchodců (meziročně pokles o 846).

Celkový počet všech důchodců činil 2 845 583 osob (nárůst o 1 403 oproti roku 2022). Ženy tvoří 60 % starobních důchodců, 51,6 % invalidních důchodců a 61,4 % pozůstalostních důchodců.

Průměrná výše samotného starobního důchodu se meziročně zvýšila o 2 203 Kč na 20 264 Kč. Nejvyšší průměrné důchody pobírali lidé v Praze (21 403 Kč), naopak nejnižší v Karlovarském kraji (19 481 Kč). Zatímco u mužů byl celorepublikový průměr sólo důchodů 21 545 Kč, u žen pouze 19 063 Kč. Opět meziročně přibylo stoletých důchodců. Na konci roku 2023 jich bylo již 970 (meziroční nárůst o 97 osob); z toho 843 žen a 127 mužů. Nejstarším důchodcům bylo 107 let.³

² <https://www.czso.cz/csu/czso/cri/indexy-spotrebitelskych-cen-inflace-prosinec-2023>

³ <https://www.cssz.cz/duchodova-statistika>

NOVINKY V LEGISLATIVĚ

Přehled významnějších zákonů, které vstoupily v účinnost v roce 2023 a dotýkaly se veřejné správy

Novela zákona o svobodném přístupu k informacím (zákon č. 241/2022 Sb.)

V průběhu roku 2022 byla schválena novela zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, která ve třech fázích (ke třem datům nabytí účinnosti) přináší některé důležité změny v oblasti poskytování informací subjektů veřejného sektoru.

Dne 1. září 2022 nabyla účinnosti její první část, která sloužila k transpozici evropské směrnice o otevřených datech.

Dnem 1. ledna 2023 nabyla účinnosti druhá část novely, která reagovala na poznatky a potřeby aplikační praxe. Jedná se zejména o větší ochranu informací týkajících se kritické infrastruktury a ochranu informací obchodních společností se 100% státní majetkovou účastí pohybujících se v konkurenčním prostředí. Novela reagovala i na to, že někteří žadatelé zneužívají právo na informace za účelem nedůvodného zatěžování až šikany povinných subjektů. Pro tyto případy byla zavedena ochrana v podobě možnosti takové žádosti o informace odmítnout. Zefektivnilo se také poskytování informací a urychlil se proces vyřízení žádostí a rovněž byla doplněna právní úprava poskytování informací o platech a odměnách v reakci na judikaturu Ústavního soudu.

Následně od 1. ledna 2024 nabyla účinnosti třetí fáze novely, na jejímž základě byl zřízen informační systém, ve kterém budou na jednom místě zpřístupněny údaje z výročních zpráv. Jeho cílem je usnadnit zájemcům přístup k údajům obsaženým v předmětných zprávách, a tak získat bližší informace o tom, jak jednotlivé úřady poskytují podle předmětného zákona informace a jak jsou vyřizovány opravné prostředky v případě, že informace nebyly poskytnuty.

Vytvoření Digitální a informační agentury (zákon č. 471/2022 Sb.)

K 1. lednu 2023 byla zřízena Digitální a informační agentura, která se stala ústředním

správním úřadem pro elektronickou identifikaci a služby vytvářející důvěru a pro informační systémy veřejné správy.

Tato agentura má plnit koordinační úlohu v oblasti digitálních služeb, informačních technologií, evidence a sdílení dat a zajišťovat systém podpory centrálních způsobů komunikace veřejné správy.

Fakticky začala fungovat od 1. dubna 2023.

Novela zákona o státním podniku a rozpočtových pravidel (zákon č. 254/2023 Sb.)

Dne 26. srpna 2023 nabyla účinnosti novela zákona o státním podniku, která umožnila zvýšit jeho kmenové jmění ze zdrojů zakladatele a zároveň upravila mechanismus sdílení funkce zakladatele v případech, kdy předmět podnikání státního podniku do působnosti více ministerstev.

Součástí zákona je též novela rozpočtových pravidel, která umožňuje státním podnikům a národnímu podniku výjimku z povinnosti mít bankovní účty pouze u České národní banky.

Novela zákona o státní službě (zákon č. 281/2023 Sb.)

Zákonem č. 281/2023 Sb. kterým se mění zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, který nabyl účinnosti především k 1. říjnu 2023, došlo k transponování dvou směrnic Evropského parlamentu a Rady (EU). Většina provedených změn se týká zákoníku práce, ale novela se dotkla mimo jiné i zákona o státní službě.

Za účelem zvýšení transparentnosti a předvídatelnosti ve služebních vztazích se nově stanovuje množina informací o služebním poměru, o kterých je služební orgán povinen písemně informovat osobu, která má být zařazena na služební místo nebo jmenována na služební místo představeného. Dále byla do zákona o státní službě doplněna například explicitní právní úprava výkonu služby z jiného místa (tzv. home office).

Novelizace některých zákonů v souvislosti s elektronizací vybraných agend (zákon č. 346/2023 Sb.)

Předmětný zákon novelizoval celkem 5 zákonů v souvislosti s postupující elektronizací agend státní správy. Účinnost zákona je nastavena jako dělená, s první fází k 31. prosinci 2023.

V zákonu o právu petičním se umožňuje delegovat působnost v oblasti elektronických petic na jiný státní orgán či státem zřízenou nebo založenou právnickou osobu.

V jednacím řádu Poslanecké sněmovny se stanoví, že návrhy právních předpisů určené k projednání Poslaneckou sněmovnou se (až na výjimky) od 1. ledna 2024 předkládají výlučně elektronicky.

V zákoně o základních registrech se zohledňuje fakt, že v základních registrech se nově vedou i nereferenční údaje, úprava poskytování údajů třetím osobám se doplňuje o souhlas třetích osob s příjmem údajů a v registru osob se nově povede i datum narození podnikajících fyzických osob.

Úpravy zákona o Sbírce zákonů a mezinárodních smluv reagují na spuštění systému elektronické Sbírky zákonů a mezinárodních smluv (e-Sbírka) od 1. ledna 2024. Nově se též stanoví, že připravovaný systém e-Legislativa pro elektronickou tvorbu návrhů právních předpisů bude do praxe zaváděn postupně v průběhu roku 2024, pro zákony následně od začátku roku 2025.

Novely právních předpisů přijatých v návaznosti na vojenskou agresi Ruské federace na území Ukrajiny (zákon č. 75/2023 Sb., zákon č. 173/2023 Sb. a zákon č. 454/2023 Sb.)

V reakci na migrační vlnu velkého rozsahu, která byla vyvolána vojenskou agresi Ruské federace

na území Ukrajiny, bylo v roce 2022 přijato několik zákonů, které se souhrnně označují jako „Lex Ukrajina“. Tyto zákony obsahovaly specifická pravidla v oblasti pobytu uprchlíků, sociálního zabezpečení, školství či zdravotního pojištění.

Z důvodu přetrvávajícího válečného konfliktu bylo však nezbytné v loňském roce tuto úpravu zachovat, resp. upravit některá z původně přijatých pravidel. V lednu 2023 byly přijaty poměrně zásadní změny v oblasti poskytování bezplatného ubytování válečným uprchlíkům, kdy došlo k jeho časovému omezení, a to s cílem motivovat osoby s dočasnou ochranou, jejichž osobní poměry to umožňují, zapojit se do pracovního procesu a integrovat se do společnosti.

V říjnu 2023 vstoupila v platnost právní úprava zavádějící evidenci ukrajinských vozidel. Občané Ukrajiny, kteří pobývají na území České republiky, musí nově registrovat svá vozidla, která používají na našem území. Registrace těchto vozidel je prováděna na obecních úřadech obcí s rozšířenou působností, které spravují registr řidičů.

K 1. lednu 2024 pak vstoupila v účinnost právní úprava, na jejímž základě došlo k prodloužení dočasné ochrany pro Ukrajince až do konce března 2025. Současně bylo reagováno na množící se poptávku cizinců po asistenci při návratu zpět na Ukrajinu, přestože situace na Ukrajině není v řadě ohledů uspokojivá. Byla proto přijata speciální pravidla pro dobrovolný návrat uprchlíků na Ukrajinu za asistence České republiky.

Přehled významnějších právních předpisů, které vstoupily v účinnost dne 1. ledna 2024

Novela zákona o sdružování v politických stranách a v politických hnutích (zákon č. 253/2023 Sb.)

K 1. lednu 2024 nabyla účinnosti novela zákona č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a v politických hnutích, která revidovala pravidla vnitřního chodu Úřadu pro

dohled nad hospodařením politických stran a politických hnutí, především posílila kolektivní prvek ve vedení Úřadu vytvořením Kolegia Úřadu jakožto vrcholného orgánu Úřadu.

Tato novela zároveň rozšířila působnost Úřadu o dozor nad dodržováním zákona o střetu zájmů a zavedla některé nové povinnosti pro veřejné

funkcionáře, zejména pokud se jedná o vlastnictví médií. Mezi veřejné funkcionáře byl nově zařazen i prezident republiky.

Novela zákona o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů (zákon č. 414/2023 Sb.)

Dne 1. ledna 2024 nabyl účinnosti zákon č. 414/2023 Sb., který novelizuje zákon č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů, zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, a další zákony (např. zákon o správních poplatcích, zákon o provádění sociálního zabezpečení). Tato novela obsahuje změny vedoucí k modernizaci a zefektivnění matriční agendy.

Snoubenci v tzv. nematriční obci mohou nově vstoupit do manželství i před pověřeným členem zastupitelstva této obce. Současně se ruší podmínka přihlášení k trvalému pobytu alespoň jednoho ze snoubenců v nematriční obci, tudíž starosta, místostarosta nebo pověřený člen zastupitelstva nematriční obce budou oprávněni oddávat bez ohledu na trvalý pobyt snoubenců. Nově je možné oddávat bez přítomnosti matrikářky, pokud bude mít oddávající potřebnou kvalifikaci, a také možnost, aby oddávajícím byl senátor nebo poslanec. Byla zavedena také možnost uzavření manželství v jazyce národnostní menšiny za zákonem stanovených podmínek.

Nově lze uzavřít registrované partnerství před kterýmkoli matričním úřadem (nikoliv již pouze před 14 registrujícími matričními úřady). Došlo také k podrobnější úpravě práva nezletilých dětí ve věcech jejich jména, včetně snížení věkové hranice, od které je pro tyto změny nezbytný jejich souhlas, z původních 15 let na 12 let.

Ke změnám (navýšení) dochází v oblasti správních poplatků, např. správní poplatek za vydání stejnopisu matričního dokladu činí 300 Kč. Nově se zpoplatňuje vydání vícejazyčného standardního formuláře částkou 100 Kč a osvědčení, že snoubenci splnili všechny požadavky pro uzavření církevního sňatku, částkou 500 Kč.

Další důležitou změnou obsaženou v tomto zákoně je zavedení centralizovaného matričního informačního systému, který např. umožní získat svůj rodný list nebo jiný matriční doklad

na kterémkoli matričním úřadě. K této změně, ale s ohledem na potřebu náležitého vybudování elektronického systému, dojde až k 1. lednu 2027.

Novela zákonů o obcích, o krajích a o hlavním městě Praze a zákona o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů (zákon č. 418/2013 Sb.)

Na konci roku 2023 byla schválena a dne 1. ledna 2024 nabyla účinnosti novela zákonů o obcích, o krajích a o hlavním městě Praze.

V první řadě změnou uvedených zákonů došlo ve vazbě na požadavek Ústavního soudu k posílení nezávislosti územních samospráv na státu, pokud se jedná o odměňování členů jejich zastupitelstev. Dosavadní pravomoc vlády stanovovat výši odměn tzv. uvolněných zastupitelů a maximální výši odměn tzv. neuvolněných zastupitelů byla nahrazena zákonným automatickým mechanismem navázaným na průměrnou mzdu.

Další změny v právní úpravě územních samospráv pak zejména reagují na zkušenosti z nedávných mimořádných situací, jako byly pandemie koronaviru nebo tornádo na jižní Moravě. Cílem je zvýšit flexibilitu rozhodování v těchto těžkých chvílích, a to jak posílením výjimečných pravomocí starostů, tak například stanovením pravidel pro konání jednání zastupitelstev a rad videokonferenčně.

V zákoně o obcích byl zaveden institut společenství obcí jakožto prostředek posílení spolupráce zejména malých obcí, kterým by se mělo usnadnit plánování rozvoje jejich území i výkon přenesené působnosti sdílením kvalifikovaných úřednických kapacit.

Součástí zákona je i novela zákona o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, která rozšířila možnosti dobrovolných svazků obcí zakládat právnické osoby.

Novela zákona o občanských průkazech (zákon č. 430/2023 Sb.)

Dne 1. ledna 2024 nabyla účinnosti novela zákona o občanských průkazech, na jejímž základě bude rodné číslo zapisováno do občanských průkazů trvale. Původně se totiž měla rodná čísla v občanských průkazech uvádět pouze do konce roku 2024.

Novela stavebního zákona (zákon č. 283/2021 Sb.)

Dne 1. ledna 2024 nabyl účinnosti nový stavební zákon pro tzv. vyhrazené stavby (infrastrukturní stavby jako např. dálnice). Pro jiné než

vyhrazené stavby nabývá účinnosti od 1. 7. 2024. Díky této novele budou stavební úřady rozhodovat v pevně stanovených lhůtách. Novela si klade za cíl zajistit stabilitu, zrychlení a zkvalitnění výstavby v České republice.

Zpracování závěrečných zpráv RIA k právním předpisům

Závěrečná zpráva hodnocení dopadů regulace (ZZ RIA – *regulatory impact assessment*) se zpracovává u návrhů právních předpisů, u nichž se očekávají nové a rozsáhlé dopady. **V roce 2023 byla ZZ RIA zpracována u 51 % návrhů zákonů, 14 % návrhů nařízení vlády a 10 % návrhů vyhlášek.** U věcných záměrů se ZZ RIA zpracovává vždy (v roce 2023 byly předloženy 3)

naopak k návrhům ústavních zákonů (v roce 2023 byl předložen 1) se nezpracovává. U návrhů, kde nebyla zpracována ZZ RIA, bylo hodnocení dopadů navrhovaného řešení v rozsahu požadovaném Legislativními pravidly vlády součástí důvodové zprávy nebo odůvodnění.

Přítomnost RIA v návrzích právních předpisů (2015–2023)

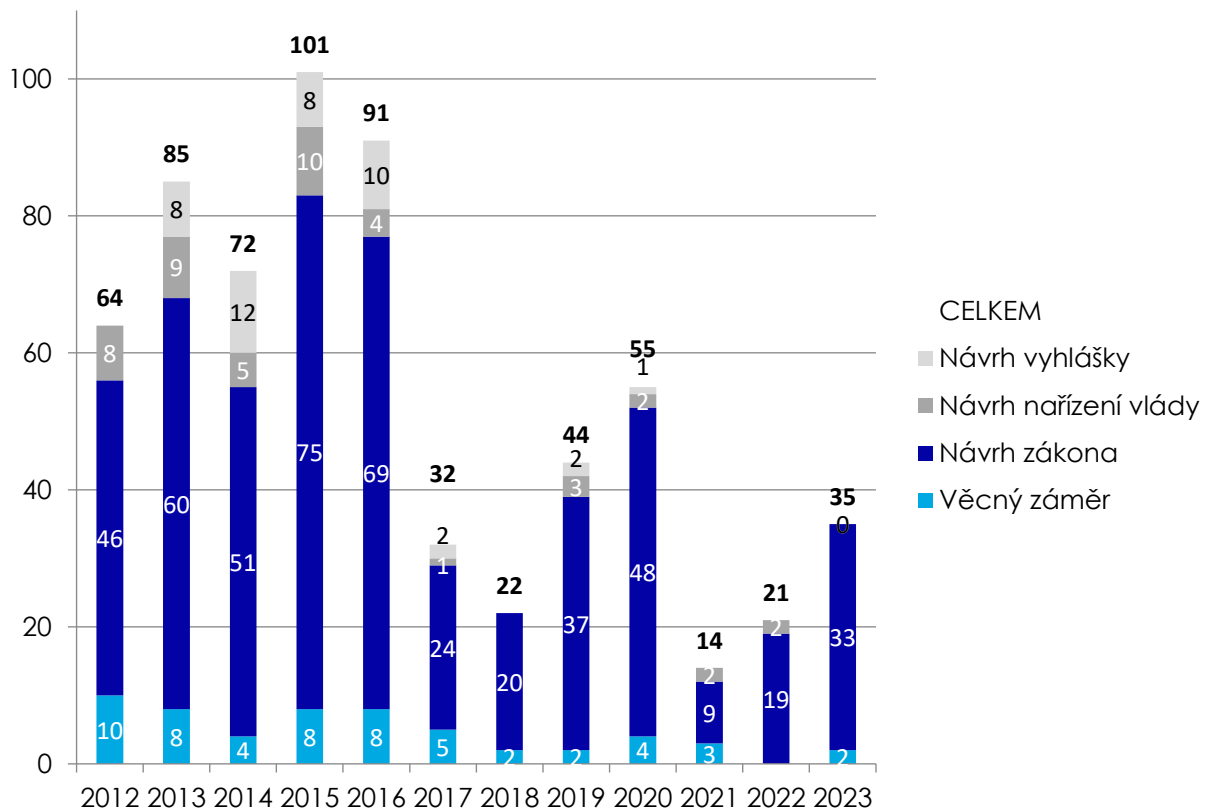
			2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	
Věcný záměr	s RIA	abs.	8	8	4	2	2	5	2	0	3	
		%	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %	0,00 %	100 %
	bez RIA	abs.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		%	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
Návrh ústavního zákona	s RIA	abs.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
		%	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
	bez RIA	abs.	1	2	0	1	2	0	1	2	1	
		%	100,00 %	100,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %
Návrh zákona	s RIA	abs.	79	77	32	39	39	44	22	32	41	
		%	68,70 %	78,57 %	57,14 %	50,65 %	42,39 %	28,21 %	27,16 %	29,91 %	50,62 %	
	bez RIA	abs.	36	21	24	38	53	112	59	75	40	
		%	31,30 %	21,43 %	42,86 %	49,35 %	57,61 %	71,79 %	72,84 %	70,09 %	49,38 %	
Návrh nařízení vlády	s RIA	abs.	45	43	24	8	19	22	16	17	12	
		%	53,57 %	48,86 %	35,82 %	14,04 %	36,54 %	28,95 %	22,86 %	16,19 %	14,29 %	
	bez RIA	abs.	39	45	43	49	33	54	54	88	72	
		%	46,43 %	51,14 %	64,18 %	85,96 %	63,46 %	71,05 %	77,14 %	83,81 %	85,71 %	
Návrh vyhlášky	s RIA	abs.	80	80	47	26	26	20	15	18	18	
		%	41,03 %	45,20 %	23,62 %	17,22 %	19,55 %	13,42 %	8,24 %	9,78 %	9,89 %	
	bez RIA	abs.	115	97	152	125	107	129	167	166	164	
		%	58,97 %	54,80 %	76,38 %	82,78 %	80,45 %	86,58 %	91,76 %	90,22 %	90,11 %	

Zdroj: Úřad vlády

Pracovní komise pro hodnocení dopadů regulace (Komise RIA), která od roku 2011 hodnotí kvalitu ZZ RIA, se v roce 2023 zabývala celkem **35 ZZ RIA**. Celkově 27 z nich doporučila schválit po zapracování doporučujících

připomínek a u 8 uvedla, aby vláda projednávání přerušila za účelem přepracování návrhu předkladatelem ve smyslu zásadních připomínek.

Počet projednávaných materiálů Komisí RIA v letech

V roce 2023 nebyl evidován přezkum právního předpisu nebo oblasti politiky, který by byl zpracován a následně projednáván na úrovni vlády, respektive jejích poradních orgánů. Na návrh ministra pro legislativu a předsedy LRV vláda schválila ukotvení systematického provádění přezkumu regulace (ex post RIA) s účinností od 1. 1. 2025 a s tím související změny OZ RIA a statutu LRV.⁴

Další změna OZ RIA se týkala doplnění či rozvinutí některých dílčích hodnocení. Zejména se jednalo o úpravy hodnocení dopadů na rodiny (Family Impact Assessment – FIA), území (Territorial Impact Assessment – TIA), na udržitelný rozvoj (Sustainable Impact Assessment – SIA) včetně zohlednění aspektu digitálně přívětivé legislativy (DPL).⁵

⁴ Usnesení vlády č. 435 ze dne 14. června 2023

⁵ Usnesení vlády č. 22 ze dne 11. ledna 2023

volby

VOLBY

Volby a opakované hlasování do zastupitelstev obcí

Za rok 2023 se konalo celkem 60 nových voleb, 13 dodatečných, 1 opakované a 1 opakované hlasování. Pro větší přehlednost údaje uvádíme v následující tabulce. Podrobnější informace jsou k dispozici na internetových stránkách Ministerstva vnitra určených pro volby. V první tabulce jsou jednotlivé druhy voleb, které se konaly ve volbách do zastupitelstev obcí a četnost jejich opakování. Druhá tabulka

obsahuje názvy obcí, ve kterých se v roce 2023 konaly některé ze zmíněných druhů voleb.

Druh voleb/hlasování	Počet konání
Nové volby	60x
Dodatečné volby	13x
Opakované volby	1x
Opakované hlasování	1x

Zdroj: Ministerstvo vnitra

NÁZEV OBCE A OKRES	DRUH VOLEB	POČET OPAKOVÁNÍ
BRODEC OKRES LOUNY	dodatečné volby	3 x
BUKOVÁ OKRES PLZEŇ-JIH	dodatečné volby	1 x
HRČAVA OKRES FRÝDEK-MÍSTEK	nové volby	1 x
CHARVATCE OKRES MLADÁ BOLESLAV	opakované volby	1 x
KAMENNÁ HORKA OKRES SVITAVY	nové volby	2 x
MNICHOV OKRES DOMAŽLICE	nové volby	2 x
PAŠINKA OKRES KOLÍN	nové volby	2 x
PLCHOV OKRES KLADNO	nové volby	2 x
PODMOKY OKRES NYMBURK	nové volby	2 x

Zdroj: Ministerstvo vnitra

Volby prezidenta a soudní přezkum

První kolo volby prezidenta se na základě vyhlášení předsedou Senátu Parlamentu České republiky konalo ve dnech **13. a 14. ledna 2023**. Druhé kolo se konalo o 14 dní později, tedy **27. a 28. ledna 2023**. Na základě rozhodnutí Ministerstva vnitra a Nejvyššího správního soudu se třetí přímé volby prezidenta

zúčastnilo celkem 9 kandidátů. Z tohoto počtu měli na kandidátní listině a posléze hlasovacím lístku uvedenou stranickou příslušnost 3 kandidáti. Konala se celkem dvě kola a vybrané statistiky jsou uvedeny v následující tabulce.

	POČET OKRŮSKŮ	VOLIČI V SE-ZNAMU	VYDANÉ OBÁLKY	VOLEBNÍ ÚČAST V %	ODEVZDANÉ OBÁLKY	PLATNÉ HLASY
1. KOLO	14 857	8 245 962	5 626 824	68,24	5 622 812	5 578 585
2. KOLO	14 857	8 242 566	5 789 991	70, 24	5 787 540	5 759 197

Zdroj: Ministerstvo vnitra

Zvláštní způsoby hlasování

Při volbě prezidenta měli voliči, kteří ve dnech volby onemocněli covidem 19, opět možnost využít jeden ze tří zvláštních způsobů hlasování, tj. a) hlasování z auta na drive-in stanovištích, b) doma do zvláštní přenosné schránky nebo c) při pobytových zařízeních uzavřených rozhodnutím krajské hygienické stanice.

Na zákon č. 411/2022 Sb., o zvláštních způsobech hlasování ve volbě prezidenta republiky v roce 2023, který tyto způsoby volby umožňoval, navazovalo rozhodnutí předsedy Senátu č. 446/2022 Sb., o vyhlášení dnů konání hlasování zvláštním způsobem hlasování ve volbě prezidenta republiky v roce 2023 („Rozhodnutí předsedy Senátu“).

Zřízeno bylo 81 drive-in volebních stanovišť, a sice na každý okres jedno, tj. 76 + 5 v hlavním městě Praze. Harmonogram využití zvláštních způsobů hlasování zákon stanovil tak, aby se totožná komise mohla postupně věnovat všem třem způsobům:

Zvláštní způsoby hlasování zajišťovaly, obdobně jako při volbách do Poslanecké sněmovny v roce 2021, komise pro hlasování složené ze 3 členů jmenovaných ředitelem Krajského úřadu. Úlohu a povinnosti Armády ČR při zvláštních způsobech hlasování však tentokrát plnil Hasičský záchranný sbor (HZS). Jeho úlohou bylo zajištění, postavení, základní vybavení a následně sklizení volebních stanovišť. Krajské úřady při zajištění

spolupracovaly právě s krajskými ředitelstvími hasičského záchranného sboru.

Na ústřední úrovni se uskutečnilo několik jednání, na kterých byl způsob spolupráce mezi Ministerstvem vnitra, Krajskými úřady a HZS domluven v základních parametrech. Následně se uskutečnilo několik videokonferenčních porad organizovaných odborem voleb Ministerstva vnitra, za účasti zástupců Krajských úřadů a zástupců HZS, kde byly dohodnuty další podrobnosti (např. možnosti vybavení volebních stanovišť ohřívači, neboť volba prezidenta republiky připadla na leden).

Při zajištění hlasování na drive-in probíhala také již zavedená spolupráce s Policií ČR, která spočívala hlavně v dohledu nad postavenými volebními stanovišti, a to zejména v noci z úterý na „volební“ středu. Během hlasování pak Policie ČR usměrňovala dopravní provoz a dohlížela na dodržování veřejného pořádku.

Zvláštními způsoby hlasování (drive-in + zvláštní přenosná volební schránka) odhlasovalo v I. a II. kole volby prezidenta republiky celkem 1 300 voličů; hlasování v uzavřených zařízeních se neuskutečnilo, neboť v době voleb žádné zařízení uzavřeno nebylo.

Tabulka níže obsahuje porovnání četnosti využití zvláštních způsobů hlasování s volbami v předchozích letech.

Rok (druh voleb)	drive-in	zvláštní přenosná schránka	uzavřená zařízení/voličů
2020 (kraje + Senát)	3 672	cca 1 750	9/150
2021 (Poslanecká sněmovna)	1 601	1 183	1/7
2023 (prezident)	877	423	0/0

Zdroj: Ministerstvo vnitra

Finanční zajištění volby prezidenta

V souvislosti s přípravou a zabezpečením volby prezidenta republiky v roce 2022 a 2023 předložilo Ministerstvo vnitra Ministerstvu financí podklady pro uvolnění finančních

prostředků pro obce a kraje v celkové výši 737 254 000 Kč. Tato částka v sobě obsahovala i výdaje na zajištění zvláštních způsobů hlasování.

Soudní přezkum po volbách

Nejvyšší správní soud

Již před počátkem lhůty pro podání návrhu na povolební soudní přezkum volby prezidenta obdržel Nejvyšší správní soud (NSS) více než 500 podání od občanů z celé ČR. Jednalo se převážně o kopie šířené po sociálních sítích. Tyto návrhy soud odmítal pro předčasnost. „Na zjevně sériová podání odpovídáme stejně sériovými usneseními. Nikdo si nemůže myslet, že hromadnými obsahově stejnými návrhy paralyzuje rozhodování NSS. Je-li návrh předčasný, nestane se včasným, i kdyby byl zopakován tisíckrát,“ poznamenal předseda volebního senátu Tomáš Langášek.

V zákonné lhůtě obdržel NSS celkem cca 400 podání. Z uvedeného počtu byla většina podání „formulářových“, tzn. podobaly se obsahem i formou, obsahovaly i stejné chyby. Tato podání byla často kopií stejného vzoru

formuláře, do kterého bylo pouze dopsáno jméno a další identifikační údaje konkrétního navrhovatele. Pouze několik podání z uvedeného počtu se lišilo svým obsahem. V jednom z podání si stěžovatel stěžoval, že podle něj „spouště voličů“ nebyl doručen voličský průkaz a nemohli tak řádně volit. Několik podání se týkalo předvolební kampaně.

Ústavní soud

Následně Ústavní soud obdržel 15 stížností proti usnesení NSS, v nichž stěžovatelé požadovali především zrušení rozhodnutí volebního senátu NSS z důvodu tvrzeného zásahu do základních práv a svobod zaručených Ústavou nebo Listinou. Ústavní soud všechny tyto návrhy svým usnesením odmítl.

Legislativní návrhy

Zákon o správě voleb a s ním předkládané návrhy zákonů

Z původního vládního návrhu zákona o správě voleb a spolu s ním předkládaného změnového zákona se na základě politické dohody staly poslanecké návrhy, které byly Poslanecké sněmovně předloženy dne 6. září 2023 jako sněmovní tisky č. 530 a 531. Vláda obdržela tyto poslanecké návrhy dne 7. září 2023 a vyjádřila k nim souhlasné stanovisko. Návrhy zákonů byly Poslaneckou sněmovnou přijaty dne 24. října 2023 na její 78. schůzi.

Senátu byl návrh zákona doručen dne 6. listopadu 2023 jako senátní tisk č. 175. Garančním výborem byl ustanoven Ústavně-

právní výbor, který k uvedenému tisku přijal dne 28. listopadu 2023 usnesení č. 112 o přerušení projednávání.

Hlavní změnou oproti původnímu vládnímu návrhu je ponechání dvoudenních voleb.

Spolu s návrhem zákona o správě voleb a na něj navazujícím změnovým zákonem byla předložena novela Ústavy České republiky (sněmovní tisk č. 378), která věcně zavádí zafixování pevného termínu voleb do zastupitelstev obcí, zastupitelstev krajů a do Senátu a stálejší vymezení senátních volebních obvodů.

Místní referendum

Ministerstvo vnitra za rok 2023 evidovalo na základě zaslaných oznámení od obcí a měst, že se místní referendum konalo v 34 obcích, z toho se 13 referend uskutečnilo souběžně s I. kolem volby prezidenta republiky. Pro srovnání v roce 2022 se uskutečnilo místní referendum celkem v 21 obcích a v roce 2021 ve 33 obcích. Ve srovnání s předchozím rokem se jedná o opětovný nárůst a návrat na obdobné hodnoty.

V místních referendech se hlasovalo celkem o 39 otázkách, které se týkaly rozhodnutí obcí v samostatné působnosti nebo podniknutí kroků a opatření zastupitelstev obcí vedoucích k prosazení určitého záměru obce a jejich občanů. Jednalo se např. schválení změny územního plánu, výstavbu kruhového objezdu, poskytnutí pozemků k výstavbě průmyslové zóny, zabránění výstavbě zařízení na plazmové využití odpadu, těžbu štěrkopísku, výstavba bytových domů, umístění spalovny odpadů, zamezení provozu hazardních her, výstavbu větrné elektrárny v katastru obce.

V 30 případech bylo rozhodnutí v místním referendu platné, tzn., že referenda se

zúčastnilo alespoň 35 % oprávněných osob zapsaných v seznamech oprávněných osob. V jednom případě krajský soud rozhodl, že město je povinno zdržet se organizace a zajištění opakovaného hlasování v místním referendu, pro které tento soud stanovil datum konání. Ve druhém případě krajský soud rozhodl, že hlasování v místním referendu bylo neplatné a město je povinno do stanovené lhůty povinně rozhodnout o termínu opakování hlasování v místním referendu o totožné otázce.

Ve 32 případech bylo rozhodnutí v místním referendu závazné, tzn., že pro ně hlasovala nadpoloviční většina oprávněných osob, které se místního referenda zúčastnily, a současně alespoň 25 % oprávněných osob zapsaných v seznamech oprávněných osob. Rozhodnutí v místním referendu je závazné pro zastupitelstvo obce a orgány obce.

Evidence ohlášených místních referend, kterou vede Ministerstvo vnitra, je dostupná na jeho internetových stránkách. Jedná se o dokument s názvem „Seznam konaných místních referend“.

Právo občanů sdružovat se v politických stranách a politických hnutích

Rejstřík politických stran a politických hnutí vedený Ministerstvem vnitra je veřejný seznam, do kterého se zapisují nebo vyznačují zákonem stanovené údaje týkající se politických stran a politických hnutí. Rejstřík politických stran a politických hnutí je každému přístupný, mj. i na internetových stránkách Ministerstva vnitra. Každý má právo do něj nahlížet, pořizovat si kopie a výpisy.

V roce 2023 byla nově zaregistrována 4 politická hnutí a výmaz byl proveden u 6 politických stran a 8 politických hnutí. K 31. prosinci 2023 tak bylo v rejstříku politických stran a politických hnutí zapsáno celkem 279 subjektů, z toho 111 politických stran a 168 politických hnutí.

statistiky

STATISTIKY

Státní občanství

Odbor všeobecné správy MV (OVS MV), který vykonává působnost na úseku státního občanství České republiky podle zákona č. 186/2013 Sb., o státním občanství České republiky o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZoSO“), eviduje za rok 2023 z pozice věcně a místně příslušného správního orgánu I. stupně celkem:

- **5 254 žádostí o udělení státního občanství České republiky** (tzv. klasická naturalizace ve smyslu § 11 a následujících ZoSO), což oproti roku 2022 představuje nárůst o cca 10 %;
- **54 žádostí o udělení státního občanství České republiky zvláštním způsobem** (dle § 28 a § 29 ZoSO);
- **12 prohlášení o nabytí státního občanství České republiky** v souvislosti se svěřením dítěte do náhradní péče (dle § 36 ZoSO).

Za rok 2023 OVS MV nadále eviduje celkově vysoký zájem cizinců o problematiku udělování státního občanství České republiky (např. formou dotazů potenciálních žadatelů,

zvýšeného počtu žádostí o udělení státního občanství České republiky atd.), a to zejména v souvislosti s ruskou agresí na Ukrajině a také setrvalě rostoucím počtem cizinců s povoleným trvalým pobytem na území České republiky.

Na základě rozhodnutí OVS MV nabylo státní občanství České republiky v roce 2023 celkem **4 248 osob udělením** (z toho bezmála 30 % tvořili dosavadní státní občané Ukrajiny), **57 osob zvláštními formami udělení** a **13 prohlášením** podle § 36 ZoSO. V roce 2023 vydal OVS MV z pozice správního orgánu I. Stupně také 144 zamítavých rozhodnutí a 233 usnesení o zastavení řízení.

Na základě rozhodnutí krajských úřadů a úřadů městských částí v Praze (dále jen „KÚ“) nabylo **1838 osob státní občanství České republiky na základě dalších forem prohlášení**.

V roce 2023 tedy státní občanství České republiky nabylo **celkem 6 156 osob**. Podrobné údaje k nabývání státního občanství (data k 6. 2. 2024) vyplývají z tabulky níže.

Příslušný správní orgán	Ustanovení ZoSO	Počet osob, které nabyly občanství
OVS MV	Udělení § 11 a násl. ZoSO	4 248
	Udělení § 28 ZoSO	53
	Udělení § 29 ZoSO	4
	Prohlášení § 36 ZoSO	13
	Celkem OVS MV	4 318
KÚ	Prohlášení § 31 ZoSO	696
	Prohlášení § 32 ZoSO	126
	Prohlášení § 34 ZoSO	7
	Prohlášení § 35 ZoSO	1 009
	Celkem KÚ	1 838
Celkem Česká republika	6 156	

Zdroj: Ministerstvo vnitra

Obyvatelstvo

Občané

Podle údajů z informačního systému evidence obyvatel, jehož správcem je Ministerstvo vnitra, bylo v roce 2023 v České republice celkem **10 216 306 občanů**. Z toho **5 220 309 žen** (51,1 %) a **4 995 997 mužů** (48,9 %). Meziročně počet občanů klesl o 19 107 (tj. o 0,2 %). Dle dat ČSÚ měla Česká republika k 31. 12. 2023 celkem **10 900 555 obyvatel**.

Dne 29. prosince 2023 byl ve Sbírce zákonů publikován zákon č. 414/2023, kterým se mění zákon č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony. V rámci novelizace uvedených zákonů jsou zahrnuty i změny zákona č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných číslech a o změně některých zákonů (zákon o evidenci obyvatel), ve znění pozdějších předpisů. Tyto změny byly iniciovány odborem správních činností a vycházejí z aktuální potřeby a požadavků z území, které byly odboru zaslány nebo řešeny formou metodických dotazů. Mezi

jinými změnami došlo k novelizaci § 8 odst. 3 zákona o evidenci obyvatel – osobou blízkou jsou od 1. 1. 2024 též praprarodiče, o tuto kategorii je tedy rozšířena možnost podání žádosti o poskytnutí údajů z agendového informačního systému evidence obyvatel k osobě blízké, která byla veřejností v rámci žádostí poptávána.

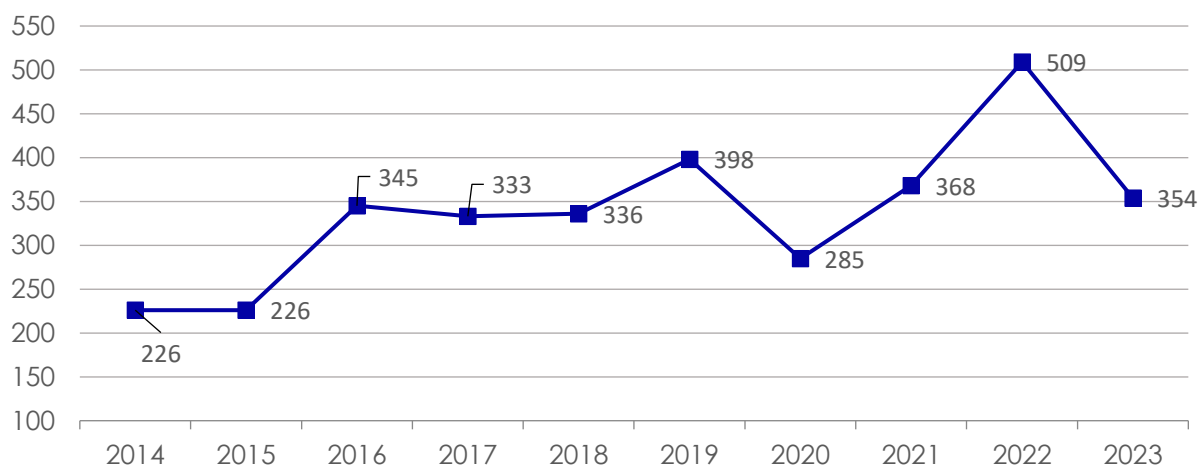
V roce 2023 bylo odborem správních činností Ministerstva vnitra vyřízeno celkem 354 žádostí o zprostředkování kontaktu. Jak lze vidět v níže uvedené tabulce a grafu, jedná se o pokles v počtu přijatých a vyřízených žádostí oproti roku 2022. Z celkového počtu 354 bylo 238 žádostí kladně vyřízeno a kontakt byl zprostředkován, resp. osobě bylo zasláno sdělení o tom, že ji žadatel hledá. Ve zbývajících případech nebylo možné kontakt zprostředkovat, a to z důvodu úmrtí, nebo měla hledaná osoba ukončený pobyt na území ČR anebo bylo žadatelem poskytnuto příliš málo údajů, které by vedly k úspěšnému dohledání kontaktované osoby.

Počet žádostí o zprostředkování kontaktu v roce 2023

	Četnost žádostí		Četnost uhrazeno	
	abs.	rel.	abs.	rel.
2014	226	8,3 %	113 000	9,7 %
2015	226	8,3 %	113 000	9,7 %
2016	345	12,7 %	172 500	14,8 %
2017	333	12,2 %	166 500	14,3 %
2018	336	12,3 %	168 000	14,4 %
2019	398	21,4 %	199 000	21,4 %
2020	285	13,3 %	142 500	16,3 %
2021	368	16,5 %	184 000	20,1 %
2022	509	18,7 %	254 500	21,9 %
2023	354	13 %	177 000	15,2 %
Celkem	2 727		1 164 500	

Zdroj: Ministerstvo vnitra

Počet žádostí o zprostředkování kontaktu

Zdroj: Ministerstvo vnitra

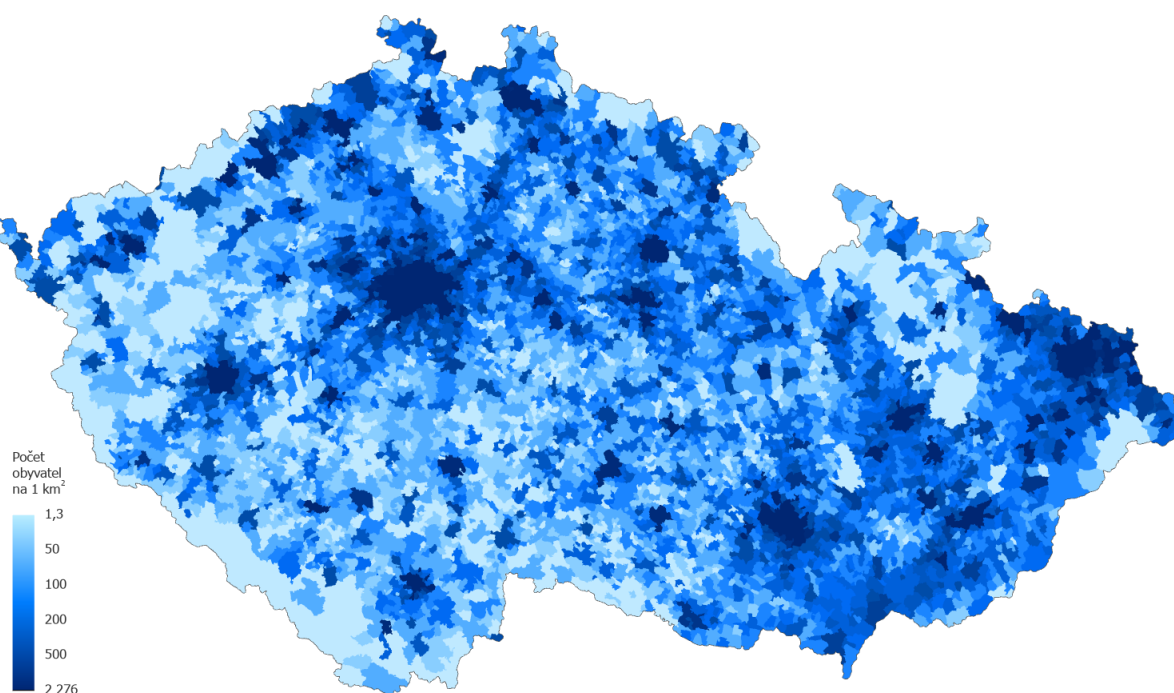
Registr obyvatel

V říjnu 2023 byla zpřístupněna služba umožňující obcím výdej údajů z registru obyvatel, z agendového informačního systému evidence obyvatel a z agendového informačního systému cizinců rovněž pro městské části a městské obvody územně členěných statutárních měst. Služba umožňuje obcím získávat aktuální údaje o obyvatelích, jež jsou v rámci jejich územního obvodu přihlášení k pobytu. MV poskytuje údaje z registru obyvatel subjektům údajů, a to na základě žádostí podle § 58 zákona č. 111/2009 Sb., o základních registrech, ve znění pozdějších

předpisů, a vyřizuje dotazy občanů na důvody využití jejich údajů z registru obyvatel.

Dále provádí měsíční analýzy provozních záznamů týkajících se registru obyvatel, jeho vytíženosti, kdy za rok 2023 zpracoval registr obyvatel téměř 660 mil. dotazů, což v průměru činí měsíčně okolo 55 mil. dotazů ze strany cca 4 tisíc agendových informačních systémů, které jsou napojeny na základní registry. MV rovněž monitoruje přechod jednotlivých orgánů veřejné moci na nové eGON webové služby a provádí kontroly na požadované údaje.

Hustota zalidnění, 2023

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat Ministerstva vnitra

Cizinci

Informativní přehled Ministerstva vnitra o cizincích se zaevidovaným přechodným či trvalým pobytem ukazuje, že počet cizinců v České republice na konci roku 2023 (stejně jako v roce 2022) přesahuje jeden milion osob (celkem **1 065 740 cizinců – z toho 349 995 s trvalým pobytem, 341 111 s přechodným pobytem a 375 021 na základě registrace dočasné ochrany**). Oproti konci roku 2022 se jedná o pokles o 50 414 osob. V kategorii

trvalého pobytu převažovali muži (184 163 mužů oproti 165 832 ženám). Naproti tomu je počet osob s přechodným pobytem v opačném genderovém rozdělení (359 888 žen vůči 355 857 mužů). Mezi cizinci pobývajícími legálně na území České republiky převažují občané třetích zemí (836 044 osob, tj. 78 %) nad občany členských států Evropské unie, Evropského hospodářského společenství a Švýcarska (229 696 osob, tj. 22 %).

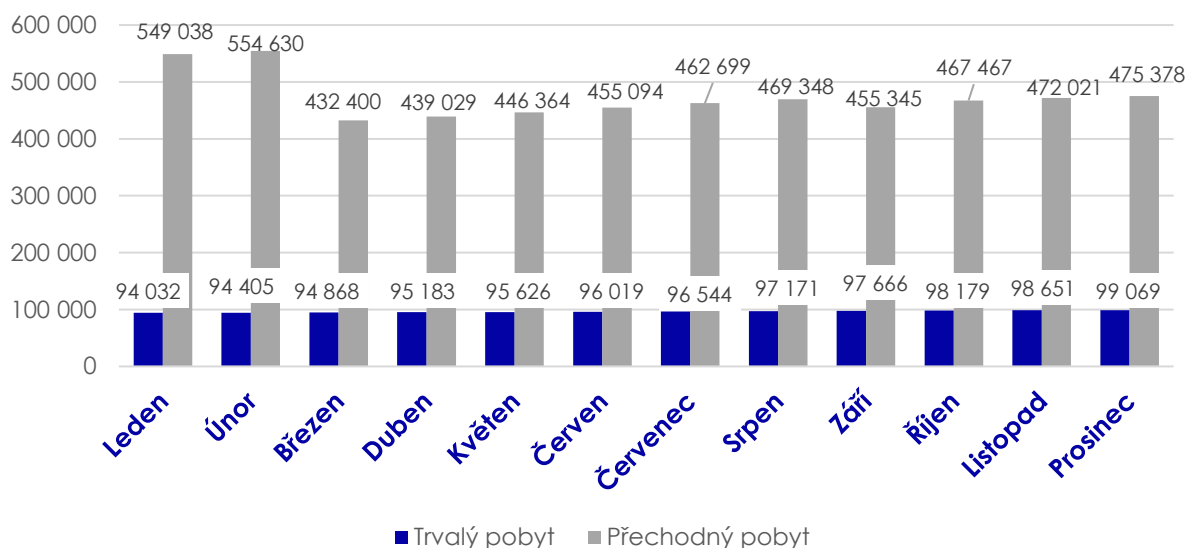
Vývoj počtu cizinců celkem (trvalý pobyt + přechodný pobyt) dle dat Ministerstva vnitra

2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
451 923	467 562	496 413	526 811	566 931	595 881	634 790	660 849	1 116 154	1 065 740
	+15 639	+28 851	+30 398	+40 120	+28 950	+38 909	+26 059	+455 305	-50 414

Za výrazným nárůstem počtu cizinců na území České republiky stojí zejména vydávání dočasné ochrany státním příslušníkům Ukrajiny, kteří prchají před válkou ve své zemi. Na konci roku 2022 bylo v České republice již

celkem 475 378 Ukrajinců s přechodným a 99 069 s trvalým pobytem. Tato národnost tedy, stejně jako v roce 2022, v České republice tvoří nejpočetnější skupinu cizinců.

Vývoj počtu Ukrajinců v roce 2023 v jednotlivých měsících

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat Ministerstva vnitra

V souvislosti s válkou na Ukrajině vzrostl i celkový počet osob s pobytovým oprávněním (nejedná se pouze o osoby se státní příslušností Ukrajiny). Všem zmíněným osobám bylo uděleno dlouhodobé vízum za účelem strpění.

Na konci roku 2023 byla ve Sbírce zákonů vyhlášena tzv. novela **Lex Ukrajina 6**. Návrh z dílny Ministerstva vnitra mimo jiné počítal

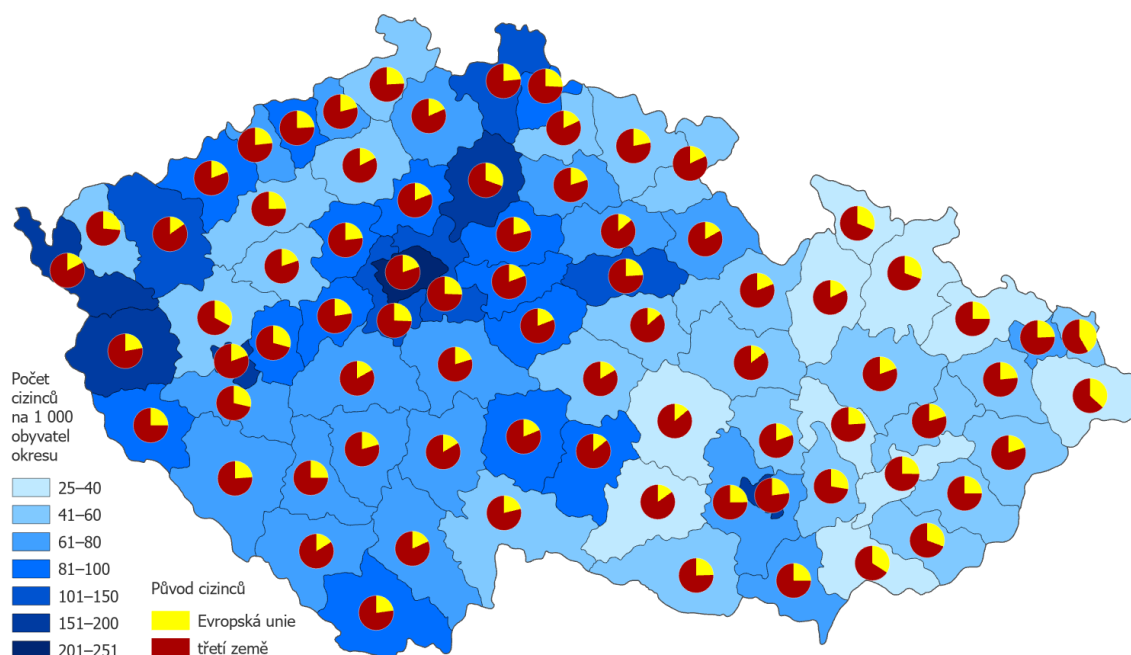
s tím, že dojde k prodloužení dočasné ochrany pro uprchlíky před ruskou válkou na úrovni Rady EU, tím pádem bude tato možnost platit i v České republice. Prostřednictvím novely bylo možné požádat o prodloužení dočasné ochrany o jeden rok až do konce března 2025. Proces prodlužování probíhal opět dvoufázově, s online fází od 1. ledna do 15. března 2024.

Informativní přehledy cizinců se zaevidovaným přechodným či trvalým pobytem na území České republiky

Nejpočetnější národnosti	Počet na konci roku 2023 (celkem)	Z toho s trvalým pobytem	Z toho s přechodným pobytem	Celkem oproti roku 2022
Ukrajinci	574 447	99 069	475 378	-61 835
Slováci	119 182	66 107	53 075	+1 917
Vietnamci	67 783	55 677	12 106	+1 443
Rusové	40 990	24 207	16 783	-2 508
Rumuni	20 469	7 186	13 283	+745
Bulhaři	17 907	7 615	10 292	+23
Poláci	17 837	11 418	6 419	+164
Němci	12 719	4 672	8 047	-1 313

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat Ministerstva vnitra. Data k 31. 12. daného roku jsou dostupná na webových stránkách www.mvcr.cz/clanek/cizinci-s-povolenym-pobytem

Počet cizinců na počet obyvatel okresu k 31. 12. 2023

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat Ministerstva vnitra

Migrace

Legální migrace

Mezi cizinci pobývajícími legálně na území České republiky převažují občané třetích zemí (836 044 osob, tj. 78 %) nad občany členských států Evropské unie, Evropského hospodářského společenství a Švýcarska (229 696 osob, tj. 22 %).

Mezinárodní ochrana

V roce 2023 požádalo o mezinárodní ochranu v České republice **celkem 1 395 osob**, což je ve srovnání s rokem 2022 o 299 méně, tedy pokles o 18 %. Nejčastěji se jednalo o státní příslušníky Turecka (212), Vietnamu (135), Uzbekistánu (135), Ukrajiny (126), Ruska (120), Moldavska (112), Gruzie (73), Sýrie (49), Běloruska (45) a Kazachstánu (36).

Nelegální migrace

V roce 2023 bylo na území České republiky zjištěno celkem **13 898 osob při nelegální**

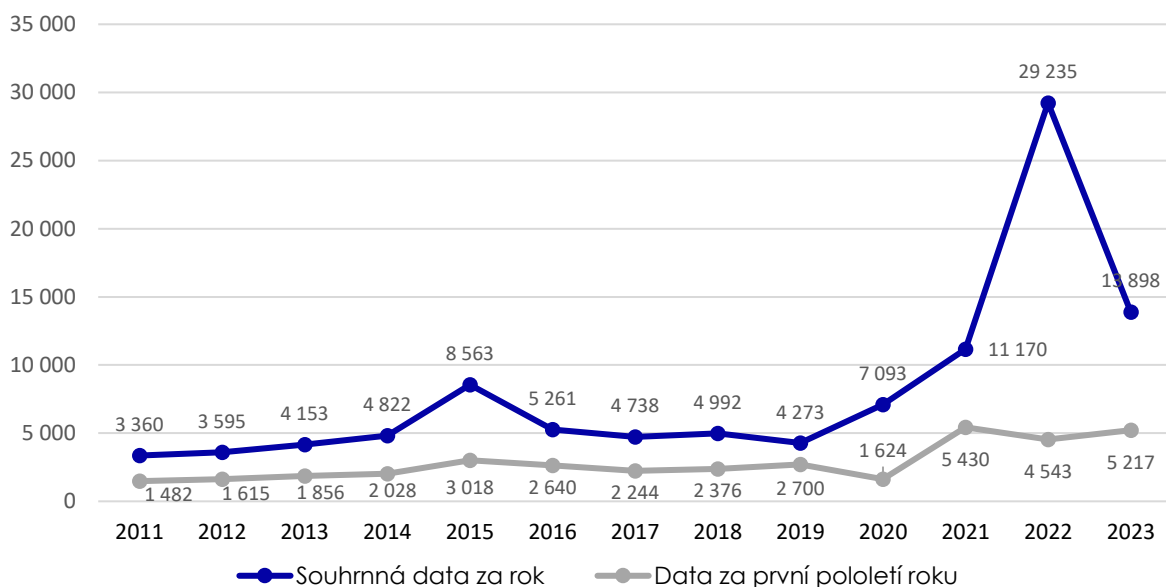
migraci, přičemž se jednalo jak o nelegální pobyt na území České republiky, tak o nelegální migraci přes vnější schengenskou hranici. V porovnání s rokem 2022 došlo ke snížení o 15 337 osob., tj. o 52,5 %. Při tranzitní nelegální migraci přes území České republiky bylo odhaleno celkem 4 742 osob, kdy v meziročním porovnání shodných období došlo k poklesu o 17 110 osob (78 %).

Návraty

V roce 2023 (k 31. prosinci) odcestovalo z České republiky do země původu v rámci programu asistovaných dobrovolných návratů organizovaného Ministerstvem vnitra celkem **654 osob**. Správa uprchlických zařízení (SUZ) poskytla v roce 2023 asistenci při návratu 20 osob.

V rámci **nuceného návratu** odcestovalo v roce 2023 z České republiky do země původu **celkem 225 osob**.

Vývoj nelegální migrace v České republice

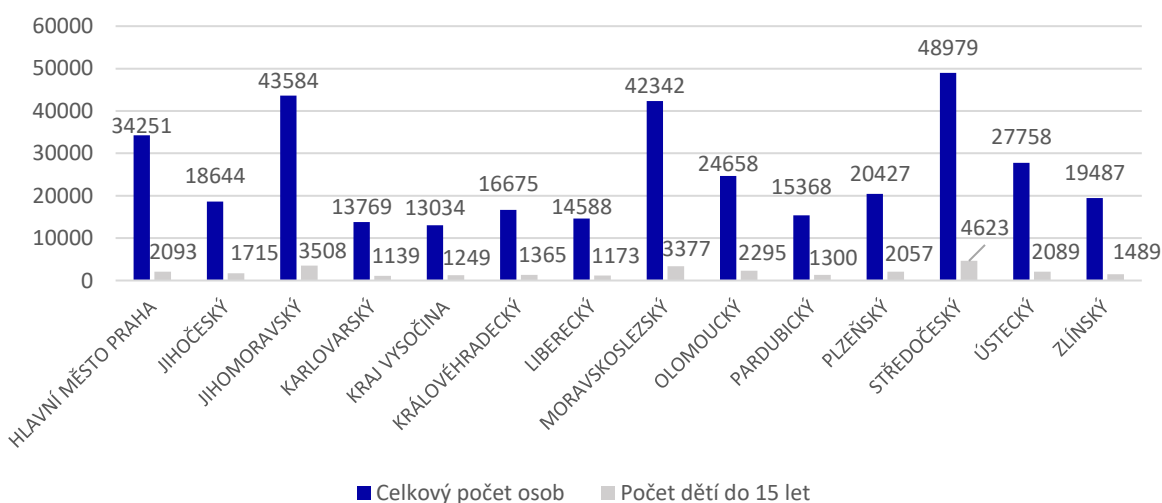
Zdroj: Ministerstvo vnitra

Osoby s trvalým pobytem na ohlašovnicích

Trvalý pobyt na ohlašovnicích (tj. na obecních/městských úřadech) mají osoby, kterým byl zpravidla ve správním řízení zrušen údaj o místě trvalého pobytu (obvykle se jedná o zrušení adresy místa trvalého pobytu na žádost vlastníka nemovitosti; může se ovšem jednat i o lidi bez domova). Na ohlašovnicích nebydlí, slouží jim ovšem například jako

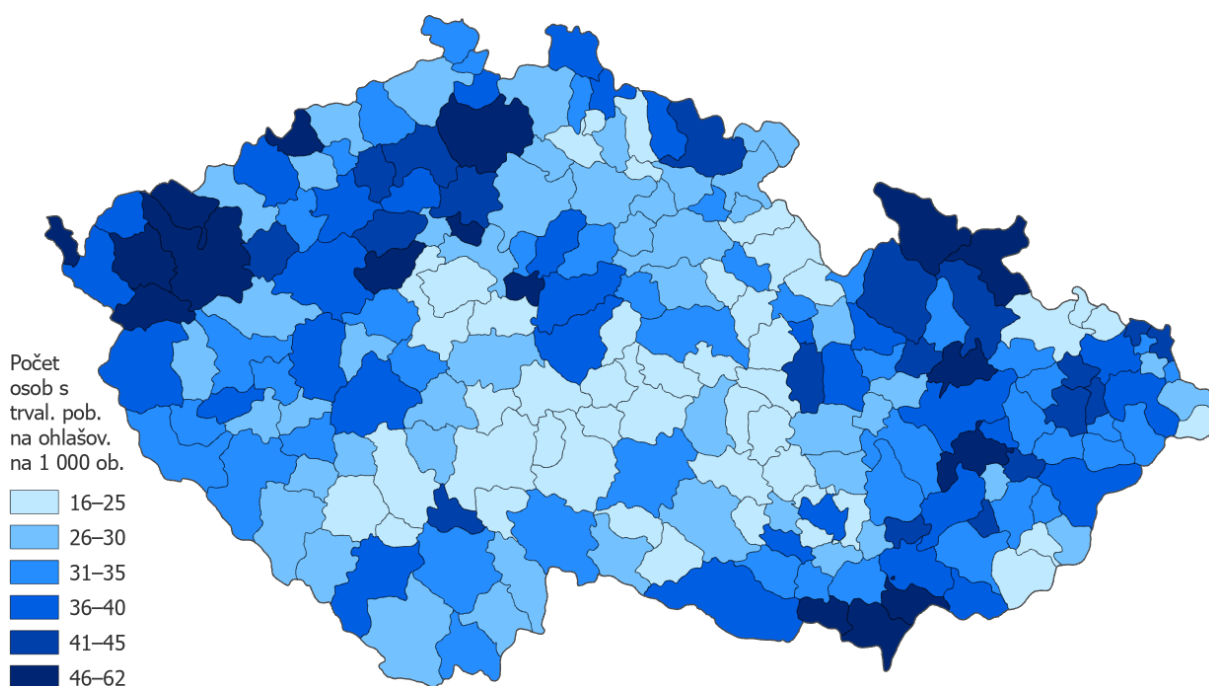
kontaktní adresa pro písemnosti. Počet zmíněných osob byl k 1. 1. 2024 celkem **371 471**. Z tohoto celkového počtu bylo 17 907 osob bylo přihlášeno na zvláštní matrice Úřadu MČ Brno-střed. Nejvíce osob bylo přihlášeno ve Středočeském (48 979), Jihomoravském (43 584) a Moravskoslezském kraji (42 342).

Počet osob s trvalým pobytem na ohlašovnicích v krajích a v hlavním městě Praze (k 1. 1. 2024)

Zdroj: Ministerstvo vnitra

Počet osob s trvalým pobytem na ohlašovacích na 1 000 obyvatel správního obvodu ORP, 2023

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat Ministerstva vnitra

Státní hranice České republiky

V roce 2023 pokračovaly podle harmonogramu udržovací práce na státních hranicích se Spolkovou republikou Německo (katastry obcí Hrádek nad Nisou, Jablonné v Podještědí, Luby, Kraslice, Aš, Hranice, Všeruby, Chudenín, Hamry, Železná Ruda, Prášíly, Modrava, Kvilda, Strážný, Stožec) a Rakouskou republikou (katastry obcí Přední Výtoň, Vyšší Brod, Slavonice, Písečné, Županovice, Hrabětice, Hrušovany nad Jevišovkou, Nový Přerov, Březí, Mikulov), které zahrnují především odstranění nedostatků ve vyznačení státních hranic (doplnění chybějících hraničních znaků, kontrola správné polohy hraničních znaků geodetickými měřeními, narovnání a napřímění šikmých nebo vyvrácených hraničních znaků apod.).

V roce 2023 došlo ze strany dodavatelské společnosti k vyčištění hraničního pruhu o šířce 1 m v suchých částech státních hranic

a vyčištění kruhových ploch o poloměru 1 m u hraničních znaků nepřímého vyznačení, resp. ke kontrole správnosti provedení a převzetí těchto prací ze strany OVS MV, v katastrech 51 obcí sousedících s Polskou republikou, 50 obcí sousedících se Spolkovou republikou Německo, 15 obcí sousedících se Slovenskou republikou a 11 obcí sousedících s Rakouskou republikou.

V roce 2023 OVS MV uzavřelo na základě výběrového řízení novou Smlouvu o zabezpečování přehlednosti a zřetelnosti hraničního pruhu, volných kruhových ploch a dalších prací na státních hranicích na léta 2024 až 2027.

V roce 2023 byl dále (podobně jako v minulosti) doplňován a aktualizován informační systém www.statnihranice.eu, který je využíván především laickou i odbornou veřejností, státní správou a samosprávou.

Státní symboly a jejich užívání

V rámci agendy státních symbolů došlo v roce 2023 k aktualizaci metodického manuálu k tzv.

úřednímu razítku, obsahujícímu malý státní znak, které oprávněné osoby používají ve

smyslu § 5 zákona č. 352/2001 Sb., o užívání státních symbolů České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších

předpisů, na rozhodnutích a jiných listinách osvědčujících důležité skutečnosti, vydávaných při výkonu veřejné moci.

Občanské průkazy a cestovní doklady občanů

Na začátku roku byl zahájen projekt „Modernizace expedice dokladů“, který se týkal zvýšení efektivity distribuce dokladů a dalších souvisejících dokumentů na jednotlivé obecní úřady obcí s rozšířenou působností a zpřesnění evidence dávek dokladů doručovaných na tyto úřady. S tímto projektem byly spojeny úpravy systému jak na straně MV, tak na straně Státní tiskárny cenin, státní podnik, jakožto dodavatele vyrobených a personifikovaných osobních dokladů. Systém balení dávek dokladů do bezpečnostních kontejnerů spočívá v kombinaci načítání čárového kódu ze štítku lepeného na dávce dokladů a čárového kódu uvedeného na příslušném protokolu k dávce dokladů. Obecně lze konstatovat, že rok 2023 znovu patřil k rokům, kdy byl zvýšený zájem o vydání

osobních dokladů. Úplným závěrem můžeme ještě zmínit to, že pro větší komfort občanů, kteří čekají na pořízení žádosti či převzetí osobního dokladu ve zkrácené lhůtě na pracovišti Ministerstva vnitra, byly instalovány automaty se studenými a teplými nápoji.

Dále byla zavedena služba on-line tlumočnické a přepisovatelské služby. Ta je určena pro občany se sluchovým a kombinovaným postižením, kteří ovládají český znakový jazyk nebo komunikují prostřednictvím psaného českého jazyka. A ve spolupráci se Sjednocenou organizací nevidomých a slabozrakých ČR byl vypracován podrobný popis cesty na pracoviště MV, který usnadní vyřízení dokladů nevidomým a slabozrakým.

Osobní doklady – občanské průkazy

Úřady obcí s rozšířenou působností a Ministerstvo vnitra vydaly v roce 2023 dohromady **1 342 420 ks občanských průkazů**, z toho 137 752 ks ve zkrácené lhůtě (tj.

10,26 %). Nad rámec vydání bylo ještě vydáno 1 093 dočasných občanských průkazů. První občanský průkaz si v roce 2023 převzalo celkem 20 944 občanů, kteří dosáhli věku 15 let.

Úřady s nejvyšším a nejnižším počtem vydaných občanských průkazů v roce 2023

Úřad ORP (nebo MČ Prahy)		Počet vydání	Úřad ORP (nebo MČ Prahy)		Počet vydání
1.	Brno	49 821	1.	Nepomuk	1 215
2.	Ostrava	39 008	2.	Pacov	1 243
3.	Plzeň	23 780	3.	Králíky	1 488
4.	Olomouc	21 175	4.	Horažďovice	1 496
5.	České Budějovice	20 763	5.	Železný Brod	1 557
6.	Praha 4	19 583	6.	Konice	1 686
7.	Praha 6	18 179	7.	Kraslice	1 734
8.	Liberec	17 819	8.	Rýmařov	1 746
9.	Hradec Králové	16 572	9.	Nové Město na Moravě	1 811
10.	Ústí nad Labem	15 428	10.	Votice	1 813

Zdroj: Ministerstvo vnitra

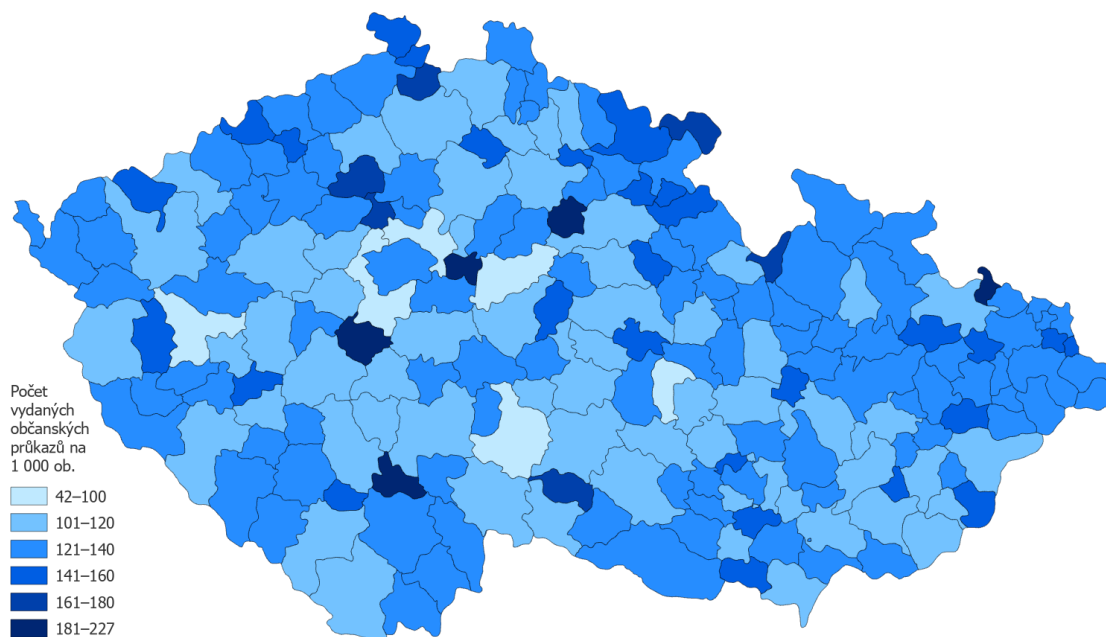
Od roku 2020 dochází k pozvolnému nárůstu počtu vydaných občanských průkazů.

Důvodem je jak obměna občanských průkazů u dříve narozených populačně silných ročníků,

tak i vydání nových občanských průkazů silnější generaci narozené po roce 2007. Nejvíce dokladů bylo vydáno v největších městech, tj.

v Praze, resp. v jejích městských částech, Brně, Ostravě, Plzni, Českých Budějovicích a Olomouci.

Počet vydaných občanských průkazů na 1000 obyvatel správního obvodu ORP, 2023

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat Ministerstva vnitra

Osobní doklady – cestovní doklady

Úřady obcí s rozšířenou působností vydaly v roce 2023 dohromady celkem **853 027 ks cestovních pasů** (z toho 43 681 ks ve zkrácené lhůtě). Ve srovnání s loňským rokem se jedná

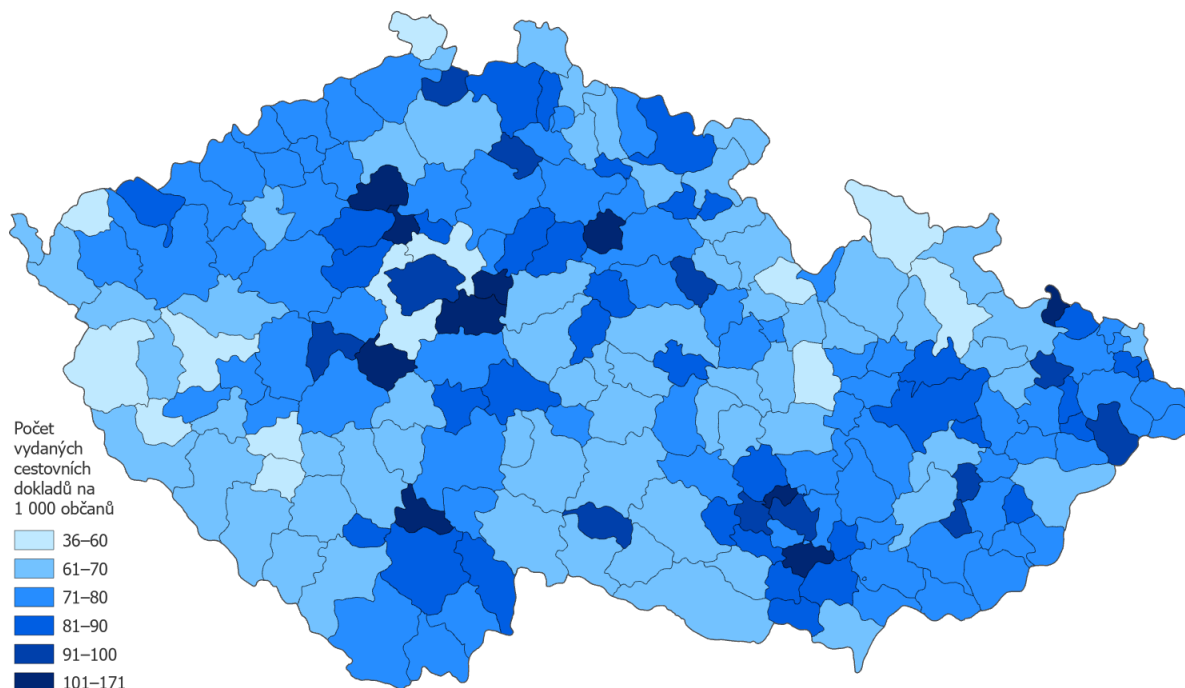
o pokles o 143 238 ks. Z celkového počtu vydaných cestovních dokladů připadá zhruba třetina (konkrétně 282 234) na děti mladší 15 let.

Úřady s nejvyšším a nejnižším počtem vydaných cestovních dokladů v roce 2023

Úřad ORP (nebo MČ Prahy)		Počet vydání	Úřad ORP (nebo MČ Prahy)		Počet vydání
1.	Brno	36 734	1.	Nepomuk	607
2.	Ostrava	24 087	2.	Králíky	634
3.	Plzeň	15 949	3.	Horáždovice	637
4.	České Budějovice	15 126	4.	Pacov	659
5.	Olomouc	13 758	5.	Kraslice	750
6.	Praha 6	13 525	6.	Vítkov	822
7.	Praha 4	13 351	7.	Konice	896
8.	Liberec	12 391	8.	Horšovský Týn	903
9.	Hradec Králové	11 768	9.	Rýmařov	922
10.	Kladno	10 590	10.	Železný Brod	933

Zdroj: Ministerstvo vnitra

Počet vydaných cestovních dokladů na 1 000 obyvatel správního obvodu ORP, 2023

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat Ministerstva vnitra

Agenda řidičů a registr vozidel

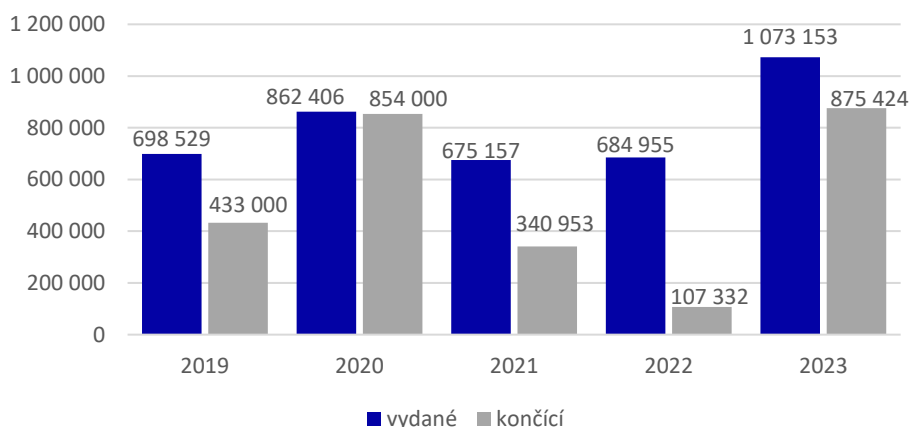
Řidičské průkazy

V roce 2023 bylo vydáno celkem **1 073 153 řidičských průkazů**, tj. o 388 198 méně než v předchozím roce. Z toho bylo 82 017 vydáno ve zrychleném režimu s poplatkem, 981 ve zrychleném režimu bez poplatku, 407 251

v normálním režimu s poplatkem a 582 904 v normálním režimu bez poplatku.

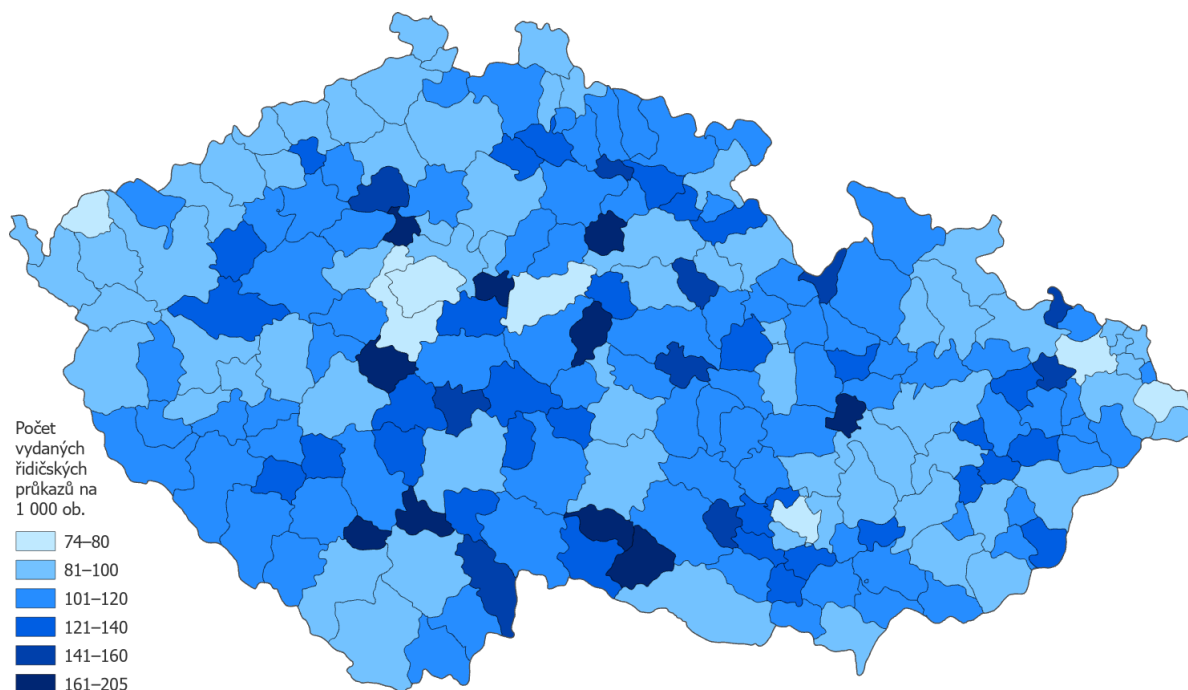
Končících řidičských průkazů bylo v roce 2023 875 424, tedy o 768 092 více oproti roku 2022.

Porovnání počtu vydaných a končících ŘP v letech 2019, 2020, 2021, 2022 a 2023

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat Ministerstva dopravy, 2023

Počet vydaných řidičských průkazů na 1 000 obyvatel správního obvodu ORP, 2023

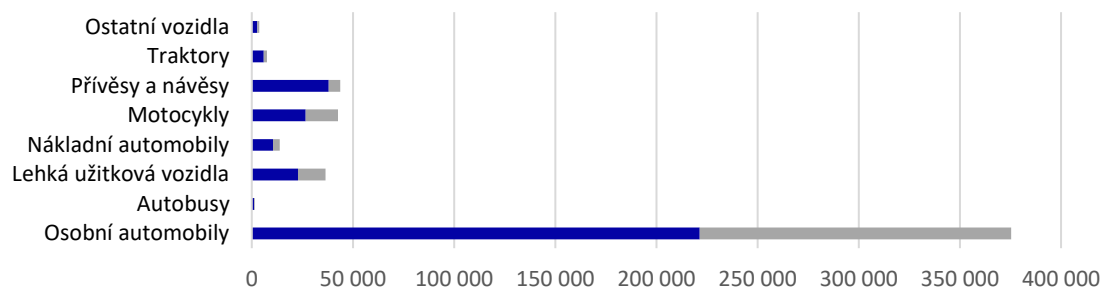

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat Ministerstvo dopravy

Registr vozidel

V roce 2023 bylo v registru vozidel zapsáno celkem **524 140 vozidel**, což je oproti roku 2022 nárůst o 22 020 vozidel. Z celkového počtu bylo 328 251 zcela nových, zbytek (tedy 195 889) tvořila vozidla ojetá.

Celkový přehled registrace vozidel za rok 2023

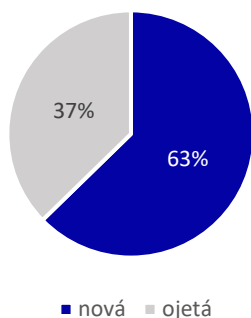

	Osobní automobily	Autobusy	Lehká užitková vozidla	Nákladní automobily	Motocykly	Přívěsy a návěsy	Traktory	Ostatní vozidla
■ Nová vozidla	221 422	1 080	22 780	10 414	26 575	37 969	5 954	2 811
■ Ojetá vozidla	153 913	418	13 690	3 386	16 067	5 756	1 574	830

Podle statistik Svazu dovozců automobilů se **počet silničních vozidel meziročně rozrostl o 234 280 ks (+2,68 %) na celkových 8 981 992**. Vozový park v České republice rovněž soustavně stárne. Za rok znovu zestárl o 0,28 roku na průměrné stáří 19,22 roku. Od roku 2011 již

vozový park zestárl o téměř 4 roky. U osobních automobilů se průměrné stáří zvýšilo na 16,21 roku. Osobních vozidel bylo dle Svazu dovozců automobilů k 31. prosinci 2023 registrováno 6 597 838 ks (meziročně + 172 421 ks, 2,68 %).⁶

Podíl nových a ojetých vozidel registrovaných v roce 2023

6 597 838

celkový počet osobních vozidel

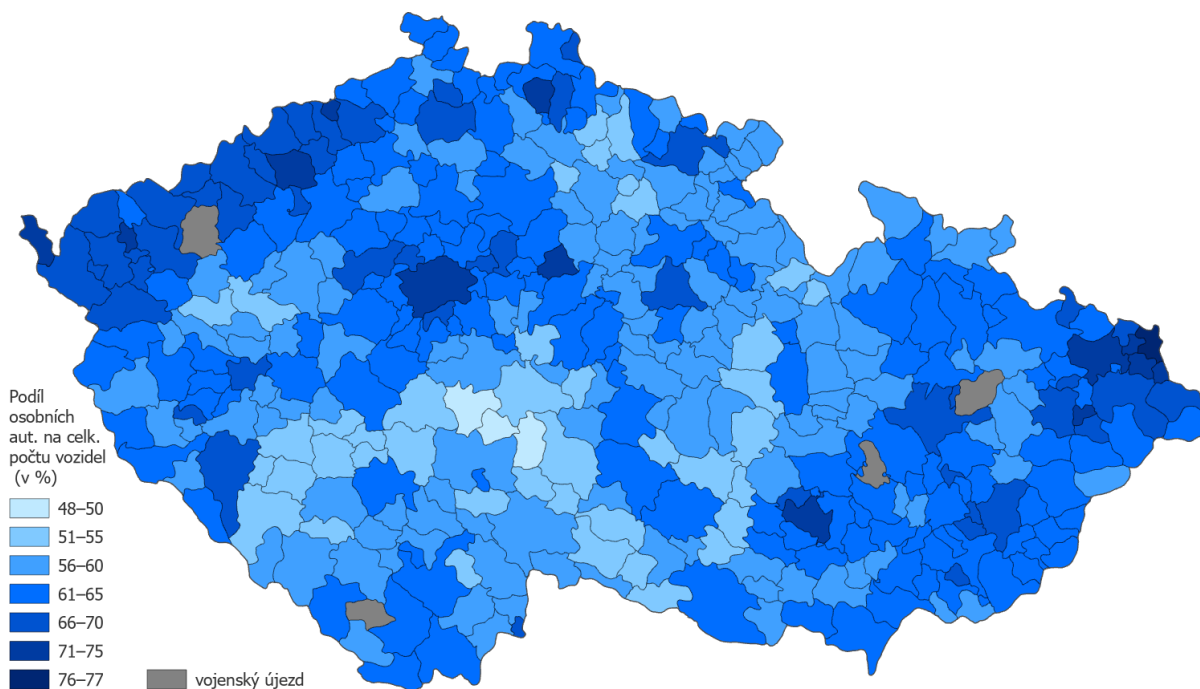
8 981 992

celkový počet silničních vozidel

524 140

vozidla registrovaná v roce 2023

Podíl osobních automobilů na celkovém počtu vozidel (%) k závěru roku 2023

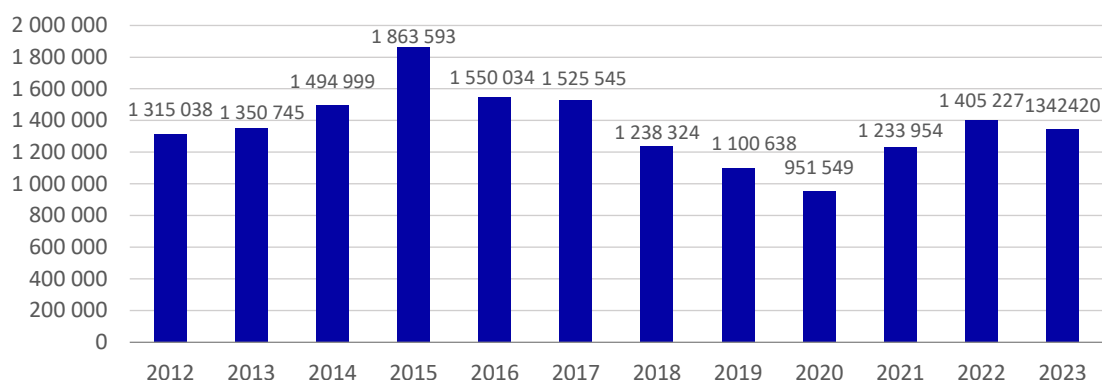

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat Ministerstva dopravy

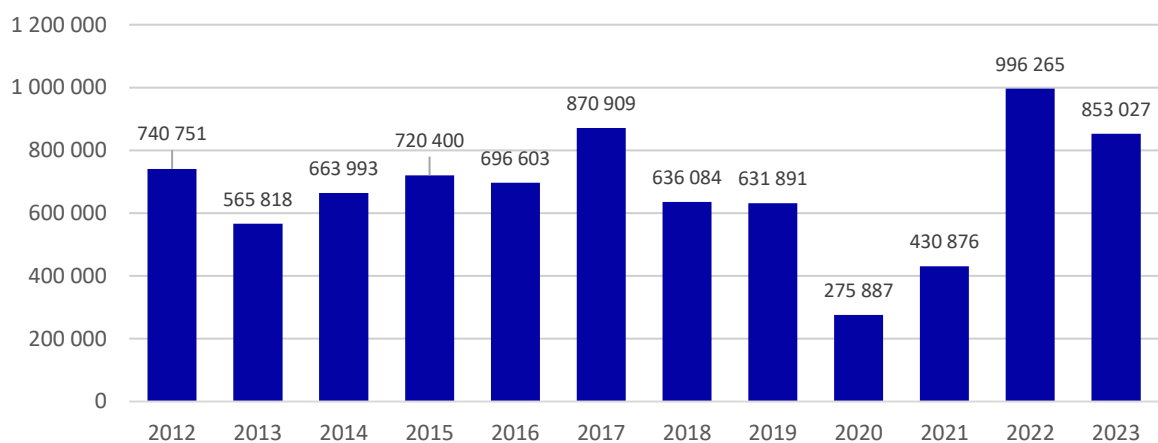
⁶ <https://portal.sda-cia.cz/stat.php?v#rok=2023&me-sic=12&kat=stav&vyb=&upr=&obd=m&jine=false&lang=CZ&str=vp>

Porovnání v letech

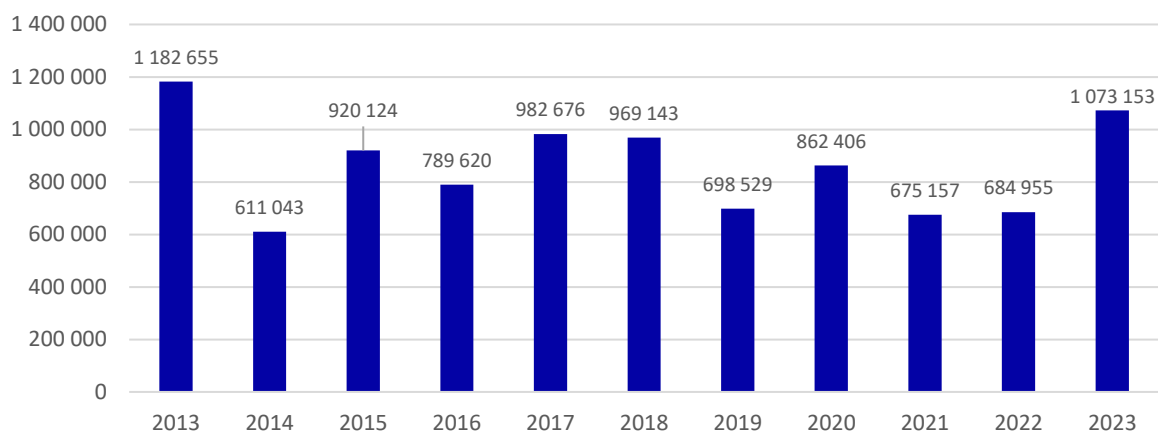
Počet vydaných občanských průkazů (2012 až 2023)

Počet vydaných cestovních dokladů (2012 až 2023)

Počet vydaných řidičských průkazů (2013 až 2023)

Matriční agenda

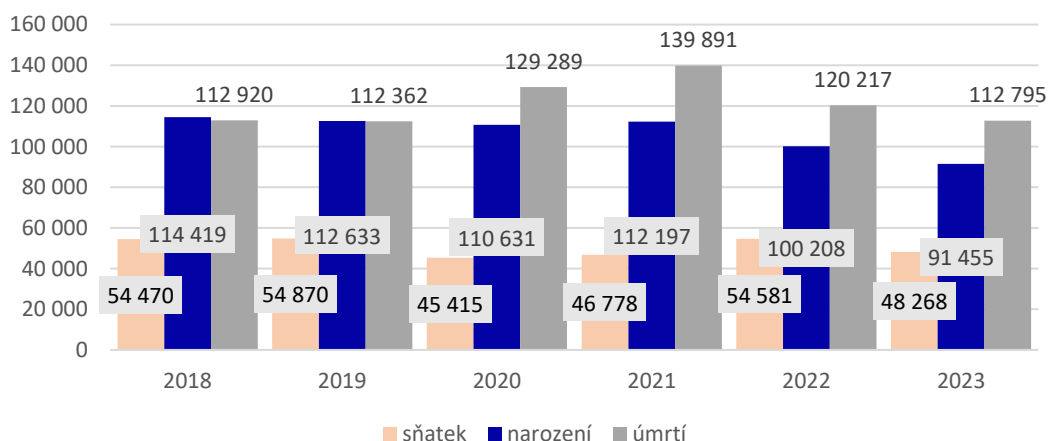
V roce 2023 došlo ke zrušení matričních úřadů **Řepín, Jevany** (oba Středočeský kraj) a **Blšany** (Ústecký kraj). Od 1. ledna 2024 tak vykonává matriční působnost celkem 1 266 matričních úřadů.

V roce 2023 došlo k završení legislativního procesu zákona, kterým se mění zákon č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony. Zákon č. 414/2023 Sb., kterým nabyt účinnosti k 1. lednu 2024, rozsáhlým způsobem novelizuje právní úpravu; umožňuje např. vstup do registrovaného partnerství před kterýmkoli matričním úřadem nebo usnadňuje konání sňatečného obřadu.

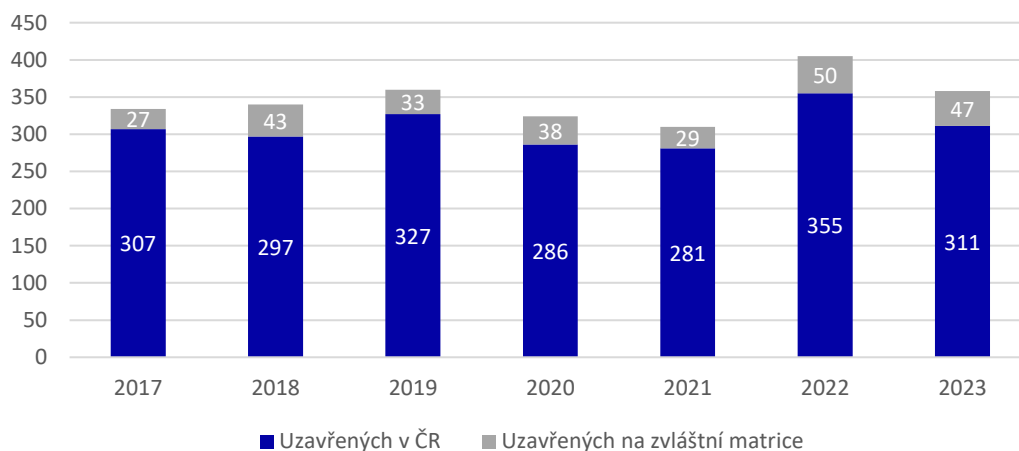
S účinností k 1. lednu 2027 zavádí matriční

informační systém, který povede k digitalizaci matriční agendy a umožní sdílení matričních dat. V prvních měsících roku 2023 byl schválen záměr projektu **eMatrika (matriční informační systém)**, byla dopracována projektová dokumentace a v dubnu podána žádost o podporu z Integrovaného regionálního operačního programu 2021-2027 (IROP). V září byla projektová žádost schválena Řídicím orgánem IROP a podpora byla potvrzena vydáním právního aktu. V průběhu roku byl dokončen a projednán Národní standard pro elektronické vedení matriky, který stanoví jednotný formát pro budoucí přenos dat od matričních úřadů do eMatriky. Byly také zahájeny práce na zadávací dokumentaci veřejné zakázky na dodavatele informačního systému eMatrika a vyhlášena veřejná zakázka na právní podporu při výběru zhotovitele a následné realizaci uvedeného díla.

**Počet prvozápisů matričních událostí obyvatel ČR
v porovnání let 2018, 2019, 2020, 2021, 2022 a 2023**

Počet uzavřených registrovaných partnerství v České republice v letech 2017 až 2023

Zdroj: ČSÚ, Ministerstvo vnitra

Stavební agenda

Stavební úřady

Podle dat Ústavu územního rozvoje pracovalo v roce 2023 **na stavebních úřadech celkem 3 460 úředních osob**. Šlo o nízký nárůst oproti roku 2022, kdy na nich pracovalo 3 429 úředních osob. Celkem 2 115 z nich mělo v roce 2023 nad 10 let praxe. Dalších 412 mělo mezi 5 a 10 lety praxe.

Celkem se vydalo **14 454 územních rozhodnutí**, posouzení vlivů na životní prostředí však obsahovalo jen 27 územních rozhodnutí. Oproti roku 2022 došlo k poklesu vydání územních rozhodnutí o 1 117. **Územních souhlasů bylo vydáno 30 463**. Meziročně se jednalo o pokles o 9 674 územních souhlasů.

Název úkonu	Počet celkem
Počet vydaných územních rozhodnutí	14 454
Počet vydaných společných povolení pro jednu nebo pro soubor staveb	20 596
Počet vydaných územních souhlasů	30 463
Počet vydaných společných územních souhlasů a souhlasů s provedením ohlášeného stavebního záměru	20 790
Počet vydaných souhlasů s ohlášením	10 776
Počet vydaných stavebních povolení	12 387
Počet vydaných kolaudačních souhlasů	36 055
Počet vydaných kolaudačních rozhodnutí	3 446

U vydaných společných povolení byl v případě jednotlivých staveb v 41 případech (o 20 méně než v roce 2022) zpracován dokument vlivů na životní prostředí; u souboru staveb v 15 případech (o 4 více než v roce 2022). **Stavebních povolení bylo v roce 2023 vydáno**

celkem 12 387. Oproti roku 2022 došlo k nárůstu o 459 vydaných stavebních povolení. **Pokud jde o kolaudační souhlasy, v roce 2023 jich bylo vydáno 36 055**. Meziroční nárůst činil 104 kolaudačních souhlasů.

Bytová výstavba a stavební produkce

Dle dat Českého statistického úřadu (ČSÚ) byla v roce **2023 zahájena výstavba celkem 35 700 bytů**, v tom nová výstavba činila celkem 28 124 bytů, u celkem 5 476 bytů jde o změnu dokončených staveb, tj. nástavby či přístavby. Z celkového počtu bytů bylo 14 556 v rodinných domech a 13 568 v bytových domech; ve zbytku se jednalo o nebytové budovy. Nejvíce bytů bylo zahájeno ve Středočeském kraji (převážně rodinné domy),

v Jihomoravském kraji, kde se zahajovaly domy bytové a rodinné, a v Praze (bytové domy).

V roce 2023 bylo **dokončeno celkem 38 080 bytů** zahájených v předchozích letech. V tom nová výstavba činila celkem 33 200 bytů, u dalších 3 807 bytů se jednalo o nástavby či přístavby, z toho bylo celkem 18 967 dokončených bytů v rodinných domech a 14 233 v bytových domech. Nejvíce se dokončovalo ve Středočeském kraji a v Praze.

Výstavba bytů v České republice v roce 2023

	Zahájené byty			Dokončené byty		
	Nová výstavba	Nástavba nebo přístavba	Celkem	Nová výstavba	Nástavba nebo přístavba	Celkem
Hl. m. Praha	4 846	874	5 720	6 079	331	6 410
Středočeský	5 176	869	6 045	6 176	462	6 638
Jihočeský	1 654	363	2 017	2 188	180	2 368
Plzeňský	1 684	251	1 935	2 279	170	2 449
Karlovarský	704	246	950	612	160	772
Ústecký	877	641	1 518	1 034	238	1 272
Liberecký	946	271	1 217	958	228	1 186
Královéhradecký	1 197	352	1 549	1 423	234	1 657
Pardubický	1 659	229	1 888	1 776	164	1 940
Vysočina	1 023	360	1 383	1 391	308	1 699
Jihomoravský	4 843	941	5 784	4 576	725	5 301
Olomoucký	1 102	373	1 475	1 673	343	2 016
Zlínský	1 148	164	1 312	1 569	115	1 684
Moravskoslezský	1 984	923	2 907	2 102	586	2 688
Celkem	28 843	6 857	35 700	33 838	4 244	38 080

Zdroj: ČSÚ

Dle ČSÚ byla stavební produkce v roce 2023 o 2,6 % nižší než v předchozím roce, ve segmentu inženýrského stavitelství byl zaznamenán pokles o 4,7 % a v pozemním stavitelství o 1,8 %. Oba segmenty přispěly z důvodu rozdílného váhového zastoupení k celkovému poklesu stejně (-1,3 p. b.). Stavební podniky s 50 a více zaměstnanci v roce 2023 v tuzemsku uzavřely celkem 75 986 stavebních zakázek, tedy meziročně o 3,7 % méně. Celková hodnota zakázek meziročně stagnovala (-0,6 %) a činila 329 mld. Kč běžných cen.

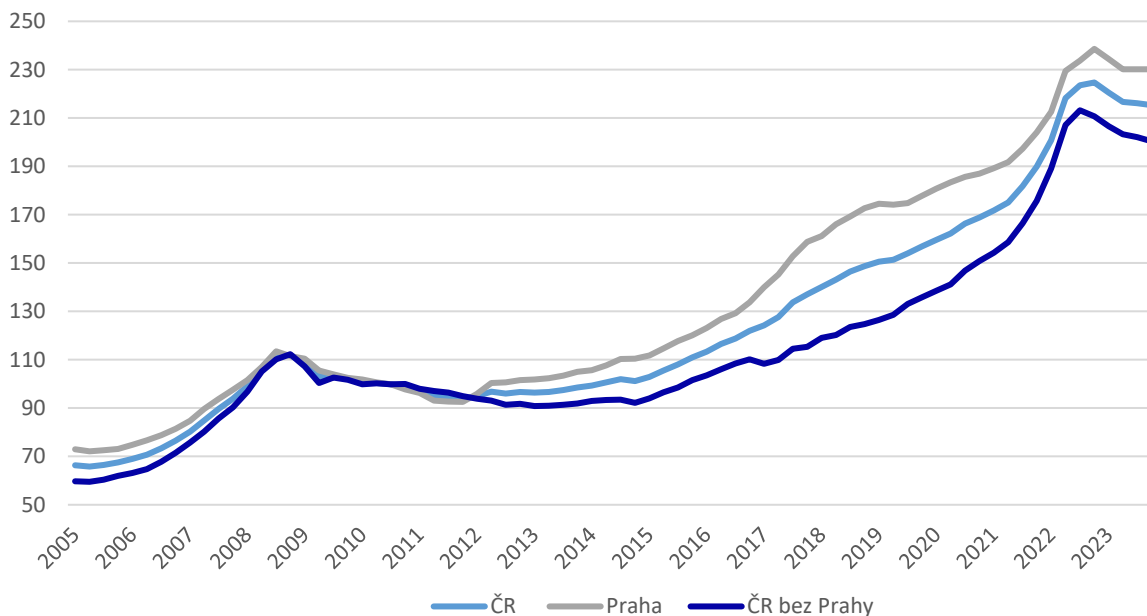
Stavební úřady v roce 2023 vydaly celkem 77 399 stavebních povolení, což představovalo meziroční pokles o 10,1 % a zároveň nejnižší hodnotu od roku 2015. Počty povolení klesly na nové výstavbě, změny dokončených staveb zůstaly na počtu z minulého roku. Nejrychleji poklesl počet povolení na novou výstavbu bytových budov, a to o 30,7 %. Nejvíce povolení bylo vydáno ve Středočeském, Jihomoravském a Moravskoslezském kraji. Orientační hodnota povolených staveb dosáhla v roce 2023 celkem 601,7 mld. Kč a meziročně vzrostla o 16,8 %. Na tomto růstu se podílela hodnota změn

dokončených staveb (+20,4 %), nová výstavba (+15,1 %) a inženýrské (dopravní) stavby.⁷

S Indexem nabídkových cen bytů pracuje ČSÚ, který porovnává vývoj ceny bytů k výchozímu roku 2010 (hodnota indexu = 100). Z trendu

vývoje je patrný strmý růst cen bytů v posledních pěti letech. V roce 2023 ceny bytů mírně klesly.

Vývoj indexu nabídkových cen bytů

Zdroj: ČSÚ – https://www.czso.cz/csu/czso/ceny_bytu

Živnostenská agenda

Podle dat Ministerstva průmyslu a obchodu bylo v roce 2023 celkem platných 3 868 230 živnostenských oprávnění (meziroční pokles o 209 296). Podle společnosti Imper, která poskytuje online databázi českých firem Merk.cz, za poklesem stojí nejistá ekonomická situace, růst nákladů i vyšší administrativní nároky v podobě povinnosti využívat datovou schránku.⁸ Ze 3 868 230 živnostenských oprávnění jsou u 2 891 079 držitelů fyzické osoby a u 977 151 právnické osoby. V České republice rovněž podniká 118 383 cizinců, kteří jsou držiteli celkem 161 827 živnostenských oprávnění.

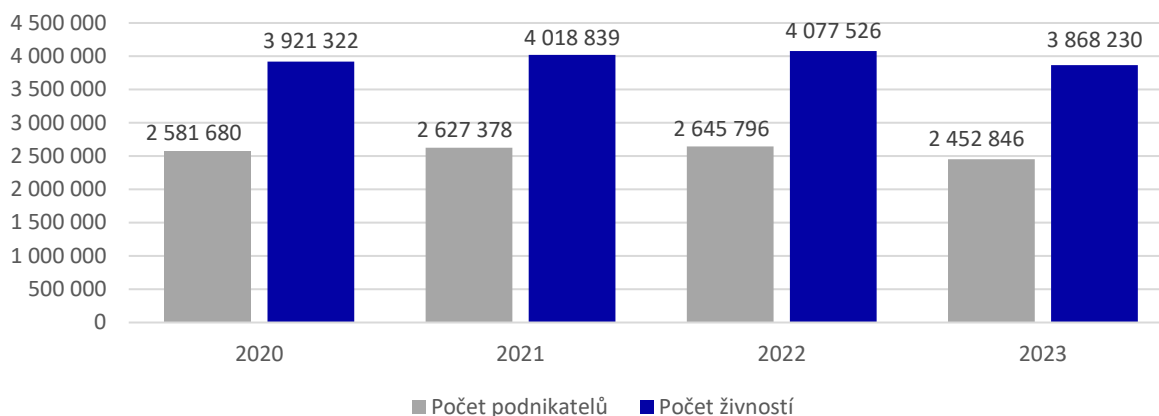
Za rok 2023 ubylo celkem 192 950 podnikatelů. Celkový počet již dosáhl výše 2 452 846 podnikatelů (1 906 644 fyzických osob a 546 202 právnických osob). Za posledních 10 let se počet podnikajících zvýšil o 108 005, nicméně rok 2023 zaznamenal již zmíněný rekordní pokles.

Nejvíce podnikajících subjektů na 1 000 obyvatel se nachází v hl. městě Praze (417), Jihomoravském (226), Středočeském (210) a Libereckém kraji (205). Naopak nejméně v Ústeckém (175) a Moravskoslezském kraji (180) a v Kraji Vysočina (180).

⁷ https://www.czso.cz/documents/11350/189570894/csta020624_komentar.pdf

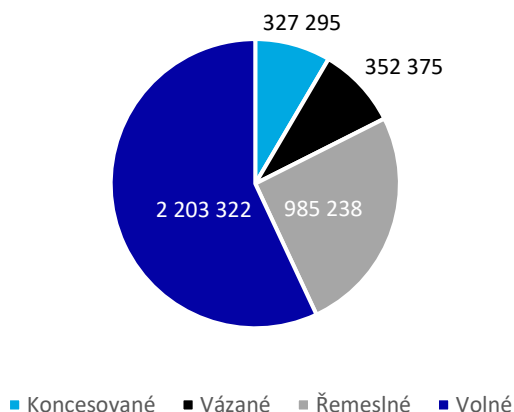
⁸ <https://www.ceskenoviny.cz/zpravy/2465464>

Porovnání počtu podnikatelů a živností v letech 2020, 2021, 2022 a 2023

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat Ministerstva průmyslu a obchodu

Podíl živnostenských oprávnění dle typu živnosti, 2023

355,46
živnostenských oprávnění
na 1 000 obyvatel

225,4
podnikatelů
na 1 000 obyvatel

1,58
živnostenských oprávnění na
jednoho podnikatele

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat Ministerstva průmyslu a obchodu

V České republice podniká téměř 120 000 **cizinců** (konkrétně 118 383, tj. o 6 690 cizinců více než v roce 2022), kteří jsou držiteli celkem **161 827 živnostenských oprávnění**. Nejvíce podnikajících cizinců představují Ukrajinci (34 497 osob – meziroční nárůst o 3 519), Slováci (24 058 – meziroční nárůst o 1 075)

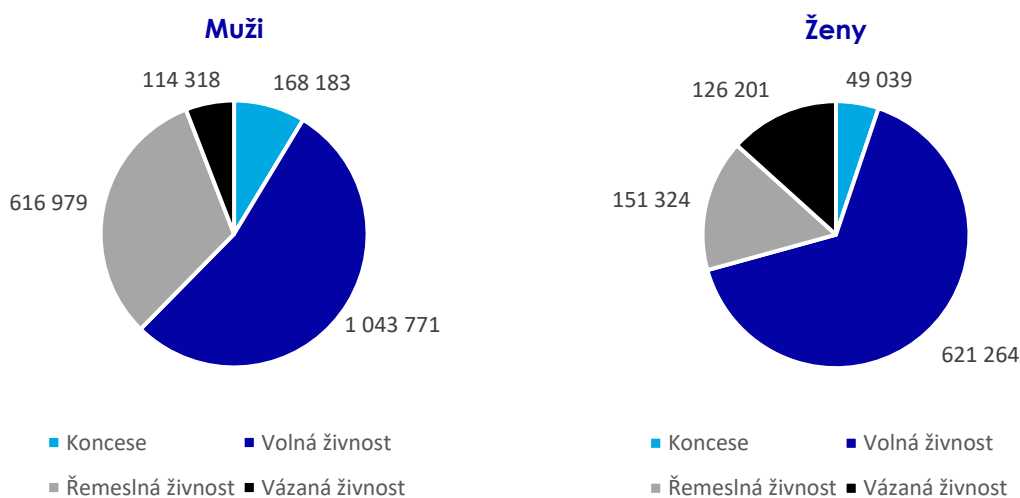
a Vietnamci (20 812 osob – meziroční nárůst o 67). Nejvíce cizinců podniká v hl. m. Praze (50 263) a ve Středočeském (14 366) a Jihomoravském kraji (9 763). Naopak nejméně podnikajících cizinců mají Kraj Vysočina (1 862) a Zlínský kraj (2 240).

Počty podnikatelů a živností fyzických osob dle krajů

	Živnostník	Živnostník cizinec	Podnikatel	Podnikatel cizinec
Hl. m. Praha	817 952	63 402	573 749	50 263
Středočeský	482 645	19 910	305 595	14 366
Jihočeský	215 008	4 593	131 404	3 214
Plzeňský	189 661	9 685	118 305	6 554
Karlovarský	92 725	8 141	57 225	5090
Ústecký	231 876	13 147	142 065	8 451
Liberecký	148 062	4 332	92 281	2 886
Královéhradecký	189 033	4 218	113 258	2 954
Pardubický	167 469	4 113	100 560	2 955
Vysočina	157 960	2 681	93 039	1 862
Jihomoravský	442 032	13 145	276 597	9 763
Olomoucký	191 855	3 853	118 115	2 677
Moravskoslezský	349 546	7 456	213 679	5 108
Zlínský	192 406	3 151	116 974	2 240

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat Ministerstva průmyslu a obchodu

Počet živnostenských oprávnění pro fyzické osoby podle typů živností a dle pohlaví

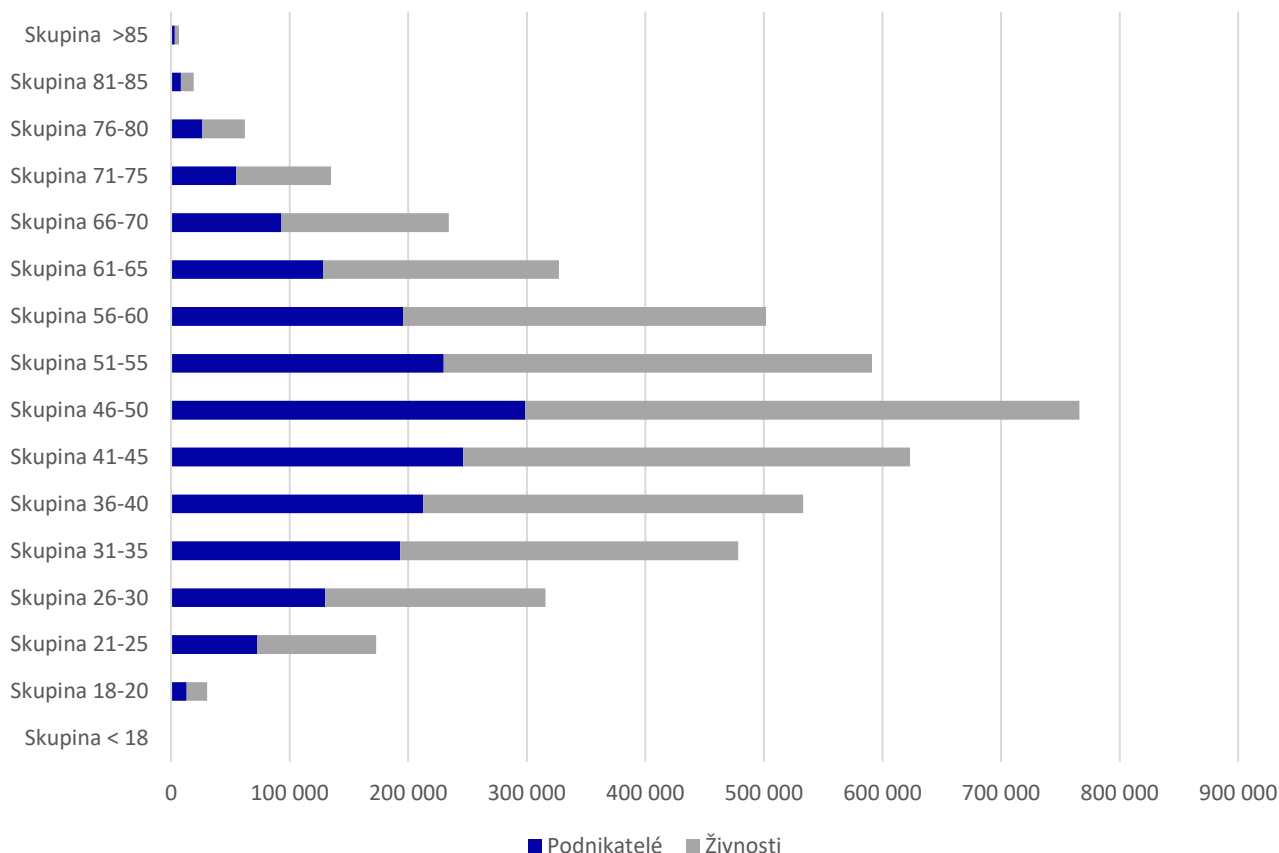

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat Ministerstva průmyslu a obchodu

Nejvíce fyzických osob, jak mužů, tak žen, podniká v tzv. **volných živnostech**, které jsou provozovány na základě pouhého ohlášení živnostenskému úřadu a nevyžadují prokazování žádné odborné ani jiné způsobilosti. Druhým nejčastějším typem

podnikání jsou řemeslné činnosti, které vyžadují splnění všeobecných požadavků stanovených zákonem a prokázání odborné způsobilosti. Nejvyšší počet podnikajících osob je ve věku od 46 do 50 let.

Počet podnikajících fyzických osob a živnostenských oprávnění dle věkové struktury

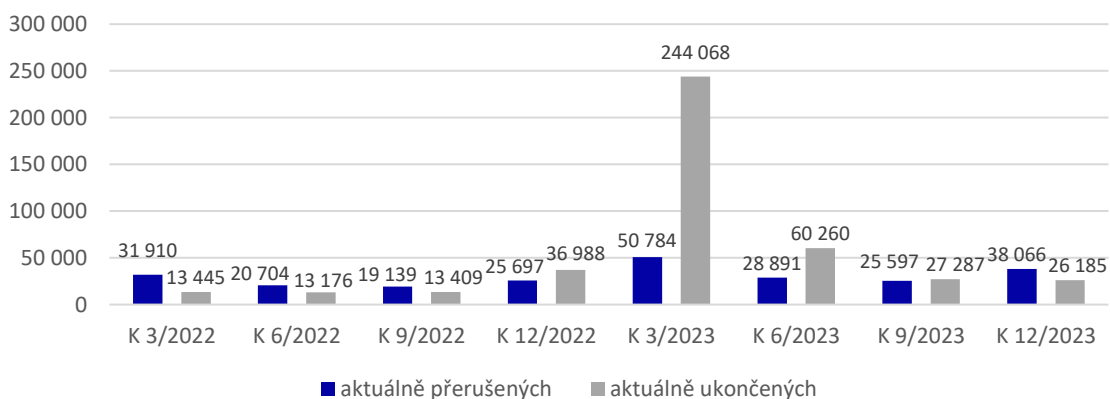

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat Ministerstva průmyslu a obchodu

Na počátku roku 2023 došlo k výraznějšímu výkyvu především v počtu podnikatelů s ukončenou činností. Data v roce 2023 vykazovala celkově vyšší počet ukončených a pozastavených živnostenských oprávnění. Nejvíce podnikatelů s přerušenu činností bylo

zaznamenáno tradičně v prvním čtvrtletí roku (celkem **244 068**). Lze se domnívat, že tento výrazný nárůst ukončení činnosti souvisel s povinností zřízení datové schránky pro komunikaci se státem a pro podávání daňového přiznání.

Počty podnikatelů s přerušenu nebo ukončenou činností (čtvrtletní výpisy z rejstříku), 2022 a 2023

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat Ministerstva průmyslu a obchodu

Veřejné sbírky

V roce 2023 bylo zahájeno celkem **401 veřejných sbírek**. Oproti roku 2022, kdy bylo oznámeno 552 veřejných sbírek, se jedná o určitý pokles, který je dán tím, že v roce 2022 bylo evidováno přes 232 nových veřejných sbírek za účelem pomoci Ukrajině v souvislosti s probíhající ruskou agresí. Přehled osvědčených veřejných sbírek lze nalézt zde: <https://aplikace.mvcr.cz/seznam-verejnych-sbirek/>.

V průběhu roku 2023 byl Ministerstvem vnitra zpracován návrh novely zákona č. 117/2001 Sb., o veřejných sbírkách, ve znění pozdějších předpisů, jež byl následně schválen vládou a předložen Poslanecké sněmovně jako

sněmovní tisk č. 617. Účelem návrhu novely je zabránit zneužívání veřejných sbírek konaných prodejem předmětů nebo vstupenek a dále snížit administrativní zátěž při konání veřejných sbírek, a to zejména tím, že veřejné sbírky konané bezhotovostním způsobem – u nichž nehrozí riziko zneužití jako v případě ostatních sbírek – budou podléhat režimu zákona o veřejných sbírkách jen na základě dobrovolného rozhodnutí jejich pořadatelů.

V roce 2023 byla rovněž aktualizována výkladová Příručka k zákonu o veřejných sbírkách, určená jak správním orgánům, tak i široké veřejnosti.

Lustrace

V roce 2023 bylo vydáno **753 lustračních osvědčení dle zákona č. 451/1991 Sb. a 13 osvědčení dle zákona č. 279/1992 Sb. Z celkem 766 žádostí bylo jen na 11 odpovězeno s pozitivním stanoviskem**. Oproti roku 2022 se snížil počet žádostí o 1 285, ale pozitivních lustračních osvědčení bylo pouze o 11 méně.

Lustrační osvědčení je vydáno pro účely výkonu zákonem stanovených funkcí obsazovaných volbou, jmenováním nebo ustanovováním (do orgánů státní správy, armády, úřadů územních samosprávných celků, veřejnoprávních médií,

státních podniků a organizací); osvědčuje, zda lustrovaná osoba byla nebo nebyla v období od 25. února 1948 do 17. listopadu 1989 příslušníkem Sboru národní bezpečnosti zařazeným ve složce Státní bezpečnosti nebo evidována v materiálech Státní bezpečnosti jako spolupracovník ve smyslu zákona. Zákon se ovšem nevztahuje na občany narozené po 1. prosinci 1971. Od těchto občanů se nevyžaduje předložení lustračního osvědčení ani čestné prohlášení.

Přestupky

Informační systém evidence přestupků

Informační systém evidence přestupků (ISEP) eviduje zapsané přestupky v rámci celkem devíti zákonů, kde ISEP ovšem nezahrnuje databázi všech skutkových podstat přestupků. V roce 2023 bylo do evidence zapsáno celkem

131 135 přestupků, což je o 9 662 více než v roce 2022. Současně bylo zpracováno a vydáno **1 174 025 opisů** (meziročně nárůst o 162 955). Pokračuje stoupající trend v meziročním počtu vydaných opisů.

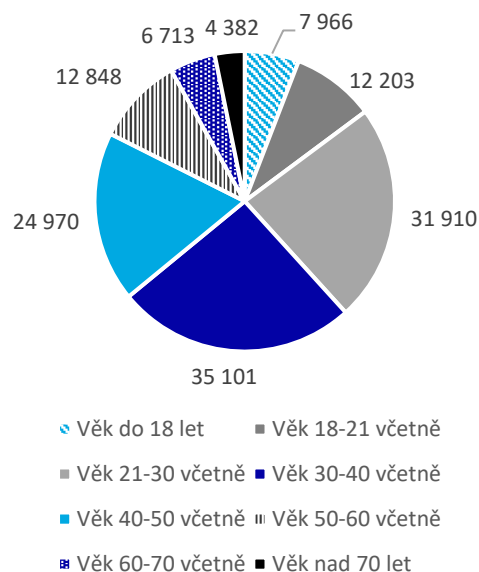
8 nejpočetnějších národnostních menšin v ČR seřazených dle počtu uložených přestupků v přepočtu na osobu

Země	Počet přestupků na 1 osobu	Celkový počet
1. Polsko	0,053	952
2. Německo	0,046	588
3. Slovensko	0,034	4 090
4. Rumunsko	0,033	474
5. Bulharsko	0,021	377
6. Ukrajina	0,011	6 478
7. Vietnam	0,007	474
8. Rusko	0,006	262

Nejvíce přestupků bylo spácháno občany ve věku **od 30 do 40 let (35 101 přestupků)** a **od 21 do 30 let (31 910 přestupků)**. Naopak nejmenší podíl na přestupcích mají občané **nad 70 let (4 382 přestupků)**.

Celkem bylo uloženo 124 974 pokut (o 4 494 pokut více než v roce 2022). Naopak celková **částka za udělené pokuty vzrostla na 245 058 638 Kč** oproti 210 427 755 Kč z roku 2022. Nejvyšší počet pokut (53 920) byl udělen za přestupky ve výši do 500 Kč. Naopak nejméně pokut bylo uděleno v hodnotě od 10 000 do 50 000 Kč (1 130).

Počty přestupků podle věku pachatele

Nejvyšší míra recidivy k počtu osob byla u přestupků proti majetku (13,42 %) a u přestupků proti veřejnému pořádku (1,67 %). Informační systém evidence přestupků v roce 2022 evidoval celkem **96 599 osob** (tj. o 4 734 více než v roce 2022), které spáchaly přestupek. Z toho **81 260 osob** mělo jen jeden záznam.

Počet zapsaných přestupků dle jednotlivých zákonů (právních předpisů)

Právní předpis	Počet
Zákon č. 119/2002 Sb., o střelných zbraních	1 534
Zákon č. 119/2002 Sb., o střelných zbraních ve znění zákona č. 13/2021 Sb.	659
Zákon č. 119/2002 Sb., o střelných zbraních ve znění zákona č. 183/2017 Sb.	172
Zákon č. 119/2002 Sb., o střelných zbraních ve znění zákona č. 229/2017 Sb.	10
Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích	4
Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích ve znění zákona č. 65/2017 Sb.	0
Zákon č. 61/1988 Sb., o hornické činnosti	2
Zákon č. 61/1988 Sb., o hornické činnosti ve znění zákona č. 451/2016 Sb.	3
Zákon č. 99/2004 Sb., o rybářství	1 133
Zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích	115 962
Zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích ve znění zákona č. 327/2021 Sb.	806
Zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích ve znění zákona č. 417/2021 Sb.	80
Zákon č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany České republiky	217
Zákon č. 226/2013 Sb., o uvádění dřeva a dřevařských výrobků na trh ve znění zákona č. 206/2019 Sb.	2

Zákon č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek	8 468
Zákon č. 167/1998 Sb., o návykových látkách	9 536
Zákon č. 449/2001 Sb., o myslivosti	7
Zákon č. 449/2001 Sb., o myslivosti ve znění zákona č. 183/2017 Sb.	3
Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví ve znění zákona č. 94/2021 Sb.	506
Zákon č. 94/2021 Sb., o mimořádných opatřeních při epidemii onemocnění covid-19 a o změně některých souvisejících zákonů	0
Zákon č. 94/2021 Sb., o mimořádných opatřeních při epidemii onemocnění covid-19 a o změně některých souvisejících zákonů ve znění zákona č. 39/2022 Sb.	0
Zákon č. 111/1994 Sb., o silniční dopravě ve znění zákona č. 115/2020 Sb.	1
Zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání ve znění zákona č. 501/2020 Sb.	212
Počet celkem zapsaných přestupků dle skutkových podstat, kde je zohledněna skutečnost, že jedno rozhodnutí o přestupku může obsahovat více skutkových podstat, které jsou v ISEP evidovány	139 323

Zdroj: Ministerstvo spravedlnosti, ISEP, 2023

Tabulka zapsaných přestupků dle jednotlivých zákonů ukazuje, že nejvíce přestupků bylo, stejně jako v roce 2022, spácháno dle zákona č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích (**115 962 přestupků**). Tento zákon nahradil v roce 2017 zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích. Druhým nejčastějším přestupkem bylo porušení zákona č. 167/1998 Sb., o návykových látkách (**9 536 přestupků**).

Oproti minulým letům nebyl rok 2023 nijak zvláštní. S ohledem na probíhající konflikt

na Ukrajině Ukrajinci zůstali na prvním místě v počtu uložených přestupků občanů s cizí státní příslušností. Nejedná se však o žádný dramatický nárůst páchaných přestupků. Stále platí, že počet spáchaných přestupků občanů ukrajinské národnosti je spíše v přímé souvislosti s vysokým počtem uprchlíků z Ukrajiny oproti jiným cizím státním příslušníkům. V této souvislosti eviduje Ministerstvo spravedlnosti i nárůst vydávání opisů v důsledku zjištění přestupkové recidivy v terénu.

Dopravní přestupky

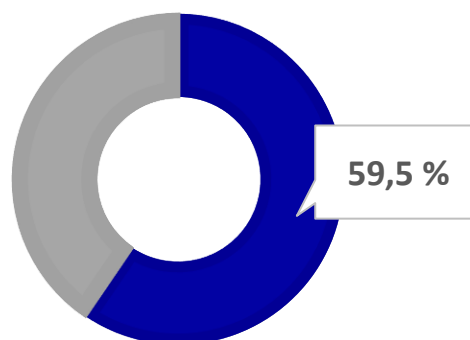
V roce 2023 Ministerstvo dopravy **evidovalo celkem 399 087 přestupků a trestných činů, což je o 19 648 více než v roce 2022**. Z tohoto počtu bylo evidováno celkem 83 649 přestupků a trestných činů spáchaných ženami–řidičkami, což činí 20,96 % všech evidovaných jednání. Rozdíly mezi jednotlivými kraji v poměru žen a mužů, kterým jsou evidována bodová jednání, jsou nepatrné a žádný z krajů se od republikového poměru výrazně nevymyká (podíl žen je mezi 18,29 % a 23,08 %). Průměrně byl za období roku 2023 evidován přírůstek 1 093 bodovaných jednání za den.

Pokud jde o počet přestupků dle krajů (se zohledněním počtu řidičů v krajích), nejvíce

evidovaných jednání měly Moravskoslezský (8,60 %), Liberecký (6,36 %) a Ústecký kraj (6,31 %). Naopak nejméně hl. m. Praha (4,34 %), Jihomoravský (5,03 %) a Středočeský kraj (5,15 %).

Na základě jízdy pod vlivem návykové látky bylo v roce 2023 zaevidováno celkem 21 889 přestupků a trestných činů (o 520 méně než v roce 2022). Z toho se 6 933 řidičů odmítlo podrobit vyšetření. Celkem 1 378 řidičů pod vlivem alkoholu nebo jiné návykové látky způsobilo dopravní nehodu s ublížením na zdraví nebo způsobením větší škody na cizím majetku.

Téměř 60 % evidovaných bodových jednání tvoří: překročení rychlosti v obci o méně než 20 km/h (ale více než 5 km/h), používání mobilního telefonu a nepřipoutání se bezpečnostním pásem nebo neuzívání ochranné přilby.

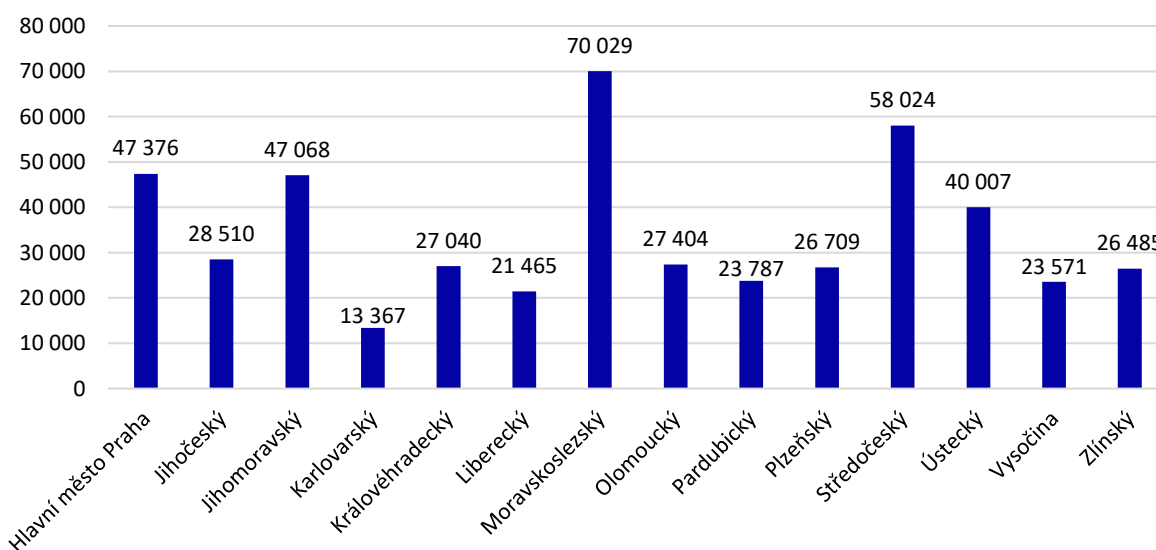
TOP 5 nejčastěji evidovaných dopravních přestupků a trestných činů, 2023

Jednání	Počet	Procentuální podíl
Při řízení vozidla překročí nejvyšší dovolenou rychlost stanovenou zvláštním právním předpisem nebo dopravní značkou v obci o méně než 20 km/h (ale více než 5 km/h). (2 body)	117 955	29,56 %
Při řízení vozidla drží v ruce nebo jiným způsobem telefonní přístroj nebo jiné hovorové nebo záznamové zařízení. (2 body)	66 590	16,69 %
Porušení povinnosti být za jízdy připoután bezpečnostním pásem nebo užít ochrannou přilbu. (3 body)	52 711	13,21 %
Při řízení vozidla překročí nejvyšší dovolenou rychlost stanovenou zvláštním právním předpisem nebo dopravní značkou v obci o 20 km/h a více. (3 body)	38 449	9,63 %
Při řízení vozidla překročí nejvyšší dovolenou rychlost stanovenou zvláštním právním předpisem nebo dopravní značkou mimo obec o méně než 30 km/h (ale více než 10 km/h). (2 body)	33 297	8,34 %

V roce 2023 se provoz ve městech a na silnicích a dálnicích ČR po předchozích koronavirových omezeních dostal opět na úroveň před rokem 2020. Z tohoto důvodu i počty přestupků a bodovaných řidičů znovu dosáhly obdobných hodnot jako v běžných letech. V centrálním registru řidičů bylo k 31. 12. 2023 evidováno celkem 480 842 řidičů a řidiček, kteří měli na

svém kontě alespoň jeden bod. Znamená to, že každý patnáctý řidič měl jeden nebo více bodů. Největší podíl bodovaných řidičů byl v Moravskoslezském kraji, nejménší naopak v hl. m. Praze. Nejvíce bodovaných řidičů má na svém kontě 2 nebo 3 body a jsou to **muži ve věku 46 let a ženy ve věku 44 let.**

Srovnání evidence bodovaných jednání za rok 2023 podle krajů

Téměř 10 % bodovaných řidičů má 12 bodů. Více než 90 % vybodovaných řidičů jsou muži, kterým je nejčastěji 35 až 36 let a řidičské oprávnění jim bylo uděleno v roce 2008. Muži i v 80 % vedou mezi všemi bodovanými řidiči. Jejich podíl mezi všemi registrovanými řidiči je ale jen mírně nadpoloviční.

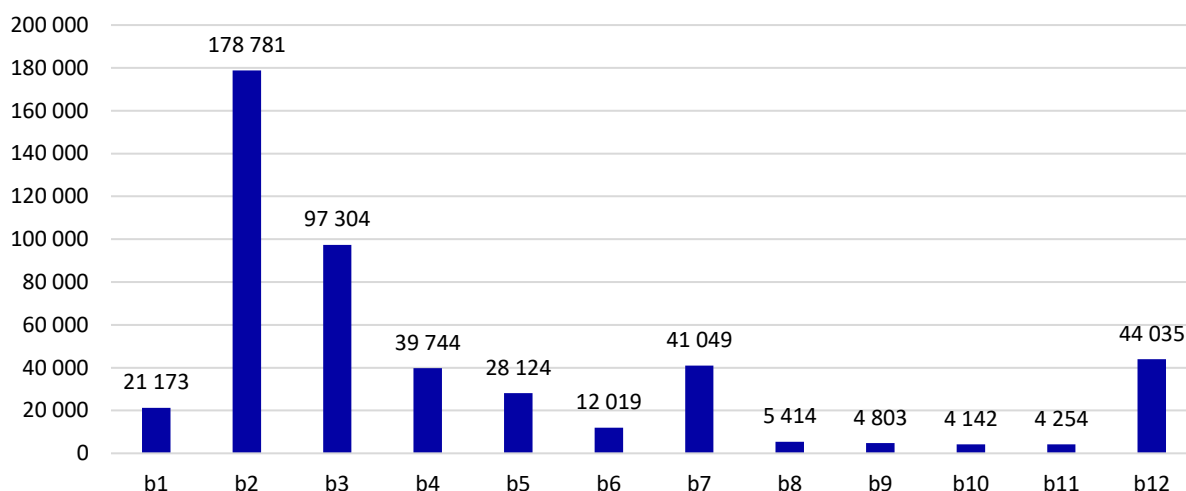
Obecními úřady obcí s rozšířenou působností bylo v prosinci 2023 (stav k 31. 12. 2023) v centrálním registru řidičů evidováno **480 842 řidičů, kteří se dopustili přestupku (trestného činu) započítávaného do bodového hodnocení řidiče.** Takový řidič má tedy na svém kontě alespoň jeden bod. **Uvedené množství řidičů odpovídá 6,94 % všech registrovaných řidičů, tzn. každý cca 15. řidič je bodovaný.** Nejhuře je na tom opět Moravskoslezský kraj,

ve kterém hodnota činí 9,62 % ze všech registrovaných řidičů. Naopak nejnižší hodnotu má hl. m. Praha (5,26 %).

Celkem bylo k 31. 12. 2023 evidováno **44 035 dvanáctibodových řidičů**, což je 9,16 % bodovaných řidičů a 0,64 % všech registrovaných řidičů. Z celkového počtu dvanáctibodových řidičů bylo evidováno 40 041 (90,93 %) mužů a 3 995 (9,07 %) žen. Poměr všech registrovaných řidičů podle pohlaví je celkem ustálený. Tvoří ho 54,1 % mužů a 45,9 % žen.

Největší skupinu bodovaných řidičů tvoří ti, kteří mají na svém kontě 2 body, následuje skupina se 3 body a na třetím místě je skupina řidičů s 12 body. Jen nepatrně menší jsou skupiny se 7 a 4 body.

Složení bodovaných řidičů podle počtu bodů

Zdroj: Statistika Ministerstva dopravy a Centra dopravního výzkumu. Dostupné z: www.mdcz.cz/statistiky.

Rušení obsoletních právních předpisů

Dne 19. 9. 2023 byl ve Sbírce zákonů vyhlášen zákon č. 276/2023 Sb., o zrušení obsoletních právních předpisů. Představuje unikátní krok při pročištění právního řádu České republiky od těch právních předpisů, které již nejsou aplikovatelné, ale zůstávaly formálně součástí právního řádu. Zákon dále najisto konstatuje, které právní předpisy vyhlášené po vzniku Československa (říjen 1918) byly již dříve zrušeny. To je podstatné zejména s ohledem na skutečnost, že některé právní předpisy nebyly historicky rušeny přímo, ale nepřímo pomocí tzv. generálních derogačních klausulí („ruší se právní předpisy, jejichž úprava je v rozporu s tímto zákonem...“), případně nebyly v rámci dobových legislativních postupů rušeny vůbec. Zpracování tohoto zákona představuje velmi pracný úkol, který současně vyžaduje vedle zpracování samotného zákona a jeho

vazeb i promítnutí řady změn do existujících dat e-Sbírky.

Zákon o zrušení obsoletních právních předpisů (v účinnosti od 1. ledna 2024) navrhl ke zrušení celkem 6 667 obsoletních právních předpisů, tedy předpisů, které jsou dnes již nepoužitelné, avšak stále byly formálně platné. Další 3 616 právních předpisů, které byly dříve zrušeny pouze obecným zrušovacím ustanovením, bylo prohlášeno za zrušené výslovně.

Po zrušení obsoletních právních předpisů došlo k zásadnímu zpřehlednění českého právního řádu, posílila se právní jistota občanů a snížila se administrativní zátěž. Snížila se rovněž zátěž pro Ministerstvem vnitra budovaný systém e-Sbírka, jehož součástí budou všechny platné právní předpisy vyhlášené ve Sbírce zákonů a ekvivalentních předchozích sbírkách.

eGovernment

DIGITALIZACE VEŘEJNÉ SPRÁVY

Informační systém Datových schránek

Rok 2023 byl rokem rekordním. V prvním čtvrtletí roku 2023 bylo úspěšně realizováno hromadné zřízení více než 2 mil. nových datových schránek podnikajících fyzických osob a právnických osob ze zákona. Ke konci roku 2023 bylo zřízeno **celkem 4,1 mil. datových schránek**, což představuje rekordní rok z pohledu počtu nově zřizovaných datových schránek za celou jejich dosavadní historii. Odesláno bylo celkem **143 mil. datových zpráv**, **celkově** za celou existenci datových schránek jde o **více než 1, 2 mld.**

4,1 milionu

zřízených datových schránek

Přes 1 200 000 000

odeslaných datových zpráv
za dobu existence datových
schránek

V průběhu roku 2023 pak pokračoval masivní a zrychlující se nárůst počtu datových schránek fyzických osob dobrovolně zřizovaných na žádost (celkem zřízeno 838 tis. datových schránek fyzických osob, DS FO, jen za rok 2023 bylo zřízeno více než 254 tis. DS FO).

Obliba datových schránek a jejich aktivní používání tedy prokazatelně roste. Z běžného provozu správce Informačního systému datových schránek však vyplynulo, že úřady v některých případech nedodržují správný úřední postup (doručování do chybného typu datové schránky (DS), špatné vyhledávání DS a nedůsledná identifikace adresáta).

Z monitorování provozu nově zřízených schránek dále vyplývá, že relativně velký počet držitelů nově zřízených DS ze zákona se dosud nepřihlásil (cca 450 tis. ke konci roku 2023) a těmto subjektům hrozí možný postih v důsledku neseznámení s obsahem doručených zpráv doručených orgány veřejné moci do jejich schránek.

V roce 2023 se podařilo úspěšně novelizovat vyhlášku č. 194/2009 Sb., která od 1. ledna 2024 zavádí nové formáty datových zpráv (např. ZIP

a ASiC), zvyšuje dosavadní maximální velikost datové zprávy z původních 20 na 100 MB a v neposlední řadě umožňuje implementaci nových bezpečnostních nástrojů proti hromadnému rozesílání nevyžádaných zpráv, které mohou nedovoleným způsobem přetěžovat vlastní ISDS nebo ISVS obesaných adresátů. Schválena byla rovněž novela zákona č. 300/2008 Sb. která s účinností k 1. únoru 2024 mění princip zveřejňování datových schránek fyzických a podnikajících fyzických osob ve veřejně dostupném seznamu držitelů datových schránek, kdy údaje o jejich schránkách budou nově zveřejněny pouze v případech, že si o to držitel schránky v jejím nastavení výslovně požádá. Princip zveřejnění údajů držitelů datových schránek dle novelizovaného znění zákona č. 300/2008 Sb. bude lépe odpovídat zásadám pro zpracování osobních údajů dle nařízení GDPR.

Elektronická komunikace s úřady z pohledu občana

ČSÚ provádí každý rok ve 2. čtvrtletí šetření o používání ICT v domácnostech a eGovernmentu občany napříč Českou republikou. Například **bankovní identitu** ve sledovaných třech měsících roku 2023 použilo **22 % osob**, jednalo se tedy o téměř identický podíl jako v předchozím roce (23 %). Nejčastěji se přes ni přihlašovaly osoby **ve věku 25 až 54 let**. Z osob v tomto věku se přihlásila přes identitu přibližně třetina. Bankovní identitu nejčastěji využívají osoby s vysokoškolským vzděláním (44 %), naopak z osob se základním vzděláním bankovní identitu využilo pouze 5 %. Služby samotného **internetového bankovníctví** využívá 97 % vysokoškolsky vzdělaných osob a 58 % osob s dokončeným základním vzděláním, **celkově** pak **73 % osob** starších 16 let, což přispívá k rozšíření využití bankovní identity.

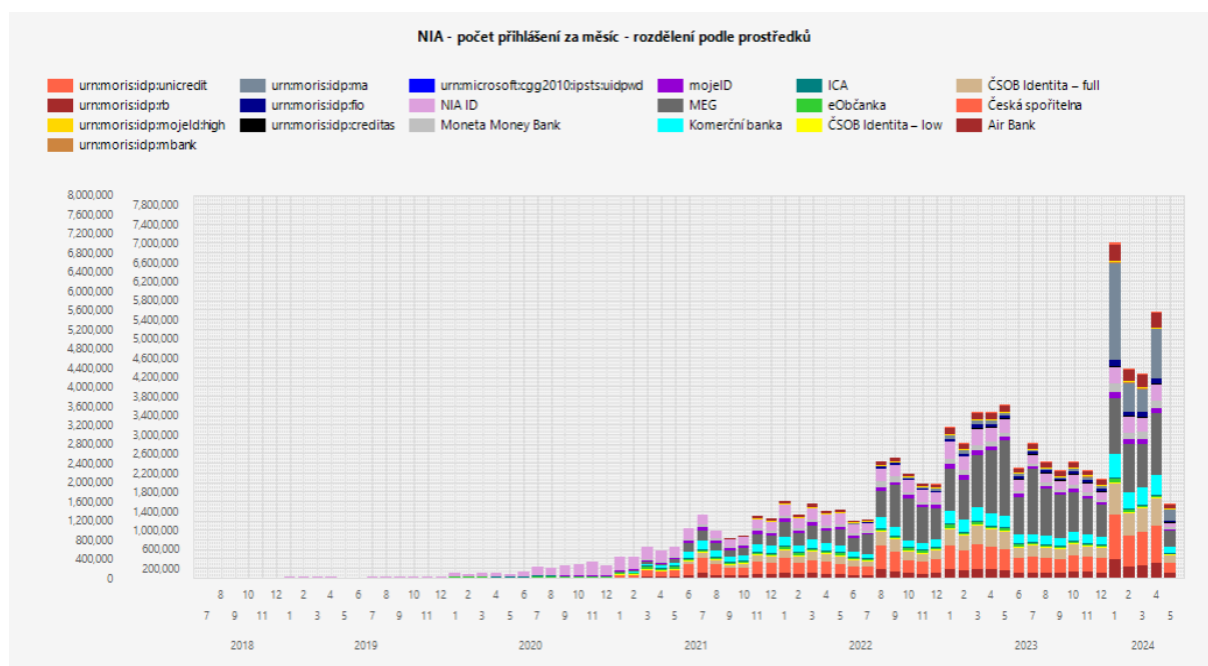
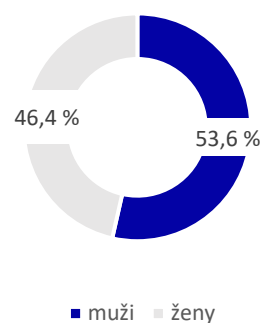
Bankovní identitu lze použít mimo jiné k podání příznání **k dani z příjmu fyzických osob finanční správě**, což je jedna z nejčastějších činností, kterou lidé v souvislosti s veřejnou správou řeší. K 22. dubnu 2024 finanční správa evidovala přes

2 mil. odevzdaných daňových přiznání, z čehož bylo 37 % odevzdáno v listinné podobě a 63 % elektronicky. Nicméně dle odhadu by podíl elektronicky podaných přiznání měl poprvé přesáhnout 70 % a dosáhnout až 73 %. Generální ředitelka finanční správy jmenuje 2 důvody k radosti v této souvislosti – viditelný výsledek zlepšujících se online služeb finanční správy a omezení chybovosti a úspora času jak na straně poplatníka, tak správce daně.⁹

Kromě bankovní identity mohou občané v komunikaci se státem použít i další nástroje. Elektronický občanský průkaz využilo v roce 2023 2,2 % osob a ostatní eID 4,3 % osob. Mezi tyto identity zahrnujeme moje ID, NIA ID, Mobilní klíč k eGovernmentu, I.CA Identitu s kartou Starcos a českým státem uznávané elektronické identity jiných států Evropské unie. Data za rok 2023 ukazují, že využívání Identity občana roste. Do konce roku 2023 bylo vydáno více než 20,5 mil. ověřovacích prostředků jako je

Mobilní klíč eGovernmentu, Bankovní identita, MojeID, NIA ID, I.CA identita nebo eObčanka, z nichž je téměř 14 mil. aktivních. Celkový počet přihlášení (od spuštění Identity občana) přesahuje 66 mil., z čehož polovina (tedy 33 mil.) proběhla v roce 2023.¹⁰

Používání bankovní identity

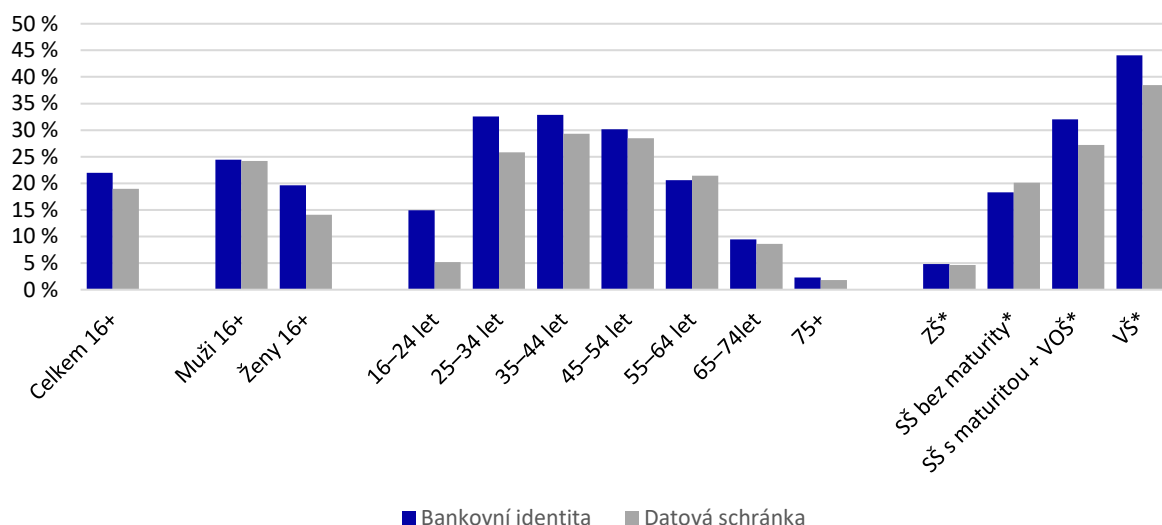

Zdroj: Digitální a informační agentura

⁹ <https://www.financnisprava.cz/cs/financni-sprava/media-a-verejnost/tiskove-zpravy-gfr/tiskove-zpravy-2024/financni-sprava-eviduje-2-miliony-dap-cas-na-e-podani-02052024>

¹⁰ NAKIT

Používání bankovní identity a datové schránky, 2023 (% z osob ve věku 16 a více let)

*Vzdělání se publikuje za osoby 25–64 let

Zdroj: ČSÚ, Šetření o používání informačních technologií v domácnostech.

Míra využití datových schránek

To, že mají zřízenou datovou schránku pro komunikaci s úřady, uvedlo 19 % osob starších 16 let. Jejich počet se tedy oproti předchozímu roku zdvojnásobil. Jak již bylo zmíněno dříve, počet datových schránek se více než zdvojnásobil následkem povinnosti pro fyzické osoby využívat datovou schránku pro komunikaci s orgány veřejné moci. Datové schránky jim byly k 1. lednu 2023 automaticky zřízeny.

Vybavenost úřadů internetem a webovými stránkami je v dnešní době již samozřejmostí. Je tomu tak již od roku 2011, kdy k internetu bylo připojeno 99,8 % státních institucí a webové stránky provozovalo 97,8 % z nich. V roce 2023 si informace na webových stránkách úřadů vyhledávalo 47 % osob starších 16 let. Celkem 19 % osob vyhledávalo informace o sobě nebo o svém majetku (např. v katastru nemovitostí), 13 % osob vyhledávalo informace z veřejných databází (např. z registru ekonomických subjektů či z insolvenčního rejstříku) a 42 % osob vyhledávalo jakékoliv jiné informace (např. informace o otevírací době či o poskytovaných službách).

Informace na stránkách institucí poskytujících veřejné služby, do kterých byly pro účely šetření zahrnuty vzdělávací zařízení včetně knihoven, zdravotnická zařízení a zdravotní pojišťovny,

vyhledalo alespoň jednou v posledním roce 41 % osob. Celkem 16 % osob vyhledávalo informace o sobě (např. nahlížením do svého čtenářského konta na stránkách knihovny nebo do svého webovém účtu u zdravotní pojišťovny). Celkem 12 % osob vyhledávalo informace z veřejných databází (např. z databáze knih) a jakékoliv jiné informace (např. informace o otevírací době či poskytovaných službách) vyhledávalo 37 % osob.

V rámci elektronizace státní správy lze v současnosti zažádat online i o některé sociální dávky a důchody. Takovou žádost podalo přes internet ve sledovaném období o něco více než 3 % osob (stejně jako v roce 2022). Nejčastěji to byly ženy na mateřské či rodičovské dovolené, z nichž možnost využilo 30 %.

Na stránkách úřadů i institucí, které poskytují veřejné služby, lze nalézt a stáhnout mnohé formuláře. Některé lze v dnešní době vyplnit a zaslat i elektronicky. V roce 2023 uvedlo 18 % osob, že si na stránkách úřadů stáhly formulář, který po vyplnění osobně, poštou či emailem doručily na příslušný úřad. Na stránkách jiných veřejných institucí si formulář stáhlo a následně doručilo 13 % osob.

Kromě rozvoje samotného eGovernmentu se také v posledních letech mluví o tzv. eHealth,

tedy elektronickém zdravotnictví. Jedna z prvních služeb, které získávají na oblibě, je objednání se přes web k lékaři nebo na vyšetření. V roce 2021 nabízelo službu 22 % samostatných ordinací lékaře, což představovalo za posledních deset let nárůst téměř na trojnásobek. Nejčastěji službu nabízeli praktici (30 %) a nejméně často zubaři (9 %). Na straně občanů ji v roce 2023 využilo 20 % osob starších 16 let, tedy o 5 % více než v roce 2022. Nejvyšší podíly vykazovaly ženy na mateřské či rodičovské dovolené (38 %) a vysokoškolsky vzdělané osoby (35 %).

Nezávisle na tom, zda se jedná o používání bankovní identity, datové schránky nebo třeba objednání se k lékaři online je patrné, že elektronické služby veřejné správy výrazně více využívají lidé s vyšším vzděláním. Například datovou schránku využilo na jedné straně 38 % osob s dosaženým vysokoškolským stupněm vzdělání a na druhé straně pouze 5 % osob se základním vzděláním. K lékaři se online objednalo 35 % vysokoškolsky vzdělaných osob, zatímco jen 13 % osob se základním vzděláním.

Senioři si na eGovernment netroufají

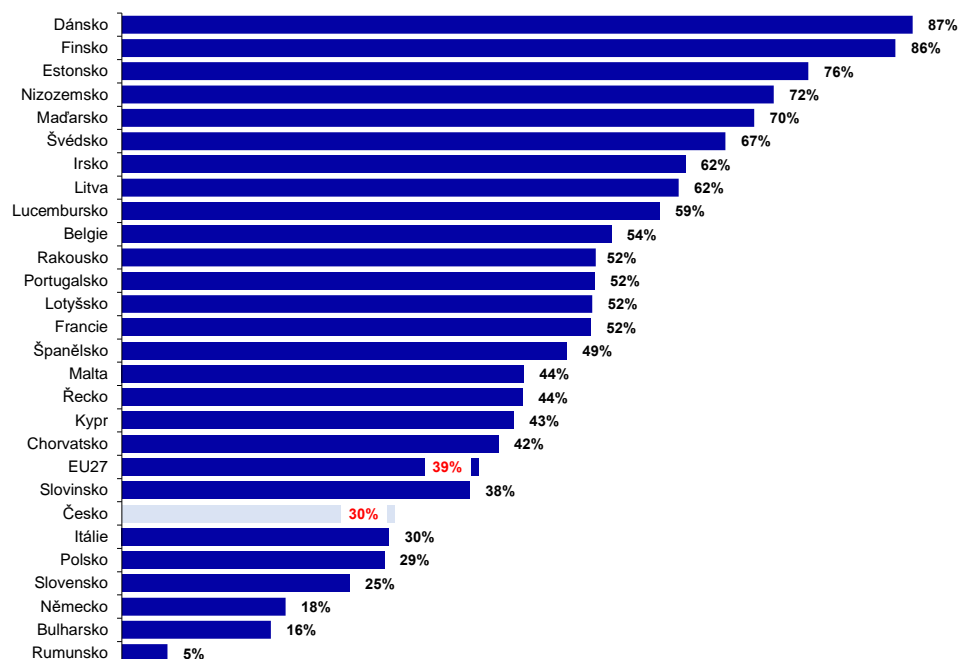
Služby eGovernmentu jsou využívány především lidmi středního věku. V nejmladší věkové skupině **do 24 let je používání**

zmíněných služeb poměrně nízké. Lze se však domnívat, že uvedené osoby komunikovat se státem a s úřady tolik nepotřebují. Vyšší zastoupení mladých najdeme u komunikace s jinými veřejnými institucemi, než jsou úřady, například se vzdělávacími institucemi nebo knihovnami. **Ze všech nejméně používají služby eGovernmentu senioři.** Mnoho z nich proto, že téměř vůbec nepoužívají internet. Zhruba 48 % dotázaných osob starších 65 let uvedlo, že v poslední 3 měsících nepoužilo internet. A z těch, kteří internet používají, část nemá k elektronické komunikaci s úřady dostatečné znalosti a dovednosti. Z osob nad 55 let tento důvod, proč nepodaly žádost ani si nic nestahovaly z webových stránek státní správy, uvedlo 7 % (v předchozím roce 15 %). Pro srovnání: z osob do 34 let stejný důvod uvedla 1,5 % a ve věku 35 až 55 let celkem 2,6 %.

Porovnání s ostatními státy Evropy

V porovnání s ostatními zeměmi Evropského unie (EU) se Česká republika pohybuje okolo průměru EU. Například v případě osob v zemích EU vyhledávajících na stránkách veřejné správy informace o své osobě se však Česká republika umístila až na 21. místě. Na prvních místech žebříčků se zpravidla umísťují severské státy a pobaltské republiky.

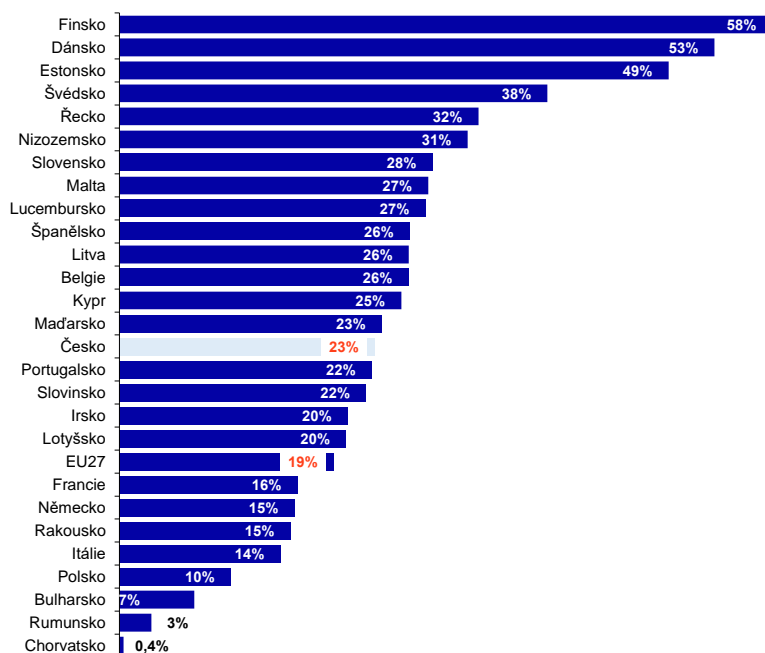
Osoby ve věku 16–74 let v zemích EU vyhledávající na stránkách veřejné správy* informace o své osobě; 2023

* Veřejná správa zahrnuje úřady a vybrané veřejné instituce jako jsou školy, knihovny, zdravotnická zařízení či pojišťovny.

Zdroj: Eurostat

Osoby ve věku 16–74 let v zemích EU vyhledávající informace ve veřejných databázích; 2023

Zdroj: Eurostat

Czech POINT

V roce 2023 oslavil Czech POINT, tedy asistované místo výkonu veřejné správy, impozantních 16 let poskytování služeb občanům. Tak dlouho již mají občané možnost využít širokou škálu služeb, jako je vyžádání výpisů z různých rejstříků a registrů (např. z katastru nemovitostí, z rejstříku trestů, živnostenského rejstříku a dalších), založení datové schránky, využití autorizované konverze dokumentu či podat podání.

Služby Czech POINT Kontaktních míst veřejné správy jsou dostupné na široké síti míst – od obecních úřadů, přes krajské úřady, notáře, až po jiné právní subjekty, jako jsou pobočky České pošty, Hospodářské komory České republiky, dále Agrární komora České republiky.

7 376

kontaktních míst Czech POINT

Jen za loňský rok bylo na 7 376 kontaktních místech veřejné správy provedeno úctyhodných 2 729 671 transakcí, což představuje nárůst o 500 000 transakcí ve srovnání s rokem 2022. Toto číslo ukazuje na neustálý růst důvěry a spokojenosti občanů využívajících služeb Kontaktních míst veřejné správy Czech POINT. Občané mohou aktuálně využít již 40 služeb, které Czech POINT Kontaktní místo veřejné správy poskytuje. Největší zájem byl o službu autorizované konverze dokumentů, kde bylo zaznamenáno rekordních 1 333 629 provedení. Za ní pokračuje výpis z Rejstříku trestů, který je poprvé na druhém místě s počtem 533 305 výpisů. Také služby spojené s datovými schránkami byly velmi žádané s počtem 293 441 transakcí. Kromě toho byly v popředí zájmu občanů služby základních registrů, zejména získání elektronické identity. V roce 2023 byla překročena hranice 32 mil. vydaných výpisů či provedených transakcí.

Občané aktuálně mohou využít již 40 služeb, které Czech POINT poskytuje:

1. Vydání ověřeného výstupu ze Seznamu kvalifikovaných dodavatelů,
2. Výpis z bodového hodnocení řidiče,

3. Výpis z insolvenčního rejstříku,
4. Výpis z Katastru nemovitostí,
5. Výpis z Rejstříku trestů,
6. Výpis z Rejstříku trestů právnických osob,
7. Výpis z veřejných rejstříků,
8. Výpis z Živnostenského rejstříku,
9. Výpis z informačního systému eRecept,
10. ISOH – registrace a vydání přístupových údajů,
11. ISOH – změna v přiřazení provozoven k uživatelským účtům,
12. ISOH – vygenerování jednorázového hesla k existujícím účtům,
13. Ohlášení živnosti,
14. Ohlášení údajů, vedených v živnostenském rejstříku, nebo jejich změn,
15. Žádost o udělení koncese,
16. Žádost o změnu rozhodnutí o udělení koncese,
17. Výpis údajů z registru osob (ROB) – neveřejný,
18. Výpis údajů z registru osob (ROS) – neveřejný,
19. Veřejný výpis údajů z registru osob (ROS),
20. Výpis o využití údajů z registru obyvatel (ROB),
21. Výpis o využití údajů z registru osob (ROS),
22. Žádost o změnu údajů v registru osob,
23. Žádost o změnu v registru osob,
24. Žádost o poskytování údajů třetí osobě,
25. Žádost o zřízení datové schránky,
26. Žádost o znepřístupnění datové schránky, která byla zřízena na žádost,
27. Žádost o opětovné zpřístupnění datové schránky,
28. Podání žádosti o zneplatnění přístupových údajů do datové schránky a vydání nových,
29. Vyřízení reklamace obdržení přístupových údajů a vydání nových,
30. Přidání pověřené osoby k přístupu do datové schránky,
31. Zneplatnění přístupových údajů pověřené osoby (zrušení osoby),
32. Povolení PO/FO/PFO dodávání dokumentů od PO/FO/PFO,
33. Zrušení PO/FO/PFO dodávání dokumentů od PO/FO/PFO,
34. Centrální uložení ověřovacích doložek,
35. Konverze (z elektronické do listinné podoby, z listinné do elektronické podoby),

- 36. Úschovna systému Czech POINT,
- 37. Zprostředkovaná identifikace osoby,
- 38. Výpis o očkování,
- 39. Žádost o jednorázový příspěvek na dítě
- 40. Výpis Digitální certifikát EU COVID.

Funkce a služby Czech POINT se stále rozšiřují a modernizují. V roce 2023 přibyla na kontaktních místech možnost získat výpis Digitální certifikát EU COVID. Až do poloviny roku pokračoval příjem žádostí o jednorázový příspěvek na dítě a kontaktní místa tu byla i pro majitele datových schránek zřízených nově ze zákona. Během roku 2023 se na Czech POINT připravovala nová služba eLegalizace, která byla spuštěna 4. ledna 2024, a díky níž je možné ověřit svůj elektronický podpis na elektronickém dokumentu za vlastní, což je další krok k posílení on-line komunikace a efektivity ve veřejné správě.

2 729 672
provedených transakcí

Přes 32 000 000
vydaných výpisů či provedených transakcí

Projekt PMA 3

PMA3 sloužil jako analytická podpora rozvoje eGovernmentu v České republice. Na základě zjištění optimalizoval procesy a navrhoval řešení ve spolupráci s ústředními správními úřady, obcemi a kraji. Postupně přistupoval k jednotlivým sadám služeb veřejné správy navázaných na životní události občanů a připravoval je k digitalizaci a optimalizaci tak, aby byly účelné, dostupné, na občana orientované a úsporné. Druhou oblastí jsou tzv. veřejnosprávní systémy, jejichž smyslem je na takovéto události reagovat a ideálně vytvořit určitou přidanou hodnotu. Projekt PMA 3 (procesní modelování agend) byl k 30. 6. 2023 ukončen.

Katalog služeb veřejné správy a plán digitalizace

Katalog služeb veřejné správy (VS) tvoří evidenční část a popisná část. V rámci evidenční části dochází k zaevidování jednotlivých služeb

VS, jejich úkonů a evidenci plánované digitalizace.

Ke konci roku 2023 byla evidence služeb provedena u 98 % agend z celkového počtu 390 relevantních agend. Stále zbývalo 6 agend, ve kterých se proces evidence služeb nepodařilo dokončit. Zaevidované služby jsou veřejně přístupné jako otevřená data, nebo pomocí zvláštní aplikace na https://archi.gov.cz/nap:katalog_sluzeb.

V popisné části se vytváří detailní popis, jak služby osobně nebo digitálně řešit, který se zobrazuje na Portálu veřejné správy (gov.cz). K 2. lednu 2024 existoval detailní popis služby pro 58 % služeb VS, tj. 4503 z 7711. V případě dalších 1468 služeb probíhal schvalovací proces nebo úpravy na základě podnětů ze schvalování. Součástí popisu jsou také odkazy na elektronické formuláře zveřejňované podle zákona o právu na digitální služby. Elektronický formulář byl zveřejněn jen u 455 popisů služeb (6 % všech služeb).

Data z popisné části katalogu služeb jsou kromě otevřených dat zveřejňována prostřednictvím rozhraní (API). Katalog služeb je možné vložit jako komponentu na webové stránky obce (nebo jiného subjektu), aby docházelo k automatickému zobrazování poskytovaných služeb. Výhodou řešení je, že obec se následně nemusí starat o aktualizaci textů ani seznamu zobrazovaných služeb a vše probíhá automatizovaně.

Jelikož k poslednímu harmonogramu digitalizace vláda nepřijala žádné usnesení a k projednání materiálu 1282/22 došlo pouze pro informaci dne 9. 11. 2022, nedošlo k vytvoření další aktualizace.

V průběhu roku 2023 Digitální a informační agentura iniciovala vytvoření pracovní skupiny, která vytvořila implementační doporučení k zákonu o právu na digitální služby. Jednotlivé materiály jsou zveřejněny na: https://archi.gov.cz/znalostni_base:implementace_zopds.

Portál veřejné správy a Portál občana

Celkový počet zaregistrovaných uživatelů na Portálu občana přesáhl ke konci roku 1 mil.

Portál občana vznikl v roce 2018 jako transakční část Portálu veřejné správy (gov.cz), který představuje vstupní bránu k informacím státních úřadů a územních samospráv a jejich digitálním službám. V průběhu let přibývaly na portálu nové digitální služby a spolu s tím počet aktivních uživatelů, který se zvýšil ze 100 000 v roce 2019 na 1 mil. ke konci roku 2023.

V průběhu celého roku probíhaly přípravy a následně realizace projektu celkového redesignu Portálu občana, který vyvrcholil v listopadu 2023. Cílem projektu bylo využít nových procesů a technologií UX a UI designu a současně i odstranit i designový a technologický dluh, který DIA vnímala vůči svým uživatelům.

V rámci projektu bylo vytvořeno zcela nové uživatelské rozhraní Portálu občana v souladu se státním design systémem. Portál občana se tak stal zároveň prvním informačním systémem, který implementoval design systém ve verzi 4.0.

Nové uživatelské rozhraní znamenalo nový design všech služeb, které Portál občana nabízí. Redesignu Portálu občana předcházelo několik měsíců výzkumu, analýz a následně po vytvoření návrhu designu i testování použitelnosti. Ve výsledku došlo ke změně desítek procesů na straně uživatele v souvislosti s novým designem poskytovaných služeb.

Mezi pro uživatele významné změny patří i úprava práce s datovými schránkami v Portálu občana, které nově připomínají svým chováním a vzhledem e-mailové klienta, se kterým uživatelé běžně pracují.

Rozvoj design systému v roce 2023 přinesl vylepšenou verzi o webové komponenty, které lze snadno začlenit do různých frontendových frameworků. Zároveň došlo ke změně frontendové knihovny, nově používáme Storybook a k rozšíření systému o cca 10 nových komponent. Byla publikovaná roadmapa s rozvojem na rok 2024 a přehled projektů, které již design systém mají nebo ho budou v brzké době implementovat.

Na Portálu občana je před každými volbami, u nichž je to zákonem umožněno, zpřístupněna elektronická žádost o voličský průkaz. V období od listopadu 2022 do ledna 2023 byla zpřístupněna žádost pro prezidentské volby. Pro

odeslání žádosti je v souladu s příslušným zákonem použita datová schránka, kterou si uživatel může jednoduše založit v Portálu občana. Uživatelům jsou v rámci služby dostupné jak přehledné instrukce, tak upozornění formou SMS či e-mailu k vyzvednutí vyhotoveného voličského průkazu. Ve zmíněných prezidentských volbách této možnosti využilo přes 51 000 voličů.

Dále byl na Portálu veřejné správy zpřístupněn Centrální registr výročních zpráv v oblasti poskytování informací, jakožto jedna z jeho funkcionalit. Povinné subjekty podle zákona o svobodném přístupu k informacím mají povinnost vždy do 1. března zveřejnit výroční zprávu o své činnosti v oblasti poskytování informací za předchozí kalendářní rok, přičemž uvedené subjekty mohou nově zveřejňovat výroční zprávu v oblasti poskytování informací právě v Centrálním registru.

V neposlední řadě v průběhu roku 2023 probíhaly přípravy na spuštění přelomového projektu českého eGovernmentu, kterým jsou tzv. eDoklady, které přináší možnost ověřování totožnosti nebo jiných skutečností prostřednictvím mobilní aplikace.

Otevřená data

Díky povinnosti publikovat data z úředních desek v otevřeném formátu **narostl počet poskytovatelů otevřených dat z 285 v roce 2022 na 302 v roce 2023**. Více na: <https://data.gov.cz/poskytovatelé>. Pokračovalo i vzdělávání v otevírání dat a práci s daty. Kurzy jsou zde: <https://data.gov.cz/vzdělávání>.

Projekt Big data

Ministerstvo vnitra dokončilo nákup geolokačních dat mobilních operátorů a zakončilo tak významnou etapu projektu, který mapoval pohyb obyvatelstva v České republice prostřednictvím signalizačních geolokačních dat. Geolokační data mobilních operátorů využívají údaje o pohybu SIM karet v rámci sítě vysílačů. Každá SIM karta se pravidelně hlásí k nejbližšímu vysílači a z toho je zřejmá informace, kde přibližně se SIM karta nachází. Na základě analýzy těchto záznamů v delším časovém období lze mapovat mobilitu

celé populace a vysledovat základní rytmy dopravního chování populace.

V průběhu minulého roku byla získaná data zpracována a výsledky projektu lze shlédnout na internetových stránkách <https://www.kamdojizdime.cz/>, na kterých lze zjistit i více informací o cílech tohoto projektu, jehož název zní „Zlepšení podmínek pro

decentralizaci a dostupnost veřejné správy v území“.

Data mají široké využití napříč veřejnou správou, a to jak pro státní správu, její lokalizaci, organizaci a koordinaci, tak pro samosprávu na krajské i obecní úrovni. K datu vydání této publikace požádalo o bezplatné využití těchto dat celkem 150 subjektů.

lidé ve veřejné správě

LIDÉ VE VEŘEJNÉ SPRÁVĚ

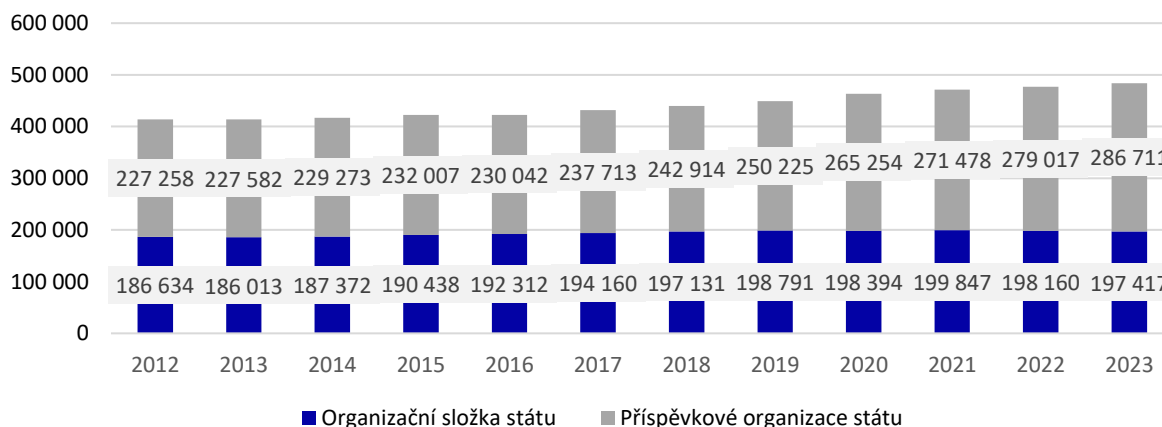
Zaměstnanci ve vládou regulované sféře

Podle údajů uvedených ve vládním návrhu Státního závěrečného účtu České republiky za rok 2023¹¹ bylo ve vládou regulované sféře (tj. v organizačních složkách státu a příspěvkových organizacích státu) zaměstnáno celkem **484 128 osob (z nich 197 417 v organizačních složkách státu a 286 711 v příspěvkových organizacích státu)**. Meziročně tedy vzrostl celkový počet přepočtených míst o **6 950, tj. o 1,46 %** (z toho v organizačních složkách státu meziročně se snížil o 0,4 % a v příspěvkových organizacích státu se zvýšil o 2,8 %). Celková suma prostředků na platy se zvýšila na **271 169 mil. Kč** (meziročně o **17 998 mil. Kč**, tedy o 7,1 %). Průměrný plat činil **44 426 Kč** (oproti 42 081 v roce 2022).

K významnému navýšení prostředků na platy došlo například v kapitole Ministerstva obrany za účelem Koncepce výstavby Armády ČR (navýšení o cca 293 mil. Kč), dále v kapitole Ministerstva vnitra (navýšení o cca 201 mil. Kč) v souvislosti s válkou na Ukrajině a v kapitole Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (navýšení o cca 29 mld. Kč z důvodu růstu výkonů a Phmax).

Dále například na vrub kapitoly Všeobecná pokladní správa byl rozpočet v platové oblasti posílen o 946 mil. Kč v kapitole Ministerstva práce a sociálních věcí (zejména na dofinancování rozpočtem nekrytých platových složek, ohodnocení vysoké pracovní zátěže a poskytnutí mimořádných odměn souvisejících s nárůstem agend).

Vývoj počtu zaměstnanců ve vládou regulované sféře, 2012 až 2023

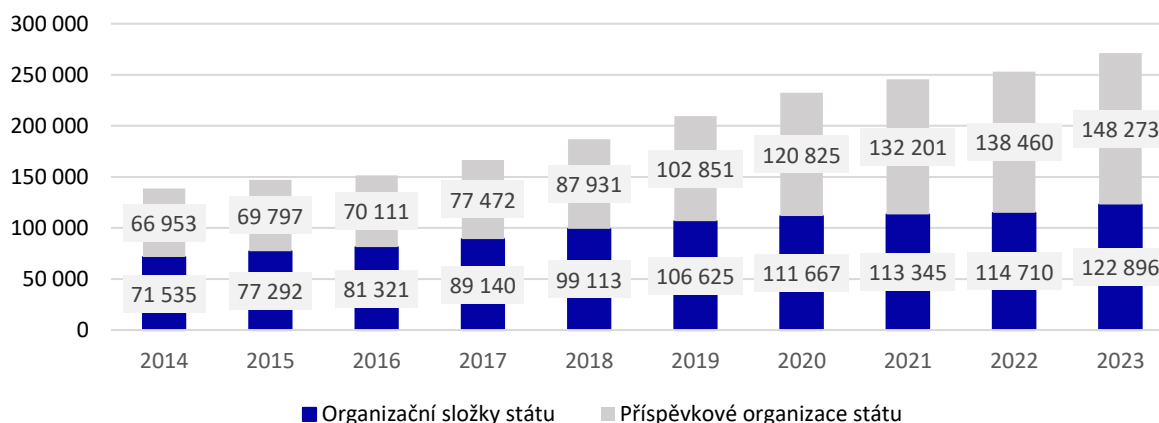

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat Ministerstva financí, vládní návrh státního závěrečného účtu 2023

¹¹ Vládní návrh státního závěrečného účtu České republiky za rok 2022, Příloha C: Zpráva o výsledcích hospodaření státního rozpočtu. Dostupné on-line na: <https://www.mfcr.cz/cs/rozpocetova-politika/statni->

[rozpocet/plneni-statniho-rozpocetu/2023/statni-za-vecny-ucet-za-rok-2023-55703](https://www.mfcr.cz/cs/rozpocet/plneni-statniho-rozpocetu/2023/statni-za-vecny-ucet-za-rok-2023-55703)

Prostředky na platy a ostatní platby za provedenou práci ve vládou regulované sféře, 2014 až 2023 (v mil. Kč)

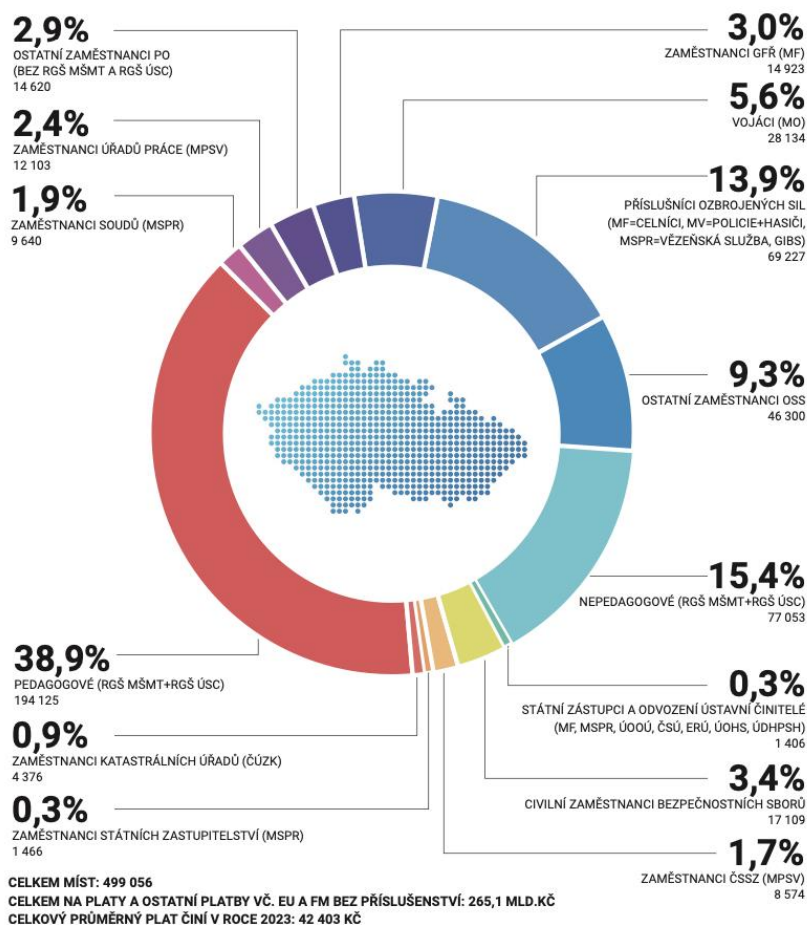

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat Ministerstva financí, vládní návrh státního závěrečného účtu, 2022

Struktura státních zaměstnanců

Struktura státních zaměstnanců (organizačních složek státu a příspěvkových organizací) dle dat Ministerstva financí publikovaných v brožuře Státní rozpočet v kostce 2023. Celkový počet

započítaných míst byl **499 056** (oproti 488 879 v roce 2022). V přehledu nejsou uvedeni zaměstnanci ve státním zdravotnictví.

Zdroj: Státní rozpočet v kostce 2023, Ministerstvo financí

Zaměstnanci služebních úřadů

Systemizace služebních a pracovních míst ve služebních úřadech

S účinností od 1. ledna 2023 bylo systemizováno **75 603 služebních a pracovních míst**. Z celkového počtu systemizovaných míst je **67 853 míst služebních** (tj. míst v režimu zákona o státní službě) a **7 750 pracovních** (tj. míst v režimu zákoníku práce). Celkový počet služebních míst státních zaměstnanců zahrnuje 9 240 představených. Systemizovaných míst vedoucích zaměstnanců je 455.

Vývoj počtu služebních míst celkem a vývoj počtu míst představených v roce 2023 je patrný z následujících dvou grafů.

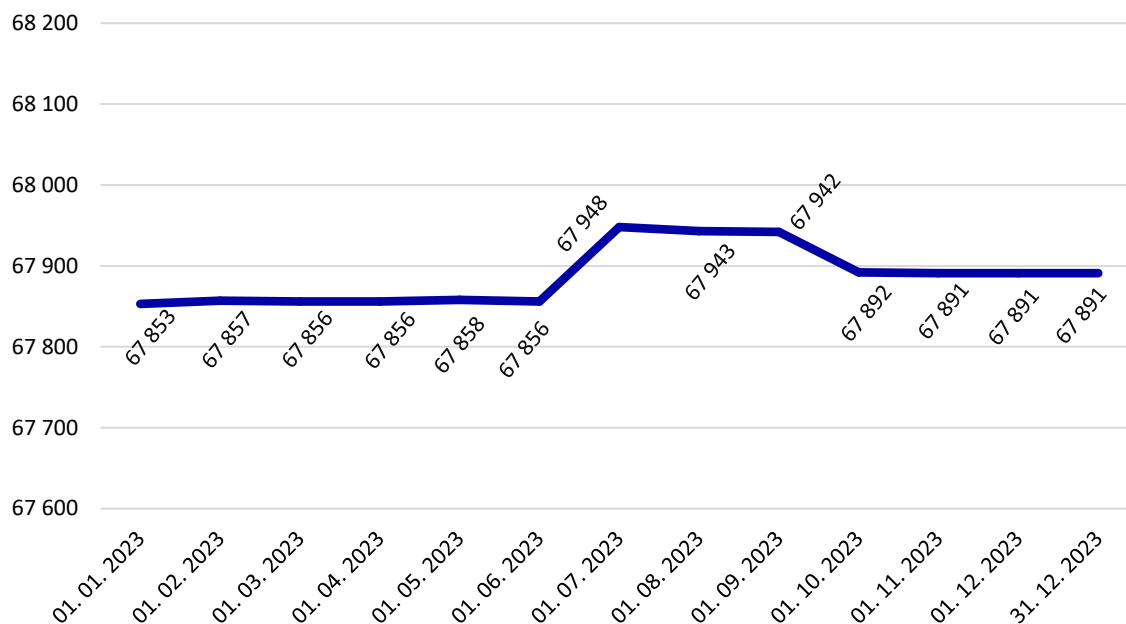
Objem prostředků na platy byl schválen v celkové výši **37 636 843 688 Kč**, z toho na **služebních místech 34 110 724 123 Kč** a na **pracovních místech 3 526 119 565 Kč**. S ohledem na ochranu veřejného zájmu vláda stanovila s účinností od 1. ledna 2023 požadavek státního občanství České republiky na 4 110 služebních místech a na 279 pracovních místech. Dále také stanovila

42 služebních míst a 20 pracovních míst, na nichž lze se státním zaměstnancem nebo zaměstnancem sjednat nebo stanovit zákaz konkurence.

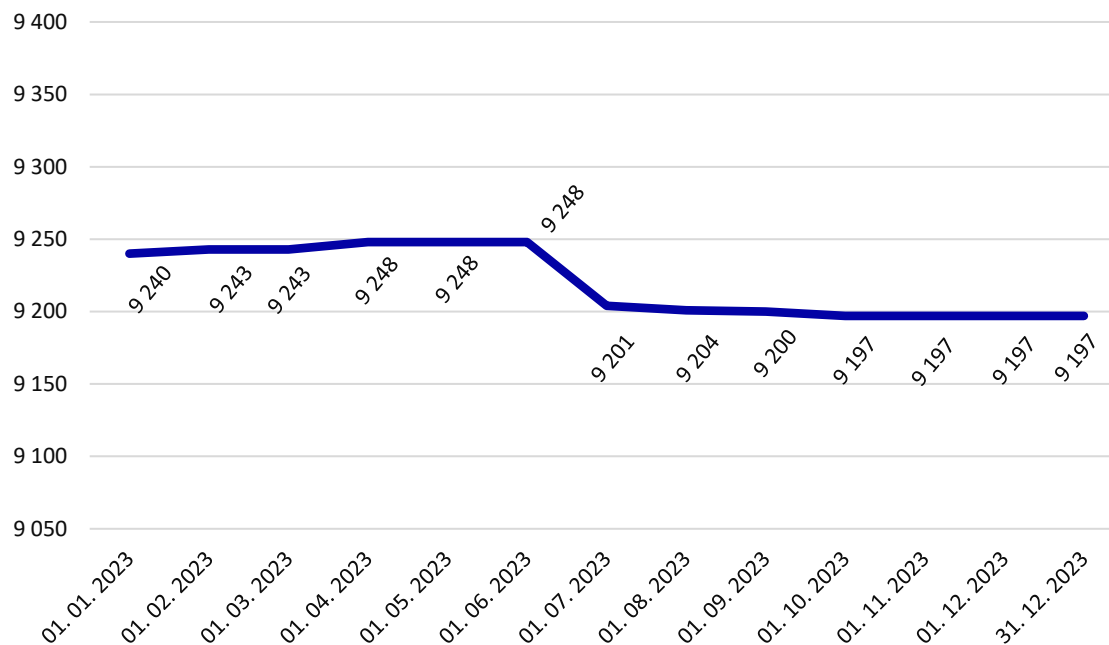
K 31. prosinci 2023 bylo ve služebních úřadech reálně systemizováno celkem **67 891** služebních míst, na nichž bylo zařazeno celkem **60 097 státních zaměstnanců**, oproti předchozímu roku došlo ke snížení celkového počtu o 267. Z uvedeného počtu bylo **8 547 představených**, což je o 84 méně než v roce 2022, a **51 550 ostatních státních zaměstnanců**, tedy o 183 méně ve srovnání s předchozím rokem.

Státními zaměstnanci bylo v roce 2023 celkově obsazeno průměrně 88 % služebních míst, podobně jako v roce předchozím. **Z tohoto údaje ale nevyplývá, že zbývajících 12 % služebních míst zůstává neobsazených**, dlouhodobě neobsazená služební místa lze za určitých podmínek definovaných zákonem o státní službě obsadit zaměstnanci v pracovním poměru.

Služební místa v roce 2023 (měsíční vývoj)

Služební místa představených v roce 2023 (měsíční vývoj)

Zdroj: Sekce pro státní službu, Ministerstvo vnitra

Státní zaměstnanci a rozdělení dle vzdělání

V roce 2023 bylo na služebních místech zařazeno **60 097 státních zaměstnanců**, oproti loňskému roku došlo ke snížení o 238. Celkový počet **služebních míst státních zaměstnanců**

zahrnuje 8 547 představených, došlo tedy oproti předchozímu roku ke snížení o 81.

Podmínkou služebního označení je dosažení určitého stupně vzdělání, které musí státní zaměstnanci splnit. Níže uvedená tabulka uvádí počet státních zaměstnanců v daném služebním označení za rok 2022 a i za rok 2023.

Četnost služebního označení představených podle § 9 zákona o státní službě, a to v pořadí od nejčastěji stanoveného označení, ukazuje tabulka *Služební označení představeného v letech 2018 až 2023* (údaje k 31. prosinci).

Jako v roce 2022, tak i v roce 2023 byl nejnižší stav struktury představených (celkem 8 547, nicméně 13 představených nemá v ISSoS vyplněno služební označení představeného, tudíž tento počet není v níže uvedené tabulce zařazen) dle jejich služebního označení, což je o 81 méně než v roce 2022.

Zastoupení státních zaměstnanců dle jejich služebního označení v roce 2023

Služební označení	Počet státních zaměstnanců	% (2023)
odborný referent	15 643	26,0 %
odborný rada	15 230	25,3 %
rada	9 305	15,5 %
vrchní referent	8 656	14,4 %
ministrský rada	5 501	9,2 %
vrchní ministrský rada	3 761	6,3 %
vrchní rada	1 712	2,9 %
vládní rada	141	0,2 %
vrchní vládní rada	122	0,2 %
referent	26	0,0 %
Celkem	60 335	100 %

Služební označení představeného v letech 2018 až 2023 (údaje k 31. prosinci)

Služební označení představeného	Počty představených v roce					
	2018	2019	2020	2021	2022	2023
vedoucí oddělení	6 802	6 887	6 512	6 565	6 499	6 408
ředitel odboru	1 674	1 666	1 599	1 609	1 558	1 554
ředitel sekce	258	264	259	257	252	247
vedoucí služebního úřadu	183	189	189	184	184	187
vedoucí zastupitelského úřadu	70	64	59	54	48	41
náměstek pro řízení sekce/vrchní ředitel sekce	65	72	72	70	70	79
státní tajemník	14	15	15	15	15	16
personální ředitel SPSS	1	1	1	1	1	1
náměstek pro státní službu	1	1	1	1	1	1
celkem	9 068	9 159	8 707	8 756	8 628	8 534

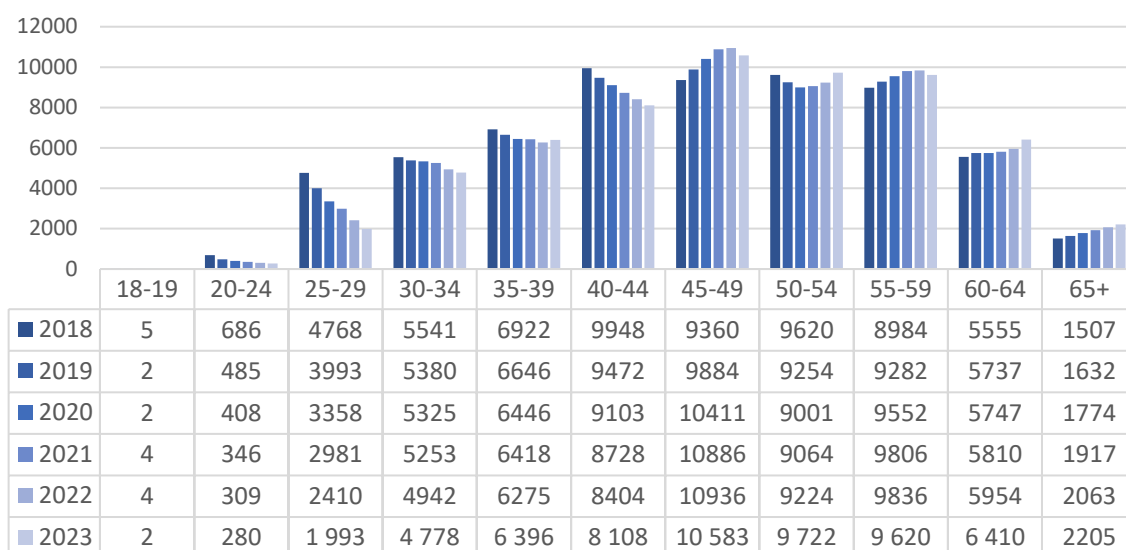
Zdroj: Sekce pro státní službu, Ministerstvo vnitra

Věková struktura státních zaměstnanců

Opět jako v minulých letech z níže uvedeného grafu vyplývá, že skutečně postupně **dochází ke stárnutí státních zaměstnanců**.

Z daného grafu lze vyčíst, že klesá počet státních zaměstnanců v rozmezí 18–49 let, ale narůstá věková hranice 50–54, 60–64 a 65+.

Věková struktura státních zaměstnanců v roce 2023

Zdroj: Sekce pro státní službu, Ministerstvo vnitra

Státní občanství státních zaměstnanců

V roce 2023 mělo celkem 330 státních zaměstnanců jiné než občanství České republiky. Kromě v tabulce uvedených šlo

o občanství Běloruska a Francie. Celkem 255 státních zaměstnanců nemá státní občanství přiřazeno (evidováno).

Státní občanství	Počet státních zaměstnanců				
	2019	2020	2021	2022	2023
Česká republika	61469	60821	60897	60040	59512
Slovenská republika	277	287	300	301	312
Bulharská republika	8	7	7	5	5
Polská republika	6	6	6	6	5
Spolková republika Německo	3	2	2	2	2
Chorvatská republika	1	1	1	1	1
Maďarská republika	1	1	1	-	-
Švédské království	1	1	-	-	-
Rakouská republika	1	1	1	1	2

Služební působiště státních zaměstnanců

Státní zaměstnanci měli v roce 2023 (k 31. prosinci 2023) stanovenou služební působiště celkem v 392 různých obcích České republiky. Oproti roku 2022 (402) jde o mírný pokles.

Z celkového počtu 941 státních zaměstnanců vyslaných k výkonu zahraniční služby jich bylo

do Belgie vysláno celkem 151 (125 vyslání v roce 2022), USA 62 (56 vyslání v roce 2022), Německa 41 (36 vyslání v roce 2022). Následují Francie, Rakousko, Švýcarsko, Rusko, Spojené království a Ukrajina. Do ostatních států bylo vysláno vždy méně než 20 státních zaměstnanců.

Služební působiště	Počet státních zaměstnanců					
	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Praha	24 993	23 236	22 836	22 621	22 148	22 003
Brno	3 682	3 707	3 720	3 869	3 708	3 735
Ostrava	1 895	1 931	1 919	1 912	1 905	1 949
Plzeň	1 575	1 589	1 607	1 740	1 601	1 638
Hradec Králové	1 284	1 302	1 301	1 332	1 308	1 296
České Budějovice	1 192	1 202	1 202	1 236	1 176	1 193
Olomouc	1 041	1 112	1 124	1 237	1 111	1 108
Ústí nad Labem	1 002	1 021	1 035	1 032	1 028	1 007

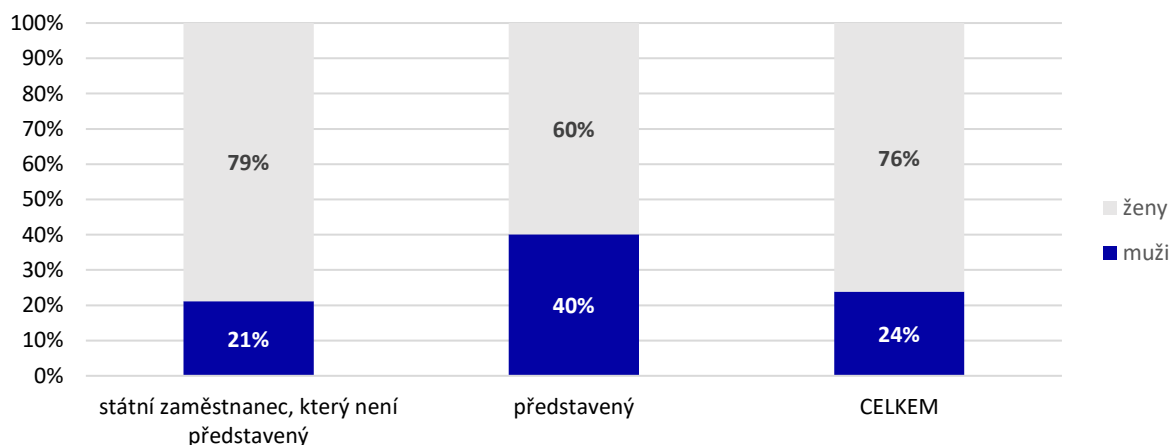
Podíl zastoupení mužů a žen ve služebních úřadech

V roce 2023 bylo zastoupení žen a mužů ve služebních úřadech ve stejném poměru jako v roce 2022, tj. viz níže uvedený graf.

Vzrostlo zastoupení žen ve funkci ředitelka sekce, a to rovnou o 2 % oproti roku 2022. Ovšem o 1 % kleslo zastoupení žen ve funkci

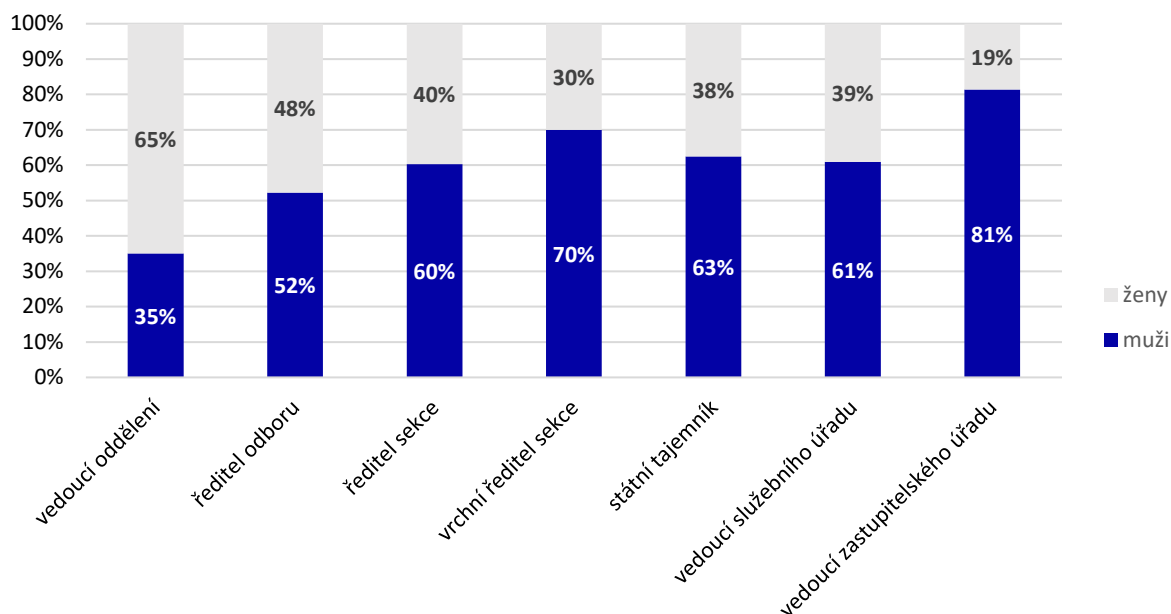
vrchní ředitel sekce. O 5 % se zvýšilo i zastoupení žen ve funkcích státní tajemnice. Muži posílili o 4 % ve funkci vedoucího zastupitelského úřadu.

Poměr zastoupení mužů a žen ve služebních úřadech v roce 2023

Zdroj: Sekce pro státní službu, Ministerstvo vnitra

Poměr zastoupení mužů a žen na místech představených v roce 2023

Zdroj: Sekce pro státní službu, Ministerstvo vnitra.

Obsazenost systemizovaných služebních míst státními zaměstnanci

Rovněž jako v předchozích letech i za rok 2023 byla obsazenost systemizovaných služebních míst takřka shodná.

Státními zaměstnanci bylo v roce 2023 celkově obsazeno 88 % služebních míst (stejně jako v roce 2022). Z tohoto údaje ale nevyplývá, že 12 % služebních míst zůstává neobsazených.

V souladu s příslušným ustanovením zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů, se za neobsazená služební místa vážou finanční prostředky určené na platy.

Podle § 178 zákona o státní službě lze služební místo obsadit osobou v pracovním poměru na dobu určitou, jestliže státní zaměstnanec nevykonává službu na služebním místě po dobu delší než jeden měsíc. Tato možnost se obvykle využívá pro obsazení služebního místa po dobu, kdy je státní zaměstnanec zařazen mimo výkon služby z důvodu mateřské nebo rodičovské dovolené a z dalších obdobných důvodů. Významná část z neobsazených služebních míst je vždy obsazena osobami v pracovním poměru.

Obsazenost služebních míst státními zaměstnanci (prosinec 2018 až 2023)

Služební úřady	Obsazenost služebních míst státními zaměstnanci v roce					
	2023	2022	2021	2020	2019	2018
Resort Ministerstva dopravy	88 %	90 %	91 %	90 %	88 %	85 %
Resort Ministerstva financí	90 %	91 %	86 %	92 %	91 %	91 %
Resort Ministerstva obrany	88 %	88 %	88 %	90 %	87 %	89 %
Resort Ministerstva práce a sociálních věcí	84 %	86 %	85 %	88 %	87 %	87 %
Resort Ministerstva pro místní rozvoj	87 %	89 %	88 %	93 %	91 %	84 %
Resort Ministerstva průmyslu a obchodu	87 %	87 %	88 %	92 %	89 %	85 %
Resort Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy	87 %	87 %	85 %	86 %	86 %	87 %
Resort Ministerstva vnitra	89 %	82 %	86 %	87 %	85 %	86 %
Resort Ministerstva zdravotnictví	90 %	88 %	88 %	86 %	88 %	85 %
Resort Ministerstva zemědělství	91 %	91 %	84 %	90 %	90 %	91 %
Resort Ministerstva životního prostředí	87 %	88 %	89 %	89 %	86 %	88 %
Ministerstvo kultury	82 %	85 %	87 %	87 %	88 %	88 %
Ministerstvo spravedlnosti	81 %	81 %	82 %	82 %	85 %	80 %
Ministerstvo zahraničních věcí	86 %	82 %	83 %	84 %	88 %	86 %
Úřad vlády České republiky	99 %	96 %	96 %	96 %	96 %	89 %
Archiv bezpečnostních složek	89 %	91 %	86 %	93 %	85 %	80 %
Český báňský úřad	92 %	94 %	95 %	97 %	96 %	96 %
Český statistický úřad	94 %	93 %	93 %	92 %	91 %	89 %
Český telekomunikační úřad	92 %	91 %	92 %	93 %	89 %	87 %
Český úřad zeměměřičský a katastrální	93 %	93 %	95 %	94 %	92 %	92 %
Energetický regulační úřad	88 %	86 %	81 %	79 %	79 %	76 %
Národní sportovní agentura	97 %	65 %	57 %	66 %	60 %	-
Rada pro rozhlasové a televizní vysílání	86 %	90 %	85 %	87 %	85 %	81 %
Správa státních hmotných rezerv	83 %	82 %	84 %	89 %	88 %	81 %
Státní úřad pro jadernou bezpečnost	92 %	91 %	88 %	88 %	93 %	91 %
Úřad pro dohled nad hospodařením politických stran a politických hnutí	100 %	100 %	90 %	90 %	100 %	80 %
Úřad pro ochranu hospodářské soutěže	83 %	74 %	75 %	78 %	75 %	75 %
Úřad pro ochranu osobních údajů	85 %	92 %	88 %	93 %	77 %	83 %
Úřad pro přístup k dopravní infrastruktuře	100 %	90 %	86 %	86 %	90 %	81 %
Úřad průmyslového vlastnictví	90 %	93 %	94 %	93 %	94 %	90 %
Celkem	88 %	88 %	87 %	89,5 %	88,5 %	89 %

Zdroj: Sekce pro státní službu, Ministerstvo vnitra

Vzdělávání ve služebních úřadech v roce 2023

Sekce pro státní službu MV podle § 13 odst. 1 písm. d) zákona č. 234/2014 Sb., o státní službě, ve znění pozdějších předpisů (dále zákon o státní službě), plní koordinační roli v oblasti vzdělávání státních zaměstnanců a připravuje vzdělávací programy a rámcová pravidla vzdělávání. Na základě usnesení vlády č. 680 ze dne 27. srpna 2014 ke Strategickému rámci rozvoje veřejné správy České republiky pro období 2014 až 2020 a o zřízení Rady vlády pro veřejnou správu plní MV též koordinační roli v oblasti vzdělávání zaměstnanců správních úřadů.

Vzdělávání je realizováno systémově, a to na základě § 107 zákona o státní službě a **služebního předpisu náměstka ministra vnitra pro státní službu č. 4/2019, kterým se stanoví Rámcová pravidla vzdělávání ve služebních úřadech**, který upravuje vzdělávání státních zaměstnanců a zaměstnanců, jimiž bylo dočasně obsazeno služební místo, a na základě **usnesení vlády č. 899/2020 o Rámcových pravidlech vzdělávání zaměstnanců ve správních úřadech**. Obě normy stanovují minimální požadavky na zajištění jednotlivých procesů vzdělávání a odpovědnosti služebních a správních úřadů za vzdělávání.

Dodržování obou výše uvedených norem bylo předmětem dotazníkového šetření, jehož výsledky shrnuje **Zpráva o vzdělávání zaměstnanců ve správních úřadech a státních zaměstnanců ve služebních úřadech za kalendářní rok 2023**. Šetření se týkalo všech 232 služebních úřadů (přičemž 8 z nich jsou úřady, na které se nevztahuje služební předpis náměstka ministra vnitra pro státní službu)

a 2 správních úřadů, které jsou vyňaty z působnosti zákona o státní službě.

Výsledkem šetření za rok 2023 bylo pozitivní zjištění, že všechny dotčené úřady **identifikují vzdělávací potřeby** zaměstnanců a státních zaměstnanců a provádějí **vyhodnocování vzdělávacích akcí**, a to buď ihned po skončení vzdělávání, nebo s odstupem času. Rovněž **evidenci či přehled absolvovaného vzdělávání** vedou téměř všechny oslovené úřady, ať se jedná o vlastní databáze, nebo personální informační systémy. **Komplexní plány vzdělávacích akcí** byly zpracovány v 95 % úřadů.

Průzkum byl dále zaměřený na účast zaměstnanců a státních zaměstnanců v jednotlivých druzích vzdělávání, tedy na počet zaměstnanců a státních zaměstnanců, kteří se účastnili prezenčních interních a externích forem vzdělávání, anebo distančních online forem vzdělávání. Nejčtenější byla účast zaměstnanců a státních zaměstnanců v **průběžném vzdělávání**, které představovalo **téměř 90 %** veškerého vzdělávání. Co se týká poměru interního a externího vzdělávání, **interní vzdělávání tvořilo 76 %** veškerého vzdělávání a oproti prezenční formě mírně **převažovalo distanční online vzdělávání**, které tvořilo **53 %** z celkového vzdělávání, kterého se zaměstnanci a státní zaměstnanci účastnili.

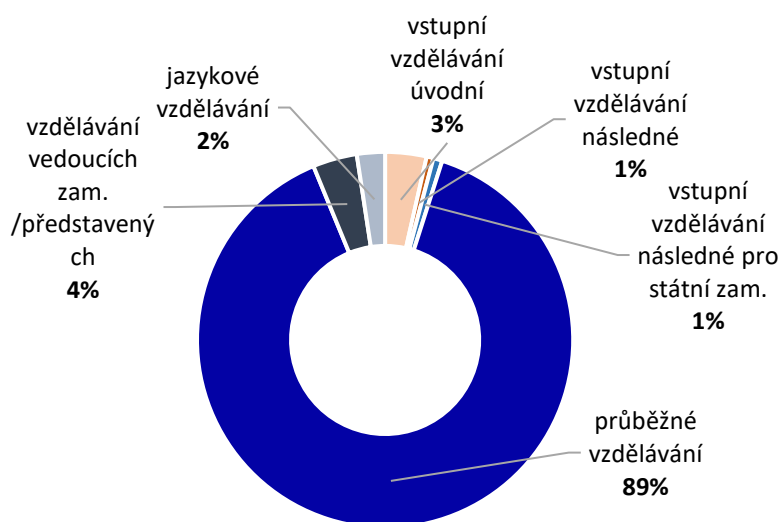
Další podrobnosti o stavu vzdělávání zaměstnanců ve správních úřadech a státních zaměstnanců ve služebních úřadech za rok 2023 budou zveřejněny [na internetových stránkách sekce pro státní službu](#).

Počet zaměstnanců a státních zaměstnanců, kteří se účastnili jednotlivých druhů vzdělávání

Druhy vzdělávání	Počet účastníků
Vstupní vzdělávání úvodní	8 613
Vstupní vzdělávání následné	1 414
Vstupní vzdělávání následné pro státní zaměstnance	1 876
Průběžné vzdělávání	215 211
Vzdělávání vedoucích zaměstnanců / představených	9 224
Jazykové vzdělávání	5 851
Celkem	242 189

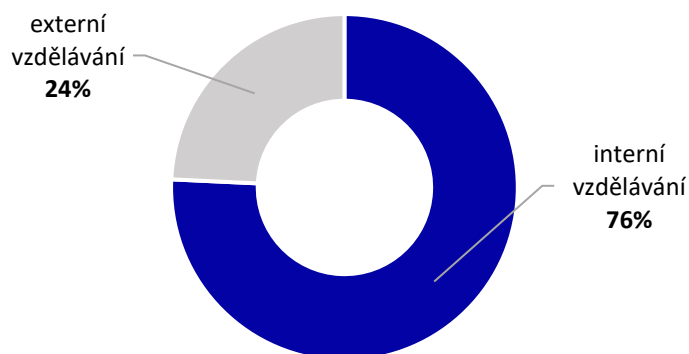
Zdroj: Sekce pro státní službu, Ministerstvo vnitra

Procentuální vyjádření účasti zaměstnanců a státních zaměstnanců v jednotlivých druzích vzdělávání

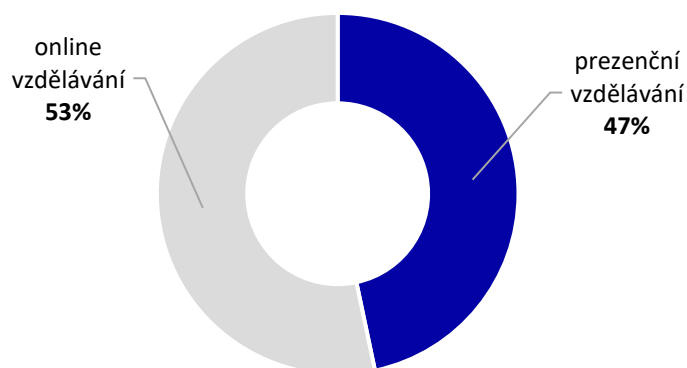
Zdroj: Sekce pro státní službu, Ministerstvo vnitra

Procentuální vyjádření účasti zaměstnanců a státních zaměstnanců v interním a externím vzdělávání

Zdroj: Sekce pro státní službu, Ministerstvo vnitra

Procentuální vyjádření účasti zaměstnanců a státních zaměstnanců v prezenční a online formě vzdělávání

Zdroj: Sekce pro státní službu, Ministerstvo vnitra

Více informací o státní službě za rok 2023 naleznete ve výroční zprávě sekce pro státní

službu: [Výroční zpráva o státní službě - Státní služba \(mvcr.cz\)](https://www.mvcr.cz/vyrocnizprava).

Zaměstnanci územních samosprávných celků

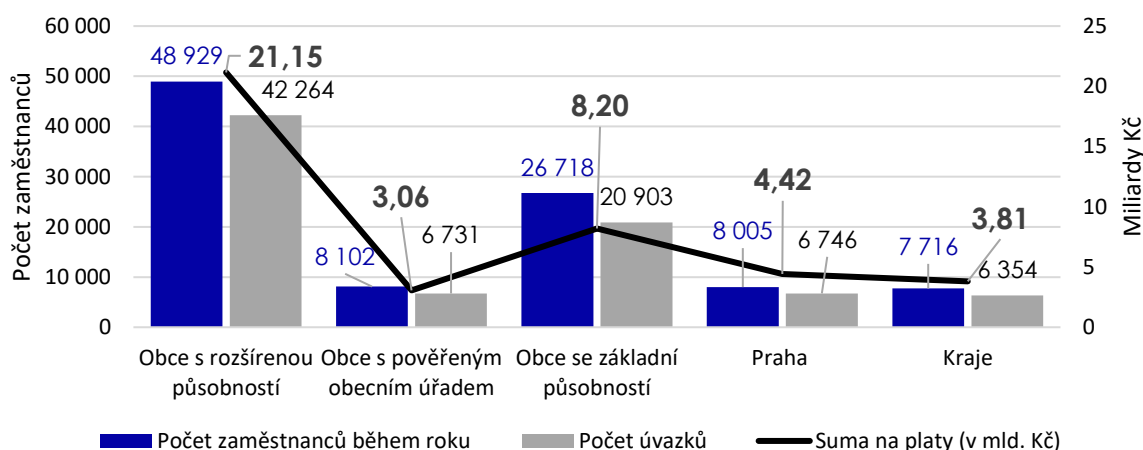
Následující pasáže vychází z dat Informačního systému o platech. Data nejsou kompletní – z 6 254 obcí zohledňují celkem 3 824 z nich (tj. 61,2 %). Chybí data za 1 obec s rozšířenou působností, 212 obcí s pověřeným obecním úřadem a 2 217 obcí se základní působností. V hl. m. Praze jsou dostupná data za 51 z 57 městských částí. Důvodem pro chybějící data je fakt, že dané obce buď data nezaslaly, nebo nemají zaměstnance, které by mohly vykázat.

Územní samosprávné celky je souhrnný název pro obce, kraje a hl. město Prahu. V roce 2023 vykázaly celkem **99 470 zaměstnanců** (v průběhu roku, tj. i se započítáním fluktuace) a **82 998 úvazků** (průměrný evidenční počet zaměstnanců). Dle dostupných dat celkově vynaložily **na platy 40,64 mld. Kč** (celková suma po započítání všech příplatků). Po započítání

odvodů na sociální a zdravotní pojištění na straně zaměstnavatele celková suma činila **54,38 mld. Kč**. Z celkového počtu 99 470 zaměstnanců bylo v územních samosprávných celcích zaměstnáno 34 384 mužů (34,6 %) a 65 086 žen (65,4 %). Současně **12 680 zaměstnanců pobíralo příplatek za vedení**. Z nich bylo 6 066 mužů (47,8 %) a 6 614 žen (52,2 %).

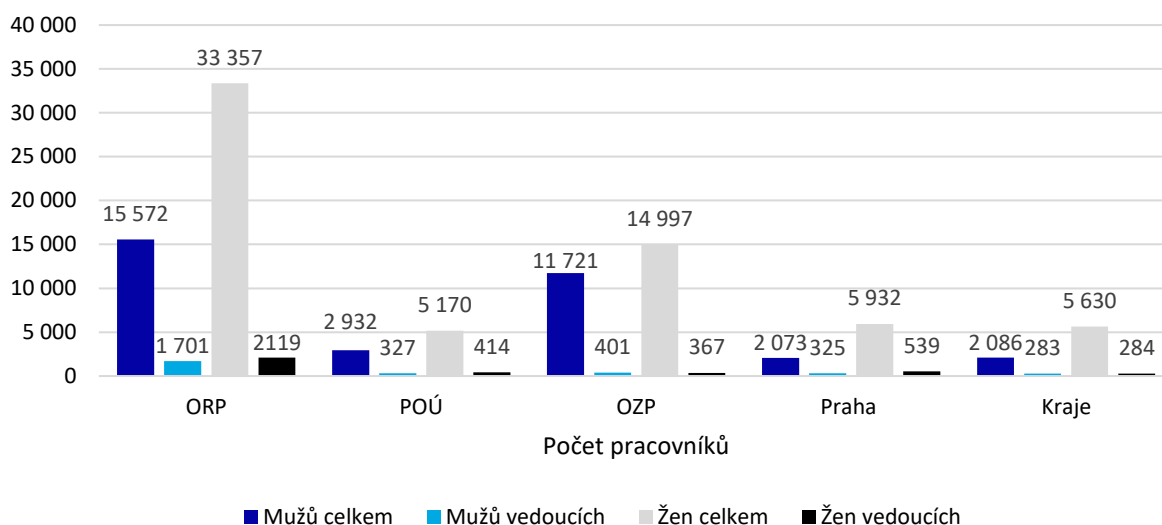
Při porovnání s rokem 2022 (ovšem v roce 2022 byla vykázána data za celkem 3 748 obcí a složení vzorku mohlo být odlišné) přibýlo v souhrnu 4 969 vykázaných úvazků (průměrný evidenční počet zaměstnanců). Současně se zvýšil počet zaměstnanců zaměstnaných v průběhu roku o 4 022. Výdaje na platy se zvýšily o 4,67 mld. Kč.

Zaměstnanci územních samosprávných celků, suma na platy, 2023

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat Ministerstva financí – Informační systém o platech

Muži a ženy na pozicích územních samosprávných celků, 2023

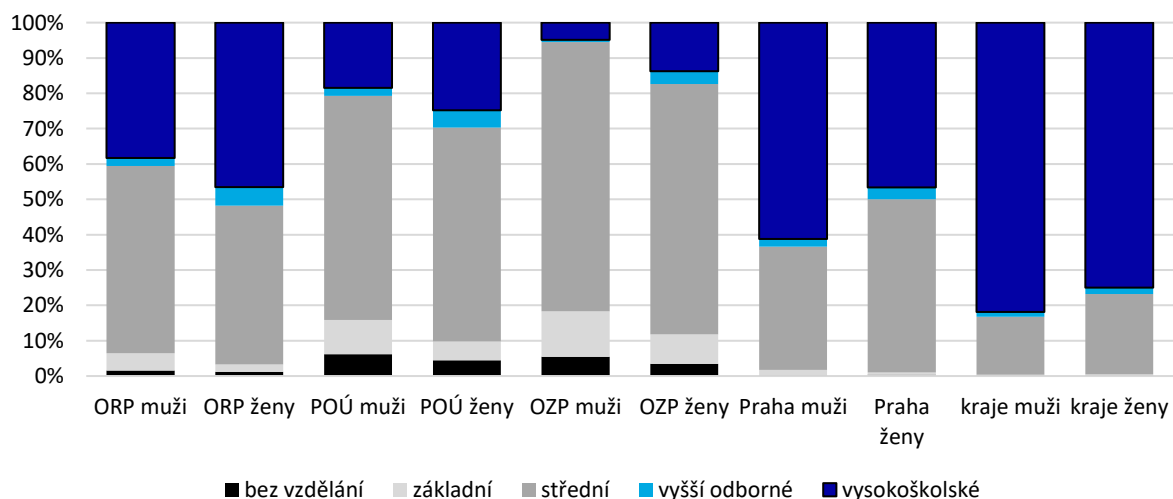

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat Ministerstva financí – Informační systém o platech. V případě vedoucích se jedná o osoby, které mají daný stupeň řízení.

Dle dat o dosaženém vzdělání mělo **35 920 zaměstnanců obcí a krajů vysokoškolské vzdělání (tj. 36,1 %)**, **3 424 vyšší odborné vzdělání (tj. 3,4 %)** a **52 996 středoškolské vzdělání (53,3 %)**. Ženy, ačkoliv tvoří 65,4 % zaměstnanců územních samosprávných celků,

současně tvořily 72 % vysokoškolsky vzdělaných zaměstnanců, 83,3 % s vyšším odborným vzděláním a 62,1 % se středoškolským vzděláním. Meziročně došlo u všech zaměstnanců k mírnému nárůstu dosaženého vzdělání.

Zaměstnanci obcí a krajů dle dosaženého vzdělání s ohledem na muže a ženy, 2023

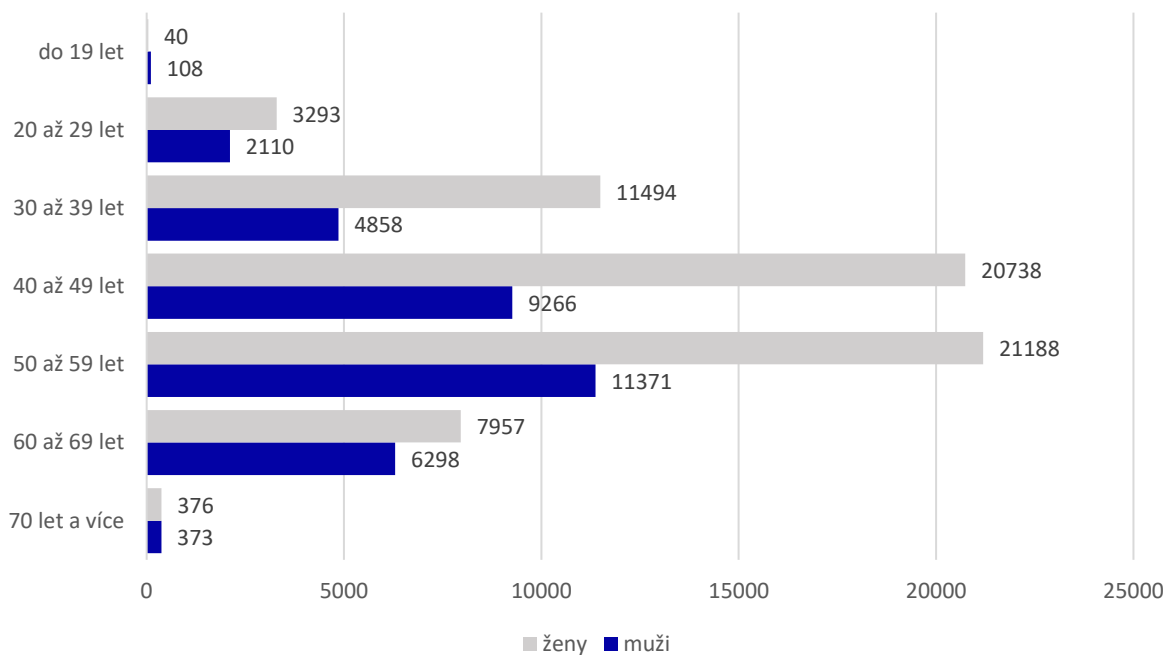

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat Ministerstva financí – Informační systém o platech

Zásadním tématem současné veřejné správy je stárnutí zaměstnanců spojené i s fenoménem stárnutí populace. Věková struktura zaměstnanců územních samosprávných celků ukazuje, že **47,8 % zaměstnanců je starších 50 let věku**. Čtyřicátníci tvoří **dalších 30,2 %**.

Podíl zaměstnanců do 40 let věku klesl na 22 %. Z dlouhodobého hlediska zůstává problematika blížícího se důchodového věku téměř poloviny zaměstnanců obcí a krajů stále zásadním tématem.

Zaměstnanci územních samosprávných celků dle věku a pohlaví, 2023

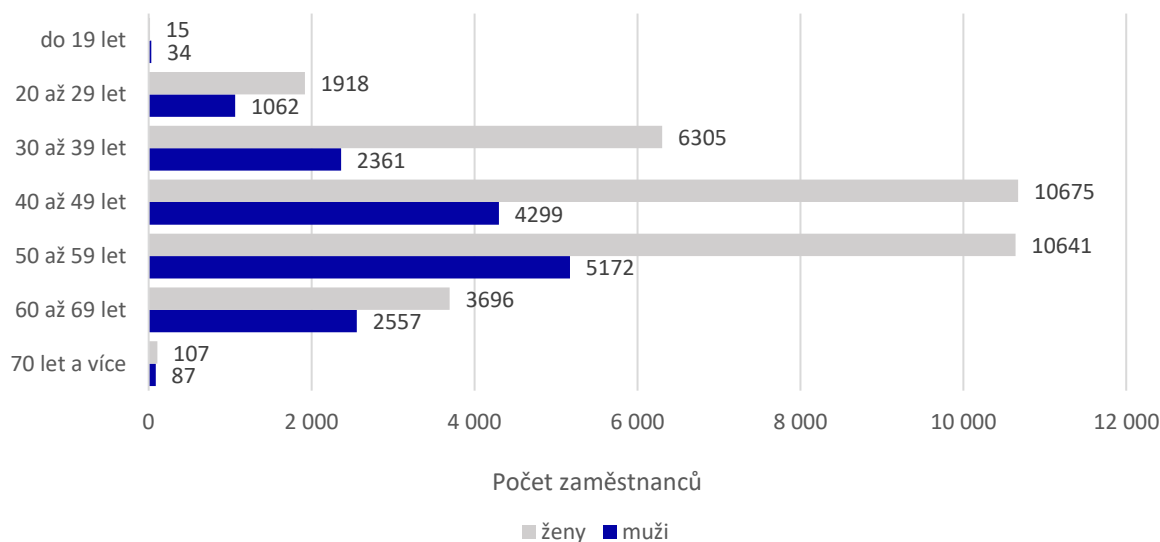

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat Ministerstva financí – Informační systém o platech

Obce s rozšířenou působností

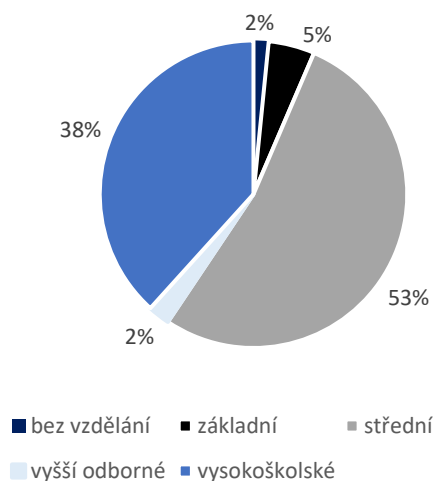
Počet zaměstnanců v průběhu roku	48 929
Počet mužů a žen	15 572 mužů (31,8 %), 33 357 žen (68,2 %)
Počet úvazků	42 264
Celková suma na platy	21,15 mld. Kč (bez odvodů)
Počet pracovníků s příplatkem za vedení	7 251
Počet mužů a žen s příplatkem za vedení	3 417 mužů (47,1 %), 3 834 žen (52,9 %)

Zaměstnanci obcí s rozšířenou působností dle věku a pohlaví, 2023

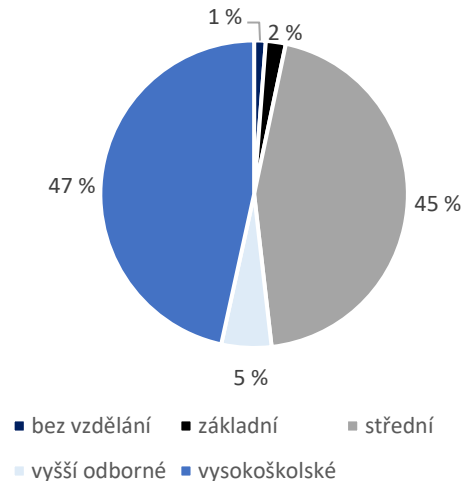

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat Ministerstva financí – Informační systém o platech

Struktura dosaženého vzdělání zaměstnanců obcí s rozšířenou působností - muži, 2023

Struktura dosaženého vzdělání zaměstnanců obcí s rozšířenou působností - ženy, 2023

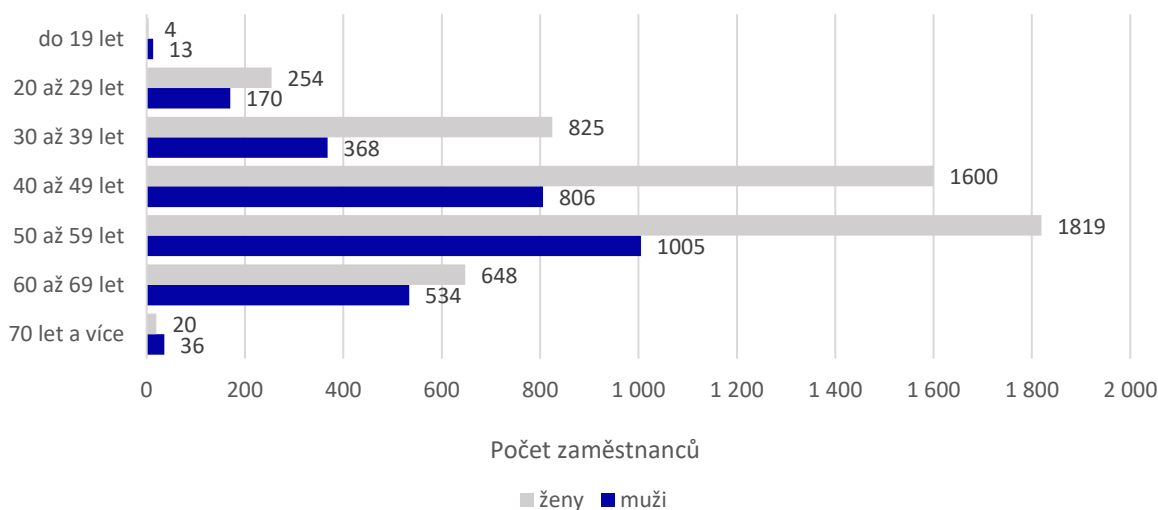

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat Ministerstva financí – Informační systém o platech

Obce s pověřeným obecním úřadem

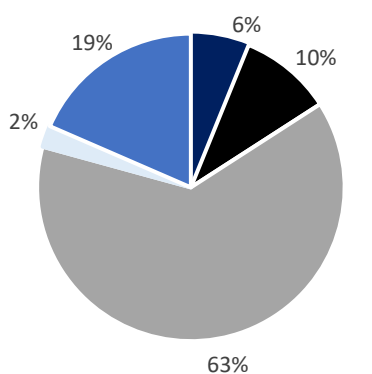
Počet zaměstnanců v průběhu roku	8 102
Počet mužů a žen	2 932 mužů (36,2 %), 5 170 žen (63,8 %)
Počet úvazků	6 731
Celková suma na platy	3,06 mld. Kč (bez odvodů)
Počet pracovníků s příplatkem za vedení	1 385
Počet mužů a žen s příplatkem za vedení	630 mužů (45,5 %), 755 žen (54,5 %)

Zaměstnanci obcí s pověřeným obecním úřadem dle věku a pohlaví, 2023

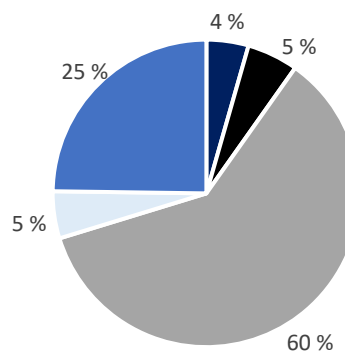
Zdroj: Vlastní zpracování dle dat Ministerstva financí – Informační systém o platech

Struktura dosaženého vzdělání zaměstnanců obcí s pověřeným obecním úřadem - muži, 2023

■ bez vzdělání ■ základní ■ střední
■ vyšší odborné ■ vysokoškolské

Struktura dosaženého vzdělání zaměstnanců obcí s pověřeným obecním úřadem - ženy, 2023

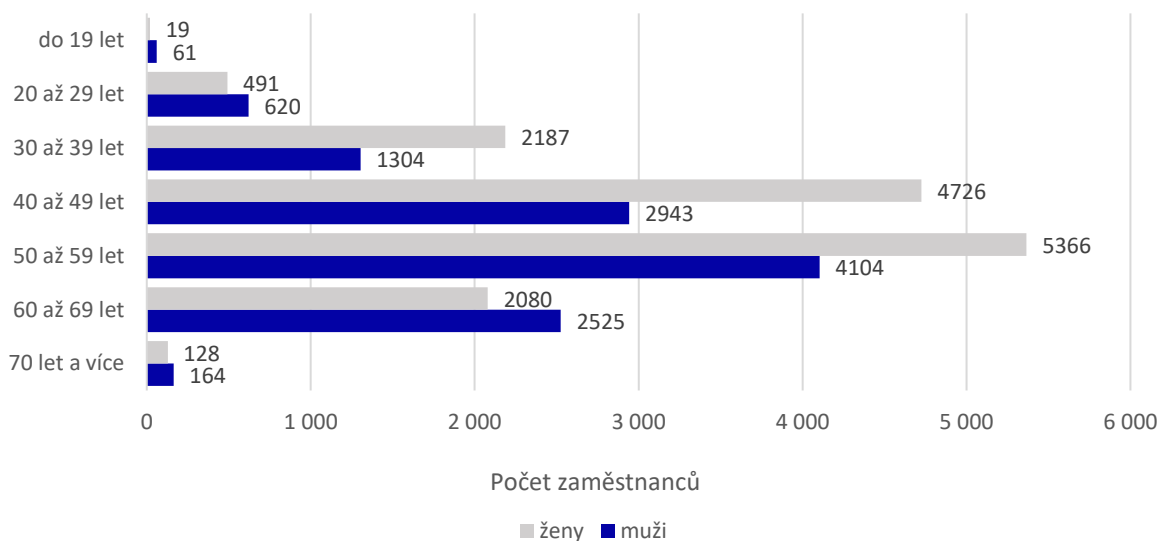
■ bez vzdělání ■ základní ■ střední
■ vyšší odborné ■ vysokoškolské

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat Ministerstva financí – Informační systém o platech

Obce se základní působností

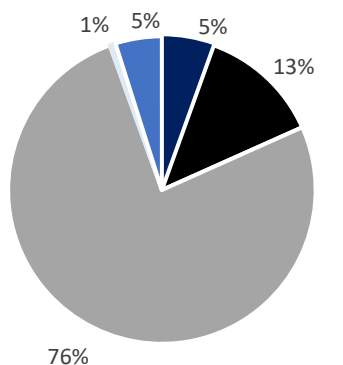
Počet zaměstnanců v průběhu roku	26 718
Počet mužů a žen	11 721 mužů (43,9 %), 14 997 žen (56,1 %)
Počet úvazků	20 903
Celková suma na platy	8,2 mld. Kč (bez odvodů)
Počet pracovníků s příplatkem za vedení	1 761
Počet mužů a žen s příplatkem za vedení	1 047 mužů (59,5 %), 714 žen (40,5 %)

Zaměstnanci obcí se základní působností dle věku a pohlaví, 2023

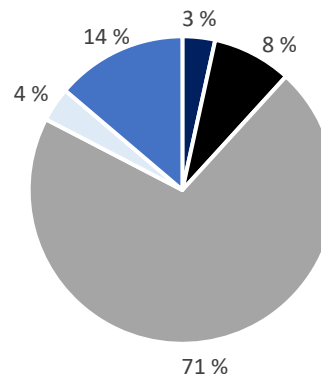
Zdroj: Vlastní zpracování dle dat Ministerstva financí – Informační systém o platech

Struktura dosaženého vzdělání zaměstnanců obcí se základní působností - muži, 2023

■ bez vzdělání ■ základní ■ střední
■ vyšší odborné ■ vysokoškolské

Struktura dosaženého vzdělání zaměstnanců obcí se základní působností - ženy, 2023

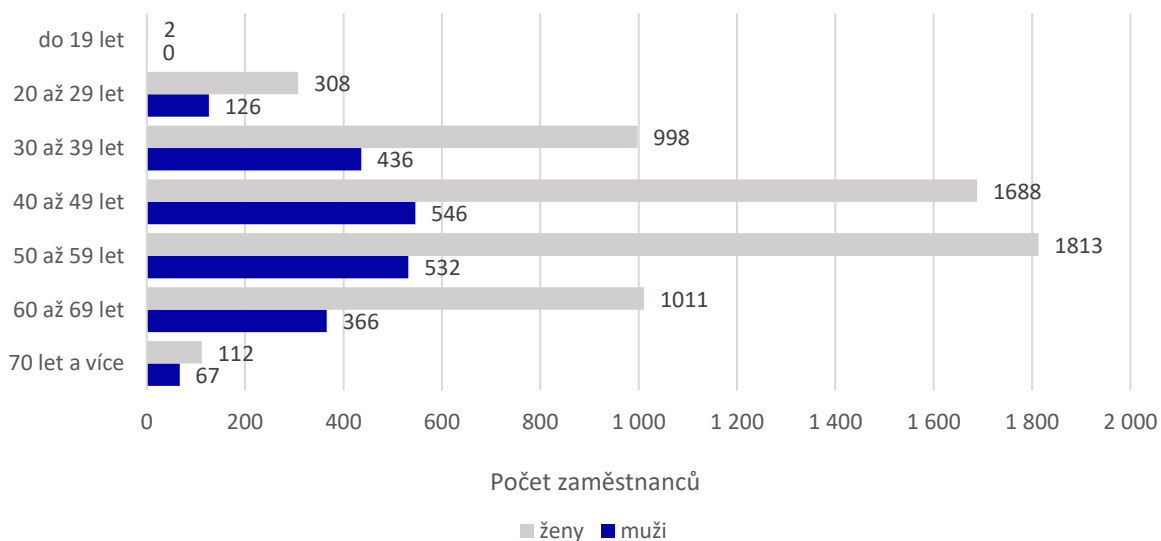
■ bez vzdělání ■ základní ■ střední
■ vyšší odborné ■ vysokoškolské

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat Ministerstva financí – Informační systém o platech

Hlavní město Praha

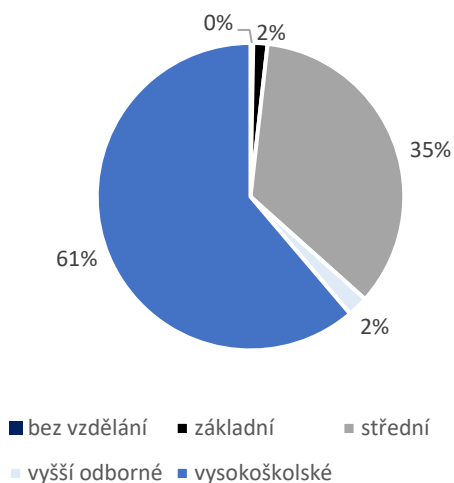
Počet zaměstnanců v průběhu roku	8 005
Počet mužů a žen	2 073 mužů (25,9 %), 5 932 žen (74,1 %)
Počet úvazků	6 746
Celková suma na platy	4,42 mld. Kč (bez odvodů)
Počet pracovníků s příplatkem za vedení	1 329
Počet mužů a žen s příplatkem za vedení	494 mužů (37,2 %), 835 žen (62,8 %)

Zaměstnanci Prahy dle věku a pohlaví, 2023

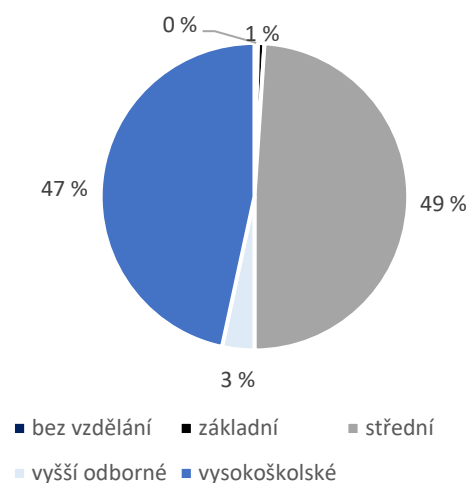

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat Ministerstva financí – Informační systém o platech

Struktura dosaženého vzdělání zaměstnanců hl. m. Prahy - muži, 2023

Struktura dosaženého vzdělání zaměstnanců hl. m. Prahy - ženy, 2023

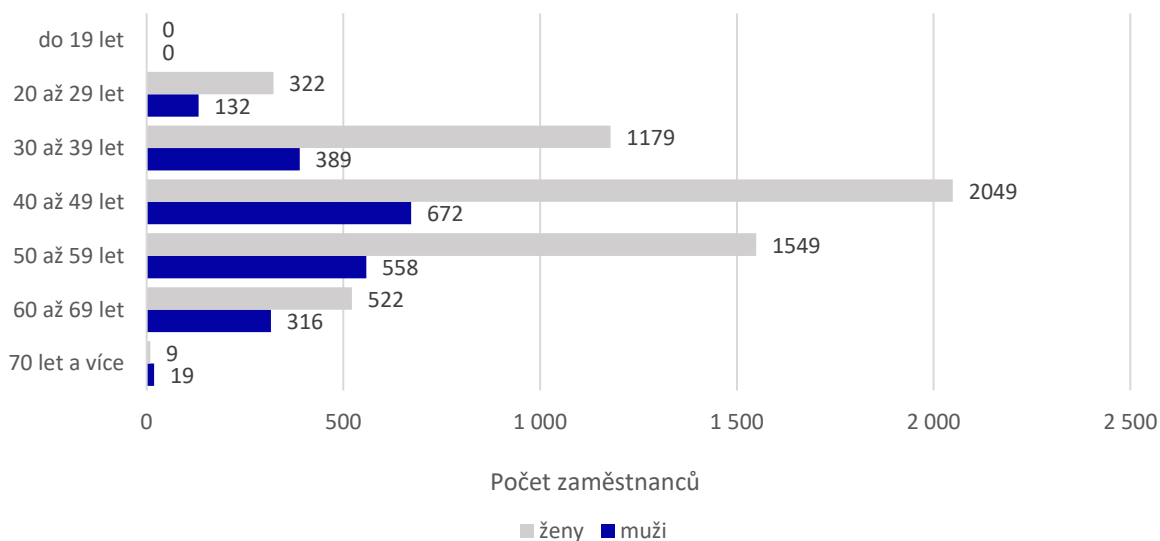

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat Ministerstva financí – Informační systém o platech

Kraje

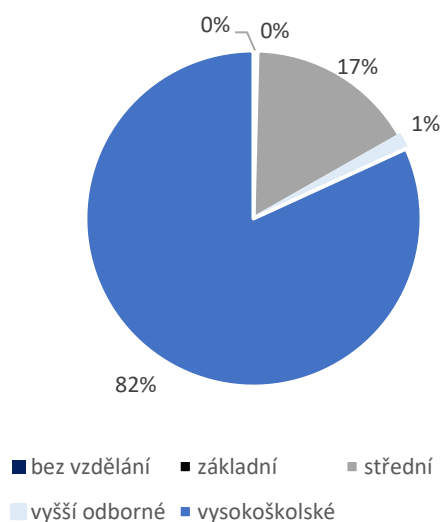
Počet zaměstnanců v průběhu roku	7 716
Počet mužů a žen	2 086 mužů (27 %), 5 630 žen (73 %)
Počet úvazků	6 354
Celková suma na platy	3,81 mld. Kč (bez odvodů)
Počet pracovníků s příplatkem za vedení	954
Počet mužů a žen s příplatkem za vedení	478 mužů (50,1 %), 476 žen (49,9 %)

Zaměstnanci krajů dle věku a pohlaví, 2023

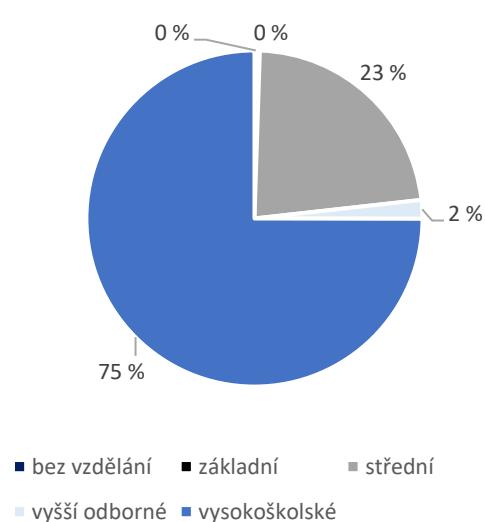

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat Ministerstva financí – Informační systém o platech

Struktura dosaženého vzdělání zaměstnanců krajů - muži, 2023

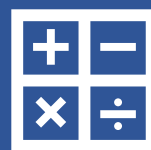

Struktura dosaženého vzdělání zaměstnanců Prahy - ženy, 2023

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat Ministerstva financí – Informační systém o platech

hospodaření veřejné správy

HOSPODAŘENÍ VEŘEJNÉ SPRÁVY

Hospodaření se státním majetkem

V roce **2023** dosáhl Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových (dále ÚZSVM) druhých nejvyšších příjmů ve své historii, a to **(více než) 1,83 mld. Kč**. Meziročně příjmy vzrostly o **39,8 mil. Kč**. Nejvýznamnější část příjmů tvořily prodeje nepotřebných státních nemovitostí **(více než 1,1 mld. Kč)**. Dalšíh **235,65 mil. Kč** bylo získáno z pronájmů nemovitostí (u většiny z pronájmů pozemků). Výdaje ÚZSVM meziročně vzrostly o téměř **61 mil. Kč** na **1,74 mld. Kč**. Zvýšení výdajů souvisí s růstem průměrného platu v souladu se zákonným navýšením platových tarifů od září 2022.

Ke konci roku **2023** ÚZSVM hospodařil s **197 488** položkami majetku v celkové účetní hodnotě **15,6 mld. Kč**. Celkem bylo v uplynulém roce zdarma převedeno **16 661** položek nemovitého majetku **(v hodnotě 892 mil. Kč)** a **5 063** položek movitého majetku **(v hodnotě 24,5 mil. Kč)**. Počet majetkových položek v evidenci ÚZSVM dlouhodobě klesá (v roce 2010 jich bylo 310 626).

Z nemovitého majetku tvořily největší část **(96,17 %)** pozemky v celkové hodnotě **6,9 mld. Kč**. Zbylá část **(3,57 %)** byla složena z budov, bytů, nebytových prostor a staveb v celkové hodnotě 6,4 mld Kč a **206 věcných břemen** k pozemkům a stavbám **(0,25 %)** v celkové hodnotě **1,7 mil. Kč**.

V roce **2023** ÚZSVM převedl, prodal nebo zlikvidoval celkem **17 978 položek movitého majetku**. Majetek v hodnotě **8,4 mil. Kč** byl prodán v elektronických aukcích na www.nabidkamajetku.cz. V rámci bezúplatných převodů došlo k převedení movitého majetku v hodnotě **24,5 mil. Kč** do příslušnosti jiných státních institucí, např. státním muzeím, galeriím nebo dětským domovům po celé republice. Velká část movitého majetku, který

byl bezcenný, hygienicky závadný a neprodejný, byla v souladu s legislativou ekologicky zlikvidována.

ÚZSVM zdarma zastupuje organizační složky státu v majetkoprávních sporech před soudy, rozhodčími orgány, správními úřady a jinými orgány. Právní zástupci ÚZSVM uhájili v loňském roce státu **2,5 mld. Kč**. ÚZSVM uzavřel celkem **1 037 dohod** o zastupování ostatních organizačních složek státu před soudy, přičemž dosáhl úspěšnosti více než 90 %. Během roku 2023 ÚZSVM právně zastupoval jiné státní instituce v **4 996 případech**. Ke konci roku 2023 vedl ÚZSVM celkem **8 680 otevřených právních jednání** v celkové částce přesahující **179 mld. Kč**.

Od 1. března 2016, kdy vešla v účinnost novela zákona o majetku státu, převzal ÚZSVM od organizačních složek státu (dále OSS) a státních organizací (dále SO) celkem **17 846 nemovitostí** v hodnotě **4,7 mld. Kč**. Novela mimo jiné zavedla povinnost OSS a SO převádět nepotřebné nemovitosti na ÚZSVM (zjednodušeně s výjimkou nemovitostí, u nichž složky státu rozhodly o nepotřebnosti před 1. 3. 2016 a dále s výjimkou nemovitostí, které si složky převedou uvnitř svého resortu, případně je použijí ke směně).

Celkově se jednalo o **1 744 staveb, 15 987 pozemků, 115 bytových jednotek a ostatních nemovitostí**. Nepotřebný majetek na ÚZSVM převedlo zhruba **170 subjektů**. Nejvíce nemovitostí převedlo **Ředitelství silnic a dálnic** (8 850), dále **Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky** (2 515) a **Ministerstvo zemědělství** (1 352).

Informace do kapitoly byly převzaty z Výroční zprávy Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových 2023, která je dostupná na webu www.uzsvm.cz.

Příspěvek na přenesený výkon státní správy

Součástí státního rozpočtu pro rok 2023 byl jako každý rok i **příspěvek na výkon státní správy**, který je obcím a krajům vyplácen jako částečná úhrada výdajů (zejména mzdových a provozních) vzniklých při výkonu přenesené státní správy (výdej osobních a cestovních dokladů, řidičských průkazů, stavební agenda, matriční agenda, živnostenský úřad apod.). V roce **2023** činil příspěvek pro obce včetně hl. m. Prahy **12,1 mld. Kč** a pro kraje (bez

hl. m. Prahy) **1,9 mld. Kč**. Oproti roku 2022 došlo k valorizaci příspěvku pro **obce** včetně hl. m. Prahy o **5,4 %**, respektive o **624 mil. Kč**. To nicméně neznamená navýšení příspěvku o 5,4 % každé obci, protože jeho rozdělení závisí na řadě parametrů, které se meziročně liší (počet vykonaných úkonů, počet obyvatel aj.). U **krajů** došlo k **navýšení příspěvku o téměř 9 %**, tj. o 155 mil. Kč více.

Vývoj výše příspěvku na výkon státní správy v letech 2006–2024 (v mil. Kč)

v mil. Kč	Příspěvek na výkon státní správy			
	Obce	Kraje	Praha	Celkem
2006	6 607,1	987,5	502,0	8 096,6
2007	6 894,6	1 123,8	517,0	8 535,4
2008	7 116,2	1 118,4	534,9	8 769,5
2009	7 331,5	1 178,9	563,8	9 074,2
2010	9 167,7	1 176,2	988,7	11 332,6
2011	7 569,6	1 074,3	824,2	9 468,1
2012	7 386,1	1 035,6	822,9	9 244,6
2013	7 400,9	1 035,7	813,4	9 250,0
2014	7 407,6	1 040,9	816,5	9 265,0
2015	7 411,4	1 040,9	814,3	9 266,6
2016	7 495,7	1 069,9	833,7	9 399,3
2017	8 172,3	1 140,5	906,2	10 219,0
2018	8 590,1	1 197,6	959,6	10 747,3
2019	9 438,3	1 317,3	1 075,5	11 831,1
2020	9 829,0	1 488,2	1 140,9	12 458,1
2021	10 251,7	1 660,6	1 210,5	13 122,8
2022	10 228,5	1 744,0	1 236,5	13 209,0
2023	10 783,1	1 898,7	1 320,6	14 002,4
2024	10 514,4	1 941,5	1 300,4	13 756,3

Zdroj: Ministerstvo financí, Ministerstvo vnitra

Shrnutí hospodaření územních rozpočtů

Hospodaření územních samosprávných celků¹² (dále jen „ÚSC“) a dobrovolných svazků obcí (dále jen „DSO“) v roce 2023 navázalo na pozitivní vývoj minulých let a **opětovně dosáhlo výborných výsledků**. V roce

2023 vykázaly ÚSC a DSO historicky nejvyšší **kladné saldo rozpočtu ve výši 72,2 mld. Kč**.

¹² Územními samosprávnými celky jsou obce a kraje.

Dosažený výsledek hospodaření **územních rozpočtů**¹³ (dále jen „ÚR“) je ještě více umocněn s ohledem na **hospodaření státního rozpočtu**, který skončil se **schodkem ve výši 288,5 mld. Kč**. Z dosažených výsledků hospodaření je patrné, že **zatímco stát hospodařil již čtvrtým rokem s výrazným schodkem**, ÚR vykazují s téměř každoroční pravidelností výsledky hospodaření s **vysokým přebytkem**.

Ruská invaze na Ukrajinu, která započala v únoru roku 2022, měla i v roce 2023 negativní dopad na globální ekonomiku, neboť vyvolala mimo jiné energetickou krizi a **významně přispěla k růstu inflace**. Průměrná roční míra inflace v roce 2023 dosáhla 10,7 %, a i když oproti roku 2022 klesla o 4,4procentního bodu, tak byla stále třetí nejvyšší od vzniku samostatné České republiky. K růstu výdajové stránky ÚR došlo také v souvislosti s ruskou invazí na Ukrajinu, především **výdaji na pomoc Ukrajině** a jejímu obyvatelstvu, které byly ve většině případů **kompensovány ze státního**

rozpočtu. Na druhou stranu byla **posilována i příjmová strana ÚR** v podobě růstu inkasa daňových příjmů.

I přes meziroční růst kapitálových výdajů ÚSC opět zcela **nevyužily svůj investiční potenciál**. K **nevyužití investičního potenciálu** u obcí **přispělo významně hospodaření hlavního města Prahy** (dále jen „hl. m. Praha“).

Z pohledu **výše dluhu a zůstatků na bankovních účtech ÚR** došlo v roce 2023 k **výraznému zvýšení jejich rozdílu**, kdy **stavy na bankovních účtech** významně meziročně **rostly o 77,3 mld. Kč na 482,5 mld. Kč**, zatímco **dluh klesl o 6,5 mld. Kč na 91,9 mld. Kč**.

V celém sledovaném období ÚSC **schvalovaly své rozpočty s výraznými schodky, ale skutečné saldo rozpočtu bylo vždy kladné**. Na rozdílech schválených rozpočtu a vykázaných skutečností se především podíly na straně příjmů **podhodnocené daňové příjmy** a na straně výdajů **nadhodnocené kapitálové výdaje**.

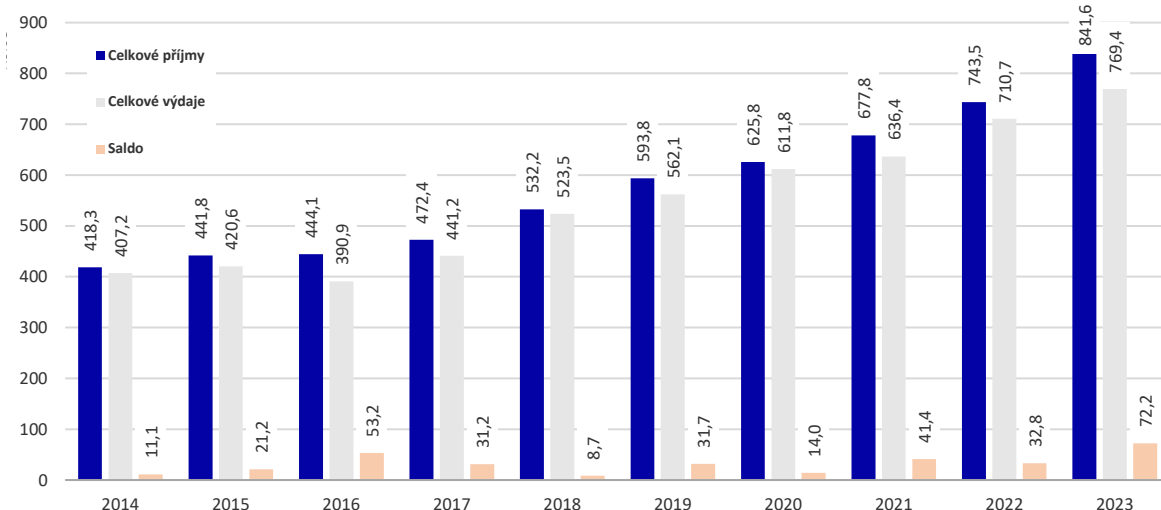
VÝSLEDKY HOSPODAŘENÍ ÚZEMNÍCH ROZPOČTŮ

Hospodaření ÚR skončilo v roce 2023 s **historicky nejvyšším přebytkem ve výši 72,2 mld. Kč**, to znamená, že došlo k jeho meziročnímu **růstu o 120,1 %**, tj. o 39,4 mld. Kč. Na celkovém přebytku hospodaření se podílely především **obce s přebytkem ve výši 55,7 mld. Kč**, přičemž z toho **hl. m. Praha** vykázalo **přebytek hospodaření ve výši 29,3 mld. Kč**. Hospodaření **krajů** skončilo s **přebytkem ve výši 16 mld. Kč**. DSO vykázaly přebytek ve výši 0,4 mld. Kč.

Pro rok 2023 ÚR **schválily schodek rozpočtu ve výši 89,8 mld. Kč**, ale **skutečný výsledek hospodaření skončil v přebytku 72,2 mld. Kč**, tzn. **rozdíl 162 mld. Kč**. Tento ohromný rozdíl byl především způsoben na straně příjmů **podhodnocením daňových příjmů o 19,3 %** a na straně výdajů **nadhodnocením kapitálových výdajů o 7 %**.

¹³ Územními rozpočty se rozumí rozpočty ÚSC a DSO.

Příjmy a výdaje územních rozpočtů v letech 2014–2023 (mld. Kč)

Zdroj: Ministerstvo financí

Hospodaření obcí a dobrovolných svazků obcí

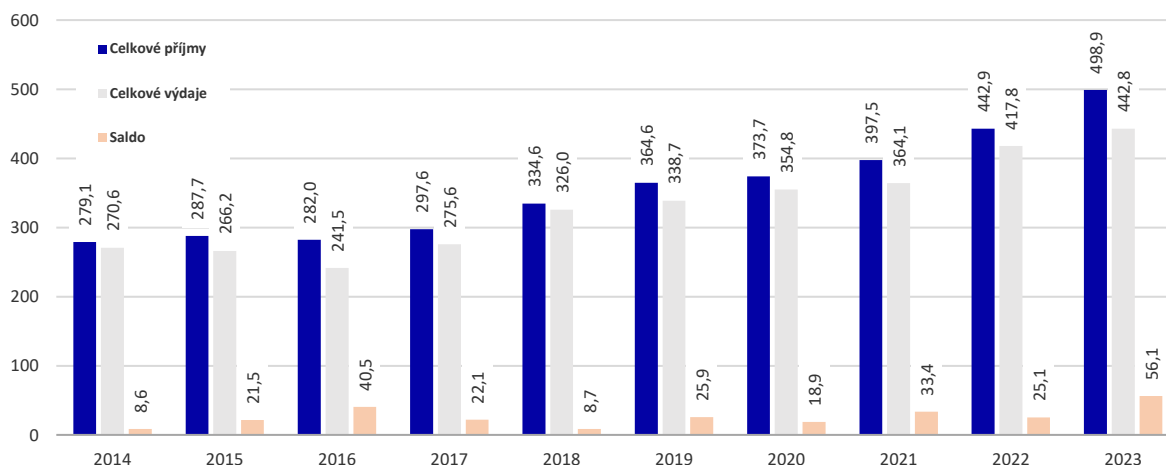
Hospodaření obcí a DSO (obcí¹⁴) skončilo v roce 2023 s **přebytkem ve výši 56,1 mld. Kč**, což představuje meziroční **zvýšení o 123,5 %**, respektive o 31 mld. Kč. Saldo rozpočtu v letech 2014–2023 vykazuje značné kolísání, a to v rozmezí od 8,6 mld. Kč (v roce 2014) do 56,1 mld. Kč (v roce 2023). **Bez hospodaření hl. m. Prahy**, které svými výsledky hospodaření výrazně ovlivňuje celkové výsledky hospodaření obcí, činily celkové konsolidované **příjmy obcí 358,2 mld. Kč, výdaje 331,3 mld. Kč** a **výsledek hospodaření skončil s přebytkem 26,8 mld. Kč. Přebytek** rozpočtu

meziročně **vzrostl o 179,9 %**, tj. o 17,3 mld. Kč. Výsledek hospodaření obcí bez hl. m. Prahy potvrdil svoji nestabilitu a výrazný meziroční výkyv.

Obce ve svých schválených rozpočtech očekávaly **pro rok 2023 schodek ve výši 73,1 mld. Kč**, ale **skutečnost** byla **vyšší o 129,2 mld. Kč**. Vzniklý rozdíl byl způsoben především **podhodnocením daňových příjmů (o 20,2 %)** a **nadhodnocením kapitálových výdajů (o 13,3 %)**.

¹⁴ Obce a DSO jsou v následujícím textu označeny souhrnně již jen jako obce, a to včetně jejich hospodaření, s výjimkou kapitoly Stav na bankovních účtech a dluh.

Příjmy, výdaje a saldo hospodaření obcí v letech 2014–2023 (mil. Kč)

Zdroj: Ministerstvo financí

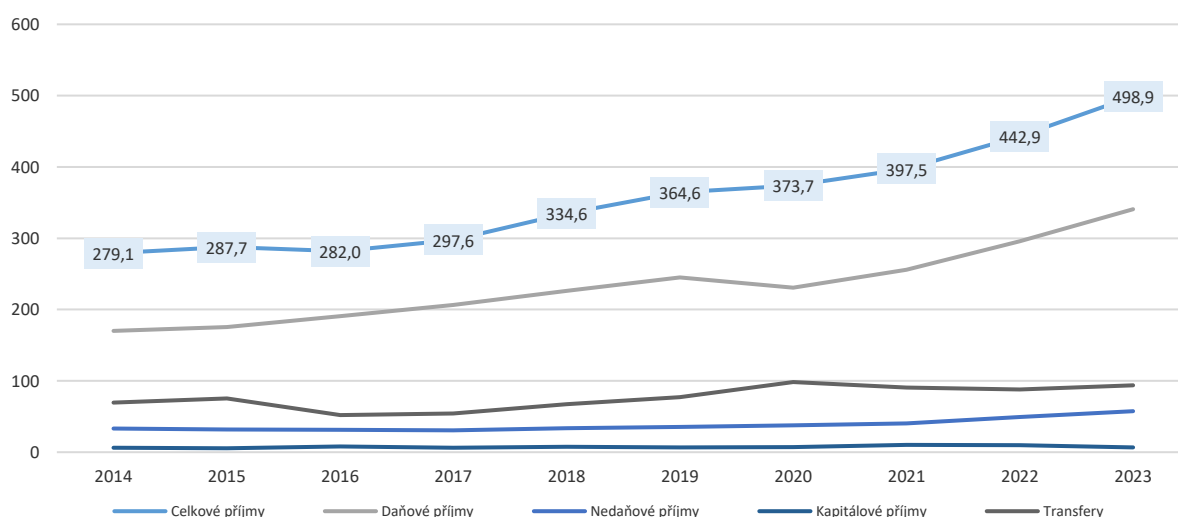
Příjmy obcí a dobrovolných svazků obcí

Celkové příjmy obcí dosáhly **498,9** mld. Kč, meziročně **vzrostly o 12,7 %**, tj. o 56,1 mld. Kč. V případě **očištění celkových příjmů** o transfery určené na přímé náklady na vzdělávání a dotace pro soukromé školy ve výši 24,3 mld. Kč, které přijalo hl. m. Praha, **činí celkové příjmy 474,7 mld. Kč.**

Vlastní příjmy obcí dosáhly **405** mld. Kč a meziročně došlo k jejich **růstu 14,2 %**,

respektive o 50,2 mld. Kč. **Podíl vlastních příjmů** na celkových příjmech obcí představuje **81,2 %** a **na očištěných příjmech dokonce 85,3 %**. Obce jsou tedy **rozpočtově soběstačné** a **nevykazují významnou závislost na přijatých transferech.**

Struktura příjmů obcí v letech 2013–2023 (mld. Kč)

Zdroj: Ministerstvo financí

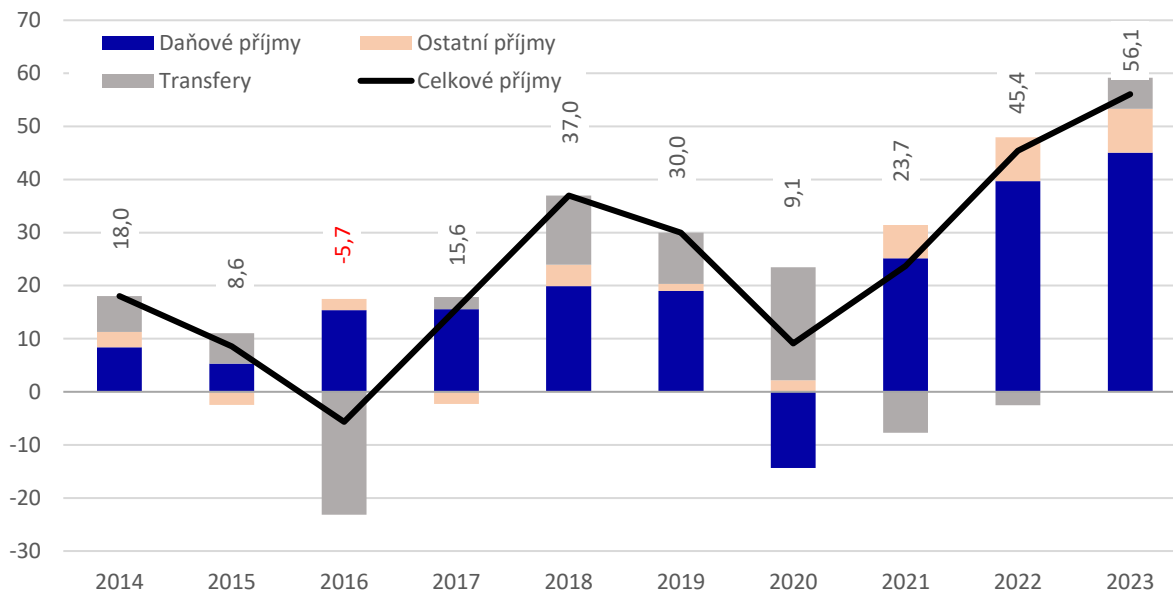
Výrazný meziroční růst byl zaznamenán především u **daňových příjmů**, které se **zvýšily**

o 15,2 %, tedy o 45 mld. Kč. **Nedaňové příjmy** vykazaly **růst o 16,6 %**, tj. o 8,2 mld. Kč na

57,5 mld. Kč a **přijaté transfery se zvýšily o 6,6 %**, respektive o 5,8 mld. Kč. U minoritních

kapitálových příjmů došlo k výraznému poklesu o **30,7 %**, tj. o 3 mld. Kč na **6,8 mld. Kč**.

Meziroční změna v příjmech obcí v letech 2014–2023 (mld. Kč)

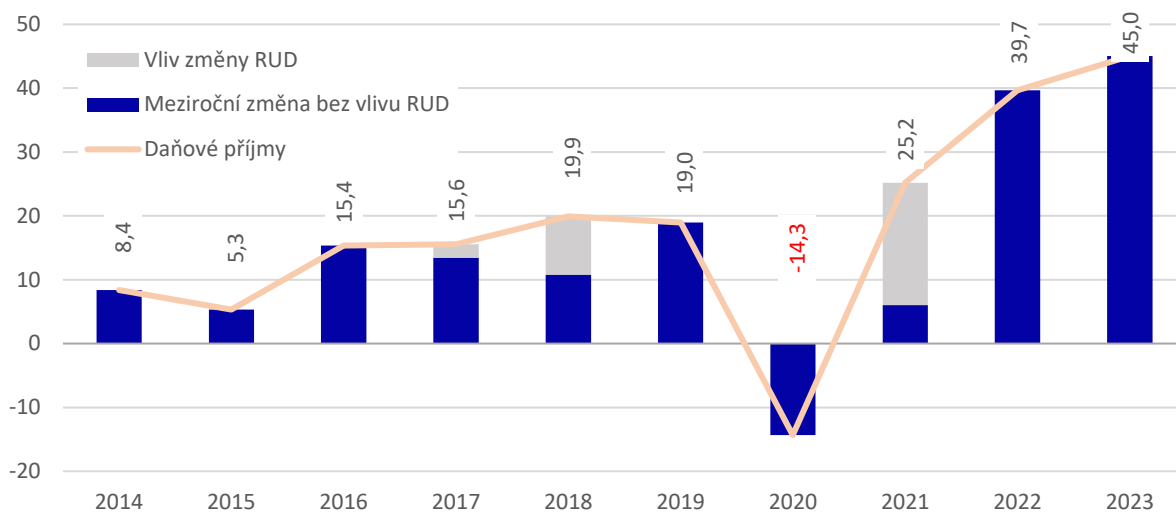

Zdroj: Ministerstvo financí

Daňové příjmy obcí navázaly i v roce 2023 na meziroční růstovou tendenci celého sledovaného období, s výjimkou roku 2020, kdy došlo k poklesu inkasa daňových příjmů především v důsledku pandemie covid-19. Růst byl způsoben např. **posílením výnosů firem podnikajících v oblasti energetiky a finančního zprostředkování, inflací** apod. Nejvýznamnější růst byl vykázán u inkasa **daní z příjmů právnických osob (DPPO)**, které se **zvýšilo o 33,2 %**, tj. o 22,8 mld. Kč na **91,7 mld. Kč**. Významný růst byl dále vykázán u inkasa **daní z příjmů fyzických osob (DPFO)**, u kterého došlo

k **růstu o 20,8 %**, respektive o 11 mld. Kč na **64 mld. Kč**. Inkaso daně z přidané hodnoty (dále jen „DPH“) se meziročně **zvýšilo o 6,6 %**, tedy o 9,1 mld. Kč a činilo **148 mld. Kč**. U **příjmů z daní a poplatků z vybraných činností** došlo proti předchozímu roku k **růstu o 8,5 %**, tedy o 1,9 mld. Kč na **24,7 mld. Kč** a **příjmy z daně z nemovitých věcí** zůstaly na podobné úrovni, kdy činily 12,5 mld. Kč. Obce tak stále **nevyužívají možnost stanovení místních koeficientů**, kdy **5 346 obcí z celkového počtu 6 253 obcí nestanovilo žádný koeficient**.

Vývoj daňových příjmů obcí v letech 2014–2023 – meziroční změna (mld. Kč)

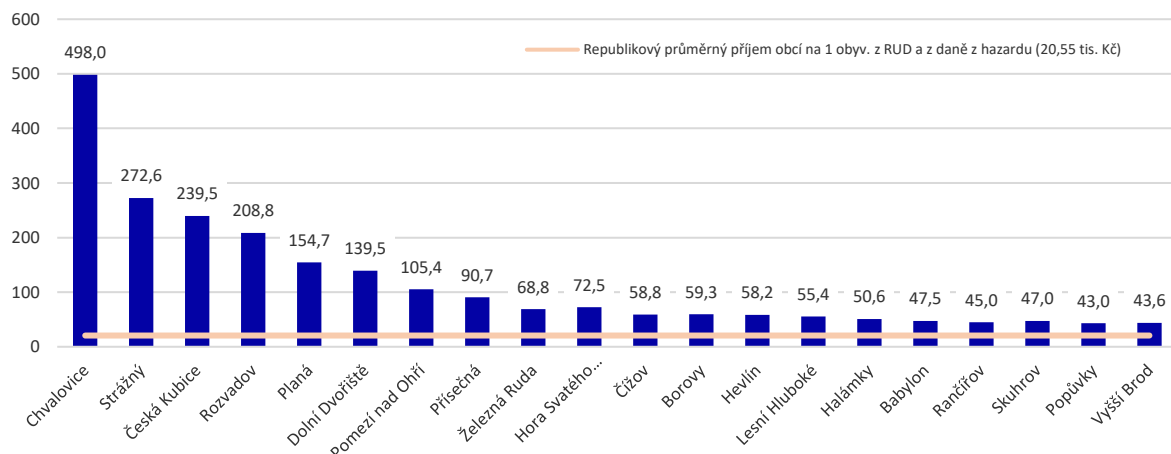

Zdroj: Ministerstvo financí

V části daňových příjmů stojí za zmínku příjem vybraných obcí z **daní z hazardních her**, který sice z celkového pohledu na příjem obcí zastává naprosto minimální podíl, nicméně u vybraných obcí tvoří značnou část jejich příjmů. V některých případech dokonce několikanásobně překračuje republikový

průměr. Jak je patrné z následujícího grafu, tak **nejvyšší příjem** z rozpočtového určení daní a z **daní z hazardních her** má na **1 obyvatele obec Chvalovice**, která se svým **příjmem ve výši 498 tis. Kč** překračuje republikový průměr **24,2krát**. Dále je možné zmínit obce **Strážný (13,3krát)**, **Česká Kubice (11,7krát)** nebo **Rozvadov (10,2krát)**.

Příjem vybraných obcí z rozpočtového určení daní a z daní z hazardních her na 1 obyvatele v roce 2023 (tis. Kč)

Zdroj: Ministerstvo financí

Nedaňové příjmy obcí tvořily **především příjmy z pronájmu nebo pachtu majetku**, které činily **16,2 mld. Kč** (meziroční růst o 5,9 %, tj. o 0,9 mld. Kč) a příjmy z vlastní činnosti, které zůstaly na stejné úrovni (14,4 mld. Kč). Nejvýraznější meziroční změna byla vykázána

u **příjmů z finančního majetku**, které se **zvýšily o 63,8 %**, respektive o 5,2 mld. Kč na 13,3 mld. Kč.

Kapitálové příjmy tvořily pouze **minoritní část** v podobě **1,4 %** z celkových příjmů obcí, tj. 6,8 mld. Kč.

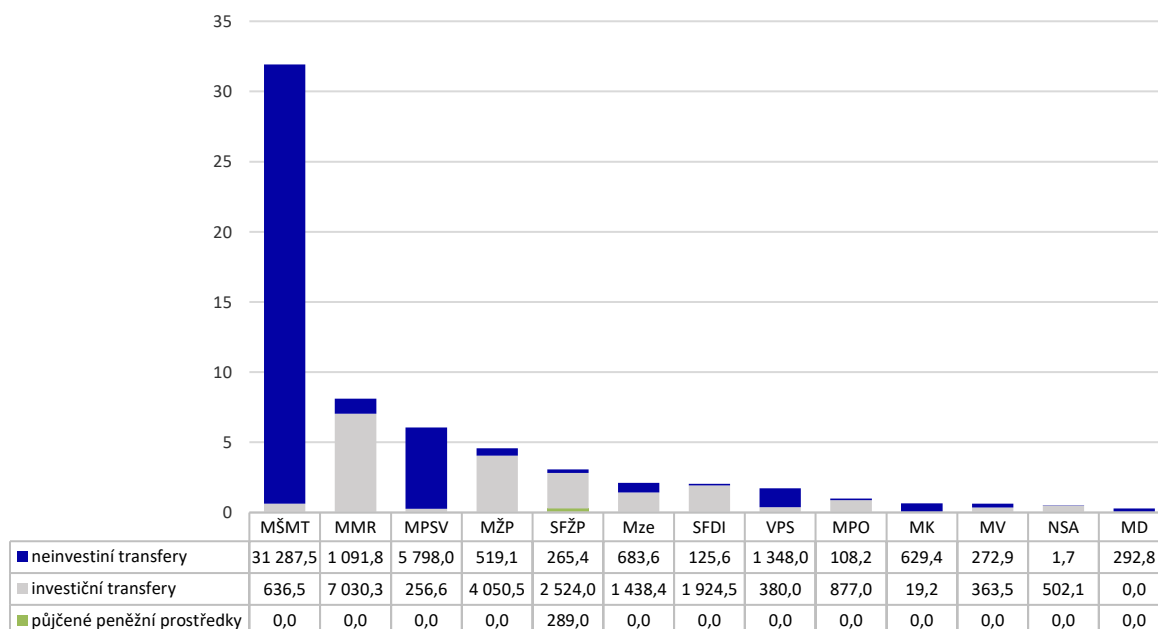
Obce v roce 2023 přijaly **transfery v celkové výši 94 mld. Kč** a meziročně došlo k jejich **růstu o 6,6 %**, tj. o 5,8 mld. Kč. K růstu celkových přijatých transferů obcí přispěly jak **neinvestiční transfery**, které činily **68,8 mld. Kč** a meziročně se **zvýšily o 8,5 %**, tj. o 5,4 mld. Kč, tak i **investiční transfery**, které **dosáhly 25,2 mld. Kč** a meziročně došlo k jejich **růstu o 1,9 %**, tj. o 0,5 mld. Kč.

Největší část neinvestičních transferů přijaly obce z rozpočtu kapitoly Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen „MŠMT“), které činily **31,3 mld. Kč** a meziročně se **zvýšily o 21,8 %**, tj. o 5,6 mld. Kč. Nicméně je třeba uvést, že naprostou **většinu těchto peněžních prostředků** přijalo hl. m. Praha v rámci transferů na **přímé náklady na vzdělávání a dotací pro soukromé školy ve výši 24,3 mld. Kč**. Dále lze zmínit peněžní prostředky přijaté z rozpočtu kapitoly Ministerstva práce a sociálních věcí (dále jen „MPSV“) ve výši **5,8 mld. Kč**, které se meziročně **zvýšily o 11 %**, respektive o 0,6 mld. Kč. Pokles přijatých neinvestičních transferů byl vykázán především

u peněžních prostředků poskytnutých z rozpočtu kapitoly **Všeobecná pokladní správa** (dále jen „VPS“), které dosáhly 1,3 mld. Kč (meziroční pokles **o 25,3 %**, tj. o 0,5 mld. Kč) a peněžních prostředků poskytnutých z rozpočtu kapitoly **Ministerstva pro místní rozvoj (MMR)**, které činily 1,1 mld. Kč (meziroční pokles **o 38,9 %**, tedy o 0,7 mld. Kč).

Z pohledu **investičních transferů** přijaly obce **nejvíce peněžních prostředků** z rozpočtu kapitoly **MMR** ve výši **7 mld. Kč**, což představovalo meziroční **pokles o 16,3 %**, tj. o 1,4 mld. Kč. Dále lze zmínit peněžní prostředky ve výši **4,1 mld. Kč** poskytnuté z rozpočtu kapitoly Ministerstva životního prostředí (dále jen „MŽP“), které se meziročně **zvýšily o 131,4 %**, tj. o 2,3 mld. Kč, případně peněžní prostředky poskytnuté z rozpočtu **Státního fondu životního prostředí** (dále jen „SFŽP“) ve výši **2,5 mld. Kč** (**o 26,8 %**, tj. o 0,9 mld. Kč meziročně **méně**).

Přehled nejvýznamnějších transferů a půjčených peněžních prostředků přijatých obcemi ze státního rozpočtu a z rozpočtů státních fondů v roce 2023 (mil. Kč)

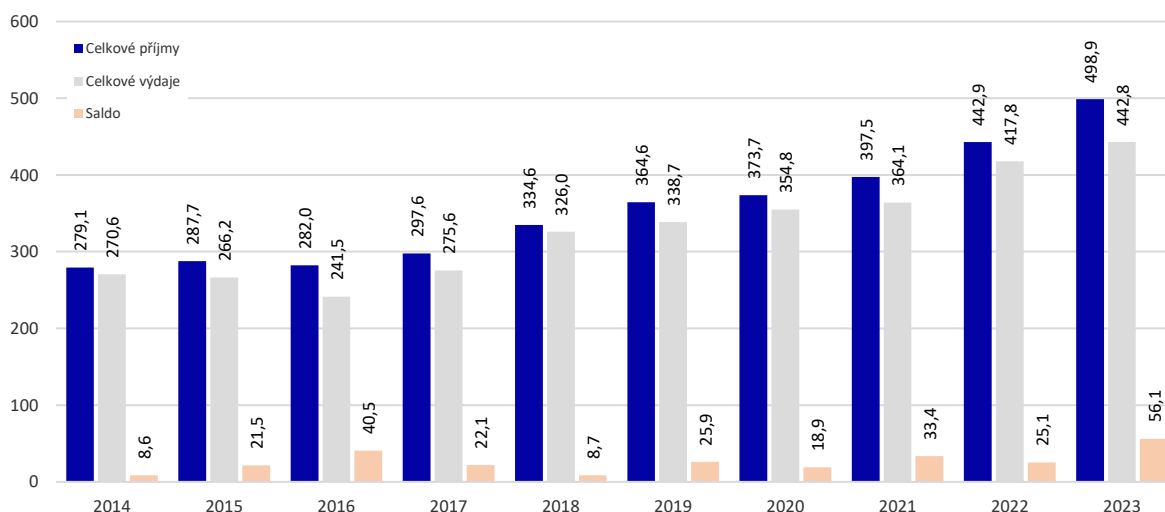
Zdroj: Ministerstvo financí

Výdaje obcí a DSO

Celkové výdaje obcí v roce 2023 činily **442,8 mld. Kč** a meziročně se **zvýšily o 6 %**, tj. o 25,1 mld. Kč. Po **očišťení celkových výdajů**

obcí o transfery na přímé náklady na vzdělávání a dotace pro soukromé školy činí jejich výše **418,5 mld. Kč**.

Příjmy, výdaje a saldo obcí v letech 2014–2023 (mld. Kč)

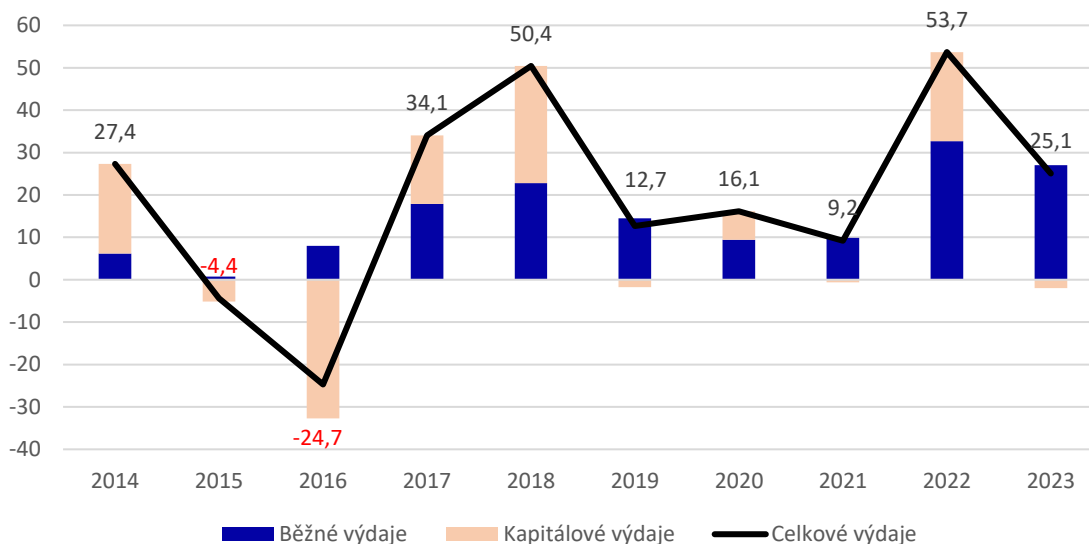

Zdroj: Ministerstvo financí

Na meziročním zvýšení celkových výdajů se podílely pouze **běžné výdaje**, které se **zvýšily o 9,1 %**, tedy o 27,1 mld. Kč **na 323,2 mld. Kč**.

U **kapitálových výdajů** došlo proti předchozímu roku k **poklesu o 1,6 %**, respektive o 2 mld. Kč **na 119,6 mld. Kč**.

Výdaje obcí v letech 2014–2023 – meziroční změny (mld. Kč)

Zdroj: Ministerstvo financí

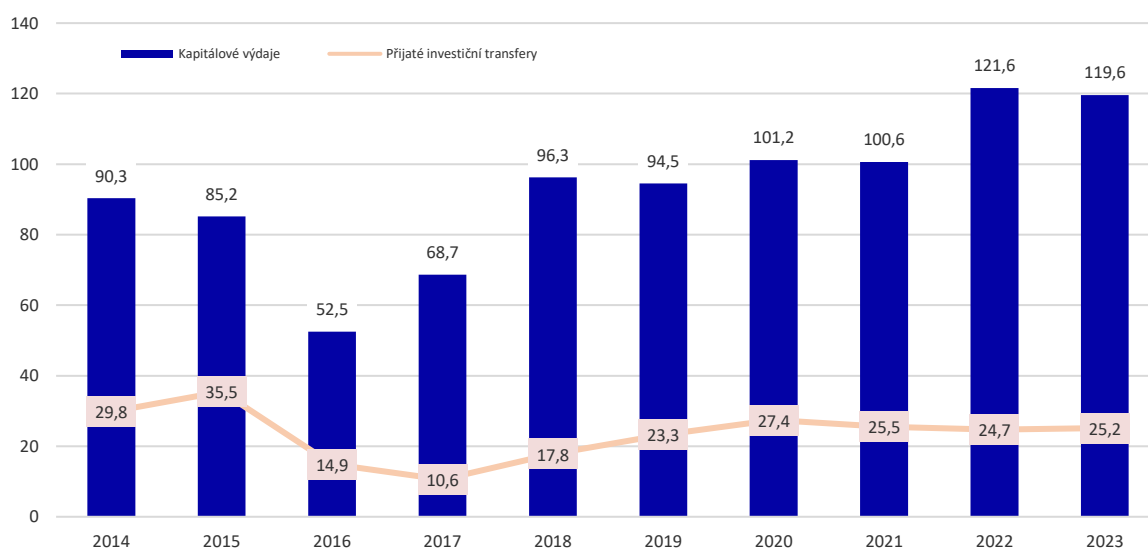
Běžné výdaje obcí, které **představují 73 % celkových výdajů**, směřovaly především do **neinvestičních transferů příspěvkových organizací** ve výši **83,1 mld. Kč**. Jednalo se

především o organizace působící v oblastech **školství (50,1 mld. Kč)**, **sociálních služeb (11,1 mld. Kč)**, **kultury (9,9 mld. Kč)** nebo **bydlení a komunálních služeb (5,3 mld. Kč)**.

Dále významnou část z běžných výdajů tvořily výdaje na **nákup služeb (56,5 mld. Kč)**, přičemž největší část peněžních prostředků směřovala na **sběr a svoz komunálních odpadů (10,4 mld. Kč)**, **činnosti místní správy (8,9 mld. Kč)** nebo výdaje spojené se **silnicemi (8,6 mld. Kč)**. Významná část běžných výdajů byla vynaložena také na **platy a ostatní platby za provedenou práci (66,3 mld. Kč)**, **neinvestiční transfery podnikatelům (39,9 mld. Kč)** nebo výdaje na ostatní nákupy (24,4 mld. Kč).

Vývoj kapitálových výdajů obcí od roku 2014 značně kolísá, avšak zároveň příliš **nekoreluje s vývojem přijatých investičních transferů**. **Nízká závislost investičních výdajů obcí na přijatých investičních transferech** vyplývá také z výrazně nižšího poměru investičních přijatých transferů na kapitálových výdajích obcí, než je tomu např. u krajů. U obcí se tento poměr pohyboval v letech 2014–2023 v rozmezí od 15,4 % (v roce 2017) do 41,6 % (v roce 2015).

Vývoj investičních transferů a kapitálových výdajů obcí v letech 2014–2023 (mld. Kč)

Zdroj: Ministerstvo financí

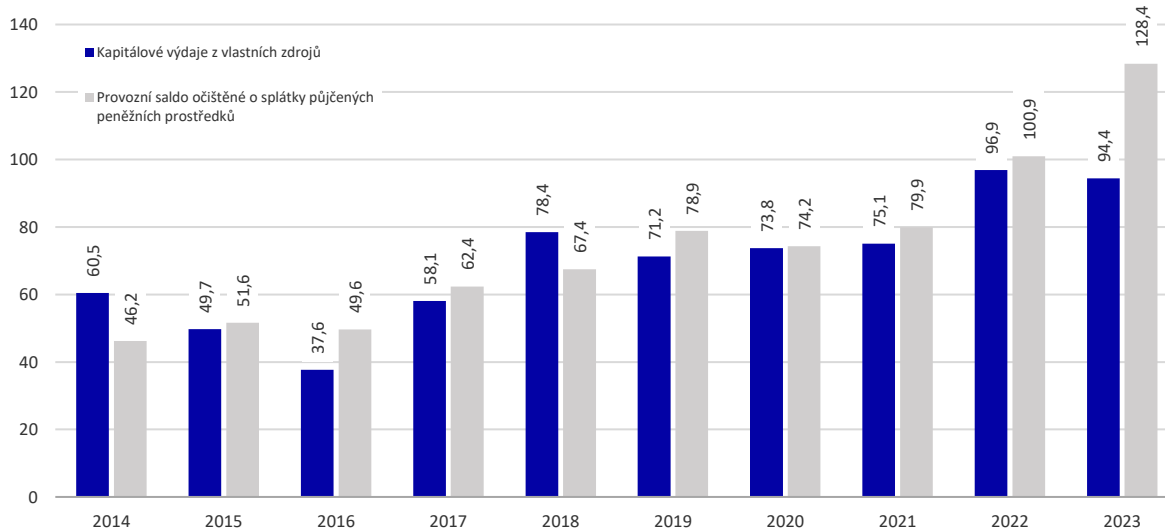
Obce svůj **investiční potenciál**, tj. očištěné provozní saldo¹⁵ o splátky půjčených peněžních prostředků a kapitálových výdajů z vlastních zdrojů¹⁶, **v posledních pěti letech plně nevyužily**. Od roku 2015 ho dokonce využily pouze jednou v roce 2018. Na celkovém **nevyužitém investičním potenciálu obcí se významně podílí hl. m. Praha, které od roku 2013 nevyužilo svůj investiční potenciál ani jednou**. **Nevyužívání investičního potenciálu**

může znamenat **ohrožení rozvoje obcí** a zároveň **v době vysoké inflace** dochází k **znehodnocování peněžních prostředků** držených na **bankovních účtech**, které by bylo možné efektivněji využít. Plánované finančně náročné investiční akce je z dlouhodobého hlediska efektivnější financovat se zapojením cizích zdrojů, např. formou standardních úvěrových produktů komerčních bank, než si na ně dlouhodobě spořit.

¹⁵ Provozním saldem se rozumí disponibilní peněžní prostředky, které z běžných příjmů mohou být využity na investice, případně splácení dluhů atd. Provozní saldo = (daňové příjmy + nedaňové příjmy + neinvestiční transfery) – běžné výdaje.

¹⁶ Kapitálové výdaje z vlastních zdrojů = kapitálové výdaje – přijaté investiční transfery.

Využití investičního potenciálu obcí v letech 2014–2023 (mld. Kč)

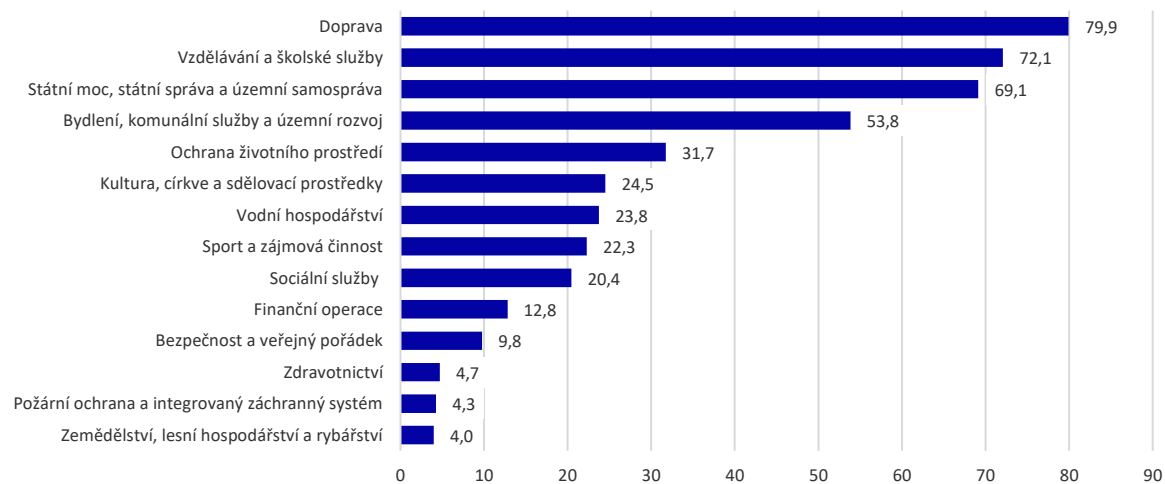

Zdroj: Ministerstvo financí

V případě odvětvových výdajů obcí směřovala většina peněžních prostředků do oblasti **dopravy (79,9 mld. Kč)**, v rámci které byla největší část peněžních prostředků určena na **dopravní obslužnost (33,9 mld. Kč)** nebo výdaje na **silnice (26,9 mld. Kč)**. Dále lze zmínit

výdaje určené na **vzdělávání (72,1 mld. Kč, tj. o 17,3 % více)** nebo **státní moc, státní správu a územní samosprávu (69,1 mld. Kč, tj. o 9,5 % více)**, které směřovaly především na **činnost místní správy (59,5 mld. Kč)**.

Odvětvové výdaje obcí v roce 2023 (mld. Kč)

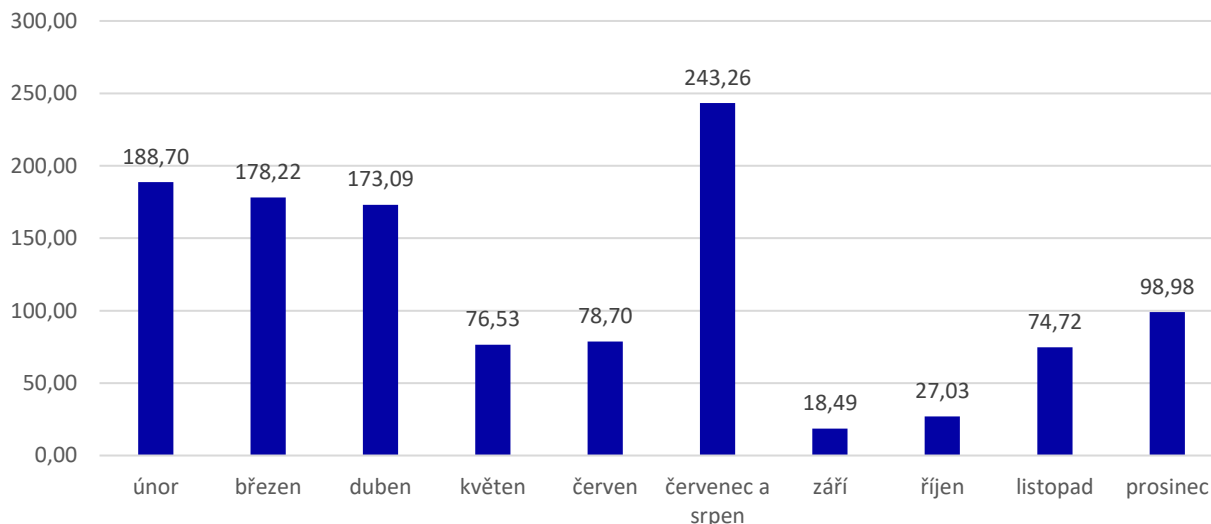
Zdroj: Ministerstvo financí

Válečný konflikt na Ukrajině se promítl také do hospodaření obcí, které se podílely především na **pomoci ukrajinským uprchlíkům na území České republiky**. Obce tak za rok 2023 vynaložily peněžní prostředky v celkové výši **1,2 mld. Kč**. Výši celkových výdajů obcí významně ovlivnily **výdaje realizované z rozpočtu hl. m. Prahy**, které za rok 2023 činily **1 mld. Kč, což představuje 83,8 % celkových výdajů**. Jednalo se zvláště o **výdaje související**

s ubytováním ukrajinských uprchlíků, neinvestiční transfery zřízeným příspěvkovým organizacím (dále jen „PO“) nebo neinvestiční transfery spolkům. Výdaje obcí související s pomocí Ukrajiny a jejímu obyvatelstvu jsou z naprosté většiny propláceny ze státního rozpočtu. V roce 2023 byly obcím kompenzovány výdaje v souvislosti s pomocí

ukrajinským uprchlíkům v celkové výši 1 mld. Kč ze státního rozpočtu.

Měsíční výdaje obcí v souvislosti s pomocí Ukrajině a jejímu obyvatelstvu v roce 2023 (mil. Kč)

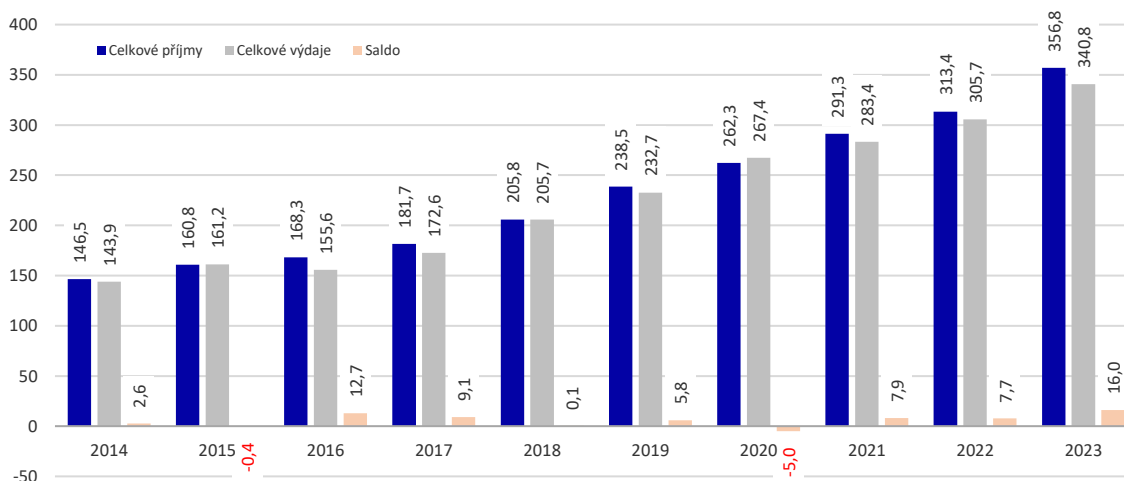
Zdroj: Ministerstvo financí

Hospodaření krajů

Hospodaření krajů v roce 2023 vykázalo přebytkový výsledek ve výši 16 mld. Kč, což představuje historicky nejlepší výsledek hospodaření.

Kraje na rok 2023 schválily rozpočty se schodkem hospodaření ve výši 16,6 mld. Kč. Rozdíl mezi schválenými rozpočty a vykázanou skutečností tedy činil 32,6 mld. Kč.

Příjmy krajů v letech 2014–2023 – meziroční změna (mld. Kč)

Příjmy krajů

Celkové příjmy činily 356,8 mld. Kč a meziročně se zvýšily o 13,9 %, tj. o 43,4 mld. Kč. Po očištění

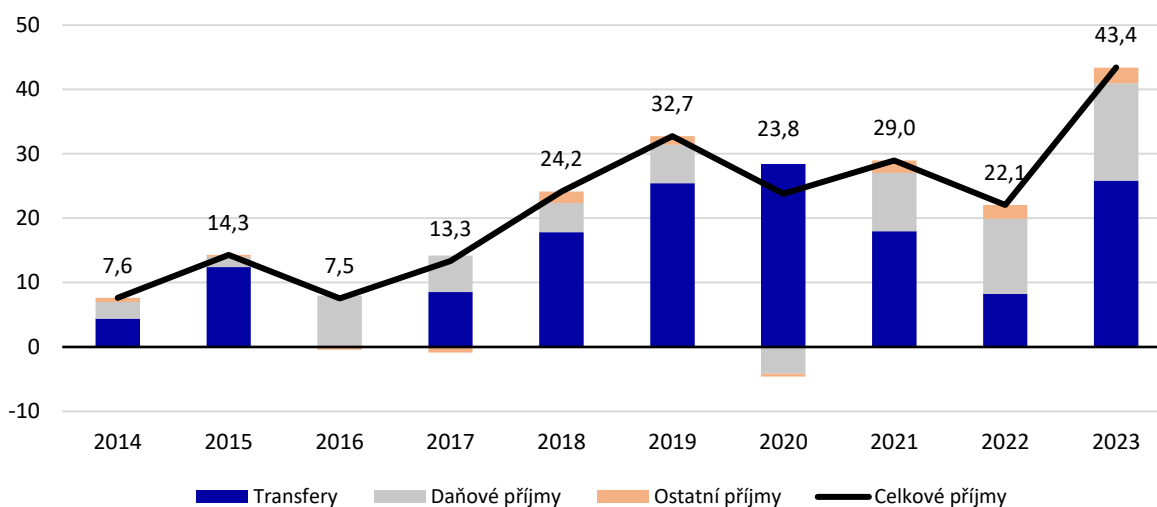
celkových příjmů krajů o přijaté transfery určené na přímé náklady na vzdělávání a dotace

pro soukromé školy však činí příjmy krajů pouze **185,5 mld. Kč**. Peněžní prostředky přijaté kraji v rámci **přímých nákladů na vzdělávání a dotací pro soukromé školy** tak představují **48 % celkových příjmů krajů**. S těmito peněžními prostředky nemůže kraj nijak nakládat. Z uvedeného důvodu plyne, že největší část příjmů krajů představují tradičně **transfery**, které se podílejí na celkových příjmech z 66,4 % (v období 2014–2023 se tento podíl pohyboval

v rozmezí 62,2–70,5 %). Dále se na celkových příjmech podílejí značnou částí **daňové příjmy**, jejichž podíl činí **29,9 %**.

Nedaňové příjmy společně s **kapitálovými** tvoří **pouze nepatrnou část celkových příjmů krajů** (dohromady představovaly 3,7 % celkových příjmů) a činily v součtu **13,2 mld. Kč**, meziročně se **zvýšily o 23 %**, tj. o 2,5 mld. Kč.

Příjmy krajů v letech 2014–2023 – meziroční změna (mld. Kč)

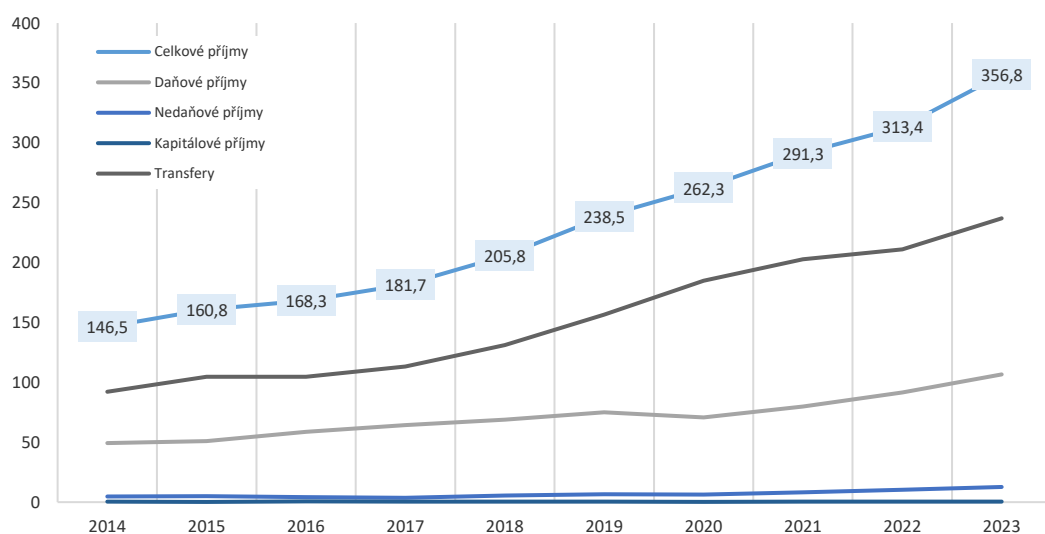

Zdroj: Ministerstvo financí

Vlastní příjmy krajů (tj. příjmy daňové, nedaňové a kapitálové) dosáhly **119,8 mld. Kč** a meziročně se **zvýšily o 17,2 %**, tj. o 17,6 mld. Kč. **Podíl vlastních příjmů na celkových očištěných příjmech krajů** od roku

2019 vykazuje rostoucí tendenci, kdy v roce 2023 činil jejich podíl **64,6 %**. Průměrný podíl vlastních příjmů na celkových příjmech v letech 2014–2023 činil 34,4 %, přičemž takto vysoký podíl byl vykázán naposledy v roce 2019.

Struktura příjmů krajů v letech 2014–2023 (mld. Kč)

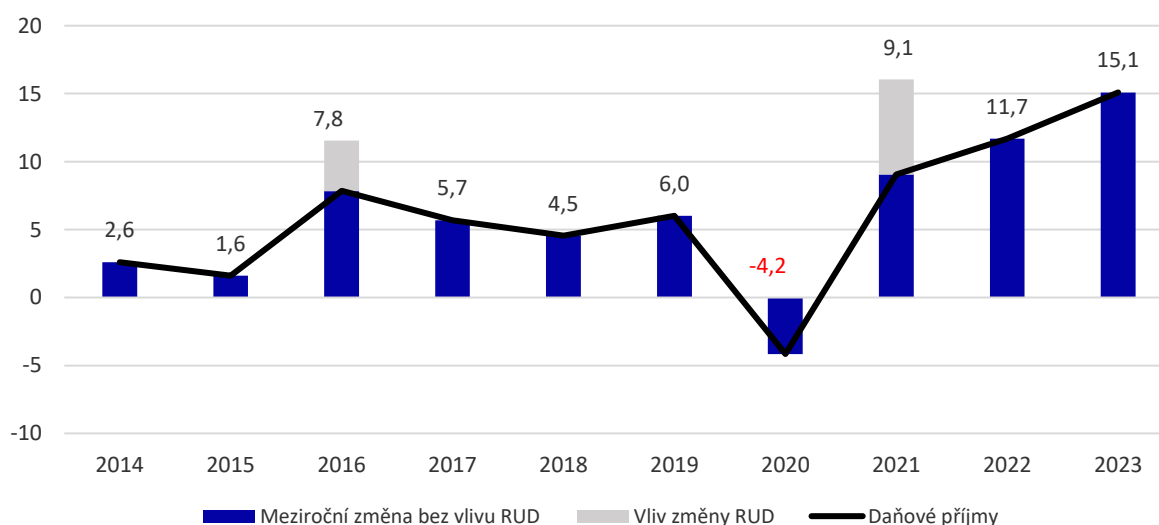
Zdroj: Ministerstvo financí

Daňové příjmy krajů se meziročně **zvýšily o 16,5 %**, tj. o 15,1 mld. Kč, a **dosáhly 106,7 mld. Kč**, kdy jejich inkaso poprvé překročilo hranici 100 mld. Kč. V roce 2023 došlo k růstu u všech daňových příjmů, přičemž nejvýznamnější nárůst byl vykázán u inkasa **DPPO**, které se meziročně **zvýšilo o 35,2 %**, tedy o 7,9 mld. Kč **na 30,4 mld. Kč**. Důvodem byly **posílené výnosy firem podnikajících v oblasti energetiky a finančního zprostředkování** apod. U příjmů z **DPFO** došlo k **růstu o 21 %**, respektive o 3,8 mld. Kč **na**

22,2 mld. Kč. K růstu celkových daňových příjmů přispěla také vysoká inflace, která se promítla do cen zboží a služeb, tedy do inkasa DPH. Inkaso **DPH vzrostlo o 6,6 %**, tj. o 3,3 mld. Kč **na 53,6 mld. Kč**, a daně a poplatky z vybraných činností a služeb dosáhly 0,5 mld. Kč, tzn. meziroční růst o 6 %.

Kraje na rok 2023 **schválily rozpočty**, ve kterých **očekávaly, proti predikci MF, pokles daňových příjmů**. Vykázaná **skutečnost však očekávání krajů překonala o 13,5 mld. Kč**.

Vývoj daňových příjmů krajů v letech 2014–2023 – meziroční změny (mld. Kč)

Zdroj: Ministerstvo financí

Kraje v roce 2023 **přijaly transfery** v celkové výši **237 mld. Kč** a meziročně jejich výše **vzrostla o 12,2 %**, respektive o 25,9 mld. Kč. Významný vliv na jejich vývoj měly jak **neinvestiční transfery**, které se meziročně **zvýšily o 8,9 %**, tj. o 17,6 mld. Kč, a dosáhly 216,2 mld. Kč, tak i **investiční transfery**, u kterých došlo meziročně **k růstu o 66 %**, respektive o 8,2 mld. Kč na 20,7 mld. Kč. **Objem přijatých investičních transferů má významný dopad na realizaci investičních akcí.** V roce 2023, kdy přijaté investiční transfery dosáhly svého historického maxima, **kapitálové výdaje krajů byly nejvyšší od vzniku samostatné České republiky.**

Růst neinvestičních transferů souvisí především s realizací záměrů vlády v oblasti regionálního školství. Neinvestiční transfery poskytnuté z rozpočtu kapitoly **MŠMT dosáhly 175 mld. Kč** a meziročně se **zvýšily o 7 %**, tj. o 11,4 mld. Kč. Za zvýšením přijatých neinvestičních transferů stojí především přímé náklady na vzdělávání a dotace pro soukromé školy, které se meziročně zvýšily o 7 %, respektive o 11,1 mld. Kč.

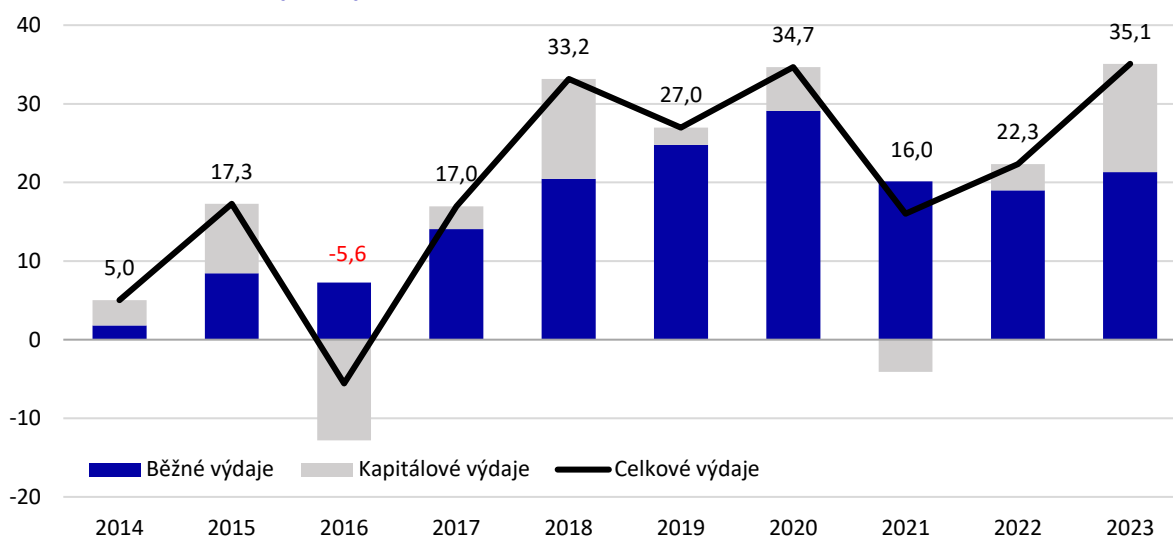
Výdaje krajů

Vývoj celkových výdajů krajů navázal na soustavné meziroční růsty od roku 2014 (vyjma roku 2016). **Celkové výdaje v roce 2023 činily 340,8 mld. Kč** a zaznamenaly meziroční **růst o 11,5 %**, tj. o 35,1 mld. Kč. Po jejich **očistění** o přímé náklady na vzdělávání a dotace pro soukromé školy činí **celkové výdaje pouze**

Na straně **investičních transferů** došlo **k růstu** především u dotací poskytnutých z rozpočtu **kapitoly MD**, které **v roce 2022 byly nulové** a **v roce 2023 činily 3 mld. Kč**. Jednalo se o peněžní prostředky určené na **pořízení a modernizaci železničních kolejových vozidel**. Dále došlo k výraznému meziročnímu růstu u peněžních prostředků poskytnutých z rozpočtu kapitoly **Ministerstva průmyslu a obchodu** (dále jen „**MPO**“), které se navýšily o 1 159,5 %, tj. o 1,5 mld. Kč. Peněžní prostředky byly poskytnuty z Operačního programu (dále jen „**OP**“) **Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost**. Za zmínku stojí také nárůst peněžních prostředků poskytnutých z rozpočtu kapitoly **MŽP**, jejichž celkový objem se **zvýšil o 103,7 %**, tedy o 1,3 mld. Kč, a většinu tvořily peněžní prostředky určené na **OP Životní prostředí v celkové výši 2,1 mld. Kč** nebo peněžní prostředky poskytnuté z rozpočtu Státního fondu dopravní infrastruktury (dále jen „**SFDI**“), u kterých došlo meziročně **k růstu o 36,4 %**, respektive o 1,5 mld. Kč.

169,5 mld. Kč. Jejich růst byl způsoben jak **růstem běžných výdajů**, které se **zvýšily o 7,9 %**, respektive o 21,3 mld. Kč, a **dosáhly 289,9 mld. Kč**, tak i **růstem kapitálových výdajů**, u kterých meziročně došlo **k růstu o 37,1 %**, tedy o 13,8 mld. Kč **na 50,9 mld. Kč**.

Výdaje krajů v letech 2014–2023 – meziroční změna (mld. Kč)

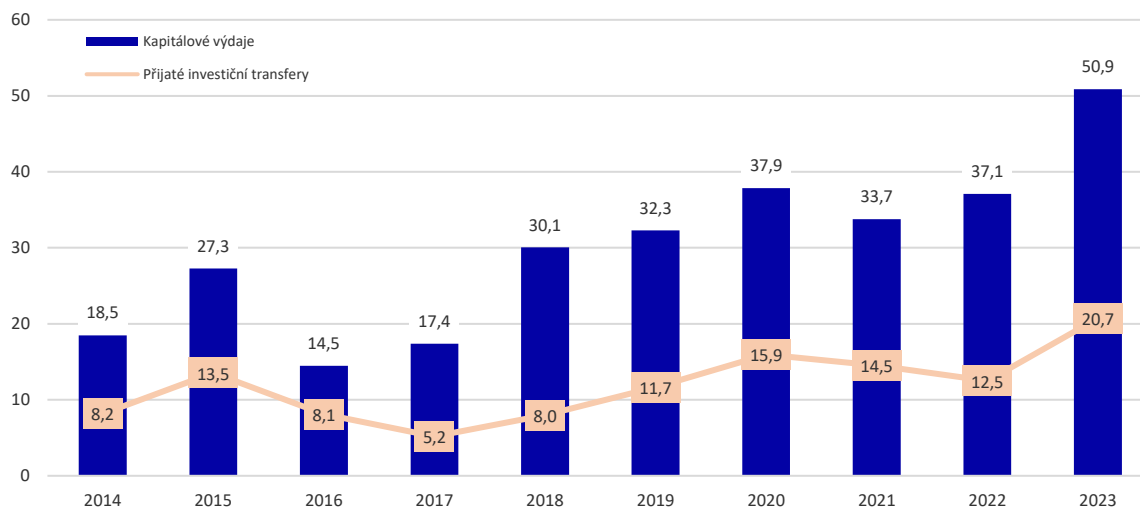
Zdroj: Ministerstvo financí

Vývoj celkových výdajů krajů je závislý především na vývoji běžných výdajů, které v roce 2023 představovaly 85,1 % celkových výdajů. Největší část běžných výdajů tvořily neinvestiční transfery PO, které v roce 2023 činily 218,4 mld. Kč a meziročně se zvýšily o 8,1 %, tj. o 16,3 mld. Kč. Přičemž většina těchto transferů, 173,9 mld. Kč, byla určena pro organizace působící v oblasti školství (meziročně došlo k jejich nárůstu o 7,5 %, tedy o 12,2 mld. Kč), kdy většinu zmíněných peněžních prostředků kraje obdržely ze státního rozpočtu na přímé náklady na vzdělávání (171,3 mld. Kč). Dále lze zmínit peněžní prostředky určené pro organizace působící v oblasti dopravy (23,1 mld. Kč, o 17,7 %, tj. o 3,5 mld. Kč meziročně více) nebo sociálních služeb (10,7 mld. Kč, o 7,2 %, respektive o 0,7 mld. Kč více).

Významnou část běžných výdajů tvořily také neinvestiční transfery poskytnuté podnikatelům (26,4 mld. Kč, tj. o 7 % více), neinvestiční transfery neziskovým a podobným osobám (15,5 mld. Kč, tedy o 14,3 % více), platy a výdaje na ostatní platby za provedenou práci (4,5 mld. Kč, respektive o 7,6 % více) nebo výdaje na nákup služeb (3,4 mld. Kč, tzn. o 18,2 % méně).

Vývoj kapitálových výdajů krajů měl od roku 2014 proměnlivé tendence, které byly, s výjimkou let 2017 a 2022, silně závislé na přijatých investičních transferech. Poměr přijatých investičních transferů na kapitálových výdajích krajů činil v letech 2014–2023 v průměru 40,2 %.

Vývoj investičních transferů a kapitálových výdajů krajů v letech 2014–2023 (mld. Kč)

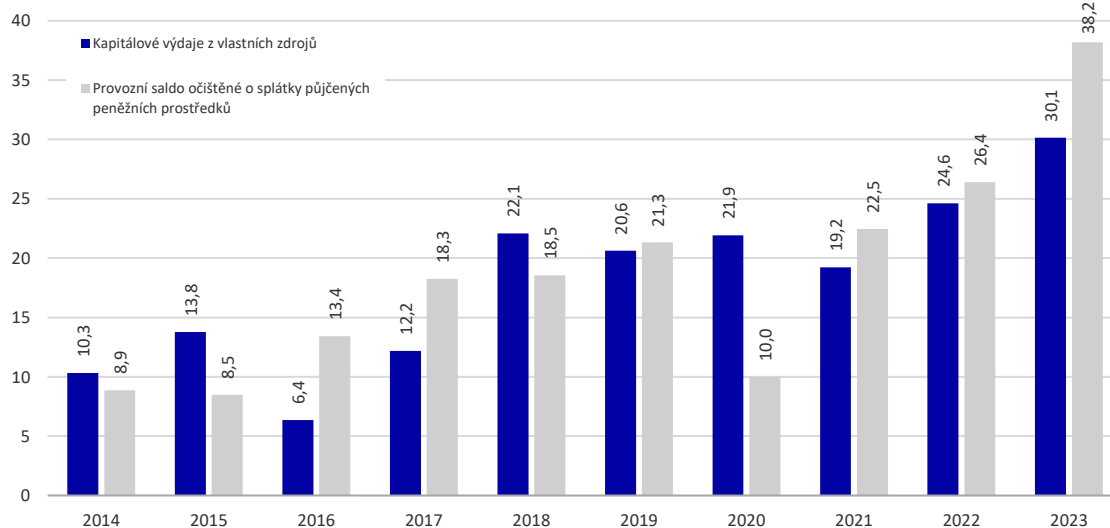

Zdroj: Ministerstvo financí

Při grafickém porovnání **provozního salda** očištěného o splátky půjčených peněžních prostředků a **kapitálových výdajů z vlastních zdrojů** je patrné, že v roce 2023 kraje nevyužily plně svůj **investiční potenciál ve výši**

8,1 mld. Kč. Mezi roky 2014–2023 kraje svůj investiční potenciál plně nevyužily v šesti letech. **V souhrnu se jednalo o nevyužitý investiční potenciál v celkové výši 4,7 mld. Kč.**

Využití investičního potenciálu krajů v letech 2014–2023 (mld. Kč)

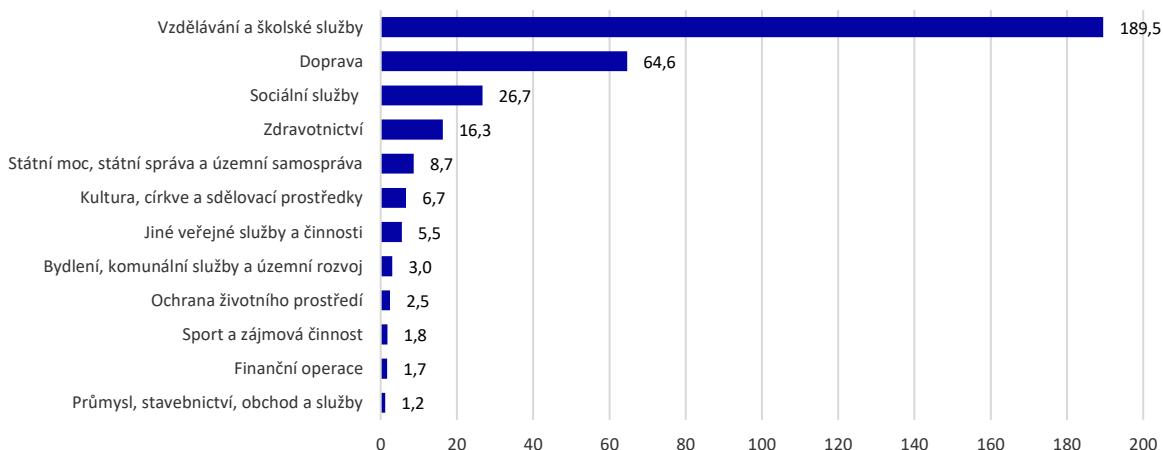
Zdroj: Ministerstvo financí

Z **odvětvového pohledu** směřovaly výdaje krajů především do **oblasti školství (189,5 mld. Kč, tj. o 8,3 %, respektive o 14,5 mld. Kč více)**. Je nezbytné poznamenat, že kraje v roce 2023 zároveň obdržely z rozpočtu kapitoly MŠMT transferů v celkové výši 175 mld. Kč, tedy naprostá většina jejich

výdajů do oblasti školství byla realizována z peněžních prostředků přijatých ze státního rozpočtu.

Dalšími výdajově významnými odvětvími byly pro kraje v roce 2023 **oblasti dopravy, sociálních služeb či zdravotnictví.**

Odvětvové výdaje krajů v roce 2023 (mld. Kč)

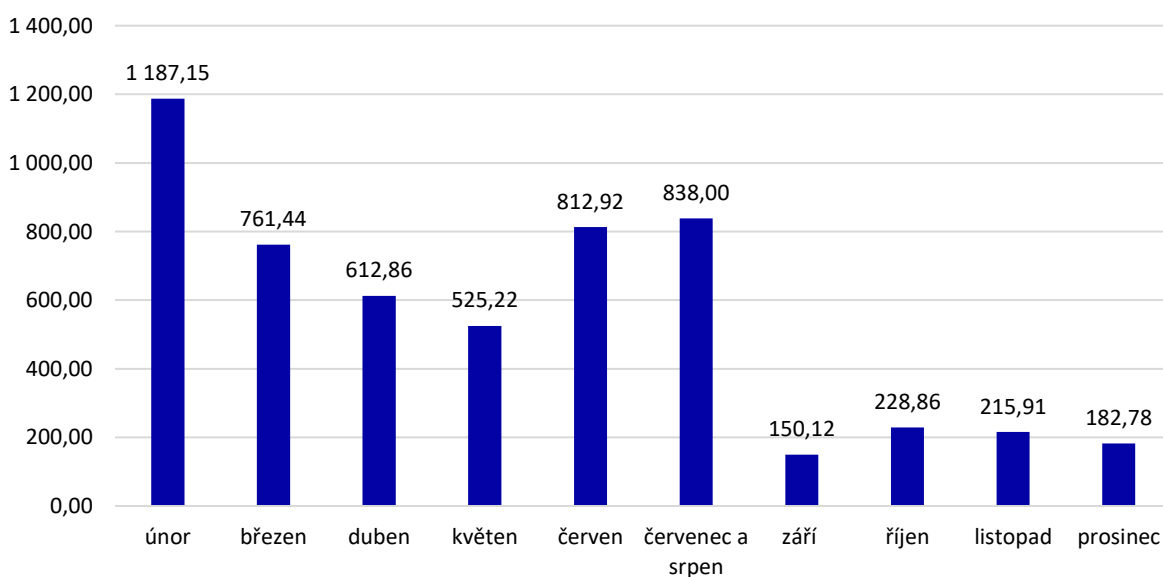

Zdroj: Ministerstvo financí

Z důvodu válečného konfliktu na Ukrajině vynaložily kraje nemalé peněžní prostředky v souvislosti s pomocí Ukrajině a jejím občanům. Kraje na tyto účely vynaložily v roce 2023 peněžní prostředky ve výši 5,5 mld. Kč, které však jsou a budou převážně financovány ze státního rozpočtu. Ke konci roku 2023 bylo krajům proplaceno ze státního rozpočtu celkem 5,1 mld. Kč. **Největší část peněžních**

prostředků směřovala na výdaje na **náhrady za nezpůsobenou újmu** (5 mld. Kč), neinvestiční příspěvky zřízeným PO (0,2 mld. Kč), neinvestiční transfery cizím PO (0,1 mld. Kč) a nákup služeb (0,1 mld. Kč). Všechny uvedené výdaje **souvisí** především **se zajištěním ubytování ukrajinských uprchlíků**, v rámci kterých je **většina těchto výdajů refundována ze státního rozpočtu**.

Měsíční výdaje krajů v souvislosti s pomocí Ukrajině a jejímu obyvatelstvu v roce 2023 (mil. Kč)

Zdroj: Ministerstvo financí

Stavy na bankovních účtech

Stav peněžních prostředků na bankovních účtech obcí, krajů a DSO a na účtech PO zřízených kraji a obcemi dosáhl ke konci roku

2023 v souhrnu **482,5 mld. Kč**, meziročně se **zvýšil o 77,3 mld. Kč** (o 19,1 %).

Stavy na bankovních účtech územních rozpočtů (mld. Kč)

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Kraje	14,6	17,4	16,5	24,3	30,8	30,5	35,5	32,5	41,7	48,0	65,2
PO zřizované kraji	11,4	11,6	11,3	11,9	14,3	16,0	17,5	19,6	22,4	23,2	27,8
Obce	95,0	104,3	111,6	153,3	176,4	183,1	210,9	230,0	262,2	290,1	339,1
PO zřizované obcemi	16,1	17,8	18,2	20,2	25,0	26,9	32,7	35,6	38,7	41,4	47,7
DSO	1,8	1,5	1,5	2,0	2,1	2,3	2,5	2,2	2,5	2,5	2,7
RRRS	0,6	0,8	0,3	0,4	0,1	0,2	0,1	0,2	0,0	-	-
CELKEM	139,4	153,4	159,4	212,1	248,8	258,9	299,2	320,1	367,5	405,2	482,5

Poznámka: RRRS - Regionální rada regionů soudržnosti

Zdroj: Ministerstvo financí

K **nejvýraznějšímu růstu** stavu na bankovních účtech v absolutním vyjádření došlo **u obcí (o 16,9 %, tj. o 49,1 mld. Kč)** a **krajů (o 35,7 %, tj. o 17,1 mld. Kč)**, přičemž růst byl vykázán také **u PO obcí (o 15 %, tj. o 6,2 mld. Kč)** a **PO krajů (o 19,7 %, tj. o 4,6 mld. Kč)**. **U DSO** došlo k **růstu peněžních prostředků o 247 mil. Kč (tj. o 10 %)**.

ZADLUŽENOST

Územní rozpočty (ÚR) včetně zřízených PO vykázaly ke konci roku 2023 dluh¹⁷ ve výši **91,9 mld. Kč**, což je **o 6,7 %** (o 6,5 mld. Kč) **méně** než v roce předchozím. Dluh se **snížil na úrovni obcí** (o 10 %, tj. o 7,1 mld. Kč) a **dobrovolných svazků obcí** (o 7,8 %, tj. o 154 mil. Kč), naopak **u krajů mírně vzrostl** (o 2,7 %, tj. o 686,2 mil. Kč).

Ke konci roku 2023 **stav peněžních prostředků** na bankovních účtech¹⁸ **převýšil hodnotu celkového dluhu** ÚR včetně zřízených PO **o 390,6 mld. Kč**, tj. **více než pětinasobně**.

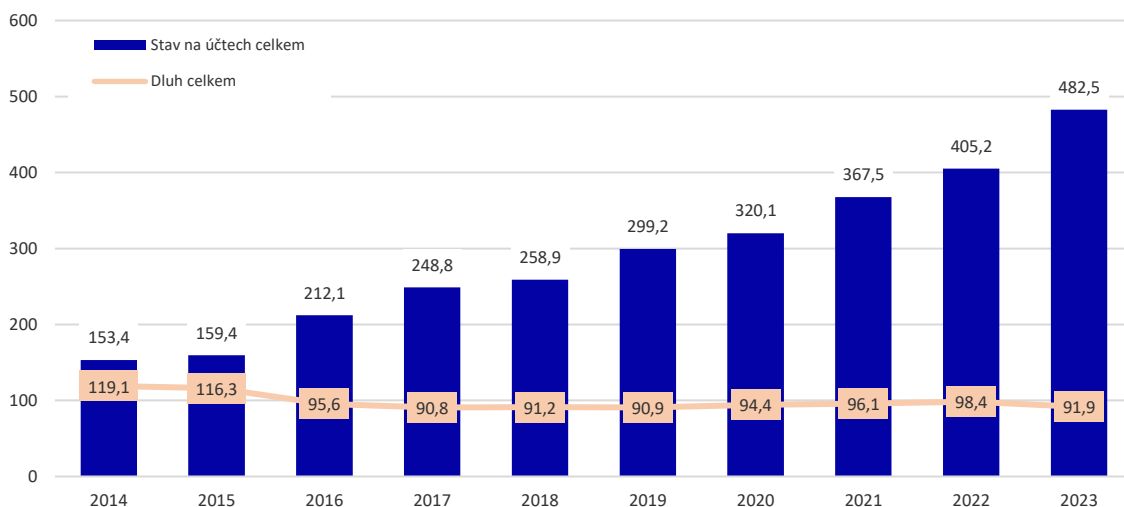
Stav na bankovních účtech hl. m. Prahy (bez PO), které je ve výše uvedené tabulce zařazeno mezi obce, činil k 31. 12. 2023 celkem **137,4 mld. Kč**. Stav na účtech **PO Magistrátu** hl. m. Prahy a **PO městských částí** hl. m. Prahy činil **12 mld. Kč**.

Nutné je podotknout, že stav peněžních prostředků na bankovních účtech ÚR nepředstavuje prostředky, se kterými je možné v celé výši volně disponovat. Na **bankovních účtech jsou také vykazovány prostředky**, které jsou zapojované do rozpočtu následujícího roku a jsou již například smluvně vázány. Přesto lze konstatovat, že takto vysoké zůstatky prohlubují neefektivní využívání dostupných veřejných prostředků.

¹⁷ Do údajů o dluhu jsou od 1. 1. 2010 zahrnovány přijaté úvěry a zápůjčky, přijaté návratné finanční výpomoci, vydané dluhopisy, eskontované směnky, směnky k úhradě, závazky z ručení a ostatní dlouhodobé závazky. Konkrétně se jedná o syntetické účty 281, 282, 283, 289, 322, 326, 362, 451, 452, 453, 456, 457 a 459.

¹⁸ Zahrnuty termínované vklady, bankovní účty, pokladna a peníze na cestě. Konkrétně jsou zahrnuty syntetické účty 068, 231, 236, 241, 244, 261, 262. V případě příspěvkových organizací se jedná o syntetické účty 068, 241, 243, 244, 261, 262.

Vývoj dluhu a stavu peněžních prostředků na bankovních účtech územních rozpočtů v letech 2014–2023 (mld. Kč)

Zdroj: Ministerstvo financí

Dluh vykázalo 3 128 obcí z celkového počtu 6 254 obcí, což je 50 % obcí. Počet obcí, které vykázaly v posledních letech dluh, zůstává v zásadě stabilní. Meziročně došlo k poklesu o 39 obcí.

Obce včetně jimi zřizovaných PO vykázaly ke konci roku 2023 celkový dluh ve výši 64 mld. Kč. Proti předchozímu roku se jedná o pokles o 10 % (tj. o 7,1 mld. Kč). V celkovém objemu dluhu obcí jsou zahrnuty přijaté bankovní úvěry od peněžních ústavů, přijaté návratné finanční výpomoci a ostatní dluhy, vč. zápůjček ze státních fondů.

Ve struktuře **dluhu obcí** mají dlouhodobě největší váhu **přijaté úvěry**, jejichž podíl ke konci roku 2023 činil **89,7 %** a zbývající část dluhu obcí (**10,3 %**) tvořily přijaté **návratné finanční výpomoci** a **ostatní dluhy**. Ve srovnání s rokem 2022 se **dluh snížil** na položce **úvěrů o 3,9 %** (tj. o 2,3 mld. Kč) a na položce **komunálních dluhopisů (o 4,8 mld. Kč)**, které k 31. 12. 2023 nebyly vykázány žádné. Na položce přijatých návratných finančních výpomocí a ostatních dluhů nedošlo ke změně.

Bez zahrnutí čtyř největších měst (tj. hl. m. Praha, Brno, Ostrava a Plzeň) činí **dluh** ostatních obcí celkem **48,7 mld. Kč**. U obcí bez těchto největších měst došlo k meziročnímu poklesu celkového dluhu o 1,2 %, respektive o 0,6 mld. Kč.

Celková výše dluhu hl. m. Prahy včetně PO Magistrátu hl. města Prahy a PO městských částí činila **8 mld. Kč**. Podíl dluhu hl. m. Prahy na celkovém dluhu obcí činil 12,5 %.

Dluh PO zřízených obcemi včetně PO zřízených městskými částmi hl. m. Prahy dosáhl ke konci roku 2023 výše **1,2 mld. Kč**. **Z celkového počtu 8 355 PO vykazovalo dluh 362 PO**, tj. **4,3 %**, z nichž působilo z hlediska klasifikace ekonomických činností (NACE) nejvíce v oblasti předškolního a základního vzdělávání.

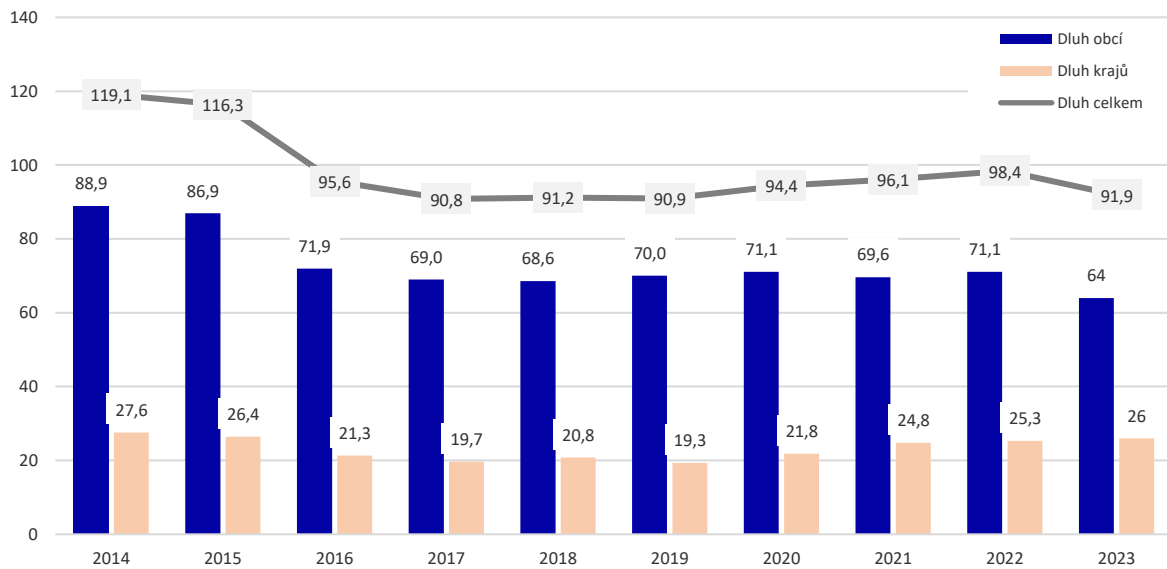
DSO vykázaly dluh ve výši **1,8 mld. Kč**, což je o 154 mil. Kč (**o 7,8 % méně**) než předchozí rok. DSO využívají získané peněžní prostředky především na rozvoj a obnovu místní infrastruktury (vodovody a kanalizace), odpadové hospodářství a na projekty zvyšující atraktivitu jejich území.

Kraje včetně jimi zřízených PO vykázaly ke konci roku 2023 dluh v celkové výši **26 mld. Kč**. Meziročně hodnota **dluhu vzrostla o 2,7 %**, tedy o 686,2 mil. Kč. Na položce úvěrů byl vykázán meziroční nárůst dluhu o 2,3 mld. Kč; podíl úvěrů na celkovém dluhu krajů dosáhl 83,8 %. Kraje ani v roce 2023 neemitovaly komunální dluhopisy.

Dluh PO zřízených kraji (z **1 824 PO** vykazuje **dluh 226 PO**, tj. **12,4 %**) dosáhl ke konci roku 2023 výše **4,1 mld. Kč**. V rámci PO zřizovaných kraji vykazujících dluh působilo z hlediska

klasifikace ekonomických činností (NACE)
nejvíce PO v oblasti středního všeobecného
a odborného vzdělávání.

Vývoj dluhu obcí a krajů v letech 2014–2023 (mld. Kč)

Zdroj: Ministerstvo financí

dozor

a kontrola obcí

DOZOR A KONTROLA OBCÍ

Dozorová činnost

Odbor veřejné správy, dozoru a kontroly Ministerstva vnitra plní od roku 2006 úlohu nadřízeného správního orgánu podle § 178 odst. 1 a 2 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve spojení s § 94 odst. 1 zákona č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve vztahu k orgánům kraje nebo hl. m. Prahy v samostatné působnosti (hl. m. Prahy).

Většina řízení se týká rozhodování Ministerstva vnitra jakožto nadřízeného orgánu krajů a hl. m. Prahy při vyřizování žádostí o poskytnutí informací z oblasti samostatné působnosti podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím.

Návrhy na zrušení usnesení a dalších opatření orgánů ÚSC vydaných v jejich samostatné působnosti

V průběhu roku 2023 bylo odborem veřejné správy, dozoru a kontroly MV (ODK) podáno celkem 5 žalob ke správnímu soudu, a to konkrétně žaloba na zrušení usnesení Rady obce Chotíkov č. 3 ze dne 11. listopadu 2021 ve věci schválení smlouvy o provedení stavby, žaloba na zrušení usnesení Zastupitelstva obce Opatovice nad Labem č. 10/7Z/2023, č. 11/7Z/2023 a č. 12/7Z/2023 ze dne 4. ledna 2023 ve věci volby členů rady obce a 3 žaloby na usnesení Rady města Horní Slavkov, kterými byly schváleny Předpis rady města č. PR 1/2022 Pravidla pro přidělování a hospodaření s byty v majetku města Horní Slavkov, Předpis rady města č. PR 2/2022 Pravidla pro přidělování vstupních bytů a Předpis rady města č. PR 04/2017 Zásady pro přidělování nájemních bytů v majetku města Horní Slavkov v Komunitním domě pro seniory.

V průběhu roku 2023 rozhodly správní soudy o 2 žalobách podaných ODK, a to konkrétně žalobě na usnesení Rady města Horní Slavkov, kterým byl schválen Předpis rady města č. PR 1/2022 Pravidla pro přidělování a hospodaření

s byty v majetku města Horní Slavkov a žalobě na usnesení Rady obce Čeladná, kterým byly schváleny Zásady pro pronájem bytů v Domě DPS č. p. 721 v obci Čeladná. V obou případech správní soudy žalobám částečně vyhověly. Nejvyšší správní soud vydal v průběhu roku 2023 v 1 případě rozsudek na základě kasační stížnosti podané ODK proti rozsudku krajského soudu. Jednalo se o usnesení Rady obce Čeladná, kterým byly schváleny Zásady pro pronájem bytů v Domě DPS č. p. 721 v obci Čeladná. Nejvyšší správní soud kasační stížnosti částečně vyhověl.

Úkoly nadřízeného orgánu vůči krajům jako povinným subjektům podle zákona o svobodném přístupu k informacím (rozhodování o odvoláních a stížnostech proti orgánům krajů při vyřizování žádostí o poskytnutí informací ze samostatné působnosti krajů)

ODK plní od roku 2006 úlohu nadřízeného správního orgánu podle § 178 odst. 1 a 2 správního řádu ve spojení s § 94 odst. 1 zákona o krajích ve vztahu k orgánům kraje nebo hlavního města Prahy v samostatné působnosti (hl. m. Prahy). Většina těchto řízení se týká rozhodování Ministerstva vnitra jakožto nadřízeného orgánu krajů a hlavního města Prahy při vyřizování žádostí o poskytnutí informací z oblasti samostatné působnosti podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím.

V roce 2023 bylo ODK vyřizováno jako nadřízeným orgánem krajů při poskytování informací ze samostatné působnosti celkem 101 odvolání a stížností (v roce 2022 jich bylo 100). V 55 případech byli žadatelé zcela nebo zčásti úspěšní (v roce 2022 ve 47 případech). Ve 37 případech byly odvolání či stížnosti zamítnuty (postup kraje byl potvrzen), v 9 případech bylo řízení ukončeno jinak (podání bylo postoupeno jinému příslušnému orgánu).

Rozhodování o odvoláních a stížnostech proti orgánům krajů při vyřizování žádostí o poskytnutí informací ze samostatné působnosti krajů

	Celkem vyřizováno	Vyhověno zcela	Vyhověno zčásti	Nevyhověno	Podáno opožděně/předčasně	Postoupeno
Hlavní město Praha	24	9	2	9		4
Středočeský kraj	9	3		2		4
Ústecký kraj						
Liberecký kraj						
Karlovarský kraj						
Plzeňský kraj						
Jihočeský kraj						
Kraj Vysočina	44	23	4	17		
Královéhradecký kraj	3		1	2		
Pardubický kraj	7	5	1	1		
Moravskoslezský kraj	1			1		
Olomoucký kraj	1			1		
Zlínský kraj						
Jihomoravský kraj	12	5	2	4		1
Celkem	101	37	10	37		9

Zdroj: Ministerstvo vnitra

V roce 2023 bylo vydáno 15 informačních příkazů (v roce 2022 pouze 2).

Dozor nad usneseními a dalšími opatřeními v samostatné působnosti

V oblasti dozoru nad usneseními a dalšími opatřeními orgánů ÚSC vydanými v jejich samostatné působnosti se ODK v roce 2023 zabýval na základě podnětů i poznatků z vlastní (zejména kontrolní) činnosti nejčastěji následujícími věcnými oblastmi:

- nakládáním s nemovitým majetkem,
- poskytováním mimořádných odměn členům zastupitelstva obce,
- zákonností pravidel pro přidělování bytů,
- zákonností jednacích řádů orgánů obcí.

Dozor nad vydáváním obecně závazných vyhlášek

Výkon dozoru nad vydáváním obecně závazných vyhlášek byl v roce 2023 ovlivněn abnormálním počtem napadnutí nově vydávaných obecně závazných vyhlášek v souvislosti s novelou zákona o místních poplatcích, která nabyla účinnosti 1. ledna 2024. ODK se věnoval jak posuzování nových obecně závazných vyhlášek, přednostně i zasíláním návrhů obecně závazných vyhlášek a v neposlední řadě posuzování obecně závazných vyhlášek, které byly vydány do 31. prosince 2021 a následně vloženy do Sbírky právních předpisů územních samosprávných celků a některých správních úřadů (dále jen

„Sbírka“) dle přechodného ustanovení zákona o Sbírce právních předpisů územních samosprávných celků a některých správních úřadů. Cílem opětovného posouzení obecně závazných vyhlášek je eliminace nezákonných obecně závazných vyhlášek vkládaných do Sbírky, a tím posílení právní jistoty adresátů, jelikož v předchozích letech ne všechny obecně závazné vyhlášky byly Ministerstvu vnitra v souladu s tehdejší platnou právní úpravou zaslány.

Dalším důvodem pro opětovné posouzení je, že v mezidobě mohlo zejména dojít ke změně legislativy či vývoji v judikatuře. Ministerstvo

vnitřně se dlouhodobě snaží obcím poskytovat maximální součinnost a metodickou pomoc při přípravě nových obecně závazných vyhlášek a v rámci této metodické pomoci nabízí obcím možnost zaslat návrhy těchto vyhlášek ještě před jejich projednáním v zastupitelstvu obce. Ačkoliv Ministerstvo vnitra obdrželo v roce 2023 k posouzení více než 8 500 návrhů, kdy více než 70 % z celkového počtu bylo obdrženo v posledním čtvrtletí roku, každým z návrhů se pečlivě zabývalo a přes přijetí řady mimořádných organizačních opatření se podařilo všechny obdržené návrhy obecně závazných vyhlášek posoudit, a to, pokud to bylo reálné, do obcí avizovaného termínu konání zasedání zastupitelstva obce, kde měla být obecně závazná vyhláška schvalována.

Celkově Ministerstvo vnitra obdrželo v roce 2023 k posouzení více než 33 tisíc obecně závazných vyhlášek a jejich návrhů. Pro srovnání, v roce 2022 se jednalo o cca 17 tisíc obecně závazných vyhlášek a jejich návrhů a v roce 2021 o více než 16 tisíc obecně závazných

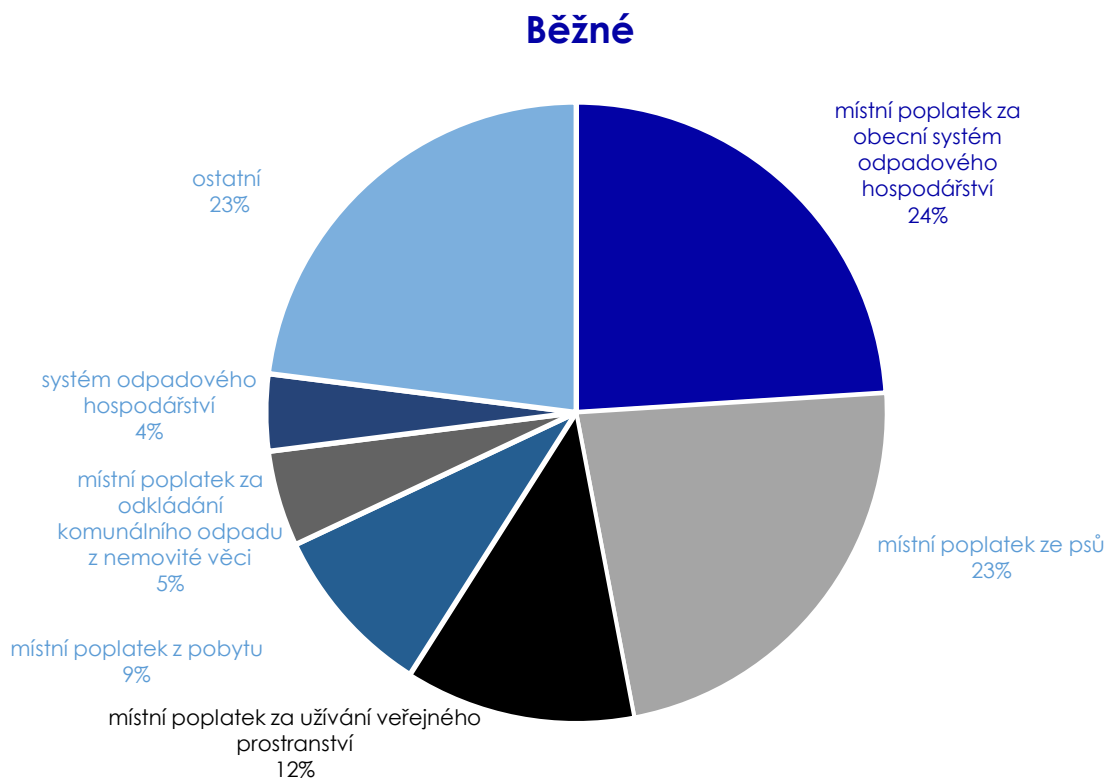
vyhlášek a jejich návrhů. Všechny vydané obecně závazné vyhlášky jsou předmětem posouzení jak v modulu správce, tak následně v modulu dozoru informačního systému Sbirka.

Z počtu cca 25 tisíc vydaných obecně závazných vyhlášek v roce 2023 tvořilo 24 % vyhlášek upravujících oblast místního poplatku za obecní systém odpadového hospodářství, další významnou skupiny byly vyhlášky

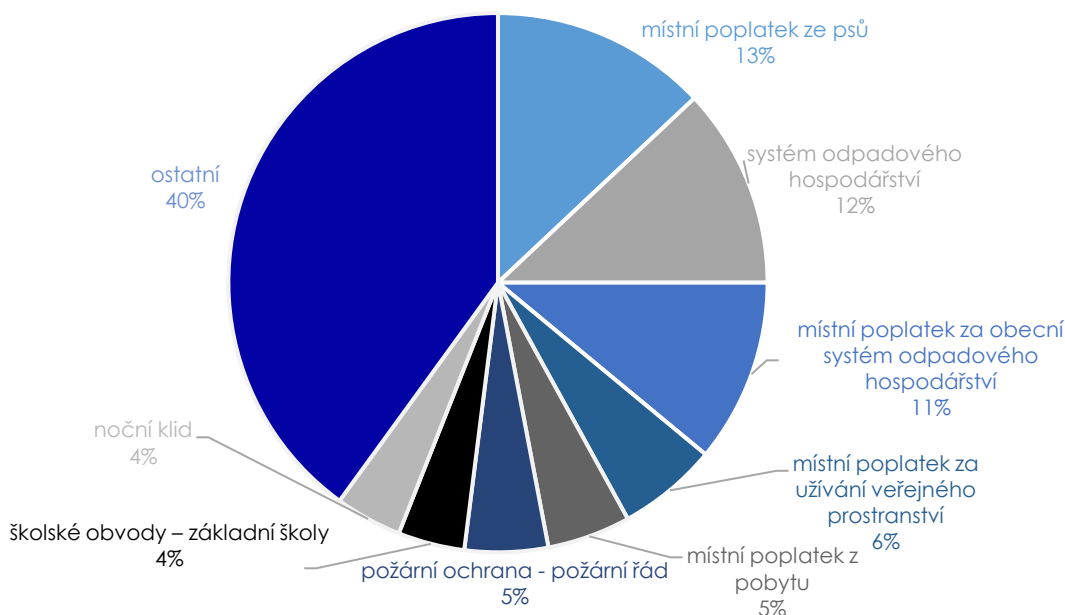
- o místním poplatku ze psů, o místním poplatku za užívání veřejného prostranství či o místním poplatku z pobytu.

V rámci metodické pomoci bylo v roce 2023 posouzeno cca 8,5 tisíc návrhů obecně závazných vyhlášek, kdy nejčastější oblastí právní úpravy byla oblast týkající se místních poplatků ze psů, za užívání veřejného prostranství a z pobytu. Vysoký podíl posuzovaných návrhů lze považovat dlouhodobě za pozitivní a svědčí o aktivní metodické pomoci zejména pracovníků územních oddělení dozoru.

Skladba oblastí právní úpravy obecně závazných vyhlášek v roce 2023

Přechodné

Zdroj: Ministerstvo vnitra

Posuzování jednacích řádů zastupitelstev obcí

V uplynulém roce 2023 posuzovalo oddělení dozoru ODK mimo jiné rovněž 48 jednacích řádů zastupitelstev obcí. Přibližně stejnému počtu obcí byla mimo to poskytnuta kvalifikovaná konzultace v téže problematice.

Z celkového počtu 48 posuzovaných jednacích řádů zastupitelstev obcí nesplňovalo

požadavky zákona 45 z nich. Je však třeba zohlednit rovněž skutečnost, že odboru jsou příslušné jednací řady obvykle předkládány k posouzení právě z důvodu jejich pravděpodobné chybovosti, což má jistě určující vliv na výše uvedené statistické výsledky.

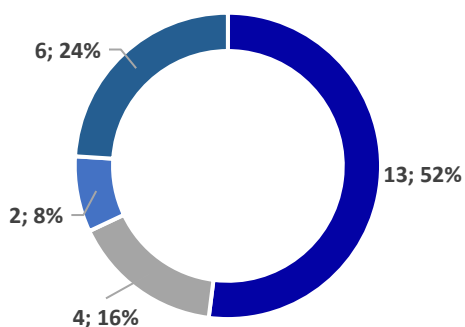
Posuzování pravidel pro přidělování obecních bytů

V rámci plnění úkolů stanovených Strategií sociálního začleňování 2021–2030 provádí ODK posuzování zákonnosti pravidel pro přidělování obecních bytů. Pravidla pro přidělování obecních bytů, zjištěná v rámci kontrolní činnosti Ministerstva vnitra nebo obdržená na základě podnětů, jsou posuzována po obsahové stránce z pohledu případné diskriminace a možnosti omezení přístupu k obecnímu bydlení.

V roce 2023 ODK posoudil celkem **25 pravidel** pro přidělování bytů, včetně jejich návrhů, z nichž **v 19 případech zjistil porušení zákona**. Do tohoto počtu se nezapočítávají pravidla,

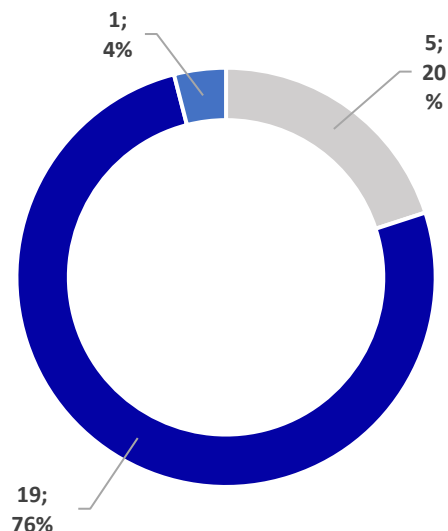
jimiž obce nahrazují pravidla stávající, která ODK posoudil za rozporná se zákonem. Oproti roku 2022 se zde jedná o pokles počtu posouzených pravidel oproti koronavirovým rokům na cca 50 %. V této skutečnosti se dle názoru Ministerstva vnitra promítá nemalé množství již Ministerstvem vnitra posouzených pravidel od roku 2016, aktivní účast Ministerstva vnitra na konferencích a kulatých stolech v minulých letech (v roce 2023 je téma pravidel pro přidělování bytů upozaděno např. díky práci na návrhu zákona o podpoře v bydlení), aktivitou Kanceláře veřejného ochránce práv a narůstající aktivitou pražského pracoviště Agentury pro sociální začleňování.

Počty pravidel pro přidělování obecních bytů podle způsobu jejich získání, 2023

- Z kontrol výkonu samostatné působnosti obcí
- Na základě podnětu občanů
- Po předchozím řízení
- Dobrovolně zasláná pravidla nebo jejich návrhy obcemi

Posouzení zákonnosti pravidel pro přidělování obecních bytů v roce 2023

- V souladu se zákonem
- V rozporu se zákonem
- Ostatní (nejsou pravidla)

Posouzení zákonnosti pravidel pro přidělování obecních bytů v roce 2023

Celkový počet posouzených pravidel		25
Počet pravidel shledaných v souladu se zákonem		5 (+1)
Počet pravidel rozporných se zákonem		19
Náprava pravidel	nezákonných	
	Dobrovolně zjednána náprava	14
	Náprava je předmětem jednání s obcí	2
	Pravidla byla ve fázi návrhu	3

Pozn.: V jednom případě se nejednalo o pravidla pro přidělování bytů ve vlastnictví obce, ale pouze o koncepci bytové politiky města.

Zdroj: Ministerstvo vnitra

Informační systém Sbirka právních předpisů územních samosprávných celků a některých správních úřadů

Od 1. ledna 2022 MV na základě zákona č. 35/2021, o Sbirce právních předpisů územních samosprávných celků a některých správních úřadů, zřídilo informační systém Sbirka, který je bezplatně a neomezeně veřejně přístupný na adrese <https://sbirkapp.gov.cz>, a jehož věcným gestorem a správcem je právě ODK.

Sbirka slouží jak k vyhlášení nových obecně závazných vyhlášek a nařízení vydávaných územními samosprávnými celky a právních předpisů vydávaných (některými) správními úřady a ke zveřejňování některých dalších zákonem stanovených aktů, tak po 1. lednu 2025 bude rovněž obsahovat všechny platné a účinné právní předpisy územních samosprávných celků a některých správních úřadů, jelikož ty mají povinnost zveřejnit ve Sbirce i platné a účinné právní předpisy, které byly vyhlášeny před spuštěním Sbirky, tj. před 1. lednem 2022. Od ledna 2025 tak vznikne ucelená databáze, která poskytne komplexní přehled o vydaných právních předpisech územních samosprávných celků a některých správních úřadů.

Z interní analýzy vyplývá, že vklad do Sbirky provedlo již 87 % obcí, kdy nejvyšší počet nových vkladatelů byl v prosinci 2023. Obce, které neprovedly žádný vklad, doposud nevydaly žádný právní předpis, či u nich bylo zjištěno pochybení při procesu vydávání právních předpisů. Mimo standardní možnosti konzultovat prostřednictvím dozorových pracovišť aktuálnost doposud platných

právních předpisů před jejich zveřejněním ve Sbirce a možnosti metodické pomoci při samotném zveřejňování právních předpisů ve Sbirce, bude v roce 2024 prováděna i cílená metodická pomoc, v rámci které budou obce aktivně oslovovány pracovníky územních pracovišť dozoru.

ODK se v roce 2023 podílel nejen na výkonu role správce v oblasti posuzování jednotlivých podání, ale rovněž zajišťoval provoz a kontinuální rozvoj informačního systému, technickou podporu a metodickou pomoc jednotlivým vkladatelům a uživatelům.

Mezi významné změny, které se podařilo převážně v druhé polovině roku 2023 v rámci informačního systému Sbirka nasadit, patří zpřehlednění webových stránek, provedení aktualizace metodických materiálů či vkladových formulářů, v rámci kterých byly mimo jiné přidány nápovědy pro snadné vyplnění formuláře či zavedeny nové funkcionality, které zohledňují uživatelskou zpětnou vazbu. Do této skupiny patří například automatické dopočítávání konkrétního data účinnosti v případě nabytí účinnosti právního předpisu patnáctým dnem po dni jeho vyhlášení, možnost přidání více dat nabytí účinnosti právního předpisu nebo možnost přidání data pozbytí platnosti právního předpisu. V neposlední řadě je připravováno nové rozšířené a uživatelsky přívětivější vyhledávání či modernizace interních submodulů pro výkon role správce a výkon dozorové činnosti.

Výkon role správce informačního systému Sbirka právních předpisů územních samosprávných celků a některých správních úřadů

Během roku 2023 bylo do Sbirky vloženo 27 076 podání, což je o cca 10 tisíc více, než bylo vloženo v roce 2022.

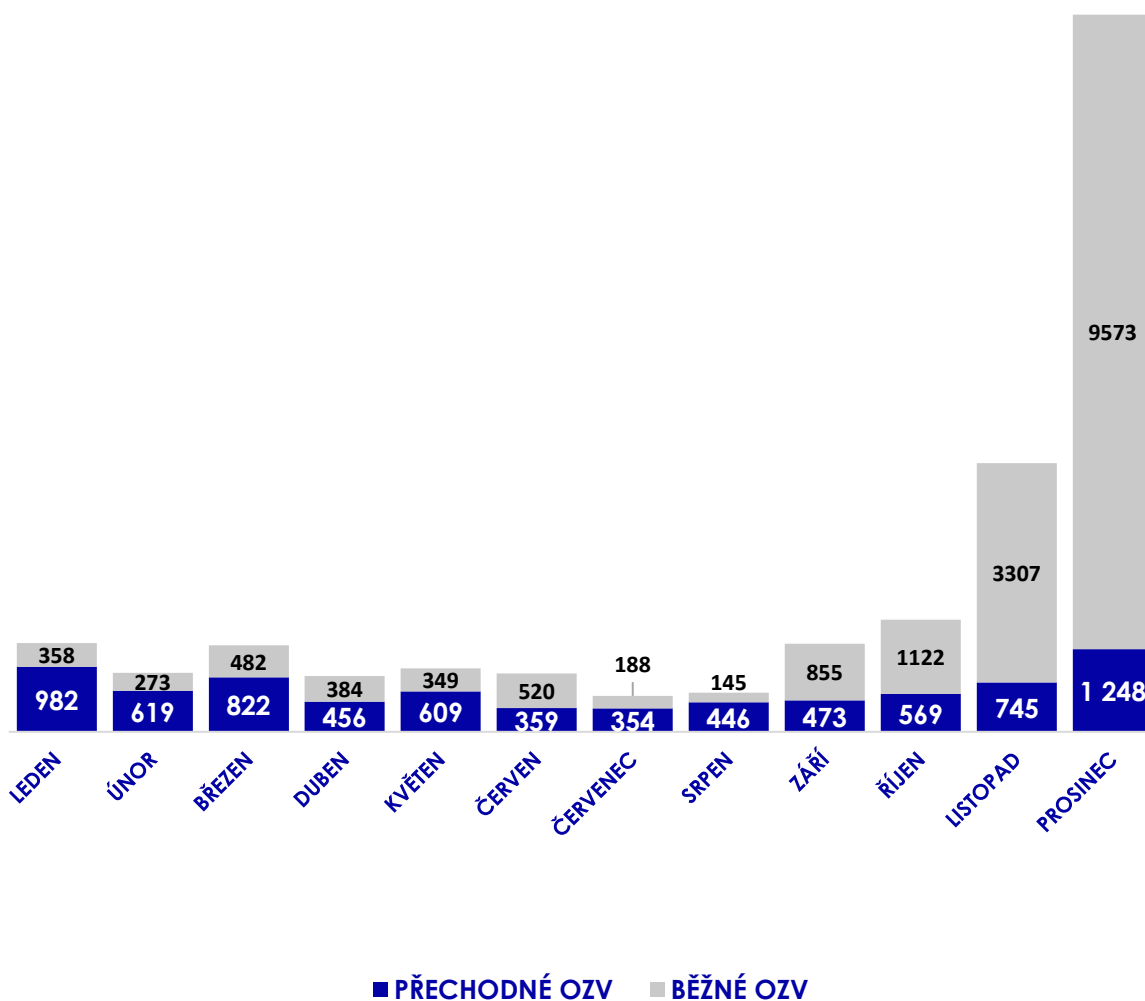
Z celkového počtu veškerých vkladů ve Sbirce tvoří **90 % obecně závazné vyhlášky**. V souvislosti s novelou zákona o místních poplatcích čelil ODK abnormálnímu počtu nově vydávaných obecně závazných vyhlášek, kdy v prosinci 2023 bylo do Sbirky vloženo téměř

11 tisíc obecně závazných vyhlášek a jedná se tak o 43 % z vkladů vložených v roce 2023, což opětovně potvrzuje předchozí poznatky o zvýšení normotvorné činnosti obcí v závěru roku v oblasti vydávání obecně závazných vyhlášek. Nejvyšší počet vložených obecně závazných vyhlášek byl dne 14. prosince 2023, jednalo se o více než 1 700 vkladů; průměrný denní počet vkladů je však zhruba 54.

Celkový počet vkladů do Sbírký	Obecně závazné vyhlášky	Nařízení	Jiné akty
27 076	25 311	1 726	39

Zdroj: Ministerstvo vnitra, odbor veřejné správy, dozoru a kontroly

Počet běžných vkladů a vkladů dle přechodného ustanovení v jednotlivých měsících

Zdroj: Ministerstvo vnitra

Výkon role správce Sbírký ve vztahu ke kontrole vložených podání primárně spočívá v kontrole metadat, kdy správce kontroluje každé vložené podání. V roce 2023 byla provedena kontrola u 13 702 podání, kdy ve více než třetině případů bylo nutné provést opravu metadat. V rámci výkonu role správce je dále průběžně identifikována řada chybných vkladů. Zatímco v roce 2022 mezi nejčastější chyby patřilo např. využití nesprávného formuláře či duplikovaný

vklad, v roce 2023 se chybné vklady týkaly převážně nesprávně vyplněných metadat.

Pokud sám územní samosprávný celek nebo správní úřad zjistí, že ve Sbírci zveřejnil dokument, který není právním předpisem, požádá správce o výmaz tohoto dokumentu. Žádostí o výmaz obdržel v roce 2023 správce 474 a 404 dokumentů bylo ze Sbírký následně odstraněno. V případě žádostí o výmaz, které nebyly ze strany správce akceptovány, se

jednalo v drtivé většině o situace, kdy obce nesprávně žádosti o výmaz uplatňovaly vůči právním předpisům, které byly následně rušeny jinými právními předpisy zveřejněnými

ve Sbírce. Zrušené právní předpisy však ve Sbírce zůstávají zveřejněny a nepodléhají výmazu.

Kontrolní činnost

Kontrola výkonu samostatné působnosti obcí

Kontroly samostatné působnosti obce mají výrazně preventivně-metodický charakter. Jejich cílem tedy není pouze naplnění zjišťovací funkce kontroly, tj. popsání stavu výkonu samostatné působnosti a jeho srovnání se stavem žádoucím, včetně identifikace nedostatků, nýbrž také poskytnutí metodické pomoci ve formě doporučení k tomu, jak by obce měly postupovat (obce mají též možnost požádat o návrh nápravných opatření k odstranění a prevenci nedostatků).

Stejně jako v letech 2020, 2021 a 2022 ODK i v roce 2023 v některých případech prováděl i tzv. distanční kontroly. Z celkového počtu 84 kontrol byly 4 kontroly distanční, přičemž

byly provedeny (zahájeny) jako dílčí a byly tematicky zaměřené, a to zejména v souvislosti s podněty ke kontrole. Nutno poznamenat, že s ohledem na nemožnost řešit některé situace na místě a vyžádat si pružně doplňující podklady jsou distanční kontroly administrativně náročnější.

V roce 2023 bylo zjištěno celkem 255¹⁹ porušení zákona. I z důvodu změny předmětu kontroly (povinnosti dříve stanovené § 12 zákona o obcích jsou nyní upraveny zákonem o Sbírce právních předpisů ÚSC) ODK shledal v roce 2023 průměrně 3 porušení zákona na provedenou kontrolu.

Přehled provedených (zahájených) kontrol obcí v roce 2023 dle velikostní kategorie

Typ obce	Obec I.	Obec II.	Obec III.	Celkem
Počet kontrol	73	4	7	84

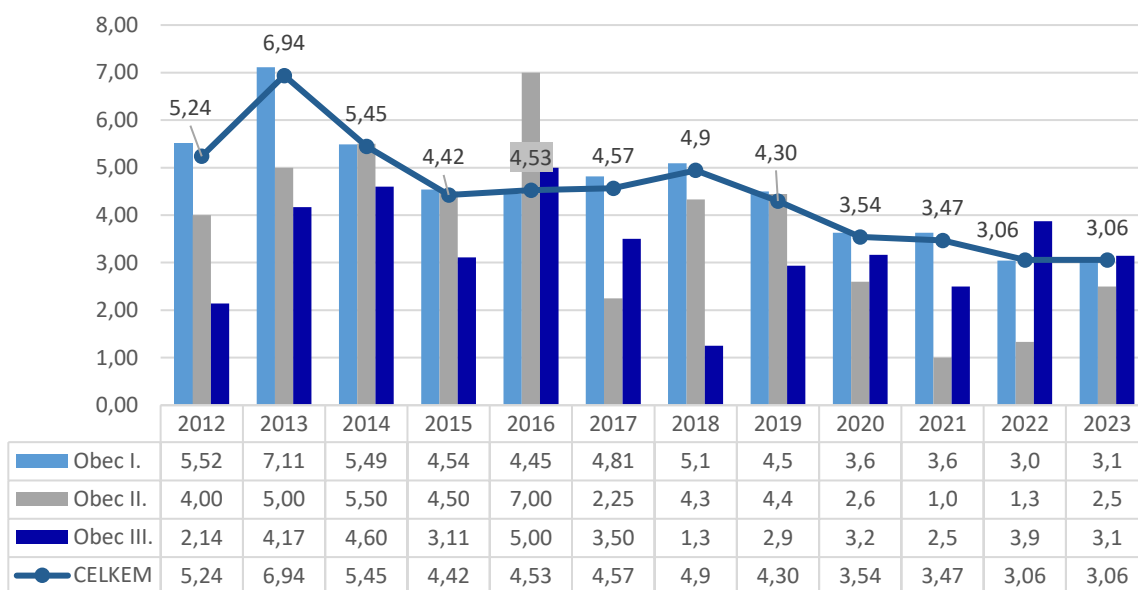
Srovnání počtu kontrol dle typu

Zdroj: Ministerstvo vnitra

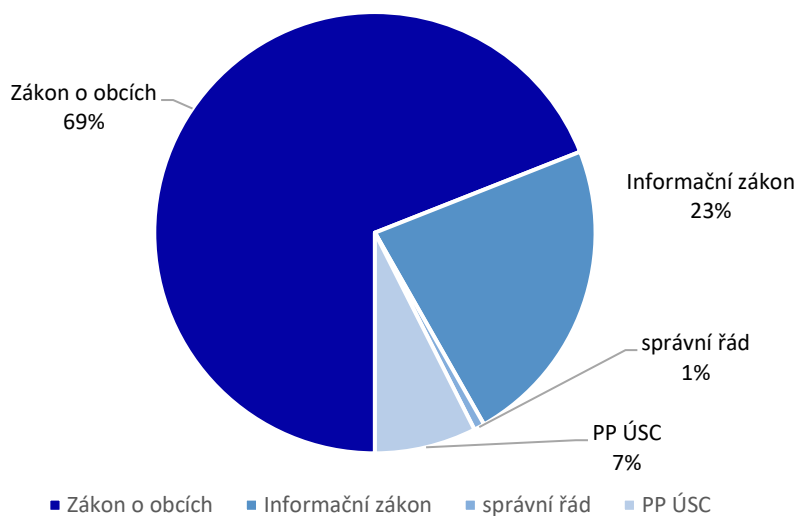
¹⁹ Známý jsou výsledky 83 z 84 provedených kontrol. 1 kontrola dosud nebyla procesně ukončena.

Srovnání průměrného počtu porušení zákona na kontrolu dle typů obcí

Zdroj: Ministerstvo vnitra

Zjištěná porušení zákona dle oblastí

Zdroj: Ministerstvo vnitra

Nejzávažnější porušení zákona o obcích, informačního zákona a zákona o Sbírce právních předpisů ÚSC

- nezveřejnění informace o konání zasedání zastupitelstva obce
- neveřejnost zasedání zastupitelstva obce
- nerespektování zákonem stanovených náležitostí zápisu ze zasedání zastupitelstva obce
- vady zveřejnění záměru nakládat s nemovitým majetkem obce
- nezveřejnění právních předpisů ve Sbírce právních předpisů ÚSC
- nevyřizování žádostí o informace
- nezveřejnění poskytnutých informací

V roce 2023 bylo zjištěno celkem 256 porušení zákona. I z důvodu změny předmětu kontroly (povinnosti dříve stanovené § 12 zákona o obcích jsou nyní upraveny zákonem o Sbírce právních předpisů ÚSC) ODK shledal v roce 2023 průměrně 3 porušení zákona na provedenou kontrolu.

Obecná informace o všech kontrolách výkonu samostatné působnosti svěřené orgánům měst a obcí provedených ODK byla dle zákona o kontrole zveřejněna na internetových stránkách www.mvcr.cz/odk v sekci „Ostatní dokumenty (informace ke kontrole, změny území obce, číslování budov apod.)“. Na této stránce jsou dostupné rovněž informace o kontrolách z předchozích let.

Stanoviska odboru, metodická doporučení a metodické materiály

Stanoviska

V roce 2023 byla vydána a na webových stránkách Ministerstva vnitra zveřejněna stanoviska, která ke konkrétní problematice zpracovala oddělení kontroly a oddělení dozoru nad normotvorbou obcí:

- 1/2023 Výkon dozoru nad zákonností právních předpisů územních samosprávných celků v souvislosti s posuzováním jejich souladu se zákonem o ochraně hospodářské soutěže a výkonem dozoru prováděným Úřadem pro ochranu hospodářské soutěže (ze dne 5. dubna 2023)
- 2/2023 Zveřejňování obecně závazných nařízení národních výborů a právních předpisů okresních úřadů ve Sbírce právních předpisů územních samosprávných celků a některých správních úřadů (ze dne 6. dubna 2023)
- 3/2023 Zveřejňování právních předpisů hlavního města Prahy

- a statutárních měst Brno, Ostrava a Plzeň vydaných při výkonu působnosti okresních úřadů ve Sbírce právních předpisů územních samosprávných celků a některých správních úřadů (ze dne 5. dubna 2023)
- 4/2023 Stanovování koeficientů daně z nemovitých věcí pro „jednotlivé části obce“ formou obecně závazných vyhlášek ve vazbě na závěry nálezu Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 24/23 (ze dne 27. července 2023)
- 5/2023 Zapojení územního samosprávného celku do „daňového milostivého léta“ na základě usnesení jeho zastupitelstva (ze dne 5. září 2023)
- 6/2023 Vydávání potvrzení ve smyslu § 14 zákona o obcích (ze dne 1. prosince 2023)
- 7/2023 Práva a povinnosti kontrolujících dle kontrolního řádu (ze dne 14. prosince 2023)

Akreditace vzdělávacích institucí a vzdělávacích programů

Ministerstvo vnitra akredituje vzdělávací programy a vzdělávací instituce na základě žádosti fyzické nebo právnické osoby (žadatele) za podmínek stanovených zákonem

o úřednících. Akreditace se uděluje vzdělávacímu programu a vzdělávací instituci na 3 roky; před uplynutím tříleté lhůty může držitel akreditace požádat o její obnovení.

Akreditace vzdělávacích institucí

Rozhodnutí o udělení akreditace	29
Rozhodnutí o obnovení akreditace	56
Rozhodnutí o zamítnutí akreditace	8
Celkem vydaných rozhodnutí za rok 2023	93
Celkový počet platných akreditací k 31. 12. 2023	228

Zdroj: Ministerstvo vnitra

Akreditace vzdělávacích program dle druhu vzdělávání

	Průběžné vzdělávání úředníků	Průběžné vzdělávání vedoucích úředníků	Vstupní vzdělávání	Příprava ke zkoušce zvláštní odborné způsobilosti	Vzdělávání vedoucích úředníků	Celkem
Rozhodnutí o udělení akreditace	832	421	2	1	3	1 259
Rozhodnutí o obnovení akreditace	664	294	6	7	6	977
Rozhodnutí o zamítnutí akreditace	42	11	0	0	1	54
Celkem vydaných rozhodnutí za rok 2023	1 538	726	8	8	10	2 290
Celkový počet platných akreditací k 31. 12. 2023	4 747	2 338	31	70	56	7 242

Zdroj: Ministerstvo vnitra

Kontroly akreditovaných vzdělávacích institucí a vzdělávacích programů

V roce 2023 bylo provedeno (zahájeno) celkem 56 kontrol u 56 akreditovaných vzdělávacích institucí (k 31. 12. 2023). Z toho 25 kontrol bylo provedeno distančním způsobem.

V roce 2023 bylo dále provedeno 8 kontrol video seminářů (online) u 8 akreditovaných vzdělávacích institucí.

Přehled nejčastějších pochybení:

- z důvodu nerozlišování mezi účastníky kurzu úředníky dle zákona o úřednících jsou osvědčení vydávána účastníkům kurzu, kteří nejsou úředníky dle zákona o úřednících,
- vydávaná osvědčení trpí formálními vadami (podpis neoprávněné osoby, chybný název programu, chybný zákonný odkaz aj.)
- uvedení nesprávných údajů ve zprávě o vzdělávání,
- akreditovaný program je zabezpečován neakreditovaným lektorem,
- užívání názvu vzdělávacího programu v rozporu s akreditací,
- vzdělávací program je realizován v nepovolené (neakreditované) formě,
- akreditovaný program je veřejně nabízen pod názvem a s osnovou, které se liší od názvu a osnovy schváleného vzdělávacího programu Ministerstvem vnitra,

- špatné nastavení e-learningových kurzů spočívající v umožnění přístupu k závěrečnému testu před seznámením se s celou obsahovou náplní kurzu,
- nedodržení časové dotace deklarované ve schválené akreditaci vzdělávacího programu,
- vady evidence osvědčení o ukončení kurzu,
- neohlášení změny základních údajů (obligatorních údajů v žádosti o udělení akreditace).

Výroční zpráva o stavu vzdělávání úředníků územních samosprávných celků v České republice

Akreditované vzdělávací instituce mají zákonnou povinnost vypracovat každoročně písemnou zprávu obsahující základní údaje o poskytovaném vzdělávání, kterou zasílají Ministerstvu vnitra vždy do 31. května roku následujícího. Ministerstvo vnitra na základě takto získaných údajů a interních statistických přehledů vydává a zveřejňuje „*Výroční zprávu o stavu vzdělávání úředníků územních samosprávných celků*“, jež obsahuje komplexní

informace o vstupním a průběžném vzdělávání, i o vzdělávání vedoucích úředníků a vedoucích úřadů s co nejvyšší vypovídající hodnotou. Nedílnou součástí zprávy jsou rovněž informace z oblasti zkoušek zvláštní odborné způsobilosti.

Výroční zprávy za každý kalendářní rok lze dohledat na stránkách Ministerstva vnitra.

DALŠÍ ČINNOST ODK

Spory plynoucí ze zajišťování dopravní obslužnosti na území kraje

Ministerstvo vnitra je příslušné k řešení sporů z veřejnoprávních smluv v oblasti zabezpečování dopravní obslužnosti v územním obvodu kraje. Jakkoliv jsou tyto spory mezi dopravci a kraji blízké soukromoprávním sporům (spory o zaplacení, o nahrazení projevu vůle atd.), rozhoduje o nich Ministerstvo vnitra, a to ve sporném řízení podle § 141 správního řádu. Odvolání proti rozhodnutí MV jsou následně příslušné řešit správní soudy.

V roce 2023 ODK vydal rozhodnutí ve věci sporů mezi dopravcem Jindřichohradecké místní dráhy a Krajem Vysočina, jejichž předmětem byl návrh dopravce na nahrazení projevu vůle kraje, a to k dodatkům ke smlouvě mezi zúčastněnými stranami. Dodatky mělo dojít mimo jiné k podstatnému navýšení smluvně sjednané úhrady nákladů spojených se zajišťováním dopravní obslužnosti v kraji.

V jiném sporném řízení se Jindřichohradecké místní dráhy domáhaly po kraji *ex post* (po „odježdění“ vlakokilometrů a smluveném termínu vyúčtování) zaplacení části záloh spolu s příslušenstvím.

Dále v roce 2023 ODK rozhodoval ve sporném řízení správním dle § 141 správního řádu o návrhu Plzeňského kraje, jímž se domáhal po dopravci Z-Group bus a.s. zaplacení částky v řádech desítek milionů korun s příslušenstvím z důvodu tvrzené pohledávky na vrácení přeplatku vzniklého v souvislosti s provozováním veřejné linkové dopravy v letech 2019 a 2020. Předmětem sporu bylo ekonomické vyhodnocení (vyúčtování) roků 2019 a 2020, na kterém se kraj s dopravcem

nedohodli. Ministerstvo vnitra ve věci rozhodlo tak, že plně vyhovělo nároku uplatněnému navrhovatelem v jeho návrhu.

Výkon agendy správce obce

Institut správce obce je upraven v § 98 zákona o obcích. Činnost správce obce není plnohodnotnou náhradou působnosti řádných orgánů obce, včetně jejich pravomocí. Institut správce je ze zákona úmyslně koncipován jako provizorium, jehož smyslem je překlenutí dočasné neexistence řádných komunálních orgánů.

Ve dnech 23. a 24. září 2022 neproběhly volby do zastupitelstev obcí v jedenácti obcích České republiky a v posledních měsících roku 2022 v nich ODK zajišťoval plnohodnotnou správu. Dodatečné volby do zastupitelstev deseti obcí byly MV vyhlášeny na sobotu 7. ledna 2023. Proběhly v obcích, ve kterých se v zákonném termínu podařilo sestavit a zaregistrovat alespoň jednu kandidátní listinu. Po uplynutí zákonných lhůt pro podání návrhů na neplatnost voleb nebo hlasování správci v souladu se zákonem o obcích svolali ustavující zasedání zastupitelstev a následně správu obcí předali nově zvoleným starostům.

Jedinou obcí, kde pokračovala správa Ministerstva vnitra zahájená v roce 2022, byla obec Brodec (okres Louny, Ústecký kraj).

Dne 16. září 2023 se uskutečnily vyhlášené nové volby do zastupitelstev obcí v deseti obcích České republiky; vzhledem k tomu, že nebyla podána žádná kandidátní listina, nekonal se volby v obci Všesulov (okres Rakovník, Středočeský kraj) a od 17. září 2023 zajišťuje správu obce MV.

Publikace a metodické materiály

Metodické materiály ODK

Prioritní činností ODK je průběžné poskytování metodické pomoci územním samosprávným celkům v celém rozsahu gesce. Platí přitom, že při zejména legislativní změně je třeba rychle reagovat a připravit materiál dostupnou formou tak, aby byl minimálně zveřejněn na webových stránkách MV.

Metodická doporučení a materiály k činnosti územních samosprávných celků:

Metodické doporučení k problematice tzv. distanční účasti zastupitelů

K 1. lednu 2024 nabyl účinnosti zákon č. 418/2023 Sb., kterým dochází k novelizaci zákonů o územních samosprávných celcích (zákon o obcích, zákon o krajích ani zákon o hlavním městě Praze). Jednou z novinek, které tato novelizace výslovně zakotvuje do právního řádu, je i právní úprava tzv. distanční účasti zastupitelů na jednáních zastupitelstva či schůzích rady.

Metodika je svojí strukturou koncipována ve formě odpovědí na nejčastější otázky, které by se mohly v souvislosti s praktickým využíváním distanční účasti objevit (kdy je možné distanční účast využít, jaké podmínky je nutno splnit, kdo o distanční účasti rozhoduje, jak řešit procedurální otázky či případné technické problémy atd.). Snahou je postihnout celou problematiku nejen z hlediska právního, ale i z hlediska technického. Metodika je dostupná na internetových stránkách odboru (www.mvcr.cz/odk) v rubrice „*Novela zákonů o obcích krajích a HMP*“.

Metodické doporučení pro obce – nástroje právní regulace umístování sdílených kol a koloběžek na veřejná prostranství v rámci komerční služby „bikesharing“

ODK připravil jako společné metodické doporučení s Ministerstvem dopravy podle právního stavu k 1. 8. 2023.

V návaznosti na časté dotazy místních samospráv, jak v souladu s aktuální právní úpravou danou problematiku řešit, a na žádost Vládního výboru pro osoby se zdravotním postižením, přistoupilo Ministerstvo vnitra ve spolupráci s Ministerstvem dopravy ke zpracování předemného metodického doporučení. Cílem materiálu je představit místním samosprávám a jejich orgánům základní nástroje, které mohou v současné době k regulaci provozování komerční služby „bikesharing“ využít. Dle dosavadních poznatků Ministerstva vnitra a Ministerstva dopravy nejsou existující nástroje místními samosprávami a jejich orgány často uplatňovány z důvodů obav z případných soudních sporů. Metodický materiál proto záměrně obsahuje podrobnější právní odůvodnění (argumentaci), proč je možné vybrané nástroje využívat. Současně je vycházeno z předpokladu, že řešená problematika se reálně dotýká spíše větších měst, která disponují (na rozdíl od menších obcí) úředníky s dostatečnou právní erudicí, a záměrně zjednodušování problematiky tudíž není nezbytné.

Metodická doporučení a materiály k vydávání obecně závazných vyhlášek

VZORY PRO TVORBU OBECNĚ ZÁVAZNÝCH VYHLÁŠEK OBCÍ V PODOBĚ INTERAKTIVNÍCH FORMULÁŘŮ

Ve 2. polovině roku 2023 byl obcím prostřednictvím Portálu veřejné správy nabídnut bezplatný uživatelsky přívětivý nástroj pro tvorbu obecně závazných vyhlášek v oblasti místních poplatků skrze jednoduché formulářové prvky, díky kterým mají možnost jednoduše vytvořit a vygenerovat obecně závaznou vyhlášku. Interaktivní formuláře přispívají ke snížení administrativní a časové náročnosti

spojené s tvorbou obecně závazných vyhlášek, sjednocují formální stránku a v neposlední řadě snižují případnou chybovost a nezákonnost v samotném obsahu obecně závazných vyhlášek.

Interaktivní vzory jsou velmi kladně hodnoceny pro jejich významné zrychlení, zpřesnění a zjednodušení procesu tvorby obecně závazných vyhlášek, díky čemuž je často poptávána možnost rozšíření interaktivních vzorů i pro další oblasti obecně závazných vyhlášek.

Metodická doporučení a materiály k oblasti vzdělávání úředníků územních samosprávných celků:

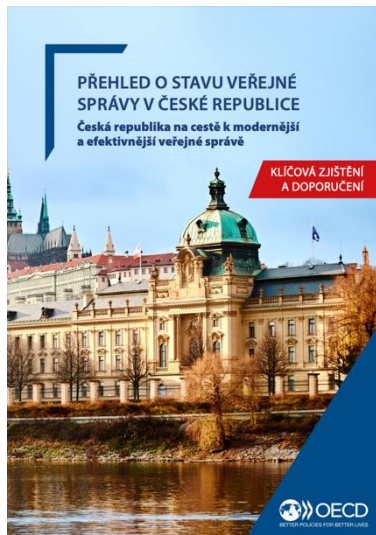
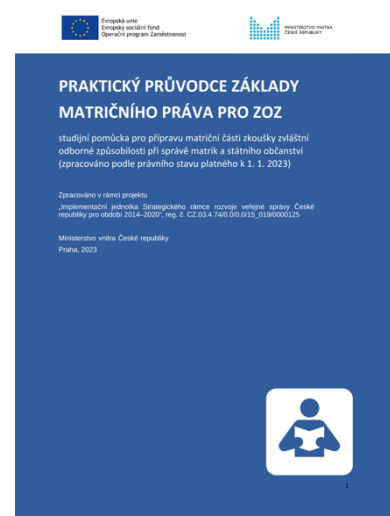
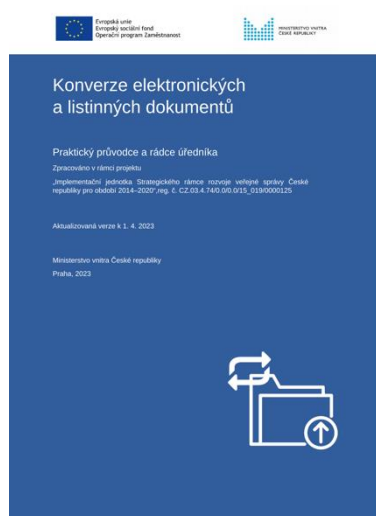
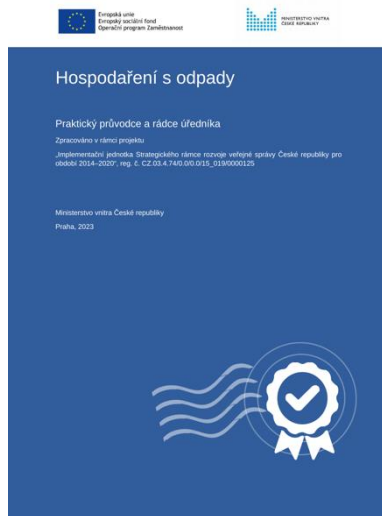
Metodické doporučení pro oblast akreditací vzdělávacích institucí a vzdělávacích programů podle zákona č. 312/2002 Sb., o úřednících územních samosprávných celků a o změně některých zákonů, ve znění účinném ke dni 15. 6. 2023.

Metodická doporučení a materiály k výkladu zákona o svobodném přístupu k informacím:

Informace ke změně zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů, provedené zákonem č. 241/2022 Sb. Jedná se o druhou část změny účinné od 1. ledna 2023 a 1. ledna 2024. Aktualizace metodické informace byla zpracována 25. ledna 2023, především se týkají § 8c zákona.

Vybrané publikace Ministerstva vnitra vydané v roce 2023

Více na: www.mvcr.cz/clanek/verejna-sprava-publikace

system měření a hodnocení

SYSTÉM MĚŘENÍ A HODNOCENÍ VEŘEJNÉ SPRÁVY

Za účelem zlepšování fungování veřejné správy je zásadní, aby byly identifikovány její problémové oblasti. Pro identifikování problémových oblastí je nutné výkon veřejné správy pravidelně monitorovat, měřit a sledovat, zda jsou naplňovány žádoucí trendy. Všechny uvedené úkoly plní **system měření a hodnocení veřejné správy** (dále systém), který byl nastaven již v roce 2017 a používá se od roku 2018. V roce 2019 byl původní systém aktualizován, protože se ukázalo, že řada jeho součástí již nebyla relevantní. Navíc se příliš nesoustředil na výkon veřejné správy, ale spíše na popis aktuálního dění ve veřejné správě a aktuálního stavu veřejné správy.

Aktualizovaná verze systému měření a hodnocení veřejné správy byla schválena usnesením vlády č. 732 ze dne 13. července 2020. Nový systém se skládá ze dvou hlavních částí, kterými jsou **výroční zpráva o stavu veřejné správy** za kalendářní rok a **výkonový datový set**.

Výroční zpráva o stavu veřejné správy se věnuje publikování vybraných statistik správních činností, financování veřejné správy, stavu eGovernmentu, lidskému potenciálu ve

veřejné správě, přehledu novinek a zásadních témat daného roku, které jsou spjaté s veřejnou správou.

Datový set je souborem vybraných indikátorů, které vypovídají o výkonu veřejné správy a znázorňují žádoucí trendy. Indikátory jsou rozděleny do celkem šesti oblastí, kterými jsou:

1. služby veřejné správy,
2. transparentnost veřejné správy,
3. komunikace a participace občanů,
4. hospodaření státu a územních samosprávných celků,
5. management,
6. právní prostředí.

U každého indikátoru je k dispozici vývojová křivka. Všechny vývojové křivky indikátorů jsou součástí materiálu, který je přílohou výroční zprávy o stavu veřejné správy v České republice. U každé jednotlivé oblasti je sledován výkon prostřednictvím tzv. indexu rozvoje služeb veřejné správy. V případě nedostupnosti některých dat byla použita data na základě kvalifikovaného odhadu a vývojového trendu, což ve svém důsledku může do jisté míry zhoršit interpretaci konečných výsledků.

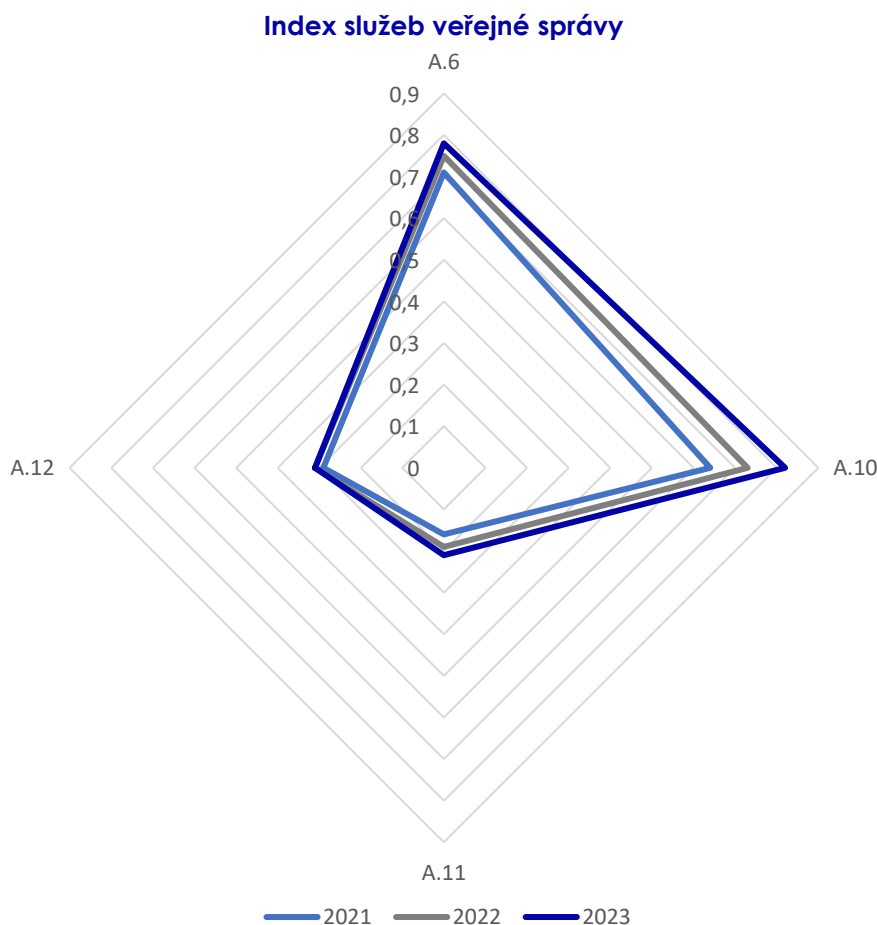
Index služeb veřejné správy

Index služeb veřejné správy zahrnuje indikátory hodnotící služby, které poskytuje veřejná správa občanovi. Index se skládá celkem ze čtyř indikátorů sledovaných v letech 2020–2022. Jedná se o následující indikátory: podíl ORP a městských částí hl. m. Prahy umožňujících elektronické objednání k agendám občanských průkazů, řidičských průkazů, CD/CP (označený v grafu jako indikátor A.6); občané, kteří za posledních 12 měsíců vyplnili formuláře pro úřady on-line (DESI) (indikátor A.10); podíl úřadů ORP a městských částí hl. m. Prahy, které prostřednictvím svých webových stránek a sociálních sítí zjišťují spokojenost občanů s výkonem úřadu a jeho službami (indikátor A.11); spokojenost občanů s fungováním úřadů (indikátor A.12). Jedná se o indikátory spjaté

s problematikou Czech POINTů, Portálu občana, digitálních služeb a datových schránek. Hodnotí se rovněž možnost občanů objednat se elektronicky k agendám osobních dokladů, případně zda úřady zjišťují spokojenost občanů s jejich výkonem a zda školí své zaměstnance v přívětivé komunikaci s občany.

Pozitivně lze hodnotit, že se i nadále zvyšuje počet uživatelů Portálu občana a počet elektronických služeb dostupných prostřednictvím Portálu občana, počet digitálních podání, které přijaly ústřední orgány státní správy prostřednictvím datových schránek a různých portálů a počet transakcí zaslaných prostřednictvím datových schránek fyzických a podnikajících osob.

U ostatních indikátorů došlo k minimálním změnám a vývoj má tedy spíše stagnující charakter.

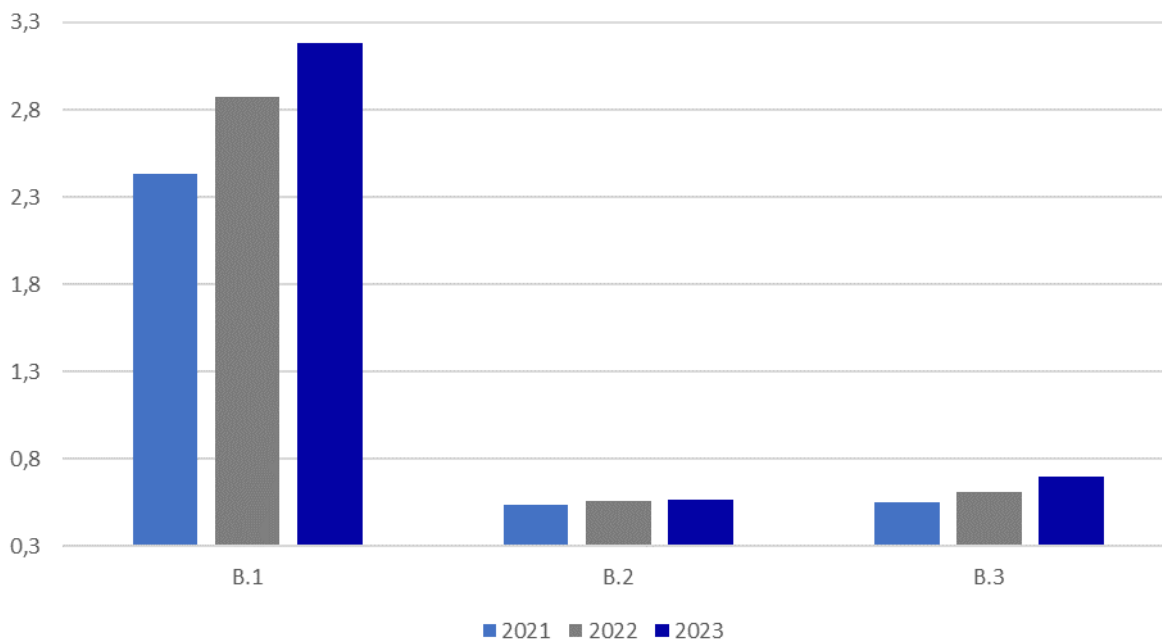
Index transparentnosti veřejné správy

Index transparentnosti veřejné správy obsahuje celkem tři indikátory. Indikátory se zaměřují na sledování vývoje vnímání korupce občany a na problematiku otevřených dat. Konkrétně se jedná o vyspělost otevřených dat v České republice / počet veřejných institucí publikujících otevřená data (B.1), Index vnímání korupce (B.2), podíl ORP a městských částí hl. m. Prahy, které zveřejňují materiály ze zastupitelstva na webových stránkách (B.3).

Na základě dat lze konstatovat, že velký krok k transparentnosti české veřejné správy byl

učiněn v roce 2022, kdy významně vzrostl počet institucí publikujících otevřená data. Tento nárůst (třebaže nijak výrazný) pokračoval i v roce 2023, avšak celkově se transparentnost veřejné správy nezvýšila, protože mírně (o 1 p. b.) také vzrostl index vnímání korupce. Data o podílu ORP a městských částí hl. m. Prahy, které zveřejňují materiály ze zastupitelstva na webových stránkách, nebyla pro roky 2022 a 2023 sbírána, nicméně na základě minulých dat lze pozorovat zvyšující se trend a tento podíl se již blíží ke 100 %.

Index transparentnosti veřejné správy

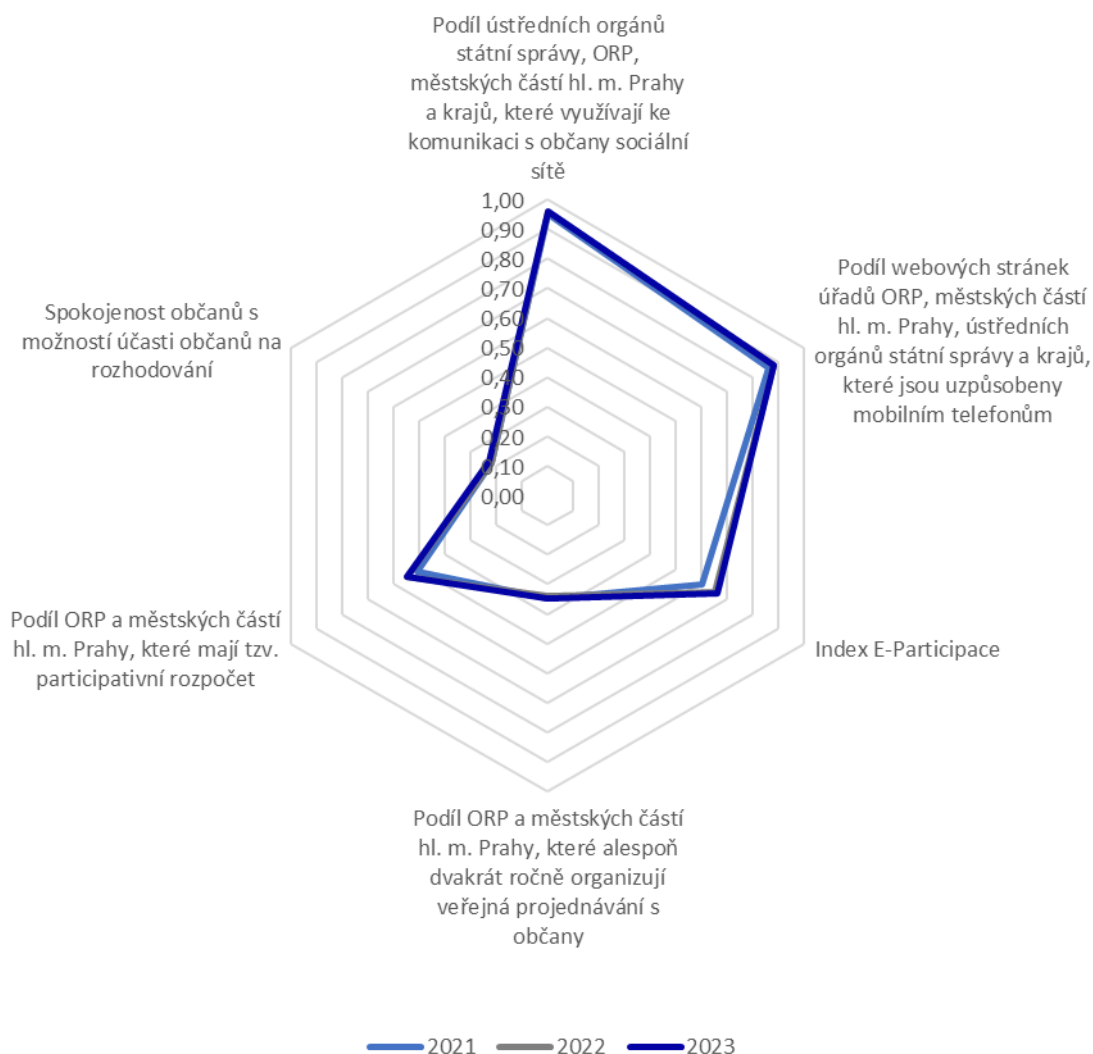

Index komunikace a participace občanů

Index komunikace a participace občanů obsahuje celkem šest indikátorů, které hodnotí, jak úřady využívají sociální sítě pro komunikaci s občany, zda mají úřady webové stránky uzpůsobené pro zobrazení na mobilních telefonech, konání místních a krajských referend, používání nástrojů participace na centrální i lokální úrovni a spokojenost občanů s možností účasti na rozhodování.

Pozitivně lze hodnotit, že úřady již standardně využívají pro komunikaci s občany sociální sítě a velmi často mají responsivní webové stránky (uzpůsobené pro zobrazení na mobilních telefonech). V roce 2023 došlo k minimálním změnám u všech sledovaných indikátorů s výjimkou eParticipace a spokojenosti občanů s možností účasti občanů na rozhodování, ve které došlo k mírnému pozitivnímu posunu.

Index komunikace a participace občanů

Index hospodaření státu a samosprávných celků

Index hospodaření státu a samosprávných celků obsahuje celkem tři indikátory, které hospodaření státu a samosprávných celků. První indikátor Pravidlo rozpočtové odpovědnosti je legislativně ošetřen § 17 odst.1 zákona č. 23/2017 Sb., o pravidlech rozpočtové odpovědnosti. Jedná se o podíl dluhu k průměru příjmů za poslední 4 roky. Zákonná hranice je stanovena pro hodnoty menší než 60 %. Další indikátor Celková likvidita vyjadřuje podíl oběžných aktiv a krátkodobých závazků; hodnota ukazatele nižší než 1 naznačuje, že obec není schopna splatit své

krátkodobé závazky a dostává se do platební neschopnosti. Doporučená hranice pro tento indikátor je větší než 1.

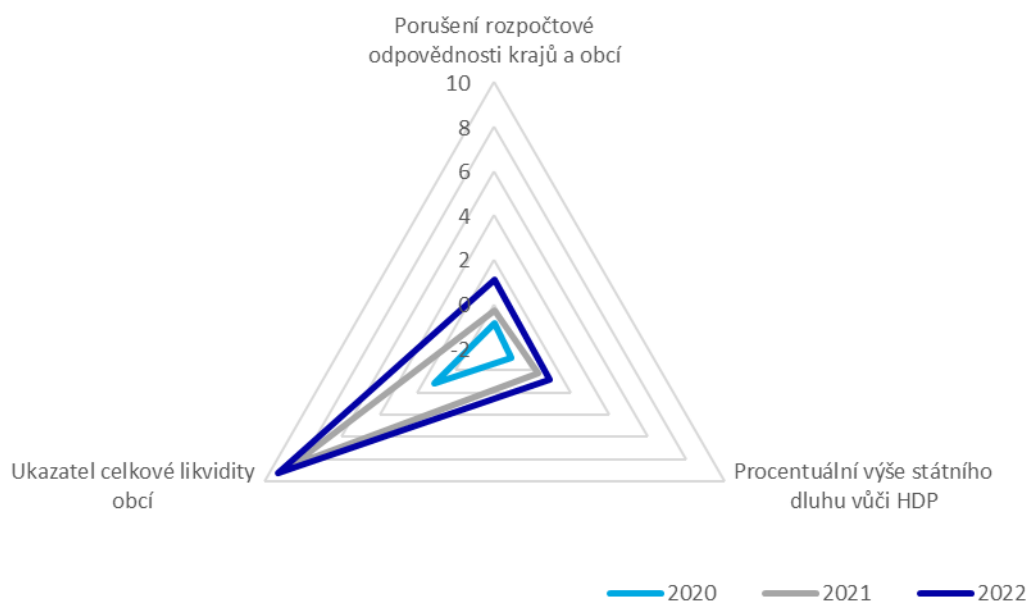
V následujícím grafu jsou vyjádřeny počty obcí, u nichž je monitorující ukazatel pravidla rozpočtové odpovědnosti vyšší než 60 % a monitorující ukazatel celkové likvidity se nachází v intervalu $<0;1>$. Uvedené dva indikátory doplňuje ještě třetí indikátor Procentuální výše státního dluhu vůči HDP (pozn. v pavučinovém grafu byly různé jednotky indikátorů sjednoceny přepočtem na z-skóre). Srovnání indikátorů v letech 2021,

2022 a 2023 ukazovalo, že procentuální výše státního dluhu vůči HDP kontinuálně narůstala, ovšem v roce 2023 mírně klesla. V roce 2022 vzrostl počet samosprávných celků, které překročilo 60% hranici poměru dluhu obce k jejím příjmům za poslední 4 rozpočtové roky, což však neznamená porušení pravidla rozpočtové odpovědnosti (z 578 na 585).

Naopak pozitivně lze hodnotit, že klesá počet obcí, které se dostaly do platební neschopnosti (ze 72 obcí v roce 2021 na 70 obcí v roce 2022). Kraje nepřekročily hranice těchto ukazatelů, tj. pravidlo rozpočtové odpovědnosti a celková likvidita, v žádném ze sledovaných roků.

Data za rok 2023 dosud Ministerstvem financí nebyla zveřejněna.

Index hospodaření státu a územních samosprávných celků

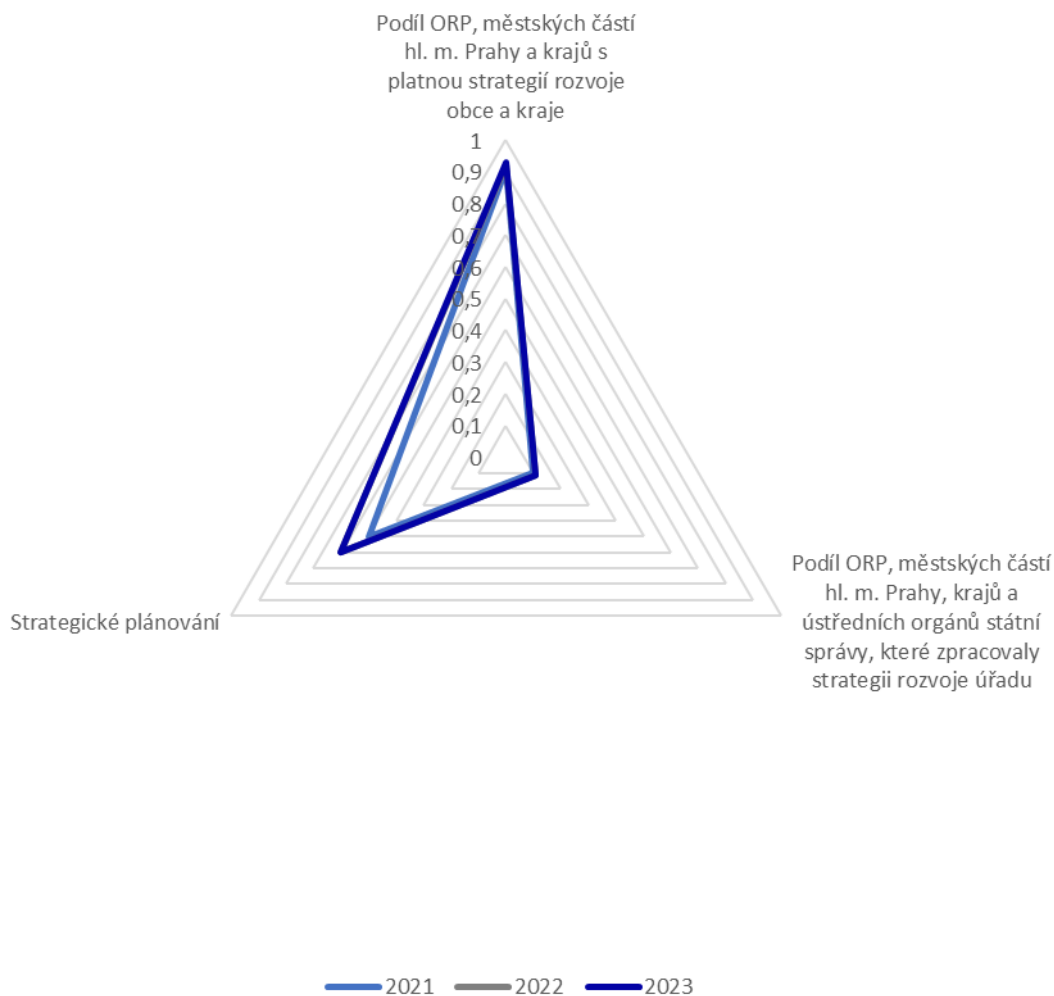
Index managementu

Index managementu obsahuje jedenáct indikátorů, které hodnotí zejména vnitřní fungování ústředních orgánů státní správy. Vzhledem k tomu, že většina indikátorů byla poprvé sbírána v roce 2020, nelze v tomto případě vyhodnotit jejich dlouhodobý vývoj. Nicméně přibližně polovina ústředních orgánů

státní správy aplikuje při tvorbě politik principy projektového a strategického řízení.

Pozitivně lze hodnotit, že většina úřadů ORP, městských částí hl. m. Prahy a krajů má platnou strategii rozvoje obce a kraje. U ostatních indikátorů nedošlo od roku 2022 k podstatnému vývoji.

Index managementu

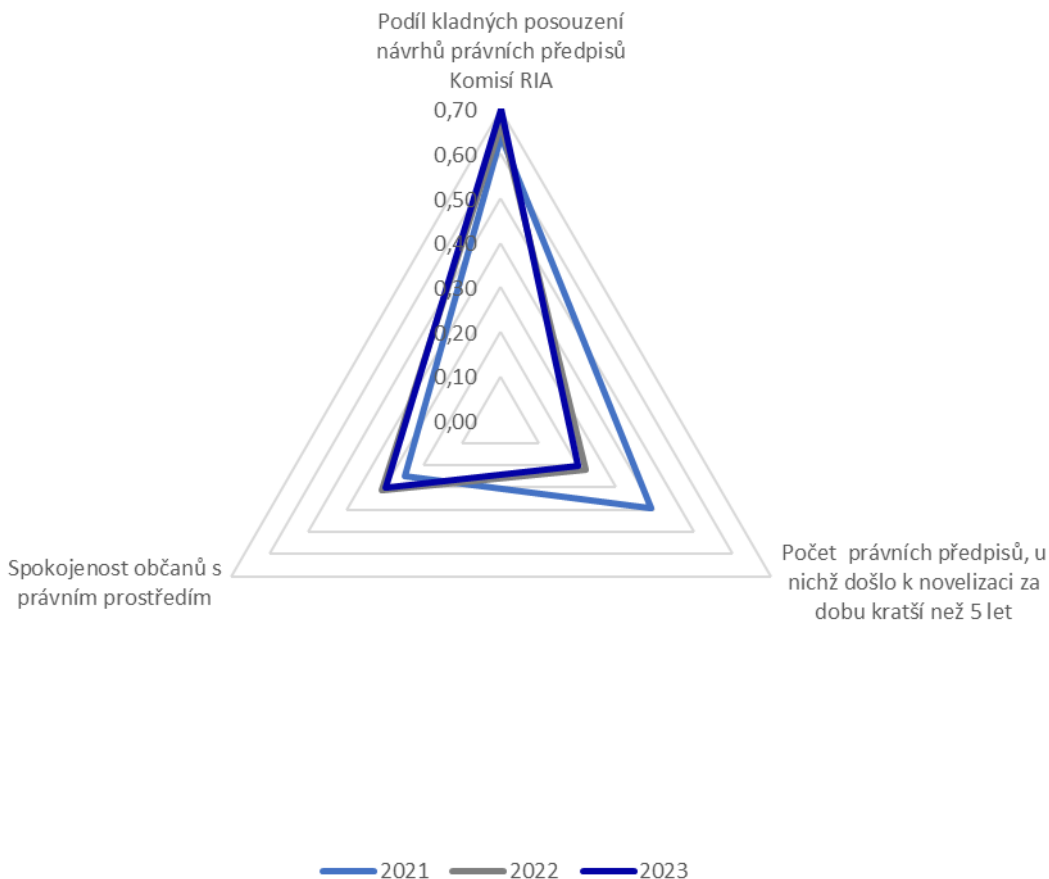

Index právního prostředí

Index právního prostředí obsahuje celkem pět indikátorů, které hodnotí právní prostředí v České republice. Pozitivně lze hodnotit, že se snížil počet právních předpisů, u kterých došlo do pěti let od jejich vydání k novelizaci, snížil se počet nově přijatých právních aktů a zvýšil se počet zrušených právních předpisů.

Naopak se mírně snížil podíl RIA v návrzích právních předpisů a podíl kladných posouzení návrhů právních předpisů Komisí RIA. Spokojenost občanů s právním prostředím má rovněž negativní trend.

Index právního prostředí

Pro výpočet indexu právního prostředí pro roky 2021 až 2023 byly použity tři indikátory: podíl souhlasných stanovisek Komise RIA na celkovém počtu stanovisek, spokojenost občanů s právním prostředím a počet právních předpisů, u nichž došlo k novelizaci za dobu kratší než 5 let. První indikátor je srozumitelný a nepotřebuje další komentář. Druhý indikátor vyjadřuje procento respondentů, kteří na otázku „Jak jste spokojeni s právním prostředím v České republice?“ odpověděli buď „velmi spokojen“ nebo „spíše spokojen“. Širšího vysvětlení si žádá třetí indikátor. Indikátor byl vypočten jako podíl novelizovaných předpisů z celkového počtu

právních předpisů publikovaných v daném roce (2019-2023). Přitom do celkového počtu právních předpisů nejsou zahrnuty akty mezinárodního práva (tj. zejména mezinárodní smlouvy) a další právní akty (zejména usnesení, sdělení a nálezy Ústavního soudu), které se běžně neno velizují. Porovnáním indexu právního prostředí v letech 2021 a 2022 se ukazuje, že se postupně zvyšuje podíl kladných posouzení návrhů právních předpisů hodnocených Komisí RIA a snížil se počet právních předpisů, u nichž došlo k novelizaci za dobu kratší než 5 let. Pozitivně lze hodnotit, že roste spokojenost občanů s právním prostředím v České republice.

POUŽITÉ DATOVÉ ZDROJE

Informace a data poskytnutá útvary Ministerstva vnitra – odbor správních činností, odbor voleb, odbor všeobecné správy, odbor veřejné správy, dozoru a kontroly, odbor legislativy a koordinace předpisů, odbor strategického rozvoje a koordinace veřejné správy, Digitální a informační agentura.

ČSÚ. [Ceny bytů](#)

ČSÚ. [Stavebnictví, byty](#)

ČSÚ. [Stavební produkce v roce 2023 klesla o 2,6 % Doplnující informace k RI Stavebnictví – prosinec 2023](#)

ČSÚ. [Využívání informačních a komunikačních technologií v domácnostech a mezi osobami 2023](#)

Česká správa sociálního zabezpečení. [Důchodová statistika](#)

Ministerstvo dopravy. [Končící řidičské průkazy](#)

Ministerstvo dopravy. [Registr vozidel – nová a ojetá vozidla](#)

Ministerstvo dopravy. [Statistiky bodovaných řidičů za rok 2023](#)

Ministerstvo dopravy. [Statistiky přestupků a trestných činů za rok 2023](#)

Ministerstvo financí. Hospodaření veřejné správy

Ministerstvo financí: [Informační systém o platech](#)

Ministerstvo financí. [Návrh státního závěrečného účtu České republiky za rok 2023, Příloha C, Zpráva o výsledcích hospodaření státního rozpočtu](#)

Ministerstvo financí. [Státní rozpočet v kostce 2023](#)

Ministerstvo průmyslu a obchodu. [Statistické údaje o podnikatelích, Živnostenská agenda](#)

Ministerstvo práce a sociálních věcí. [Statistiky o trhu práce](#)

Ministerstvo spravedlnosti. Informační systém evidence přestupků od 1. 1. 2023 do 31. 12. 2023

Ministerstvo vnitra. [Čtvrtletní zprávy o situaci v oblasti migrace, 2023](#)

Ministerstvo vnitra. [Informativní přehledy cizinců s povoleným pobytem](#)

Ministerstvo vnitra. [Informativní přehledy o obyvatelích v obcích](#)

Ministerstvo vnitra. [Dozor a kontrola obcí – Sborník Odbor veřejné správy, dozoru a kontroly v roce 2023](#)

Ministerstvo vnitra. [Seznam Veřejných sbírek](#)

Ministerstvo vnitra. [Statistiky správních činností – lustrace](#)

Ministerstvo vnitra. [Systemizace služebních a pracovních míst](#)

Ministerstvo vnitra. [Příspěvek na výkon státní správy](#)

Svaz dovozců automobilů. [Přehled stavu vozového parku ČR](#)

Úřad vlády. Zpracování závěrečných zpráv RIA k právním předpisům.

Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových. [Výroční zpráva za rok 2023](#)

Poznámka: Ve výroční zprávě je použita celá řada dat pocházejících z různých zdrojů (viz seznam v této části). Kvůli v některých případech odlišné metodice sběru dat jednotlivými subjekty je možné, že výsledky se ve stejných jevech mohou lišit.

SEZNAM ZKRATEK A VYSVĚTLIVKY

Czech POINT	Kontaktní místo veřejné správy
ČSÚ	Český statistický úřad
DIA	Digitální informační agentura Ministerstva vnitra
DSO	Dobrovolné svazky obcí
EHP	Evropský hospodářský prostor
EU	Evropská unie
EUROSTAT	Statistický úřad Evropské unie
IOM	The International Organization for Migration (Mezinárodní organizace pro migraci)
ISDS	Informační systém datových schránek
ISEP	Informační systém evidence přestupků
KÚ	Krajský úřad
Lex Ukrajina	Soubor zákonů, který upravuje specifická pravidla na podporu uprchlíků z Ukrajiny
MČ	Městská část
MF ČR	Ministerstvo financí ČR
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
MV ČR	Ministerstvo vnitra ČR
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
Obce I. typu	Obce se základní působností (viz též OZP)
Obce II. typu	Obce s pověřeným obecním úřadem (viz též POÚ)
Obce III. typu	obce s rozšířenou působností (viz též ORP)
ORP	Obce s rozšířenou působností (viz též obce III. typu)
OSVČ	Osoba samostatně výdělečně činná
OZP	Obce se základní působností (viz též obce I. typu)
OZV	Obecně závazná vyhláška
PMA3	Procesní modelování agend veřejné správy
PO	Příspěvkové organizace
POÚ	Obce s pověřeným obecním úřadem (viz též obce II. typu)
RIA	Regulatory Impact Assessment (hodnocení dopadů návrhů právních předpisů)
RRRS	Regionální rady regionů soudržnosti
SDA	Svaz dovozců automobilů
SUZ	Správa uprchlických zařízení
SZSP	Standardizovaný záznam sociálního pracovníka
ÚSC	Územní samosprávný celek
ÚZSVM	Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových
ZoSO	Zákon o státním občanství (č. 186/213 Sb.)
ZOZ	Zkouška odborné způsobilosti
ŽO	Živnostenské oprávnění

POZNÁMKY:

POZNÁMKY:

Výroční zpráva o stavu veřejné správy České republiky za rok 2023
ISBN: 978-80-7616-207-5 (tisk) / ISBN: 978-80-7616-208-2 (online PDF)

Kolektiv autorů

Editor: Ing. Mgr. David Sláma

Publikaci připravila a sestavila: Karolína Šindelková

Autor map: Mgr. Petr Svoboda

Praha, 2024

KONTAKTY

Ministerstvo vnitra

odbor strategického rozvoje a koordinace veřejné správy

náměstí Hrdinů 1634/3

140 21 Praha 4

www.mvcr.cz/verejna-sprava

www.kvalitavs.cz

www.prispevekobce.cz

www.zastupitelvkurzu.cz

osr@mvcr.cz

ID datové schránky: 6bnaawp

Ministerstvo vnitra, Nad Štolou 3, 170 34 Praha 7

www.mvcr.cz

účelová publikace, není určena k prodeji

ISBN: 978-80-7616-207-5 (tisk) / ISBN: 978-80-7616-208-2 (online PDF)